

SPIS TREŚCI

Wstęp	13
Dokumenty	77
Nr 1. 1982 luty 20, Rzeszów – Wniosek o wszczęcie sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Poligraf” przeciwko Andrzejowi Kucharskiemu, sporządzony przez młodszego inspektora Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie, kpr. Janusza Tyrakowskiego	79
Nr 2. 1983 styczeń 10, Rzeszów – Notatka służbowa z przeszkolenia TW ps. „Artur” w zakresie obsługi sprzętu poligraficznego, przeprowadzonego przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie por. Andrzeja Czerwińskiego	81
Nr 3. 1983 lipiec 9, Rzeszów – Plan przedsięwzięć operacyjnych do sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Poligraf”, opracowany przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie por. Andrzeja Czerwińskiego	82
Nr 4. 1983 lipiec 11, Rzeszów – Informacja TW ps. „Wacek”, dotycząca drukowania podziemnych wydawnictw w Zaborowie, opracowana przez kierownika Sekcji III Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie ppor. Janusza Kladera	86
Nr 5. 1983 grudzień 29, Rzeszów – Plan kombinacji operacyjnej kryptonim „Bryza”, dotyczący rozpracowania Andrzeja Kucharskiego, zatwierdzony przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Andrzeja Czerwińskiego	90
Nr 6. 1984 styczeń 3, Rzeszów – Prośba Wojciecha Bały o ułatwienie zakupu mebli, skierowana do SB w Rzeszowie	93
Nr 7. 1984 marzec 5, Rzeszów – Notatka służbowa z opisem mieszkania	

Andrzeja Kucharskiego, sporządzona przez młodszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie kpr. Janusza Tyrakowskiego	94
Nr 8. 1984 marzec 9, Rzeszów – Szkic sytuacyjny mieszkania Andrzeja Kucharskiego, sporządzony przez młodszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie mł. chor. Bogusława Bereszyńskiego	97
Nr 9. 1984 kwiecień 4, Rzeszów – Notatka służbowa dotycząca osób zamieszkałych w bloku przy ulicy Sportowej [...] w Rzeszowie, zarejestrowanych w Biurze „C” MSW, sporządzona przez młodszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie kpr. Janusza Tyrakowskiego	98
Nr 10. 1984 kwiecień 20, Rzeszów – Informacja od KO ps. „Noga” z 15 kwietnia 1984 r., opracowana przez młodszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie mł. chor. Bogusława Bereszyńskiego	100
Nr 11. 1984 maj 18, Rzeszów – Meldunek o zatrzymaniu studentów Politechniki Rzeszowskiej, sporządzony przez naczelnika Wydziału Śledczego SB WUSW w Rzeszowie ppłk. Wacława Dziarnowskiego	102
Nr 12. 1984 październik 3, Rzeszów – Plan dorobienia duplikatu kluczy do mieszkania Andrzeja Kucharskiego, opracowany przez młodszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie mł. chor. Bogusława Brzuska	105
Nr 13. 1984 grudzień 11, Rzeszów – Plan przeprowadzenia rozmowy z Leszkiem Rybakiem w celu pozyskania go do współpracy z SB, zatwierdzony przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie kpt. Andrzeja Czerwińskiego	108
Nr 14. 1985 luty 1, Rzeszów – Plan skojarzenia TW ps. „Lesio” z TW ps. „Janusz” w ramach SOR kryptonim „Robotnik”, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie, por. Aleksandra Bogusza, podpisany przez zastępcę naczelnika Wydziału V kpt. Andrzeja Czerwińskiego	110
Nr 15. 1985 czerwiec 4, Rzeszów – Koncepcja wykorzystania TW ps. „Artur” do rozpracowania rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej, opracowana przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	114
Nr 16. 1985 sierpień 12, Rzeszów – Plan działań operacyjnych przeciwko rzeszowskiemu Oddziałowi Solidarności Walczącej w okresie poprzedzającym wybory do Sejmu PRL w 1985 r., opracowany przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie kpt. Andrzeja Czerwińskiego i kierownika Sekcji III Wydziału V por. Janusza Kladera	118

Nr 17. 1985 październik 1, Rzeszów – Notatka służbowa ze spotkania Andrzeja Medyńskiego z funkcjonariuszem WUSW w Rzeszowie kpt. Józefem Kosiosem	129
Nr 18. 1985 październik 1, Rzeszów – Notatka służbowa dotycząca Andrzeja Łyki, sporządzona przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Ryszarda Szczygła	132
Nr 19. 1985 październik 2, Rzeszów – Zobowiązanie do współpracy z SB podpisane przez Andrzeja Medyńskiego TW ps. „Saroń”	133
Nr 20. 1985 październik 8, Rzeszów – Plan przeprowadzenia rewizji u osób zaangażowanych w działalność konspiracyjną, zatwierdzony przez zastępcę szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie płk. Jana Czajkę	134
Nr 21. 1985 październik 8, Rzeszów – Wykaz przedmiotów zakwestionowanych przez SB podczas rewizji u osób podejrzewanych o działalność „antypaństwową”, sporządzony przez starszego inspektora Wydziału Śledczego SB WUSW w Rzeszowie por. Henryka Oleksiuka	141
Nr 22. 1985 październik 29, Rzeszów – Notatka służbowa z rozmowy ostrzegawczej przeprowadzonej z Andrzejem Kucharskim, opracowana przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	146
Nr 23. 1985 listopad 29, Rzeszów – Koncepcja działań nękających wobec Józefa Kyca TW ps. „Franek” oraz jego rodziny, opracowana przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie, ppor. Janusza Tyrakowskiego	148
Nr 24. 1986 styczeń 30, Warszawa – Ramowy plan przedsięwzięć operacyjnych w sprawie rozpracowania i zlikwidowania podziemnej organizacji Solidarność Walcząca, opracowany przez Biuro Studiów SB MSW i WUSW we Wrocławiu	151
Nr 25. 1986 luty 28, Rzeszów – Adres punktu kolportażu podziemnej literatury u Teresy Jędrzejczyk przekazany SB przez TW ps. „Lesio”	160
Nr 26. 1986 marzec 15, Rzeszów – Informacja sporządzona w oparciu o relację TW ps. „Saroń”, opracowana przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	161
Nr 27. 1986 marzec 21, Rzeszów – Wyciąg z informacji TW ps. „Lesio” z 15 marca 1986 r., opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	168
Nr 28. 1986 marzec 22, Rzeszów – Protokół ze spotkania roboczego w sprawie rozpracowania struktury konspiracyjnej Solidarność Walcząca,	

sporządzony przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	172
Nr 29. 1986 marzec 22, Rzeszów – Prawa i obowiązki członka Organizacji Polityczno-Społecznej Solidarność Walcząca – Oddział Rzeszów, opracowane przez Antoniego Kopaczewskiego, podpisane pseudonimem organizacyjnym Michał Jodłowski – odpis sporządzony przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuska	182
Nr 30. 1986 marzec 22, Rzeszów – Deklaracja członkowska Solidarności Walczącej Oddział w Rzeszowie – odpis sporządzony przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuska	184
Nr 31. 1986 marzec 25, Rzeszów – Informacja dla zastępcy dyrektora Biura Studiów SB MSW, dotycząca struktury rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej, opracowana przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	185
Nr 32. 1986 kwiecień 2, Rzeszów – Notatka służbowa o zakupie samochodu przez TW ps. „Apollo”, sporządzona przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuska	189
Nr 33. 1986 kwiecień 17, Rzeszów – Wyciąg z informacji TW ps. „Saroń”, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	190
Nr 34. 1986 kwiecień 18, Rzeszów – Notatka służbowa na temat badań konwertora przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Wydziału „T” SB WUSW w Rzeszowie, sygnowana przez zastępcę naczelnika Wydziału V, kpt. Andrzeja Czerwińskiego	192
Nr 35. 1986 kwiecień 19, Rzeszów – Pismo naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie mjr. Józefa Gaja do zastępcy dyrektora Biura Studiów SB MSW płk. Stanisława Stępnia, dotyczące działalności rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej	194
Nr 36. 1986 kwiecień 21, Rzeszów – Wyciąg z informacji TW ps. „Saroń”, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	196
Nr 37. 1986 kwiecień 21, Rzeszów – Szkic sytuacyjny miejsca pracy Janusza Borowca w Archiwum Państwowym w Rzeszowie sporządzony przez TW ps. „Saroń”	198
Nr 38. 1986 maj 2, Rzeszów – Wyciąg z informacji TW ps. „Saroń” z 30 kwietnia 1986 r., opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	199

Nr 39. 1986 maj 19, Rzeszów – Stenogram relacji TW ps. „Lesio” z wyjazdu do Wrocławia na spotkanie z działaczami Solidarności Walczącej 17 maja 1986 r.	204
Nr 40. 1986 maj 26, Rzeszów – Koncepcja działań operacyjnych wobec Rzeszowskiego Komitetu Oporu Rolników, opracowana przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	217
Nr 41. 1986 maj 27, Rzeszów – Uzupełnienie relacji TW ps. „Lesio” z wyjazdu do Wrocławia na spotkanie z działaczami Solidarności Walczącej 17 maja 1986 r., opracowane przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	220
Nr 42. 1986 czerwiec 26, Rzeszów – Informacja na temat rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej, opracowana przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuska	224
Nr 43. 1986 lipiec 16, Rzeszów – Plan przedsięwzięć operacyjno-śledczych wobec Leszka Kozioła i Józefa Kyca, opracowany przez funkcjonariuszy Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Kladera i ppor. Macieja Urbanika	227
Nr 44. 1986 wrzesień 3, Rzeszów – Plan rozmowy profilaktyczno-ostrzegawczej z Józefem Kycem, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego	230
Nr 45. 1986 wrzesień 4, Rzeszów – Plan rozmowy profilaktyczno-ostrzegawczej z Wojciechem Bałą, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego ...	234
Nr 46. 1986 wrzesień 23, Rzeszów – Pismo zastępcy naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie kpt. Andrzeja Czerwińskiego do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW, informujące o przejęciu podziemnych wydawnictw	238
Nr 47. 1986 listopad 28, Rzeszów – Pismo zastępcy szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie płk. Jana Czajki do I sekretarza KW PZPR w Rzeszowie Franciszka Karpa w sprawie wyrażenia zgody na operacyjne wykorzystanie członka PZPR Jana Miśtaka	240
Nr 48. 1986 grudzień 29, Rzeszów – Informacja o stanie rozpracowania rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej, opracowana przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego	242
Nr 49. 1987 luty 10, Rzeszów – Schemat organizacyjny rzeszowskiego	

Oddziału Solidarności Walczącej, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego	247
Nr 50. 1987 marzec 26, Rzeszów – Plan infiltracji struktur kierowniczych Solidarności Walczącej we Wrocławiu, opracowany przez kpt. Andrzeja Czerwińskiego i mjr. Włodzimierza Ostrowskiego	254
Nr 51. 1987 sierpień 11, Krosno – Propozycja wykorzystania tajnych współpracowników SB z terenu województwa krośnieńskiego jako kurierów przewożących literaturę bezdebitową na teren USRR, opracowana przez funkcjonariuszy SB WUSW w Krośnie	260
Nr 52. 1987 listopad 27, Warszawa – Pismo zastępcy dyrektora Biura Studiów SB MSW płk. Stanisława Stępnia do zastępcy szefa WUSW ds. SB w Krośnie płk. Juliana Szyndlera w sprawie realizacji kombinacji operacyjnej kryptonim „Kamfora”	263
Nr 53. 1988 kwiecień 15, Rzeszów – Notatka służbowa ze spotkania starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuszka z TW ps. „Bałtyk” w sprawie planów rewizji w jego mieszkaniu	265
Nr 54. 1988 kwiecień 23, Rzeszów – Pismo naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppłk. Józefa Gaja do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie płk. Czesława Szewczyka w sprawie rewizji przeprowadzonych w mieszkaniach członków rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej	266
Nr 55. 1988 kwiecień 26, Rzeszów – Notatka służbowa ze spotkania starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuszka z TW ps. „Bałtyk” po akcji likwidacji punktu kolportażowego w jego mieszkaniu	269
Nr 56. 1988 kwiecień 27, Rzeszów – Plan „likwidacji nielegalnego punktu poligraficznego” w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Rzeszowie, opracowany przez kierownika Sekcji III Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego i starszego inspektora Wydziału V chor. Bogusława Brzuszka	270
Nr 57. 1988 czerwiec 29, Rzeszów – Pismo naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppłk. Józefa Gaja do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie płk. Czesława Szewczyka w sprawie informacji TW ps. „Elżbieta” na temat spotkania z przedstawicielami kierownictwa SW we Wrocławiu	275
Nr 58. 1988 lipiec 13, Rzeszów – Plan przedsięwzięć operacyjnych	

pod kryptonimem „Kamfora”, opracowany przez starszego inspektora Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie kpt. Zbigniewa Kocyka i starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuska	280
Nr 59. 1988 wrzesień 27, Rzeszów – Plan rozbitcia zebrania Lokalnego Parlamentu Ugrupowań Niezależnych Ziemi Rzeszowskiej, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuska	288
Nr 60. 1988 wrzesień 28, Rzeszów – Pismo do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie płk. Czesława Szewczyka w sprawie rozbitcia zebrania Lokalnego Parlamentu Ugrupowań Niezależnych Ziemi Rzeszowskiej opracowane przez kierownika Sekcji Wydziału III SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Kladera	292
Nr 61. 1988 wrzesień 29, Rzeszów – Notatka służbowa ze spotkania w Biurze Studiów SB MSW w Warszawie w sprawie kombinacji operacyjnej kryptonim „Kamfora”, opracowana przez starszego inspektora Biura Studiów SB MSW kpt. Zbigniewa Kocyka i kierownika Sekcji III Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego	294
Nr 62. 1988 październik 10, Rzeszów – Informacja TW ps. „Elżbieta” na temat spotkania działaczy rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej z kierownictwem Solidarności Walczącej we Wrocławiu, opracowana przez kierownika Sekcji III Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego	297
Nr 63. 1988 listopad 30, Rzeszów – Pismo do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie płk. Czesława Szewczyka w sprawie działań operacyjnych wobec działaczy rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej opracowane przez kierownika Sekcji III Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego	306
Nr 64. 1989 lipiec 6, Rzeszów – Analiza stanu rozpracowania przez SB rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej	311
Nr 65. 1989 grudzień 20, Rzeszów – Raport w sprawie nagrody rzeczowej dla TW ps. „Saron”, wręczonej mu przez kierownika Sekcji Wydziału Studiów i Analiz SB WUSW w Rzeszowie por. Macieja Urbanika	313
Nr 66. 1990 styczeń 2, Rzeszów – Pismo zastępcy szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie płk. Witolda Górskiego do szefa SB MSW w Warszawie płk. Jerzego Karpacza w sprawie wynagrodzenia dla TW ps. „Elżbieta” w roku 1990	314

Nr 67. 1990 styczeń 2, Rzeszów – Pismo naczelnika Wydziału Studiów i Analiz SB WUSW w Rzeszowie płk. Janusza Grabka uzasadniające potrzebę kontynuowania wynagrodzenia dla TW ps. „Elżbieta” w roku 1990 – załącznik do raportu płk. Witolda Górskiego	317
Nr 68. 1990 styczeń 8, Warszawa – Notatka służbowa w sprawie kontynuowania wypłat dla TW ps. „Elżbieta”, sporządzona przez naczelnika Wydziału IV Departamentu Studiów i Analiz MSW ppłk. Andrzeja Kuczę ...	320
Nr 69. 1990 luty 27, Warszawa – Pismo zastępcy dyrektora Departamentu Studiów i Analiz MSW płk. Adama Malika do zastępców szefów WUSW ds. SB w sprawie zawieszenia działań operacyjnych wobec Solidarności Walczącej	322
Nr 70. 1990 marzec 6, Rzeszów – Wniosek o zaniechanie prowadzenia sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Ośmiornica”, podpisany przez mjr. Andrzeja Czerwińskiego i ppor. Tomasza Karniłowicza	324
Nr 71. 1990 marzec 7, Rzeszów – Wykaz osób zarejestrowanych w SOR kryptonim „Ośmiornica” – załącznik opracowany przez starszego inspektora Wydziału Studiów i Analiz SB WUSW w Rzeszowie ppor. Tomasza Karniłowicza	326
Wykaz skrótów	331
Indeks osób	335
Ilustracje	343

WSTĘP

Solidarność Walcząca była jedną z najważniejszych organizacji antykomunistycznych działających w PRL w latach osiemdziesiątych XX w. Powstała w czerwcu 1982 r. we Wrocławiu w wyniku rozłamu w łonie dolnośląskiego Regionalnego Komitetu Strajkowego NSZZ „Solidarność”¹. Podstawowym punktem jej programu było obalenie obowiązującego systemu politycznego. Przywódcą organizacji był Kornel Morawiecki, adiunkt w Instytucie Fizyki Doświadczalnej Politechniki Wrocławskiej. Od jesieni 1982 r. zaczęły się tworzyć regionalne komórki SW w Katowicach, Lublinie, Poznaniu, Gdańsku, Rzeszowie, później w Krakowie, Szczecinie, Toruniu i Warszawie. Oddział SW w Rzeszowie powstał w wyniku różnic zdań między przywódcami Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” regionu rzeszowskiego a Antonim Kopaczewskim na temat sposobów walki z reżimem komunistycznym. Kopaczewski, w latach 1980–1981 przywódca rzeszowskiej „Solidarności”, opowiadał się za eksponowaniem w działaniu potrzeby obalenia komunizmu². Po zapoznaniu się z założeniami programowymi opracowanymi przez liderów SW we Wrocławiu, część rzeszowskich działaczy opozycyjnych podjęła decyzję o nawiązaniu z nimi bliższych kontaktów. W listopadzie 1983 r. odbyło się spotkanie Antoniego Kopaczewskiego, Andrzeja Kucharskiego i Janusza Szkutnika z Kornelem Morawieckim, po czym zapadła decyzja o wejściu Rzeszowa w struktury SW³.

¹ *Solidarność Walcząca w dokumentach*, t. 1: *W oczach SB*, oprac. Ł. Kamiński, W. Sawicki, G. Waligóra, Warszawa 2007, s. 27.

² M. Morawiecki, *Geneza i pierwsze lata „Solidarności Walczącej”* (praca magisterska umieszczona w Internecie) [b. r. i m.], rozdział IV, s. 12. Inne spojrzenie zob. *Sprawozdanie Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” z działalności w latach 1982–1989* [w:] M.J. Stręk, *Solidarność Trwa. Świadectwo sprzeciwu i oporu 1981–1989*, Rzeszów 2005, s. 203–205.

³ Relacja ustna Andrzeja Kucharskiego i Janusza Szkutnika.

Zapleczem tej podziemnej organizacji politycznej była konspiracyjna grupa skupiona wokół członków Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Spółdzielni Projektowania i Usług Inwestycyjnych „Inwestprojekt” w Rzeszowie.

W pierwszym okresie działalności rzeszowskiego Oddziału SW (do jesieni 1984 r.) nie używano tej nazwy w oświadczeniach i apelach publikowanych w prasie podziemnej, a wydawany od marca 1984 r. biuletyn pt. „Solidarność Zwycięży. Dodatek Regionalny” sygnowany był: „Porozumienie Prasowe Solidarność Zwycięży – Oddział Rzeszów”⁴. Przed ukształtowaniem się struktury organizacyjnej decydującą rolę odgrywali wyżej wymienieni liderzy oraz Leszek Rybak i Józef Gniewek. Po wyjeździe z Rzeszowa studentów Politechniki Rzeszowskiej – Marka Koniecznego i Leszka Rybaka oraz przejściu Janusza Szkutnika do Rzeszowskiego Komitetu Oporu Rolników, funkcjonariuszom SB udało się do wiosny 1986 r. wprowadzić do władz rzeszowskiego Oddziału SW osobowe źródła informacji: Wojciecha Bałę – TW ps. „Lesio”, Emanuela Biela – TW ps. „Apollo”, Andrzeja Medyńskiego – TW ps. „Saroń”, co umożliwiło stopniowe rozpracowanie jej struktury, kontrolowanie działalności oraz inspirowanie niektórych działań SW, np. tworzenie kontrolowanych przez SB punktów poligraficznych i kolportażowych.

Struktura organizacyjna władz rzeszowskiego Oddziału SW obejmowała Radę Polityczną (wyznaczanie strategii politycznej) i Radę Wykonawczą (bieżąca koordynacja zadań). Do Rady Politycznej należeli: Antoni Kopańczewski, pseudonim organizacyjny „Michał Jodłowski” – pełnił funkcję szefa, miał jednak tylko formalny wpływ na działalność organizacji; Andrzej Kucharski, pseudonim organizacyjny „Konrad”, właściwy przywódca, który był pomysłodawcą większości przedsięwzięć, odpowiadał za kontakty z innymi strukturami podziemnymi z terenu Polski; Wojciech Bała, pseudonim organizacyjny „Zbyszek”, a zarazem TW ps. „Lesio”, „Elżbieta”, zajmował się redagowaniem materiałów do druku, kolportażem oraz utrzymywaniem kontaktów z grupami SW działającymi w zakładach pracy. W Radzie Wykonawczej działali: Józef Kyc, pseudonim organizacyjny „Dąb” – TW ps. „Franek”, który odpowiadał za prowadzenie nasłuchu rozmów operacyjnych funkcjonariuszy SB i zapewnienie lokali konspiracyjnych; Emanuel Biel, pseudonim organizacyjny „Góral” – TW ps. „Apollo”, który odpowiadał za poligrafię; Andrzej Medyński, pseudonim organizacyjny „Ignorant” – TW ps. „Saroń”, członek redakcji „Galicji” (pisma Organizacji Solidarność Walcząca – Oddział

⁴ M.J. Stręk, *op. cit.*, s. 65.

Rzeszów), odpowiadał ponadto za zabezpieczenie materiałów poligraficznych oraz utrzymywanie kontaktów z SW we Wrocławiu⁵.

Solidarność Walcząca miała charakter zdecydowanie prosolidarnościowy, antykomunistyczny, zajmowała się głównie działalnością wydawniczą, kolportażową, zbiórką środków finansowych na niezależne wydawnictwa i pomoc ofiarom represji komunistycznych. Była organizacją podziemną, używającą konspiracyjnych pseudonimów i haseł, korzystała z lokali konspiracyjnych. Nowo przyjmowani członkowie byli weryfikowani, składali przysięgę, a następnie podpisali deklarację przynależności do organizacji.

W regionie rzeszowskim SW składała się z kilku grup, skupiających od pięciu do dwudziestu osób z Rzeszowa oraz z Mielca, Strzyżowa i Leżajska. Pod koniec lat osiemdziesiątych XX w. powstały nowe grupy w Krośnie, Sanoku i Tarnobrzegu. Dysponowała maszynami do pisania matryc białkowych, ramkami do powielania i sitodruku, które wykorzystywała do wydawania własnych publikacji. Współdziałała ściśle z Oddziałem SW w Krakowie oraz wrocławską centralą organizacji, Rzeszowskim Komitetem Oporu Rolników, doraźnie z Regionalną Komisją Wykonawczą NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie, Liberalno-Demokratyczną Partią „Niepodległość” i Konfederacją Polski Niepodległej⁶. Oddział rzeszowski SW wydawał biuletyn pt. „Porozumienie Prasowe – Solidarność Zwycięży. Dodatek Regionalny Rzeszów” (pierwszy numer ukazał się w marcu 1984 r., ostatni – dziewiąty – w sierpniu 1985 r.), a od grudnia 1984 r. „Galicję”.

⁵ Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie (dalej AIPN Rz), 044/1106, t. 4, Pismo WUSW w Rzeszowie do zastępcy dyrektora Biura Studiów Służby Bezpieczeństwa MSW w Warszawie, 25 III 1986 r., k. 33.

⁶ Na temat działalności opozycji na terenie Polski południowo-wschodniej w latach osiemdziesiątych XX w. ukazały się następujące prace: *Przeciw „Solidarności” 1980–1989. Rzeszowska opozycja w tajnych archiwach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych*, oprac. J. Draus, Z. Nawrocki, Rzeszów 2000; D. Iwaneczko, *Opór społeczny a władza w Polsce południowo-wschodniej 1980–1989*, Warszawa 2005; M.J. Stręk, *op. cit.*; J. Klus, A. Lignarski, J. Szkutnik, *Dwadzieścia lat „Solidarności”*. Kalendarium Rzeszowskie, Rzeszów 2000; *Z dziejów „Solidarności” podkarpackiej 1980–1990*, red. B. Adamski, Krosno 1992; T. Sopol, *Niezależny Ruch Chłopski „Solidarność” w Polsce południowo-wschodniej w latach 1980–1989. Dokumenty – wspomnienia – refleksje*, Przemyśl 2000; „Solidarność” z Kościołem. *Stalowa Wola 1980–1991*, red. E. Kuberna, Sandomierz 2003. Ostatnio ukazał się wybór dokumentów dotyczących rozpracowywania Solidarności Walczącej przez SB w skali całego kraju: *Solidarność Walcząca w dokumentach... Ze względu na fakt, że materiały dotyczące rozpracowania rzeszowskiej SW zachowały się prawie w komplecie, zostały one wykorzystane w tej pracy w szerokim zakresie.*

W 1987 r. wrocławska SW podjęła kroki w kierunku nawiązania kontaktów z grupami dysydentów z krajów socjalistycznych, w celu przemycania literatury ukazującej się poza zasięgiem cenzury. Drukowała ulotki, broszury i periodyki w językach: czeskim, ukraińskim, białoruskim, litewskim i węgierskim⁷. Przez cały okres działalności organizacja była rozpracowywana przez komunistyczne służby specjalne.

Tajni współpracownicy

Utworzony przez Krajową Radę Narodową w lipcu 1944 r. Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego powołał do życia Resort Bezpieczeństwa Publicznego, który stał się filarem represji wobec wolnościowych aspiracji narodu polskiego. Do podstawowych zadań tego resortu, a później ministerstwa, należało kontrolowanie społeczeństwa poprzez inwigilowanie osób i organizacji wrogo lub tylko niechętnie nastawionych do narzuconego Polsce systemu komunistycznego. W latach osiemdziesiątych XX w. przy rozpracowywaniu przeciwników politycznych posługiwano się osobowymi źródłami informacji (OZI), takimi jak: tajny współpracownik (TW)⁸, kontakt operacyjny (KO)⁹, kontakt służbowy (KS)¹⁰ oraz konsultant¹¹. Poza tym funkcjonariusze stosowali w pracy operacyjnej różnego rodzaju środki techniczne i metody działania: podsłuchy (podsłuch pokojowy – PP, podsłuch telefoniczny – PT), kontrolę korespondencji, fotografowanie, filmowanie z ukrycia, obserwacje zewnętrzną, przeszukiwanie pomieszczeń (rewizje). Pomocne w pracy SB były też materiały archiwalne i kartoteki¹². W ocenie MBP jak i MSW, tajni

⁷ AIPN Rz, 01/146, Informacja dotycząca Solidarności Walczącej, 20 VIII 1987 r., k. 17.

⁸ TW – tajny współpracownik – osoba celowo pozyskana do współpracy ze SB i wykonująca zadania „w zakresie zapobiegania, rozpoznawania i wykrywania wrogiej działalności”.

⁹ KO – kontakt operacyjny – osoba wykorzystywana do zebrania wstępnych informacji interesujących SB w przypadku, gdy nie zachodziła potrzeba lub nie było możliwości angażowania tajnego współpracownika. Była to nierejestrowana forma agentury, pozwalająca m.in. na omijanie zakazu werbowania do współpracy członków PZPR.

¹⁰ KS – kontakt służbowy – osoba zajmująca stanowisko kierownicze i informująca SB niejako „z urzędu” o nastrojach w zakładach pracy i instytucjach państwowych.

¹¹ Konsultant – osoba o określonych kwalifikacjach, wykorzystywana przez SB do sporządzania ekspertyz czy opracowań.

¹² Instrukcja o pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa resortu spraw wewnętrznych; Załącznik do zarządzenia nr 006/70 Ministra Spraw Wewnętrznych z 1 II 1970 r. [w:] *Instrukcje pracy operacyjnej aparatu bezpieczeństwa 1945–1989*, oprac. T. Ruzikowski, Warszawa 2004, s. 123.

współpracownicy byli ważniejsi od technicznych środków uzyskiwania informacji i odgrywali szczególną rolę w rozpracowywaniu opozycji politycznej¹³. Kandydatów na TW typowały zazwyczaj pionierzy operacyjne SB. Po zatwierdzeniu przez przełożonych kandydata do zwerbowania, zbierano jak najwięcej informacji o nim samym, jego rodzinie, środowisku, w którym pracował i mieszkał, o jego zainteresowaniach, a zwłaszcza jego słabościach¹⁴. Kandydat musiał spełniać określone warunki: utrzymywać kontakty z rozpracowywaną grupą opozycyjną, dawać gwarancję zachowania w tajemnicy faktu podjęcia współpracy, posiadać umiejętności zdobywania ważnych materiałów operacyjnych. Ponadto zwracano uwagę na jego cechy charakteru, np. opanowanie, spostrzegawczość¹⁵. Werbunek przeprowadzano zazwyczaj w budynku SB podczas tzw. rozmowy pozyskaniowej. W przypadku stwierdzenia niechęci kandydata do podjęcia współpracy, funkcjonariusze starali się wpłynąć na niego, wykorzystując posiadaną wiedzę o jego niezgodnej z obowiązującym prawem działalności lub też przez zastraszanie. Po własnoręcznym podpisaniu zobowiązania do współpracy i przyjęciu pseudonimu agenturalnego, omawiano zasady komunikowania się. Najczęściej funkcjonariusz prowadzący ustalał z tajnym współpracownikiem termin i miejsce spotkania telefonicznie, podając na początku rozmowy hasło. Do czasu sprawdzenia tajnego współpracownika spotkania odbywały się poza lokalem kontaktowym (LK)¹⁶. W razie potrzeby, poza określonymi terminami nawiązywania łączności, funkcjonariusze ustalali dodatkowe formy kontaktów, np. zostawienie w drzwiach mieszkania czystej kartki papieru, pinezki w dolnej części framugi drzwi lub wysłanie pocztą kartki o uzgodnionej treści. Sygnalizowały one TW, że miał natychmiast nawiązać kontakt z funkcjonariuszem prowadzącym.

W latach osiemdziesiątych funkcjonariusze SB KW MO/WUSW w Rzeszowie zazwyczaj proponowali werbowanym kandydatom korzyści materialne. W przypadku TW ps. „Apollo” ustalono, że „współpraca będzie polegała na przekazywaniu informacji przez TW pisemnych, za które będzie

¹³ T. Ruzikowski, *Tajni współpracownicy pionierzy operacyjnych aparatu bezpieczeństwa 1950–1984*, „Pamięć i Sprawiedliwość”, 2003, nr 1, s. 113.

¹⁴ W. Frazik, F. Musiał, *Akta agenturalne w pracy historyka [w:] Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006, s. 309.

¹⁵ T. Ruzikowski, *op. cit.*, s. 113.

¹⁶ LK – lokal kontaktowy – mieszkanie prywatne lub pomieszczenie w miejscu użyteczności publicznej, w którym tajny współpracownik spotykał się z funkcjonariuszem prowadzącym.

wynagradzany okresowo”¹⁷. Współpracownikom pozyskanym na tzw. materiałach kompromitujących oraz z pobudek patriotycznych obiecywano, że za prawidłowo wykonane zadanie będą w przyszłości wynagradzani finansowo. Często propozycję współpracy otrzymywali działacze „Solidarności” przebywający w ośrodkach internowania po wprowadzeniu stanu wojennego. 21 grudnia 1981 r. współpracę z SB podjął członek Prezydium MKR NSZZ „Solidarność” Regionu Rzeszowskiego, Władysław Chruszczyk, pozyskany w ośrodku internowania w Załężu dzięki przekonaniu go o obywatelskiej współodpowiedzialności za bezpieczeństwo i porządek publiczny. Dla uwiarygodnienia Chruszczyka w środowisku, w sierpniu 1982 r. internowano go ponownie na jego wniosek¹⁸. 20 grudnia 1981 r. Wojciech Bała, do 13 grudnia 1981 r. pracownik etatowy MKR, otrzymał w Załężu podobną ofertę podczas rozmowy z ppor. Antonim Czyżewskim. Początkowo nie wyraził zgody, jednak po obietnicy zwolnienia z internowania zobowiązał się do współpracy¹⁹. W późniejszym okresie Bała sam sugerował funkcjonariuszom SB osoby, którym mogliby zaproponować współpracę. W lutym 1985 r., pod pretekstem przeprowadzenia rozmowy na temat ulotek znalezionych na klatce schodowej, wezwano do WUSW w Rzeszowie Martę Kołek (sąsiadkę Bały z bloku, w którym mieszkał). Podczas rozmowy potwierdziły się ustalenia operacyjne SB – Kołek wyraziła zgodę na współpracę na zasadach korzyści osobistych²⁰. Józef Kyc, czołowy działacz SW, został zwerbowany do współpracy na podstawie tzw. materiałów kompromitujących. Podczas rewizji 18 lutego 1985 r. funkcjonariusze SB znaleźli w mieszkaniu Kyca nielegalne wydawnictwa, po czym przewieziono go do WUSW w Rzeszowie, gdzie w czasie rozmowy zapoznano go z konsekwencjami prawnymi wynikającymi z prowadzenia podziemnej działalności²¹. Tadeusz Bytnar na przełomie lipca i sierpnia 1982 r. uczestniczył w akcji protestacyjnej w Zakładach Zmechanizowanego Sprzętu Domowego „Predom-Zelmer” w Rzeszowie. Po tej akcji był represjonowany, a następnie został wytypowany przez SB jako kandydat do

¹⁷ AIPN Rz, 00102/1312, t. 1, Kwestionariusz personalny Emanuela Biela, 31 V 1984 r., k. 5.

¹⁸ AIPN Rz, 0094/1570, t. 1, Charakterystyka TW ps. „Widok”, nr rej. 15984, 17 IX 1986 r., k. 97.

¹⁹ AIPN Rz, 00102/1382, t. 1, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Wojciecha Bały, 22 XII 1981 r., k. 7.

²⁰ AIPN Rz, 00102/1296, t. 1, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Marty Kołek, 9 II 1985 r., k. 6.

²¹ AIPN Rz, 00102/1284, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Józefa Kyca, 19 II 1985 r., k. 7.

rozmowy „pozyskaniowej”. Ponieważ nie przebiegała ona po myśli funkcjonariuszy, przypomniano mu o kradzieży, której dopuścił się kiedyś w zakładzie pracy. Wówczas Bytnar „wyrzcił skruchę” i zadeklarował gotowość do podjęcia współpracy z SB²².

Nowo pozyskanych TW systematycznie szkolono w zakresie: potrzeby zachowania i przestrzegania zasad konspiracji w kontaktach i współdziałaniu ze służbami specjalnymi; sposobu zdobywania i opracowania informacji; utrzymywania łączności z pracownikami SB oraz nawiązywania łączności w nagłych przypadkach; sposobu postępowania TW w sytuacjach konfliktowych wśród członków rozpracowywanego środowiska; zagadnień będących w zainteresowaniu SB²³. Nowe OZI kontrolowano operacyjnie, zwracając uwagę na kwestie przekazywania obiektywnych i autentycznych informacji oraz zachowania lojalności wobec SB. Sprawdzanie odbywało się poprzez przydzielanie TW zadań kontrolnych, analizę otrzymanych od TW informacji, konfrontację ich treści z pochodzącymi z innych źródeł oraz kontrolę korespondencji²⁴. Podczas szkoleń zwracano uwagę na podawanie dokładnych rysopisów, szczegółów ubioru oraz cech charakteru osób nieznanymi, podejrzewanych o przynależność do nielegalnych struktur.

5 grudnia 1989 r. TW ps. „Bałtyk” przekazał SB informację, że do Rzeszowa przyjechali dwaj nieznanemu mu działacze z Wrocławia i z jego mieszkania przeprowadzili emisję audycji Radia SW na falach UKF. Po zastrzeżeniach funkcjonariusza, że w przekazywanych meldunkach zbyt mało uwagi zwraca na szczegóły²⁵, które dla służb stanowią niekiedy ważne dane operacyjne, opisał dokładnie wygląd zewnętrzny obu mężczyzn, uwzględniając charakterystyczne cechy ułatwiające ich identyfikację:

„1) Imię Krzysztof, lat około 40, wzrost 172 [cm], krępa budowa ciała, włosy jasne, proste, z łysiną czołową, wąsy i broda jasna, oczy szare, obrączka złota na prawej ręce. Ubrany na sportowo: kurtka brązowa krótka, spodnie czarne, buty brązowe kozaki, czapka z daszkiem brązowa, sweter brązowy pod szyję. Mówił, że ma problemy z żołądkiem, prawdopodobnie wrzody,

²² AIPN Rz, 00102/681, t. 1, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Tadeusza Bytnara, 19 III 1984 r., k. 5.

²³ AIPN Rz, 00102/1309, Kierunkowy plan szkolenia i kontroli TW ps. „Tysiąc”, nr rej. 19188, 12 IV 1983 r., k. 22a.

²⁴ *Ibidem*, k. 23.

²⁵ AIPN Rz, 00102/1313, t. 1, Charakterystyka TW ps. „Bałtyk”, nr rej. 22196, 19 VI 1989 r., k. 18.

nie pali, nie pije alkoholu, ale u mnie jednego papierosa zapalił. Znaków szczególnych nie posiada. Ma samochód Fiat 126[p].

2) Imię Zbyszek, lat około 30, wzrost 180 [cm], szczupły, włosy ciemne, proste, czesane na bok, krótkie, bez zarostu na twarzy, obrączka na prawej ręce. Ubrany na sportowo, czarna kurtka z kapturem, czarne spodnie, sweter niebieski, buty sznurowane wysokie, czarne, czapka włóczkowa niebieska bez pompona, nie palił, odmówił wypicia piwa ze względu, że może wrócić do nalogu (powiedział żartem). Bez znaków szczególnych. Posiada samochód, prawdopodobnie Fiat 125[p]²⁶.

Funkcjonariusze SB okresowo kontrolowali TW, wykorzystując do tego środki techniczne, jak PP i PT, dokładnie analizowali też sporządzane przez nich informacje. W przypadku rzeszowskiego Oddziału SW mogli szczegółowo weryfikować ich wartość operacyjną, ponieważ z jednego tajnego zebrania organizacji otrzymywali 3–4 meldunki. Podczas kolejnych spotkań z każdym OZI mogli eliminować powstałe wątpliwości. W razie stwierdzenia, że informacje przekazywane przez TW były w wielu szczegółach rozbieżne z informacjami uzyskanymi z innych źródeł, sprawdzano je i – w razie potwierdzenia tych przypuszczeń – przeprowadzano z TW rozmowy ostrzegawcze.

W sierpniu 1986 r. do struktur SW wprowadzony został Jan Miśtak – TW ps. „Tysiąc”. Od tego czasu informował funkcjonariuszy SB o rzekomo planowanych przez tę organizację akcjach terrorystycznych. Bez uzgodnienia z SB przedstawił na zebraniu konspiracyjnym propozycję przeprowadzenia takich akcji. Podczas rozmowy ostrzegawczej funkcjonariusz SB wykazał mu, że powyższa informacja pochodziła ze spotkania zorganizowanego u Adama Ruszały 17 października 1986 r., które było nagrywane z powodu rozpracowywania Stanisława Sączawy. Po przeprowadzeniu analizy informacji z tego samego zebrania otrzymanych od TW ps. „Apollo”, „Elżbieta” i „Artur”, funkcjonariusze doszli do wniosku, że z inicjatywą zniszczenia samochodów kpt. Andrzeja Czerwińskiego i por. Janusza Kladera wyszedł nie Andrzej Kucharski, ale sam „Tysiąc”. Ostrzeżono go, że takie postępowanie prowokuje działaczy podziemia do aktów terroru, ponadto zobowiązano go do niespożywania alkoholu podczas zebrań SW²⁷. Po przeprowadzeniu tej

²⁶ *Ibidem*, t. 2, Informacja sporządzona przez TW ps. „Bałtyk” z 2 XII 1989 r., 5 XII 1989 r., k. 138.

²⁷ AIPN Rz, 00102/1309, Plan rozmowy ostrzegawczej z TW ps. „Tysiąc”, nr rej. 19188, 22 X 1986 r., k. 32.

rozmowy funkcjonariusze SB nie stwierdzili już przypadków przeinaczenia faktów w donosach sporządzanych przez TW ps. „Tysiąc”.

17 maja 1986 r. Wojciech Bała – TW ps. „Lesio” i Andrzej Kucharski wyjechali do Wrocławia na spotkanie konspiracyjne z szefem SW, Kornelem Morawieckim. Do spotkania nie doszło, ponieważ Kucharski i „pilotujący” ich po Wrocławiu do lokalu konspiracyjnego Leszek Rybak zorientowali się, że są śledzeni przez SB. Po powrocie do Rzeszowa „Lesio” zrelacjonował w lokalu kontaktowym przebieg podróży. Po analizie jego raportu, nagranego na taśmę magnetofonową, zastępca szefa WUSW ds. SB, płk Jan Czajka, stwierdził, że informacja jest zbyt ogólnikowa, zawiera wiele niedomówień, brakuje w niej konkretnych danych o dekonspiracji funkcjonariuszy. W trybie pilnym polecił podległym służbom dopracowanie meldunku „Lesia”, „podając chronologicznie przebieg podróży i wszystkie szczegóły dotyczące osób podejrzanych o prowadzenie obserwacji”²⁸. W dniach 19, 21 i 26 maja „Lesio” udzielał funkcjonariuszom SB dodatkowych informacji na temat dekonspiracji funkcjonariuszy uczestniczących w akcji we Wrocławiu.

Po skonfrontowaniu informacji przekazanych przez „Lesia”, „Artura” i „Apolla” z pochodzącymi od Józefa Kyca – TW ps. „Franek”, funkcjonariusze SB stwierdzili, że jest on ważnym działaczem w strukturach SW, natomiast dostarczane przez niego meldunki nie przedstawiają żadnej wartości operacyjnej i nie mogą być wykorzystane do rozpracowania tej podziemnej struktury. Ppor. Janusz Tyrakowski, starszy inspektor Wydziału V SB, opracował koncepcję „dalszego związania z SB, ofensywnego wykorzystania TW ps. »Franek«” w celu doprowadzenia poprzez różne działania operacyjne „do takiej sytuacji rodzinnej i zawodowej TW, która zmusiłaby go do zwrócenia się o pomoc do SB”²⁹. Pomimo przeprowadzenia działań operacyjno-śledczych, wartość dostarczanych przez Kyca informacji nadal budziła zastrzeżenia funkcjonariuszy SB.

Współpracę z TW rozwiązywano, kiedy stwierdzano, że po wykonaniu powierzonego zadania brak było możliwości i perspektyw dalszego wykorzystania TW (np. TW ps. „Gołąb”, TW ps. „Dyspozytor”). Przedtem funkcjonariusz prowadzący sporządzał ogólną analizę TW (tzw. charakterystykę,

²⁸ AIPN Rz, 00102/1382, t. 4, Notatka służbowa do informacji sporządzonej przez TW ps. „Lesio” z 18 V 1986 r., 19 V 1986 r., k. 51.

²⁹ AIPN Rz, 00102/1284, Koncepcja dalszego związania z SB, ofensywnego wykorzystania TW ps. „Franek”, nr rej. 19894, 29 XI 1985 r., k. 126.

obejmującą cały okres współpracy). Ponadto ze współpracy rezygnowano w wypadku braku możliwości dalszego wykonywania powierzonych zadań – jak zmiana miejsca pracy czy zamieszkania (np. TW ps. „Ziemowit”, TW ps. „Stanisławski”), wyraźnej niechęci do dalszej współpracy, pomimo podjęcia wobec TW działań mających na celu przezwycięzenie jego sprzeciwu (np. TW ps. „Franek”, TW ps. „111”, TW ps. „Okoń”) oraz dekonspiracji. Z chwilą zakończenia współpracy każdy TW podpisywał zobowiązanie o zachowaniu tego faktu w tajemnicy.

Poniżej przedstawiono w kolejności alfabetycznej sylwetki tajnych współpracowników zaangażowanych w różnym stopniu w rozpracowywanie rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej; część z nich była wykorzystywana również w działaniach operacyjnych prowadzonych wobec innych organizacji konspiracyjnych.

Wojciech Bała – od 22 grudnia 1981 r. TW ps. „88”, od grudnia 1983 r. TW ps. „Lesio”, od początku sierpnia 1986 r. TW ps. „Elżbieta”. Urodzony 3 grudnia 1962 r. w Rzeszowie, wykształcenie średnie, monter wyrobów ze srebra w „Polsrebrze” w Rzeszowie. Po powstaniu „Solidarności” w 1980 r. zakładał w I LO w Rzeszowie Niezależne Zrzeszenie Uczniów, a następnie włączył się do działalności związkowej; był rozpracowywany³⁰ przez SB w ramach sprawy obiektowej kryptonim „Azymut”. Jako pracownik etatowy rzeszowskiego MKR NSZZ „Solidarność” został 13 grudnia 1981 r. internowany i przewieziony do Zakładu Karnego w Załężu. Ze względu na jego szerokie kontakty w środowisku działaczy „Solidarności”, SB wykorzystywała go do rozpracowywania organizacji podziemnych³¹. W latach 1983–1984 informował m.in. o przygotowywanej do druku broszurze pod redakcją Janusza Szkutnika (o zbrodni dokonanej przez Sowieców w lesie turzańskim) oraz przygotowaniach do emisji w Rzeszowie audycji Radia „Solidarność” Małopolska. Był wykorzystywany w wielu kombinacjach operacyjnych³² realizowanych pod nadzorem SB, np. w 1985 r. zorganizował

³⁰ Rozpracowywanie operacyjne – zespół działań operacyjnych i technicznych podejmowanych przez SB wobec osób podejrzanych o prowadzenie „wrogiej działalności”.

³¹ AIPN Rz, 00102/1382, t. 1, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Wojciecha Bały, 22 XII 1981 r., k. 7.

³² Kombinacja operacyjna – zespół ściśle powiązanych działań dla zrealizowania określonego zadania, np. wprowadzenia tajnego współpracownika do rozpracowywanej organizacji.

punkt poligraficzny (pisanie matryc białkowych) i archiwum organizacji (SW) w mieszkaniu Marty Kołek, TW ps. „Kinga”. Informacje uzyskane od „Lesia” pozwoliły SB zlikwidować trzy punkty rozdziału „bibuły” oraz dwie podziemne drukarnie. W latach 1984–1985 Bała przyczynił się do aresztowania: Andrzeja Kucharskiego, Andrzeja Filipczyka, Jerzego Kajaka, Romana Sroki, Janusza Szkutnika, Sławomira Kruka i Wiesława Myśliwca. Ze względu na fakt, że „Lesio” był współpracownikiem bardzo wartościowym i dyspozycyjnym (w tym okresie był na rencie chorobowej), funkcjonariusze SB wystąpili z wnioskiem, aby od 1 kwietnia 1986 r. wypłacać mu stałe wynagrodzenie miesięczne w kwocie 10 000 zł³³. Propozycja ta zyskała aprobatę przełożonych i była potem prolongowana na lata 1987 i 1988. Po przejściu na nową formę współpracy Bała przyjął pseudonim „Elżbieta”. O kolejne przedłużenie „umowy o pracę” na rok 1989 wystąpiono do szefa Służby Bezpieczeństwa MSW, podsekretarza stanu gen. bryg. Henryka Dankowskiego. W uzasadnieniu podano, że „TW ps. »Elżbieta« jest bardzo wartościowym, zdyscyplinowanym, dyspozycyjnym źródłem informacji, wykorzystywanym w ramach kombinacji operacyjnej kryptonim »Kamfora«, rozpracowującym kierownictwo SW we Wrocławiu, kontrolującym przerzut sprzętu poligraficznego z RFN do Polski oraz nielegalnej literatury do ZSRR”³⁴. Jeszcze w styczniu 1990 r. rzeszowscy funkcjonariusze SB wnioskowali o kontynuowanie współpracy z Bałą, proponując wynagrodzenie w wysokości 300 000 zł³⁵. W uzasadnieniu podawali, że TW, poza wyżej wymienionymi działaniami operacyjnymi, „zabezpiecza wyprzedzające informacje o działalności SW Rzeszów oraz jej pododdziałów w Tarnobrzegu i Krośnie oraz realizuje działania dezintegracyjne środowiska nielegalnych grup działających w woj. rzeszowskim, jak W[olność] i P[okój], K[onfederacja] P[olski] N[iepodległej] itp.”³⁶. W okresie stałego wynagradzania Bała odbywał rocznie około 150 spotkań z funkcjonariuszami SB. Po analizie

³³ AIPN Rz, 00102/1382, t. 1, Raport st[arszego] inspektora Wydziału V do naczelnika Wydziału V WUSW w Rzeszowie, 4 III 1986 r., k. 151.

³⁴ *Ibidem*, Raport zastępcy szefa WUSW w Rzeszowie do szefa Służby Bezpieczeństwa MSW, podsekretarza stanu, 9 XII 1988 r., k. 155.

³⁵ W latach osiemdziesiątych XX w. następowała szybka dewaluacja pieniądza w PRL. Przeciętne wynagrodzenie netto w gospodarce narodowej wynosiło: w 1984 r. – 16 838 zł, w 1988 r. – 53 090 zł, w 1989 r. – 206 758 zł.

³⁶ AIPN Rz, 00102/1382, t. 1, Uzasadnienie dotyczące wniosku o kontynuowanie wynagrodzenia TW ps. „Elżbieta”, nr rej. 17156 w roku 1990, 2 I 1990 r., k. 161.

wniosku naczelnik Wydziału IV Departamentu Studiów i Analiz MSW, ppłk Andrzej Kucza, zatwierdził wynagrodzenie 300 000 zł, ponieważ rzeszowski Oddział SW na bieżąco był kontrolowany operacyjnie oraz „dotarcie do kierownictwa SW we Wrocławiu zostało zrealizowane dzięki zaangażowaniu TW”³⁷. Rozwiązanie SB wyeliminowało Bałę z czynnej sieci OZI. Zmarł 1 kwietnia 1992 r.

Emanuel Biel – TW ps. „Apollo”, urodzony 12 czerwca 1939 r. w Sporyszu, wykształcenie średnie, projektant w rzeszowskim „Inwestprojekcie”. 31 maja 1984 r. funkcjonariusze SB przeprowadzili w jego mieszkaniu rewizję w celu znalezienia nielegalnych wydawnictw, a następnie przewieźli go do WUSW. W obawie przed konsekwencjami prawnymi „rozpowszechniania nielegalnych wydawnictw”, podpisał zobowiązanie do współpracy³⁸. W październiku 1984 r. brał udział w akcji dorobienia duplikatów kluczy do mieszkania Andrzeja Kucharskiego. Funkcjonariusze SB polecili mu zorganizowanie spotkania towarzyskiego z udziałem Kucharskiego w mieszkaniu Bogusława Ryczka, wykorzystując skłonność gospodarza do nadmiernego spożywania alkoholu. Na tę imprezę „Apollo” zakupił napoje alkoholowe za kwotę 2000 zł z funduszu operacyjnego SB. Przebieg spotkania kontrolowano poprzez łączność bezprzewodową z radiowozem milicyjnym. W odpowiednim momencie funkcjonariusze SB wkroczyli do mieszkania i po wylegitymowaniu uczestników spotkania, przewieźli ich do Izby Wyróżnień, gdzie jej dyrektor, Janusz Binduga – TW ps. „Dyspozytor”, przekazał funkcjonariuszom oddane do depozytu klucze Kucharskiego, w celu wykonania ich duplikatów³⁹. Po udanej akcji „Apollo” otrzymał 8 października specjalną nagrodę w kwocie 3000 zł. SB wykorzystywała go do kontroli Kucharskiego oraz innych osób zaangażowanych w działalność konspiracyjną. Wiarygodność informacji przekazywanych przez TW ps. „Stanisławski” i TW ps. „Lesio” była analizowana w oparciu o donosy dostarczane przez „Apolla”. Był on wykorzystywany do rozpracowywania SW Wrocław w ramach kombinacji operacyjnych realizowanych pod nadzorem Biura Studiów

³⁷ *Ibidem*, Notatka służbowa sporządzona przez naczelnika Wydziału IV Departamentu Studiów i Analiz MSW, 8 I 1990 r., k. 162.

³⁸ AIPN Rz, 00102/1312, t. 1, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Emanuela Biela, 31 V 1984 r., k. 5.

³⁹ *Ibidem*, t. 1, Plan kombinacji operacyjnej do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr rej. 17426, 3 X 1984 r., k. 17.

SB MSW w Warszawie. W syntetycznej analizie z 1989 r. funkcjonariusze scharakteryzowali go następująco: „Przekazywał informacje w formie piśmiennej o dużej wartości operacyjnej. Za realizację zadań wynagradzany był finansowo w kwocie 40 000 złotych. [...] był jednostką zdyscyplinowaną, [...] czuje się związany z SB, współpracę traktuje jako obywatelską powinność”⁴⁰.

Janusz Binduga – TW ps. „Dyspozytor”, urodzony 10 listopada 1945 r. w Rzeszowie, wykształcenie średnie, w omawianym okresie dyrektor Izby Wytrzeźwień w Rzeszowie. Po uzyskaniu informacji, że w przypadkach problematycznych przy kwalifikowaniu osób zatrzymanych przez MO do umieszczenia ich w Izbie Wytrzeźwień uwzględniał sugestie funkcjonariuszy, zaproponowano mu podjęcie współpracy z SB. 20 września 1984 r. zaakceptował tę propozycję. Udzielił pomocy SB m.in. w przekazaniu kluczy do mieszkania Andrzeja Kucharskiego w celu wykonania ich duplikatów⁴¹. W późniejszym okresie wykorzystywany był do rozpoznawania zachowań niektórych osób ze środowiska działaczy „Solidarności”. Z powodu braku możliwości operacyjnych, w 1989 r. SB rozwiązała z nim współpracę.

Władysław Bukala – TW ps. „Radek”, urodzony 10 lutego 1935 r. w Hyżnem, wykształcenie podstawowe, portier w „Inwestprojekcie”. Zwerbowany do współpracy 10 marca 1984 r., pomagał przy sporządzaniu przez Wydział „T”⁴² WUSW szkiców sytuacyjnych pomieszczeń interesujących SB. Podczas trzech wymuszonych spotkań nie udzielił dodatkowych informacji o charakterze operacyjnym. Nie był wynagradzany finansowo. W 1985 r. SB rozwiązała z nim współpracę z powodu zmiany miejsca pracy⁴³.

Tadeusz Bytnar – TW ps. „Monter”, urodzony 29 stycznia 1958 r. w Markowej, wykształcenie zawodowe, elektromechanik w ZZSD „Predom-Zelmer” w Rzeszowie. Pozyskany przez SB do kontrolowania Ryszarda Buka, działacza podziemnej „Solidarności” w „Zelmerze” oraz „ujawniania kolportażu nielegalnych wydawnictw”⁴⁴. W okresie współpracy przeprowadzono

⁴⁰ *Ibidem*, Charakterystyka TW ps. „Apollo”, nr rej. 20863, 22 VI 1989 r., k. 38.

⁴¹ AIPN Rz, 00102/104, Charakterystyka TW ps. „Dyspozytor”, nr rej 21268, 14 XII 1989 r., k. 26.

⁴² Wydział „T” zajmował się instalowaniem i eksploatacją urządzeń podsłuchowych, tajnym otwieraniem mieszkań, kopiowaniem dokumentów, a także sporządzaniem dokumentacji dla celów operacyjnych (np. tzw. fałszywki).

⁴³ AIPN Rz, 0094/1189, Charakterystyka TW ps. „Radek”, 17 IV 1985 r., k. 6.

⁴⁴ AIPN Rz, 00102/681, t. 1, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Tadeusza Bytnara, 19 III 1984 r., k. 5.

z nim 65 spotkań operacyjnych, wynagradzany był w kwocie 36 100 zł. Po zwolnieniu się z „Zelmeru” został wytypowany przez SW na rezerwowego kuriera do przywożenia podziemnej literatury z Wrocławia, brał także udział w jej rozdziale i kolportażu na terenie Rzeszowa.

Władysław Chruszczyk – TW ps. „Widok”, urodzony 1 listopada 1941 r. w Rudnej Wielkiej, wykształcenie zawodowe, pracownik Fabryki Domów w Rudnej Wielkiej. Od 1980 r. działacz „Solidarności”, członek Prezydium Zarządu Regionu MKR NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie, internowany 13 grudnia 1981 r. Do współpracy pozyskany 21 grudnia 1981 r. w ośrodku internowania w Załężu „na zasadzie obywatelskiej współodpowiedzialności za bezpieczeństwo i porządek publiczny”. Miał informować o osobach zaangażowanych w działalność podziemnej „Solidarności”. Dla uwiarygodnienia go w środowisku, w sierpniu 1982 r. został ponownie internowany, przeprowadzono też rewizje w miejscu jego zamieszkania i pracy oraz rozmowę ostrzegawczą w obecności kierownika zakładu. W okresie współpracy, która trwała do 19 września 1986 r. (zmiana miejsca zamieszkania), funkcjonariusze SB odbyli z nim ogółem 60 spotkań w lokalach kontaktowych kryptonim „Kamera” i „Salon”, podczas których przekazywał informacje o wartości operacyjnej, głównie dotyczące Antoniego Kopaczewskiego, Stefana Rączego, Michała Stręka i Zbigniewa Sieczkosia. Był wynagradzany finansowo w wysokości 38 000 zł⁴⁵.

Kazimierz Dejneka – TW ps. „Leszek”, urodzony 10 lutego 1952 r. w Rzeszowie, wykształcenie zawodowe, zatrudniony w Rzeszowskim Przedsiębiorstwie Robót Zmechanizowanych i Sprzętu Budowlanego „Dźwig”, a następnie w Spółdzielni Pracy Przemysłu Metalowego „Metalsprzęt” w Rzeszowie. Do współpracy zwerbowany 26 maja 1982 r. Miał informować o wszelkich nieprawidłowościach w zakładzie pracy oraz o nielegalnej działalności osób utrzymujących kontakty z działaczami rozwiązanej Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w „Dźwigu”⁴⁶. W 1986 r. służby specjalne planowały włączyć go do utworzonej w „Zelmerze” pozorowanej grupy konspiracyjnej o kryptonimie „Robot”. Po wprowadzeniu w środowisko SW nie nawiązał ściślejszych kontaktów z jej działaczami. Uczestniczył w kilku spotkaniach konspiracyjnych, podczas których nie uzyskał konkretnych

⁴⁵ AIPN Rz, 0094/1570, t. 1, Charakterystyka TW „Widok”, nr rej. 15984, 17 IX 1986 r., k. 97.

⁴⁶ AIPN Rz, 00102/137, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Kazimierza Dejneki, 26 V 1982 r., k. 5.

informacji operacyjnych⁴⁷. W 1986 r. brał udział w kontrolowanym przez SB zakupie wydawnictw SW na kwotę 2000 zł.

Jarosław Garczewski – TW ps. „Arkus”, urodzony 4 maja 1962 r. w Chełmnie, student Politechniki Rzeszowskiej. 18 maja 1984 r. został zatrzymany jako podejrzany o kolportaż nielegalnych wydawnictw. Podczas rozmowy z funkcjonariuszami SB, przeprowadzonej 12 lipca 1984 r., podjął się rozpracowywania studentów Politechniki Rzeszowskiej – Leszka Rybaka i Józefa Gniewka. W okresie współpracy przekazywał wartościowe informacje, które były wykorzystywane operacyjnie. Po wyjeździe Gniewka i Rybaka z Rzeszowa odmówił dalszego wykonywania zadań zleczanych przez SB⁴⁸.

Janusz Irzyk – TW ps. „Sylwek”, urodzony 3 grudnia 1955 r. w Oleszycach, wykształcenie średnie, zatrudniony w WSK „PZL-Rzeszów” na Wydziale 74. 23 marca 1983 r. pozyskany do współpracy „na zasadzie odstąpienia od odpowiedzialności karnej za popełnione przestępstwo”. W ramach współpracy miał udzielać informacji na temat planowanych akcji protestacyjnych, kolportażu nielegalnych wydawnictw oraz działalności konspiracyjnej Andrzeja Kucharskiego. Przekazał wiele danych o osobach działających w podziemiu oraz o Bractwie Trzeźwości przy kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Rzeszowie na Drabiniance⁴⁹. Za przekazane informacje otrzymał około 31 000 zł. W 1988 r. zerwał współpracę z SB i był rozpracowywany w ramach SOR kryptonim „Powrót”⁵⁰.

Marta Kolek, z domu Salach – TW ps. „Kinga”, urodzona 23 lutego 1965 r. w Krakowie, wykształcenie średnie, laborantka w Szpitalu Miejskim w Rzeszowie. 9 lutego 1985 r. pozyskana do współpracy w celu rozpracowywania SW w ramach kombinacji operacyjnej pod kryptonimem „Trójkąt”. Do struktur SW wprowadzona przez swojego sąsiada, Wojciecha Bałę, TW ps. „Lesio”. W jej mieszkaniu zorganizowano archiwum SW oraz pisano na maszynie matryce do podziemnych wydawnictw, np. do biuletynu „Galicja”. We wrześniu 1985 r., dzięki otrzymanym od niej informacjom, funkcjonariusze SB zlikwidowali podziemną drukarnię oraz aresztowali studentów Filii UMCS w Rzeszowie – Sławomira Kruka i Wiesława Myśliwca⁵¹. Kiedy

⁴⁷ *Ibidem*, Charakterystyka TW ps. „Leszek”, nr rej. 17745, 21 VI 1989 r., k. 52.

⁴⁸ AIPN Rz, 0097/526, Charakterystyka TW ps. „Arkus”, nr rej. 20857, 21 III 1989 r., k. 27.

⁴⁹ AIPN Rz, 00102/1310, Charakterystyka TW ps. „Sylwek”, nr rej. 20525, 30 XII 1985 r., k. 42.

⁵⁰ *Ibidem*, Charakterystyka dot. figuranta SOR „Powrót”, 19 VI 1989 r., k. 43.

⁵¹ AIPN Rz, 00102/1296, t. 1, Charakterystyka TW ps. „Kinga”, nr rej. 21863, 20 VI 1989 r., k. 30.

w 1986 r. w rodzinnej Bochni nawiązała kontakt z działaczem krakowskich struktur podziemnych, Ireneuszem Sobasiem, wykorzystywano ją do rozpoznania osób działających w strukturach konspiracyjnych. Pełniąc funkcję łączniczki, w latach 1986–1988 regularnie odbierała od Sobasia „bibułę”. Po przyjeździe do Rzeszowa udawała się do lokalu kontaktowego, w którym wypłacano jej 1000 zł na pokrycie kosztów związanych z zakupem wydawnictw oraz przejmowano po jednym egzemplarzu każdego tytułu dla celów operacyjnych. Pozostałe wydawnictwa przekazywała do punktu kolportażowego usytuowanego u TW ps. „Bałtyk”. Funkcjonariusze SB uznawali ją za wartościowe źródło informacji, twierdząc, że „czuje się związana ze Służbą Bezpieczeństwa, rozumie sens współpracy, przejawia w niej duże zaangażowanie i własną inicjatywę [...] nie przejawia żadnych zahamowań psychicznych przy przekazywaniu informacji o osobach nawet jej bliskich”⁵². Wiarygodność informacji przekazywanych przez „Kingę” była analizowana w oparciu o donosy dostarczane przez TW ps. „Elżbieta”, „Robert” i „Bałtyk”⁵³.

Józef Kyc – TW ps. „Franek”, urodzony 17 lutego 1941 r. w Budziwoju, wykształcenie średnie, ekonomista. W listopadzie 1983 r. TW ps. „Artur” przekazał SB informację o kolportowaniu przez Kyca nielegalnych wydawnictw na terenie Rzeszowa. Od tego momentu rozpoczęto jego operacyjne rozpracowanie. W obawie przed konsekwencjami prawnym wynikającymi ze znalezienia w jego mieszkaniu wydawnictw SW, 19 lutego 1985 r. Kyc podpisał zobowiązanie do współpracy. Pomimo prowadzenia wobec niego działań operacyjno-śledczych mających na celu zmuszenie go do sporządzania informacji zgodnych z posiadaną wiedzą (należał do kierownictwa SW), podejmował próby zerwania współpracy⁵⁴. Z powodu dalszej niechęci do wykonywania działań operacyjnych, SB rozwiązała z nim współpracę.

Tadeusz Lisowicz – TW ps. „Okoń”, urodzony 2 listopada 1930 r. w Słocinie, wykształcenie średnie, krawiec w Spółdzielni Pracy „Modextra”. Pozyskany do współpracy 20 grudnia 1983 r. do realizacji kombinacji operacyjnej kryptonim „Bryza”. Pomimo silnej presji ze strony SB, nie podjął się utworzenia w swoim mieszkaniu kontrolowanego punktu kolportażowego. W 1986 r. planowano wykorzystać go w podobny sposób w ramach planu realizowanego przez TW ps. „Artur”. W 1988 r. współpracę rozwiązano

⁵² *Ibidem*, k. 31.

⁵³ *Ibidem*.

⁵⁴ AIPN Rz, 00102/1284, Charakterystyka TW ps. „Franek”, 10 IV 1989 r., k. 152.

z powodu niechęci „Okonia” do wykonywania zleczanych zadań oraz z braku dalszych możliwości operacyjnych⁵⁵.

Krzysztof Lorenc – TW ps. „Romek”, „Wacek”, urodzony 24 marca 1960 r. w Sanoku, wykształcenie średnie, wychowawca szkolny. Do współpracy pozyskany 22 grudnia 1981 r. na podstawie tzw. materiałów kompromitujących (udział w strajku studenckim jesienią 1981 r.) w celu rozpracowywania działaczy Niezależnego Zrzeszenia Studentów i NSZZ „Solidarność”. Po jego donosie, w lipcu 1983 r. SB zlikwidowała punkt poligraficzny w Zaborowie koło Strzyżowa. W okresie współpracy, podczas około stu spotkań z funkcjonariuszami SB, udzielił wielu wiarygodnych i wartościowych informacji, za co otrzymał gratyfikacje w kwocie 113 000 zł⁵⁶. Po decyzji o rozwiązaniu SB wyeliminowano go z czynnej sieci OZI.

Andrzej Medyński – TW ps. „Saron”, urodzony 22 września 1959 r. w Jaśle, wykształcenie średnie techniczne, projektant w „Inwestprojekcie”. 28 września 1985 r. podczas spotkania towarzyskiego z udziałem funkcjonariusza WUSW w Rzeszowie, kpt. Józefa Kosiora, poinformował go na osobności (właściwa rozmowa odbyła się w mieszkaniu Kosiora, który był sąsiadem gospodarza spotkania), że „jest częściowo zamieszany” w działalność podziemnej struktury „Solidarności”, kierowanej przez Antoniego Kopczewskiego i Andrzeja Kucharskiego, i – w zamian za gwarancję niekaralności – podejmie się współpracy z SB⁵⁷. Po sformalizowaniu współpracy, 2 października 1985 r. funkcjonariusze SB opracowali plan działań dla „Saronia”, przewidujący zaangażowanie go do rozpracowywania struktury organizacyjnej, metod i kierunków działania SW oraz dostarczanie informacji dotyczących poligrafii i kolportażu⁵⁸. Już w październiku 1985 r. Medyński poinformował funkcjonariuszy SB, że został wyznaczony na szefa grupy „Mrówy”, działającej w ramach SW. Grupa ta, w skład której wchodził Urszula Bosek, Aleksander Szczepański i Stefan Szczepanik, zajmowała się zbiórką pieniędzy na cele organizacyjne, kolportażem, a także wykonywaniem zadań konspiracyjnych zleconych przez Andrzeja Kucharskiego⁵⁹. W kwietniu

⁵⁵ AIPN Rz, 0097/524, Charakterystyka TW ps. „Okon”, nr rej. 19814, 9 VII 1988 r., k. 32.

⁵⁶ AIPN Rz, 00102/1295, Charakterystyka TW ps. „Wacek”, nr rej. 19205, 15 V 1990 r., k. 59.

⁵⁷ AIPN Rz, 00102/1367, t. 1, Notatka służbowa [kpt. Józefa Kosiora] sporządzona 1 X 1985 r., k. 10.

⁵⁸ *Ibidem*, Plan kierunkowego wykorzystania, szkolenia i kontroli TW ps. „Saron”, nr rej. 22687, 26 XII 1985 r., k. 29.

⁵⁹ AIPN Rz, 044/1106, t. 2, Wyciąg z informacji TW ps. „Saron”, 7 X 1985 r., k. 138.

1986 r. Medyński został wyznaczony na koordynatora zaopatrzenia SW w materiały potrzebne do druku i wszedł w skład redakcji „Galicji”. W ramach nowych obowiązków przejął od Józefa Kyca nadzór nad magazynem papieru na potrzeby SW, usytuowanym w Archiwum Państwowym i prowadzonym przez Marię Baran, Janusza Borowca i Andrzeja Łykę. Jego zaangażowanie w rozpracowanie osób działających w podziemiu było tak poważne, że podczas spotkania z funkcjonariuszem prowadzącym sam wyznaczał sobie zadania, np. „na spotkaniu z Januszem [Borowcem] ustalić osoby prowadzące magazyn”⁶⁰. 21 kwietnia 1986 r. na spotkaniu z funkcjonariuszem prowadzącym „Saroń” zdał dokładną relację z wizyty w archiwum oraz sporządził szkic sytuacyjny dojścia do pomieszczenia, gdzie usytuowano magazyn. Będąc członkiem rzeszowskich władz SW, uczestniczył w posiedzeniach Rady Politycznej i Rady Wykonawczej. Z każdego zebrania sporządzał dokładny raport, na podstawie którego funkcjonariusze SB na bieżąco kontrolowali poczynania tej podziemnej organizacji. Ponadto wykonywał zadania zlecone przez służby specjalne na terenie innych województw w ramach kombinacji operacyjnej realizowanej pod nadzorem Biura Studiów SB MSW w Warszawie. W charakterystyce podsumowującej cały okres współpracy wysoko oceniano działalność TW ps. „Saroń”: „jest lojalnym, szczerym i zaangażowanym OZI, realizującym zadania o charakterze ofensywnym. Przekazywane informacje są wiarygodne, obiektywne i stanowią dużą wartość operacyjną. [...] Za realizację zadań i przekazywane informacje TW był wynagradzany finansowo”⁶¹. Z powodu likwidacji SB rozwiązano z nim współpracę.

Jan Miśtak – TW ps. „Tysiąc”, urodzony 1 stycznia 1950 r. w Błędownej Zgłobieńskiej, wykształcenie średnie, kierowca w Komunalnym Przedsiębiorstwie Robót Drogowych w Rzeszowie. 1 kwietnia 1983 r. pozyskano go do współpracy „na zasadzie współodpowiedzialności za bezpieczeństwo i porządek publiczny”, w celu przekazywania informacji „o destrukcyjnej działalności pracowników i ujawniania faktów kolportowania nielegalnych wydawnictw na terenie zakładu pracy”. Początkowo wykorzystywany był do „zabezpieczania” uroczystości rocznicowych organizowanych przez działaczy „Solidarności”. Na uwagę zasługuje zwrócenie mu przez SB kosztów wykonania

⁶⁰ AIPN Rz, 00102/1367, t. 2, Informacja przekazana przez TW ps. „Saroń”, 17 IV 1986 r., k. 43.

⁶¹ *Ibidem*, t. 1, Charakterystyka TW ps. „Saroń”, nr rej. 22687, 7 VI 1990 r., k. 35.

zdjęć fotograficznych osób z terenu województwa rzeszowskiego uczestniczących w pogrzebie księdza Jerzego Popiełuszki. Do zadań „Tysiaca” należało zbieranie informacji o osobach zaangażowanych w działalność konspiracyjną i typowanie kandydatów na OZI. Od sierpnia 1986 r. brał udział w kombinacjach operacyjnych realizowanych przez SB. W listopadzie 1986 r. zastępca szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie, płk Jan Czajka, wystąpił z wnioskiem do I sekretarza KW PZPR w Rzeszowie, Franciszka Karpa, o wyrażenie zgody na „operacyjne wykorzystanie członka PZPR, tow[arzysza] Miśtak[a] Jana” do rozpracowania działacza SW⁶². W okresie współpracy przekazywał informacje o dużej wartości operacyjnej. Brał udział w kombinacjach operacyjnych realizowanych pod nadzorem Biura Studiów SB MSW. Wiarygodność przekazywanych przez niego informacji była analizowana w oparciu o donosy dostarczane przez TW ps. „Apollo” i „Lesio”. Za realizację zadań wynagradzany był finansowo. W 1987 r. został dodatkowo nagrodzony przez SB za ujawnienie informacji z posiedzenia Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników NSZZ „Solidarność”, odbytego 10 maja 1987 r. w Warszawie oraz za „wzorowe” rozpracowanie kierownictwa SW Wrocław w ramach kombinacji operacyjnej kryptonim „Kamfora”⁶³. Z powodu braku możliwości dalszego wykorzystania operacyjnego, w czerwcu 1989 r. SB rozwiązała z nim współpracę.

Krystyna Nycz – TW ps. „Niagara”, urodzona 5 września 1942 r. w Jarcinie, wykształcenie średnie, recepcjonistka w Hotelu Garnizonowym w Rzeszowie. Pozyskana do współpracy w lutym 1984 r. w celu wynajęcia na okres kilku miesięcy jej mieszkania przy ulicy Kraszewskiego dla realizacji planowanej kombinacji operacyjnej⁶⁴. Zachowała się informacja, że w tym mieszkaniu odbywały się zebrania działaczy SW.

Stanisław Ostafil – TW ps. „Stanisławski”, urodzony 12 października 1936 r. w Jaśle, wykształcenie wyższe prawnicze. Od 1978 r. zatrudniony w „Inwestprojekcie” na stanowisku głównego specjalisty ds. pracowniczych. Do współpracy pozyskany 9 lipca 1983 r. w celu informowania o działalności podziemnej oraz o przypadkach łamania regulaminu i dyscypliny pracy

⁶² AIPN Rz, 00102/1309, Wniosek do I sekretarza KW PZPR w Rzeszowie o operacyjne wykorzystanie członka PZPR, tow. Miśtak[a] Jana, 28 XI 1986 r., k. 35.

⁶³ *Ibidem*, Charakterystyka TW ps. „Tysiąc”, nr rej. 19188, 20 VI 1989 r., k. 56.

⁶⁴ AIPN Rz, 00102/1320, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Krystyny Nycz, 15 II 1984 r., k. 5.

przez Andrzeja Kucharskiego i Jacka Sikorskiego⁶⁵. W okresie współpracy (to jest do października 1987 r., kiedy zwolnił się z „Inwestprojektu”) nie przekazywał istotnych informacji operacyjnych, nie był wynagradzany finansowo, często nie przychodził na umówione spotkania z funkcjonariuszami SB. Sprawdzenia operacyjne wykazały, że nie był w pełni lojalny wobec SB, a nawet prezentował „dwulicową postawę”, ponieważ informował o „poufnych działaniach władz” wymierzonych w działaczy struktur podziemnych⁶⁶.

Ewa Pietraszek – TW ps. „Robert”, urodzona 12 czerwca 1966 r. w Rzeszowie, wykształcenie zawodowe, kuśnierz. W ramach kombinacji operacyjnej SB kryptonim „Trójkąt” planowano utworzyć w jej mieszkaniu kontrolowany punkt poligraficzny. 8 lutego 1985 r. wyraziła zgodę na podjęcie współpracy, a TW ps. „Lesio” wprowadził ją w krąg osób działających w podziemiu. Przekazywane przez nią informacje miały „różną wartość” operacyjną⁶⁷. Z powodu niechęci do wykonywania zleconych zadań, w 1989 r. SB rozwiązała z nią współpracę.

Wiesław Płonka – TW ps. „Ziemowit”, urodzony 15 listopada 1956 r. w Rzeszowie, wykształcenie średnie, pracownik ZZSD „Predom-Zelmer” w Rzeszowie. Został wytypowany do werbunku, ponieważ był sąsiadem Andrzeja Filipczyka i utrzymywał z nim i jego żoną przyjacielskie, dobrosąsiedzkie stosunki. W okresie rozpracowywania konspiracyjnej działalności Filipczyka realizował zadania z zaangażowaniem, m.in. brał udział w dorobieniu duplikatów kluczy do mieszkania sąsiadów. Był wynagradzany finansowo za przekazanie szeregu wartościowych informacji operacyjnych o Bogumile i Andrzeju Filipczykach. W 1987 r., z powodu zmiany miejsca zamieszkania, SB rozwiązała z nim współpracę⁶⁸.

Franciszek Rabczak – TW ps. „Strug”, urodzony 11 kwietnia 1956 r. w Borku Starym, wykształcenie zawodowe, ślusarz w Spółdzielni Pracy Przemysłu Metalowego „Metalsprzęt” w Rzeszowie. 17 listopada 1982 r. pozyskany do współpracy w celu informowania o działaczach „Solidarności” zatrudnionych w jego zakładzie pracy. W okresie współpracy wynagradzany finansowo oraz wykorzystywany do realizacji zadań w ramach kombinacji

⁶⁵ AIPN Rz, 0097/67, Plan wykorzystania, szkolenia i sprawdzenia TW ps. „Stanisławski”, nr rej. 19431, 15 VIII 1984 r., k. 24.

⁶⁶ *Ibidem*, Charakterystyka TW ps. „Stanisławski”, nr rej. 19431, 10 VIII 1987 r., k. 35.

⁶⁷ AIPN Rz, 00102/108, Charakterystyka TW ps. „Robert”, nr rej. 21919, 24 VI 1989 r., k. 27.

⁶⁸ AIPN Rz, 00102/21, Charakterystyka TW ps. „Ziemowit”, nr rej. 21738, 11 X 1989 r., k. 48.

operacyjnego rozpracowania działaczy „Solidarności”⁶⁹. Po decyzji o rozwiązaniu SB wyeliminowany z czynnej sieci OZI.

Mirosław Ruciński – TW ps. „Miro”, urodzony 28 lipca 1938 r. w Delatynie (województwo łwowskie), wykształcenie średnie, technik ekonomista, zatrudniony w Urzędzie Miejskim w Rzeszowie. Pozyskany do współpracy 18 marca 1986 r. w celu rozpracowania kontaktów towarzyskich i konspiracyjnych Barbary Kucharskiej, żony Andrzeja⁷⁰. Przekazywane przez niego informacje były wartościowe, nie pozwalały jednak na podjęcie działań prowadzących do pociągnięcia jej do odpowiedzialności karnej. Z powodu przejścia Kucharskiej na urlop macierzyński, a następnie wychowawczy, nie był w stanie realizować zleconych zadań, więc w 1989 r. zakończono z nim współpracę. Nie był wynagradzany finansowo.

Adam Ruszała – TW ps. „111”, urodzony 22 listopada 1931 r. w Czudcu, wykształcenie zawodowe, w 1981 r. przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Rzeszowie. Do współpracy pozyskany 4 listopada 1982 r. Od października 1984 r. w jego mieszkaniu działał punkt kolportażowy kontrolowany przez SB; dodatkowo wyposażono go w urządzenie sygnalizujące SB możliwość tzw. podjęcia osób odbierających nielegalne wydawnictwa. Brał udział w rozpracowaniu działaczy „Solidarności” z Mielca, wyjeżdżających z nim na zebrania konspiracyjne do Warszawy. Za realizację powyższych zadań oceniany był przez SB jako TW wiarygodny i lojalny, przekazujący informacje o dużej wartości operacyjnej. Na początku 1985 r., z powodu kłopotów w pracy, przestał przychodzić na umówione spotkania z funkcjonariuszem prowadzącym. Przeprowadzona przez TW ps. „Artur” „kontrola” nie wykazała dekonspiracji i braku lojalności Ruszały wobec SB⁷¹. We wrześniu 1986 r. „Artur”, bez uzgodnienia z SB, wprowadził go do szerszej działalności konspiracyjnej w rzeszowskim Oddziale SW. Po złożeniu przysięgi i założeniu grupy konspiracyjnej zaczął unikać spotkań z funkcjonariuszem prowadzącym. Przeprowadzono z nim dwie rozmowy ostrzegawcze, które nie odniosły skutku. Z uwagi na to, że nie zmienił swojego

⁶⁹ AIPN Rz, 00102/1288, Arkusz kontroli osobowego źródła informacji TW ps. „Strug”, [brak daty], k. 27.

⁷⁰ AIPN Rz, 00102/1002, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Mirosława Rucińskiego, 18 III 1986 r., k. 5.

⁷¹ AIPN Rz, 0097/519, Charakterystyka TW ps. „111”, nr rej. 16045, 5 II 1985 r., k. 33.

stanowiska, prowadzący go funkcjonariusz, chor. Bogusław Brzuszek, wystąpił z wnioskiem o wyeliminowanie go z czynnej sieci OZI⁷². W latach 1982–1984 wynagradzany był kwotą w wysokości 13 000 zł.

Bogusław Ryczek – TW ps. „B”, urodzony 3 lutego 1922 r. w Strzyżowie, wykształcenie wyższe techniczne, architekt wnętrz, emeryt, przed przejściem na emeryturę pracował w „Inwestprojekcie” w Rzeszowie. W okresie okupacji niemieckiej żołnierz Armii Krajowej, ps. „Żaba”. Po uzyskaniu informacji, że w domku jednorodzinny Ryczka przy ulicy Podwisłocze Kucharski oraz nieznanymi bliżej inżynier z „Inwestprojektu” drukowali nielegalne wydawnictwa, 14 kwietnia 1983 r. funkcjonariusze SB przeprowadzili tam rewizję, podczas której znaleziono podziemne publikacje⁷³. Po przewiezieniu Ryczka do budynku KW MO w Rzeszowie przeprowadzono z nim rozmowę sondażową. Gdy stwierdzono, że zaprezentował postawę lojalną wobec władz PRL, zaproponowano mu podjęcie współpracy w celu operacyjnego kontrolowania działaczy „Solidarności” zatrudnionych w „Inwestprojekcie”. Od momentu zniesienia stanu wojennego w lipcu 1983 r. unikał kontaktów z SB. Podczas wymuszonych spotkań oświadczał, że nie dysponuje informacjami, które by zainteresowały funkcjonariuszy. W okresie współpracy nie był wynagradzany finansowo. Z powodu niechęci do współpracy oraz faktu, że donosy sporządzone przez inne OZI przedstawiały go w „negatywnym” świetle, 8 lipca 1986 r. postanowiono wyeliminować go z czynnej sieci OZI. Zmarł 15 stycznia 2006 r.

Stanisław Sączawa – TW ps. „Student”, „Artur”, urodzony 10 lipca 1944 r. w Kamieniu, wykształcenie średnie, pracownik WSK „PZL-Rzeszów” na Wydziale 56. 4 maja 1982 r. SB uzyskała od TW ps. „Janusz” informację, że Sączawa zajmuje się kolportażem ulotek na terenie WSK. Zastępca naczelnika Wydziału III SB⁷⁴ KW MO w Rzeszowie, mjr Stanisław Wysokiński, polecił poddać go operacyjnemu sprawdzeniu. Gdy okazało się, że Sączawa jest człowiekiem spostrzegawczym, towarzyskim, mającym skłonności do wydawania pieniędzy na gry hazardowe, wytypowano go do współpracy „na zasadzie korzyści materialnych”⁷⁵. Podejmując współpracę 27 sierpnia 1982 r.,

⁷² *Ibidem*, Charakterystyka TW ps. „111”, nr rej. 16045, 30 V 1989 r., k. 45.

⁷³ AIPN Rz, 0094/1503, Oświadczenie Bogusława Ryczka z 14 IV 1983 r., k. 38.

⁷⁴ Wydział III SB zajmował się zwalczaniem działalności opozycyjnej w środowiskach naukowych, twórczych, dziennikarskich, akademickich.

⁷⁵ AIPN Rz, 00102/1369, t. 1, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Stanisława Sączawy, 27 VIII 1982 r., k. 5.

przyjął pseudonim „Student”, a następnie „Artur”. Kiedy 23 września 1982 r. odwiedził Zdzisława Grzyba w miejscu jego pracy w „Inwestprojekcie”, Andrzej Kucharski zaproponował mu włączenie się do działalności w strukturach „Solidarności”. W dniu następnym „Artur” zdał relację z tego spotkania funkcjonariuszowi SB, por. Andrzejowi Czerwińskiemu, który polecił mu przystąpić do nielegalnych struktur. W tymże miesiącu został wyznaczony przez Kucharskiego na kolportera „bibuły” na terenie WSK. 15 grudnia 1982 r. włączono „Artura” do pozorowanej grupy konspiracyjnej, która zajmowała się obsługą urzędzeń poligraficznych. 9 stycznia 1983 r. kierownik Sekcji III Wydziału V SB⁷⁶, ppor. Janusz Klader, przeszkolił go „w zakresie obsługi ramki poligraficznej i posługiwania się powielaczem białkowym”⁷⁷. 13 lipca 1983 r., po uzgodnieniu z funkcjonariuszami SB, w jego mieszkaniu przeprowadzono rewizję, likwidując punkt kolportażowy. Tymczasowe aresztowanie „Artura” miało służyć jego uwiarygodnieniu w środowisku opozycyjnym. 10 września 1984 r. „Artur” nawiązał współpracę z działaczami podziemnej „Solidarności” z Mielca i przystąpił do zleconego mu rozpracowywania struktur z terenu Warszawy i Gdańska. W analizie przydatności do realizacji zadań SB po trzech latach współpracy scharakteryzowano TW ps. „Artur” w sposób następujący: „Przez okres 3 lat wchodził w skład kierownictwa nielegalnej struktury o nazwie SW Oddział Rzeszów, jest wielokrotnie przeszkolony operacyjnie, [...] uczestniczył w realizacji kombinacji operacyjnych. Na bazie jego informacji dokonano aresztowań szeregu członków nielegalnych struktur b[ylej] »S[solidarności]«. W okresie współpracy prowadzono aktywną pracę z TW, odbywając ogółem 222 spotkań [...], ogółem pobrał 250 000 zł. [...] TW jest mocno związany z SB [...]. Jest osobnikiem aktywnym życiowo, typem cwaniaka i tupeciarza. [...] W okresie ostatnich kilku miesięcy TW stracił zaufanie wśród aktywu struktury, głównie ze względu na zmalwersowanie [zdefraudowanie – przyp. J.B.] kilkunastu tysięcy złotych będących własnością »SW« i w związku z tym, a także z przyczyn osobistych, został odtracony przez środowisko”⁷⁸.

⁷⁶ Wydział V SB zajmował się zwalczaniem organizacji opozycyjnych prowadzących „nielegalną działalność” w zakładach pracy, szerzej zob.: P. Piotrowski, *Struktury Służby Bezpieczeństwa MSW 1975–1990*, „Pamięć i Sprawiedliwość”, 2003, nr 1, s. 51–107.

⁷⁷ AIPN Rz, 00102/1369, t. 1, Notatka służbowa sporządzona przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie, 10 I 1983 r., k. 23.

⁷⁸ *Ibidem*, Charakterystyka TW ps. „Artur”, nr rej. 18172, 15 I 1986 r., k. 66.

W marcu 1989 r. Sączawa wyjechał do RFN w celu podjęcia pracy zarobkowej. W związku ze staraniami o azyl polityczny [sic], w październiku 1989 r. wysłał list do zastępcy naczelnika Wydziału V SB, mjr. Andrzeja Czerwińskiego, z prośbą o przesłanie mu kopii dokumentów, świadczących o jego działalności w podziemiu i o prześladowaniu go [sic] przez SB. Po uzgodnieniu z zastępcą szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie, płk. Witoldem Górskim, materiały takie zostały mu przesłane. Rozwiązanie SB w 1990 r. wyeliminowało go z czynnej sieci OZI. Zmarł 5 grudnia 2002 r.

Artur Skomra – TW ps. „Zefir”, urodzony 14 sierpnia 1960 r. w Łąncucie, zatrudniony w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Rzeszowie w charakterze kierownika sekcji tzw. małej poligrafii. Motywem wyrażenia przez niego w kwietniu 1988 r. zgody na współpracę z SB była obawa przed konsekwencjami prawnymi w związku z „ujawnieniem drukowania w miejscu pracy literatury drugiego obiegu”. Jego donosy dotyczyły głównie drukarza Bernarda Nasarzewskiego. Przekazane przez niego „informacje były obiektywne i wiarygodne [...] Nie był wynagradzany, odmawiał przyjęcia pieniędzy z uwagi na pomoc udzieloną mu przez SB w odzyskaniu prawa jazdy”⁷⁹.

Czesław Sorówka – TW ps. „Bonawentura”, „Cezar”, urodzony 20 lipca 1943 r. w Starym Samborze (województwo lwowskie), wykształcenie średnie, przed 1980 r. funkcjonariusz MO i SB w KP MO w Wałbrzychu i KW MO w Olsztynie, później samodzielny inspektor ds. przeciwpożarowych w Przedsiębiorstwie Transportowym Handlu Wewnętrznego w Rzeszowie. W 1981 r. działacz „Solidarności”, internowany po wprowadzeniu stanu wojennego. Do współpracy pozyskany w ośrodku internowania w Załężu 18 stycznia 1982 r. „na zasadzie odpowiedzialności obywatelskiej”, miał dostarczać informacji o nielegalnej działalności członków „Solidarności” oraz faktach drukowania i kolportowania nielegalnych wydawnictw⁸⁰. W okresie współpracy przekazywał informacje mające dużą wartość operacyjną, „szczegółowe, rzetelne, obiektywne, zawierające duży procent jego własnych uwag czy też opinii na tematy będące w zainteresowaniu SB”⁸¹. W grudniu 1989 r. SB wyeliminowała go z czynnej sieci OZI.

⁷⁹ AIPN Rz, 00102/322, Charakterystyka TW ps. „Zefir”, nr rej. 25727, 14 XII 1989 r., k. 48.

⁸⁰ AIPN Rz, 00102/136, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Czesława Sorówki, 18 I 1982 r., k. 5.

⁸¹ *Ibidem*, Charakterystyka TW ps. „Cezar”, nr rej. 16155, 19 XII 1989 r., k. 41.

Bogusław Szaluś – TW ps. „Janusz”, urodzony 21 maja 1956 r. w Leżajsku, wykształcenie średnie, starszy referent ds. kooperacji w ZZSD „Predom-Zelmer” w Rzeszowie. Pozyskany do współpracy 18 grudnia 1981 r., w okresie starania się o ponowne przyjęcie na studia na Politechnice Rzeszowskiej. W listopadzie 1982 r. SB udzieliła mu pomocy w przesunięciu terminu odbycia zasadniczej służby wojskowej. W 1985 r. funkcjonariusze SB włączyli go do kombinacji operacyjnej do SOR kryptonim „Wir” – chodziło o utworzenie kierowanej przez niego pozorowanej grupy konspiracyjnej z udziałem TW ps. „Monter” oraz Zygmunta Rosoła. „Januszowi” zlecono nawiązanie z nimi kontaktu, a następnie zorganizowanie spotkania z przedstawicielem SW, Wojciechem Bałą (TW ps. „Lesio”) w celu uwiarygodnienia grupy. Szaluś miał przygotowywać informacje, które – po uzgodnieniu ich treści z prowadzącym go funkcjonariuszem – miały być przekazywane do zamieszczania w wydawnictwach SW. Dla uwiarygodnienia się, „grupa konspiracyjna” kolportowałaby niewielką ilość „bibuły” wśród pracowników „Zelmeru”, zaś pozostałe egzemplarze miały być przejmowane operacyjnie przez SB⁸². Po ukończeniu studiów na Politechnice Rzeszowskiej Szaluś zwolnił się z „Zelmeru”. Rok później ponownie został zatrudniony w tym zakładzie na stanowisku kierowniczym. Według oceny funkcjonariuszy SB, w pierwszym okresie współpracy (lata 1982–1986) wywiązywał się z powierzonych zadań dobrze, wykazując inicjatywę i zaangażowanie w przekazywaniu informacji o osobach, które prowadziły nielegalną działalność. W drugim okresie wykazywał coraz mniejszą chęć do współpracy, a jego donosy miały charakter ogólnikowy i dotyczyły głównie sytuacji panującej w zakładzie pracy⁸³. Z powodu wyraźnej niechęci do dalszych spotkań, pod koniec 1989 r. rozwiązano z nim współpracę.

Stanisław Świeca – ps. TW „Bałtyk”, urodzony 19 lutego 1958 r. w Boguchwale, wykształcenie zawodowe, konserwator urządzeń w Rzeszowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. W okresie od 15 maja 1985 do 23 września 1985 r. użyczał SB swoje mieszkanie w Rzeszowie na lokal kontaktowy. Po podpisaniu 23 września 1985 r. współpracy z SB, za pomocą kombinacji operacyjnej podjął się prowadzenia punktu kolportażowego SW oraz roli łącznika przewożącego „bibułę” z Wrocławia. Po każdym powrocie do

⁸² AIPN Rz, 00102/1045, Plan kombinacji operacyjnej do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Wir”, nr rej. 17573, 21 III 1985 r., k. 29–30.

⁸³ *Ibidem*, Charakterystyka TW ps. „Janusz”, nr rej. 18397, 13 XII 1989 r., k. 74.

Rzeszowa udawał się do lokalu kontaktowego, gdzie funkcjonariusz SB przeglądał przywiezione publikacje, biorąc po jednym egzemplarzu dla celów operacyjnych. Kolportowaniem wydawnictw z tego punktu zajmowali się kolejni tajni współpracownicy – Wojciech Bała, TW ps. „Lesio” i Tadeusz Bytnar, TW ps. „Monter”. Większość przywożonych wydawnictw SB przejmowała operacyjnie. Dla uwiarygodnienia działalności współpracowników SB wobec organizacji, część wydawnictw rozkolportowywano wśród członków Oddziału SW w Rzeszowie. 19 maja 1989 r., podczas spotkania z chor. Bogusławem Brzuszkciem, Świeca stwierdził, że po raz ostatni wyjeżdża do Wrocławia, ponieważ dotąd przeznaczał na te podróże prawie cały urlop wypoczynkowy i „nie ma żadnego z tego zysku”. Po uzyskaniu tej informacji naczelnik Wydziału VI SB, ppłk Ryszard Gil, uznał, że „TW ostatnio nie jest całkowicie uczciwy wobec SB, zataja fakty otrzymania wynagrodzenia od struktur i zyski z innych działań konspiracyjnych, np. zakup samochodu za (częściowo) pieniądze SW”⁸⁴. Funkcjonariusze postanowili zatem wykorzystać posiadaną wiedzę, z której wynikało, że Świeca prowadzi samochód po spożyciu alkoholu, aby „zmotywować” go do dalszego rozpracowywania SW – 30 października 1989 r. został zatrzymany za „kierowanie samochodem w stanie nietrzeźwości”. Po zwróceniu mu prawa jazdy, funkcjonariusze SB do czasu rozwiązania współpracy nie wnosili żadnych zastrzeżeń wobec TW ps. „Bałtyk”. W okresie współpracy skrupulatnie realizował zlecone zadania oraz przekazywał wartościowe informacje operacyjne – ich wiarygodność była analizowana w oparciu o donosy dostarczane przez TW ps. „Lesio”. Za realizację poszczególnych zadań wynagradzany był finansowo⁸⁵. Rozwiązanie SB wyeliminowało go z czynnej sieci OZI.

Edward Terczyński – TW ps. „Tadeusz”, urodzony 18 marca 1947 r., pracownik „Inwestprojektu”, pozyskany do współpracy 5 grudnia 1980 r.⁸⁶

Edward Wacnik – TW ps. „Gołąb”, urodzony 8 lipca 1934 r. w Żurawczkach koło Przeworska, wykształcenie zawodowe, zegarmistrz w zakładzie usługowym przy ulicy Grottgera w Rzeszowie. 26 listopada 1982 r. podczas rozmowy „pozyskaniowej” wyraził zgodę na współpracę „na zasadzie

⁸⁴ AIPN Rz, 00102/1313, t. 2, Notatka służbowa do informacji pisemnej sporządzonej przez TW ps. „Bałtyk” 20 V 1989 r., 22 V 1989 r., k. 123.

⁸⁵ *Ibidem*, t. 1, Charakterystyka TW ps. „Bałtyk”, 19 VI 1989 r., k. 18.

⁸⁶ AIPN Rz, Kartoteka odtworzeniowa byłego WUSW w Rzeszowie.

korzyści materialnych”. W czasie współpracy wykorzystywany był do przejmowania „nielegalnej literatury” w ramach kombinacji operacyjnych. Odbył 35 spotkań, podczas których udzielił kilku wartościowych informacji, za co był wynagradzany w kwocie 1700 zł. Z uwagi na wyczerpanie się możliwości operacyjnych (w maju 1984 r. aresztowano Józefa Gniewka – łącznika, który dostarczał do zakładu zegarmistrzowskiego „bibułę”), 13 listopada 1985 r. „Gołąb” został wyeliminowany z czynnej sieci OZI⁸⁷. Zmarł 21 listopada 2007 r.

Krystyna Wąsacz – TW ps. „Joanna”, urodzona 5 września 1941 r. we Lwowie, wykształcenie wyższe, pracowała w „Inwestprojekcie” w charakterze specjalisty ds. pracowniczych. Pozyskana do współpracy 24 maja 1985 r. w celu rozpracowywania Andrzeja Kucharskiego oraz informowania SB o wszelkich nieprawidłowościach w zakładzie pracy. W okresie współpracy uczestniczyła w dziesięciu spotkaniach, na których przekazała wartościowe informacje wykorzystane operacyjnie. Z uwagi na stan zdrowia została wyeliminowana z czynnej sieci OZI⁸⁸.

Działania operacyjne SB wobec rzeszowskiego Oddziału SW

18 lutego 1982 r. funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Rzeszowie uzyskali od TW ps. „Tadeusz” informację, że działacze rozwiązanej w wyniku wprowadzenia 13 grudnia 1981 r. stanu wojennego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w „Inwestprojekcie” – Andrzej Kucharski, Marian Wójcik i Zdzisław Grzyb kolportowali ulotki „o antysocjalistycznej treści”. Podczas rewizji, przeprowadzonej w miejscu pracy Mariana Wójcika, znaleziono jeden egzemplarz Biuletynu Informacyjnego „Solidarność Rzeszowska” nr 12, wydanego 1 lutego 1982 r. W biurku Andrzeja Kucharskiego, byłego wiceprzewodniczącego KZ NSZZ „Solidarność”, znaleziono 15 egzemplarzy ulotek ze skierowanym do pracowników rzeszowskich zakładów pracy apelem „Komitetu Strajkowego”. Rewizję przeprowadzono również w mieszkaniu Zdzisława Grzyba, byłego przewodniczącego Komisji Zakładowej. Zatrzymany na 48 godzin Kucharski nie przyznał się do kolportowania ulotek, zaś przesłuchani przez

⁸⁷ AIPN Rz, 0094/1260, Charakterystyka TW ps. „Gołąb”, nr rej. 18660, 13 XI 1985 r., k. 26.

⁸⁸ AIPN Rz, 0097/73, Kwestionariusz pozyskania do współpracy Krystyny Wąsacz, 24 V 1985 r., k. 5.

SB pracownicy „Inwestprojektu” nie potwierdzili faktu kolportowania takich wydawnictw. W wyniku tych wyjaśnień prokurator Prokuratury Rejonowej odmówił wydania zgody na zatrzymanie podejrzanych. 20 lutego 1982 r., decyzją komendanta wojewódzkiego MO w Rzeszowie, płk. Józefa Kierata, Kucharski został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Załężu koło Rzeszowa. Gdy TW ps. „Widok” i TW ps. „Bonawentura” potwierdzili, że takie ulotki były jednak kolportowane, ppor. Zygmunt Cieszanowski wystąpił do zastępcy naczelnika Wydziału V SB, mjr. Ryszarda Gila, z wnioskiem o zatwierdzenie planu rozpracowania osób, które – pomimo zawieszenia funkcjonowania organizacji związkowych po wprowadzeniu stanu wojennego – „nie zaprzestały działalności niezgodnej z obowiązującym prawem”.

Zatwierdzony przez mjr. Gila plan rozpracowania operacyjnego o kryptonimie „Poligraf” został zarejestrowany pod numerem 17426 i był realizowany przez funkcjonariuszy Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie. W ramach sprawy operacyjnego rozpracowania funkcjonariusze SB mieli ustalić, z którymi działaczami „Solidarności” utrzymywali kontakty Kucharski i Grzyb, dokonać kontroli urzędzeń poligraficznych w „Inwestprojekcie” w celu sprawdzenia, czy nie były one wykorzystywane do drukowania ulotek, przeprowadzić tzw. rozmowy wyjaśniające ze współpracownikami Kucharskiego oraz rozmowy ostrzegawcze z osobami obsługującymi urządzenie poligraficzne, wykorzystać osobowe źródła informacji – TW ps. „Bonawentura”, TW ps. „Widok”, TW ps. „Tadeusz” do kontroli działalności Kucharskiego po jego zwolnieniu z internowania oraz wytypować spośród najbliższych współpracowników Kucharskiego kandydata na tajnego współpracownika⁸⁹. W marcu 1982 r. wymienieni wyżej tajni współpracownicy potwierdzili wcześniejsze ustalenia SB, że w „Inwestprojekcie” były drukowane, a następnie kolportowane przez konspiracyjną grupę członków zdelegalizowanej KZ NSZZ „Solidarność” ulotki „o treści antysocjalistycznej”.

Andrzej Kucharski, po zwolnieniu z internowania 30 czerwca 1982 r., kontynuował działalność konspiracyjną. W porozumieniu z Regionalną Komisją Wykonawczą NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie zajmował się organizowaniem druku i kolportowaniem wydawanego w Rzeszowie biuletynu pt. „Informator Rzeszowski”. Ponadto zaopatrywał rzeszowskich działaczy

⁸⁹ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Plan czynności operacyjnych do sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Poligraf”, nr rej. 17426, 20 II 1982 r., k. 12.

w otrzymywane z Wrocławia wydawnictwa pt. „Republika” i „Solidarność Walcząca”. W ramach prowadzonego przez SB rozpracowania podjęto decyzję o udokumentowaniu wrogiej działalności „figuranta”⁹⁰, tzn. Andrzeja Kucharskiego, w celu pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej. Działania te doprowadziły do ukarania go 25 sierpnia 1982 r. przez Kolegium Orzekające przy Prezydencie Miasta Rzeszowa grzywną 8000 złotych za „ostentacyjne” noszenie w klapie marynarki znaczka „Solidarności”. Na podstawie materiałów operacyjnych uzyskanych podczas prowadzonego rozpracowania oraz informacji pochodzących od OZI, por. Andrzej Czerwiński wyciągnął wnioski, które zawarł w notatce z 28 października 1982 r.: „można z dużym prawdopodobieństwem zakładać, że Andrzej Kucharski jest członkiem grupy konspiracyjnej, w skład której wchodzi Antoni Kopaczewski i Janusz Szkutnik”⁹¹.

W latach 1983–1984 szczególnie wartościowym źródłem informacji był dla SB Stanisław Sączawa, TW ps. „Student”, który po zobowiązaniu się do rozpracowania kierowanej przez Kucharskiego struktury podziemnej zmienił swój pseudonim na „Artur”. W 1983 r. przekazał SB adresy czterech lokali konspiracyjnych na terenie Rzeszowa – przy ulicy Podchorążych, Turkienicza [obecnie Ks. Józefa Jałowego – przyp. J.B.], Jagiellońskiej oraz Dąbrowskiego (mieszkanie Eleonory Kucharskiej, matki Andrzeja). Ponieważ mieszkanie Sączawy było również punktem kolportażowym, 11 kwietnia 1983 r., podał on SB dokładny rysopis nieznanego mu (w tym czasie) studenta Politechniki Rzeszowskiej, przywożącego „bibułę” z Wrocławia. Po uzyskaniu tej informacji, funkcjonariusze SB rozpoczęli rozpracowywanie studentów politechniki zajmujących się kolportażem. 6 lipca 1983 r. „Artur” poinformował SB, że między 11 a 13 lipca otrzyma około 1000 ulotek, zaś funkcjonariusze opracowali plan przedsięwzięć operacyjnych w celu przejęcia tych ulotek oraz urządzeń poligraficznych będących w dyspozycji kierowanej przez Kucharskiego grupy konspiracyjnej. Dla uwiarygodnienia opozycyjnej działalności Sączawy zaplanowano jego tymczasowe aresztowanie⁹².

⁹⁰ W nomenklaturze SB figurant to osoba rozpracowywana przez służby specjalne.

⁹¹ AIPN Rz, 00102/1369, t. 2, Notatka sporządzona po spotkaniu z TW ps. „Student” za okres 19–25 X 1982 r., 28 X 1982 r., k. 26a.

⁹² *Ibidem*, t. 1, Plan przedsięwzięć operacyjnych do sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Poligraf”, nr rej. 17426, 9 VII 1983 r., k. 34.

Realizując powyższy plan, 13 lipca 1983 r. funkcjonariusze SB „zlikwidowali” punkt kolportażowy znajdujący się w mieszkaniu Stanisława Sączawy. W czasie rewizji przejęto 388 egzemplarzy Deklaracji Politycznej WSN „Wolność–Sprawiedliwość–Niepodległość” z 1 i 3 maja 1983 r., zatrzymano też właściciela mieszkania oraz Mirosława Jaworskiego – studenta rzeszowskiego Wydziału Zamiejscowego Akademii Rolniczej w Krakowie, który przywiózł te materiały z punktu poligraficznego w Zaborowie. Ponadto zarekwirowano dwa egzemplarze odręcznie napisanych instrukcji dla działaczy struktur podziemnych, które postanowiono poddać badaniu grafologicznemu w celu ustalenia ich autora. Pod tymi instrukcjami był podpis – Andrzej⁹³; zapewne próbowano znaleźć materiały dowodowe przeciwko Andrzejowi Kucharskiemu.

Dwa dni wcześniej, 11 lipca, Krzysztof Lorenc – TW ps. „Wacek” – spotkał się w lokalu kontaktowym w kawiarni Hortex przy ulicy Słowackiego [obecnie w tym budynku mieści się siedziba Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie – przyp. J.B.] z ppor. Januszem Kladerem, opisując szczegółowo przebieg drukowania w Zaborowie Deklaracji „WSN” i trzeciego numeru „Informatora Rzeszowskiego”, w którym czynnie uczestniczył. Następnego dnia pojechał z funkcjonariuszami SB do Zaborowa i wskazał budynek, gdzie drukowano „bibułę”. Dzięki temu 14 lipca 1983 r. zlikwidowano punkt poligraficzny usytuowany w domu Tadeusza Raka. Podczas rewizji skonfiskowano: urządzenia drukarskie – tzw. ramkę sitodrukową, 2,5 litra farby drukarskiej, papier, 17 sztuk matryc białkowych oraz 727 egzemplarzy „nielegalnych wydawnictw”. W wyniku tych dwóch akcji zatrzymano Stanisława Sączawę, Mirosława Jaworskiego, Tadeusza Raka oraz Apolonię Chmiel, współwłaścicielkę domu w Zaborowie, a także Jacka Sikorskiego⁹⁴. Sankcję prokuratorską otrzymali: Sączawa [sic], Jaworski oraz Rak. W tym samym dniu funkcjonariusze SB przeprowadzili rewizje w mieszkaniach Krystyny Wójcik oraz Jacka Sikorskiego, u którego przejęto jako materiał dowodowy 10 egzemplarzy nielegalnych wydawnictw, biało-czerwoną flagę z napisem „Solidarność” oraz szablony z kartonu do wykonywania napisów „Solidarność”. W celu złożenia wyjaśnień zatrzymano Sikorskiego na 48 godzin⁹⁵.

⁹³ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Wyciąg z meldunku operacyjnego do sprawy operacyjnego rozpracowania „Pięść”, nr rej. 18177, 14 VII 1983 r., k. 150–150a.

⁹⁴ *Ibidem*, t. 2, Notatka służbowa, 15 VII 1983 r., k. 458.

⁹⁵ *Ibidem*, t. 1, Informacja opracowana przez mjr. R[yszarda] Gila, [brak daty dziennej] lipiec 1983 r., k. 149.

26 lipca 1983 r. prokurator Prokuratury Wojewódzkiej w Rzeszowie, działając na podstawie ustawy z 21 lipca 1983 r. o amnestii⁹⁶, wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa wobec Raka, Sączawy, Jaworskiego i Sikorskiego. Natomiast dopiero 25 maja 1984 r. TW ps. „Wacek” poinformował SB, że ustalił nazwisko mężczyzny o imieniu Edek, z którym w lipcu 1983 r. drukował „bibułę” w Zaborowie – był to Edward Dec, student Politechniki Rzeszowskiej, zamieszkały w Rzeszowie. Po sprawdzeniu tych informacji poddano go operacyjnemu rozpracowaniu⁹⁷.

Szersze omówienie podziemnej struktury działającej w oparciu o pracowników „Inwestprojektu” zawarte zostało w raportach funkcjonariuszy Wydziału V SB z lipca 1983 r. Potwierdzały one uzyskane wcześniej informacje, że na czele tej grupy stał Andrzej Kucharski, którego w działalności ideowo-programowej wspomagał Antoni Kopaczewski. W skład tej grupy wchodził też pracownik „Inwestprojektu” Jacek Sikorski, który podczas nieobecności Kucharskiego miał za zadanie koordynować działalność grupy.

Do ważniejszych członków powyższej grupy funkcjonariusze SB zaliczyli zwerbowanego do współpracy 27 sierpnia 1982 r. Stanisława Sączawę, zajmującego się w strukturach podziemnych rozdziałem i kolportażem „bibuły”. Ponadto w szerszym zainteresowaniu służb specjalnych pozostawali: Mirosław Jaworski, student Akademii Rolniczej, zajmujący się rozdziałem nielegalnych wydawnictw na poszczególne „punkty kontaktowe”; Zofia Litwin, pracownica „Miastoprojektu” – przechowująca w miejscu pracy materiały poligraficzne; Tadeusz Rak, u którego w domu w Zaborowie działał punkt poligraficzny⁹⁸. Podstawowy trzon tej podziemnej organizacji stanowiła konspiracyjna grupa złożona z byłych działaczy Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy „Inwestprojekcie”, zajmująca się drukiem i kolportowaniem ulotek i biuletynów na terenie zakładów pracy Rzeszowa.

W październiku 1983 r. TW ps. „Artur” powiadomił SB, że otrzymał od Andrzeja Kucharskiego i Leszka Rybaka, studenta Politechniki Rzeszowskiej, propozycję zorganizowania punktu odbioru i rozdziału literatury przywożonej z Wrocławia. Po uzyskaniu tej informacji, w grudniu 1983 r.

⁹⁶ DzU z 1983 r., nr 39, poz. 177.

⁹⁷ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Notatka służbowa, [brak daty dziennej] maj 1984 r., k. 181.

⁹⁸ *Ibidem*, Notatka urzędowa sporządzona przez ppor. Aleksandra Bogusza, [brak daty dziennej] lipiec 1983 r., k. 14.

funkcjonariusze SB opracowali plan kombinacji operacyjnej o kryptonimie „Bryza”, zakładający wykorzystanie TW ps. „Artur” do zorganizowania punktu kolportażowego, przez który planowano kontrolować tzw. kanał przerzutu i prowadzić rozpoznanie osób przywożących z Wrocławia nielegalną literaturę oraz odbierających ją „łączników”⁹⁹. Funkcjonariusze proponowali, by „Artur” utworzył taki punkt w mieszkaniu Tadeusza Lisowicza (TW ps. „Okoń”), którego poznał 18 października 1983 r. za pośrednictwem Bogusława Ryczka. Pomimo nacisków ze strony „Artura” i SB, Lisowicz nie zgodził się na realizację tego zadania. W oparciu o donosy „Artura” funkcjonariusze SB ustalili, że jednym z kurierów przywożących „bibułę” z Wrocławia był Leszek Rybak, natomiast Józef Kyc zajmował się kolportowaniem materiałów z Krakowa. 24 marca 1984 r. podczas spotkania z funkcjonariuszem prowadzącym „Artur” rozpoznał Kyca na okazanym mu zdjęciu¹⁰⁰.

Ze względu na fakt, że stosowane w 1982 r. wobec Kucharskiego „działania profilaktyczne” nie przyniosły pożądanego efektu, SB postanowiła wykorzystać osobowe źródła informacji w „Inwestprojekcie” do realizacji planu zwolnienia Kucharskiego z pracy. Ponadto zaproponowano wytypowanie i pozyskanie dwóch tajnych współpracowników w celu zdobycia niezbędnych informacji dla zainstalowania podsłuchu pokojowego w jego mieszkaniu, zorganizowania w pobliżu miejsca jego zamieszkania punktu sygnalizacyjnego dla potrzeb Wydziału „B”¹⁰¹, aby można było udokumentować, z jakimi działaczami struktur podziemnych utrzymywał kontakty. Uzyskane dowody miały zostać wykorzystane do pociągnięcia Kucharskiego do odpowiedzialności karnej lub „uzyskania materiałów umożliwiających wykorzystanie operacyjne jego osoby”¹⁰². W trakcie rozmowy ostrzegawczej, przeprowadzonej 31 sierpnia 1983 r. z zatrzymanym na 48 godzin Kucharskim, funkcjonariusze SB zwrócili mu uwagę na grożące mu konsekwencje wynikające z kontynuowania „nielegalnej działalności”. Kucharski –

⁹⁹ *Ibidem*, Plan kombinacji operacyjnej kryptonim „Bryza” w stosunku do figuranta sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr rej. 17426, A[ndrzej] Kucharskiego, 29 XII 1983 r., k. 17a.

¹⁰⁰ *Ibidem*, Notatka służbowa, [brak daty dziennej] marzec – kwiecień 1984 r., k. 165–166.

¹⁰¹ Do zadań Wydziału „B” SB należało prowadzenie tajnej obserwacji zewnętrznej przez wywiadowców.

¹⁰² AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Plan wykonawczy do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr 17426, 28 II 1983 r., k. 24.

co odnotowano – odnosił się do funkcjonariuszy SB w sposób lekceważący, twierdząc m.in., iż „ostrzeżenia są źle skierowane”¹⁰³.

30 marca 1984 r. Kucharski zaproponował Sączawie znalezienie lokalu konspiracyjnego, w którym można by było zmagazynować, a następnie rozprowadzić około 20 tysięcy ulotek, a także inne nielegalne wydawnictwa. „Artur” oznajmił mu, że taki punkt został utworzony „u zegarmistrza”, skąd łącznicy dostarczali „bibułę” na teren WSK. Podczas tego spotkania ustalono, że ulotki zostaną przekazane pod koniec kwietnia i w maju¹⁰⁴. Wspomniany „punkt przerzutu nielegalnej literatury” funkcjonariusze SB utworzyli w ramach kombinacji operacyjnej kryptonim „Bryza” przy pomocy „Artura” w zakładzie zegarmistrzowskim, prowadzonym w Rzeszowie przez Edwarda Wacnika, TW ps. „Gołąb”. W dniach 11–13 kwietnia 1984 r. łącznik grupy podziemnej, Józef Gniewek, dostarczył tam około 12–14 tysięcy ulotek. 21 kwietnia „Gołąb” poinformował funkcjonariuszy SB, że do zakładu zegarmistrzowskiego dostarczono około 22 tysięcy egzemplarzy wykonanych techniką powielaczową ulotek pt. „Bojkot komunistycznych wyborów to twój obowiązek”, sygnowanych: „Solidarność Zwycięży Region Rzeszów”¹⁰⁵. W wyniku kombinacji operacyjnej przejęto 18 000 ulotek: 18 maja – 10 000, 24 maja – 3000, 25 maja – 5000. Dla uwiarygodnienia osobowych źródeł informacji uczestniczących w akcji, około 4000 ulotek przekazane zostało z punktu prowadzonego przez TW ps. „Gołąb” osobom zaangażowanym w działalność konspiracyjną¹⁰⁶.

18 maja 1984 r. w Domu Studenckim „Ikar” przeprowadzono rewizje w pokojach ośmiu studentów Politechniki Rzeszowskiej. U jednego z nich – Leszka Rybaka (kuriera przywożącego „bibułę” z Wrocławia) funkcjonariusze SB znaleźli m.in. około 10 tysięcy ulotek z wezwaniem do bojkotu wyborów. Następnego dnia funkcjonariusze przeprowadzili rewizje w miejscach zamieszkania Stanisława Soleckiego i Józefa Gniewka – kolejnych studentów Politechniki Rzeszowskiej. W domu rodzinnym Gniewka skonfiskowano nielegalne wydawnictwa z Wrocławia i Warszawy oraz osiem ryz papieru, natomiast

¹⁰³ *Ibidem*, Uzupełnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr 17426, 31 VIII 1983 r., k. 152a.

¹⁰⁴ AIPN Rz, 00102/1369, t. 3, Informacja sporządzona przez TW ps. „Artur”, 3 IV 1984 r., k. 23–24.

¹⁰⁵ Wybory do rad narodowych odbyły się 17 VI 1984 r.

¹⁰⁶ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Notatka służbowa, [brak daty dziennej] kwiecień 1984 r., k. 179.

u Soleckiego nie znaleziono żadnych „kompromitujących” materiałów. 19 maja Prokuratura Wojewódzka w Rzeszowie wszczęła śledztwo przeciwko Józefowi Gniewkowi i Leszkowi Rybakowi oraz zastosowała środek zapobiegawczy w postaci ich tymczasowego aresztowania na okres trzech miesięcy.

24 maja 1984 r. funkcjonariusze SB – ppor. Janusz Tyrakowski, mł. chor. Zdzisław Kapuściński i mł. chor. Bogusław Bereszyński, podczas – jak napisali w raporcie – „patrowania samochodem ulic Rzeszowa” [sic], zauważyli podejrzenie zachowującego się młodego mężczyznę, który przez częste oglądanie się za przejeżdżającymi samochodami wzbudził ich zainteresowanie. Podczas próby wylegitymowania go porzucił trzymaną w rękę siatkę i uciekł do budynku Politechniki Rzeszowskiej przy ul. Wincentego Pola. Pomimo przebrania się, po wyjściu z budynku został rozpoznany, a następnie zatrzymany¹⁰⁷. W siatce znajdowało się około 3000 ulotek odebranych od zegarmistrza Wacnika (TW ps. „Gołąb”). Tego samego dnia Prokuratura Wojewódzka w Rzeszowie wszczęła śledztwo przeciwko zatrzymanemu – Piotrowi Zielińskiemu, studentowi Politechniki Rzeszowskiej, podjęła także decyzję o jego tymczasowym aresztowaniu.

25 maja 1984 r. z inspiracji SB ukazała się w regionalnej gazecie „Nowiny” informacja o przejściu przez SB 10 000 ulotek „o treści namawiającej do bojkotu wyborów do rad narodowych” oraz o aresztowaniu dwóch studentów Politechniki Rzeszowskiej. Cele tej publikacji to: „ochrona osobowych źródeł informacji uczestniczących w realizacji kombinacji operacyjnych; poinformowanie społeczeństwa, że wszelkie działania niezgodne z obowiązującym prawem, np. kolportowanie nielegalnych wydawnictw, będą surowo karane przez rządzących; spowodowanie rozluźnienia współpracy struktury kierowanej przez Kucharskiego i Kopaczewskiego z Regionalną Komisją Wykonawczą NSZZ »Solidarność«”¹⁰⁸.

3 maja 1984 r., po Mszy św. w kościele farnym w Rzeszowie, odprawionej w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja, utworzyła się manifestacja, która skierowała się ku pomnikowi Tadeusza Kościuszki na Rynku. Przy wylocie ul. Kościuszki zagroziły jej drogę zwarte oddziały ZOMO. Manifestanci zawrócili w kierunku fary, skandując m.in.: „Nie ma wolności bez Solidarności”, „Niech żyje Lech Wałęsa”. Gdy ludzie się już rozchodzili,

¹⁰⁷ *Ibidem*, t. 2, Notatka służbowa z zatrzymania Piotra Zielińskiego, 24 V 1984 r., k. 54.

¹⁰⁸ *Ibidem*, t. 1, Uzupełnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr rej. 17426, 25 V 1984 r., k. 182.

funkcjonariusze SB zatrzymywali wytypowane osoby. Dopiero 31 maja, po przeprowadzeniu rewizji, zatrzymano Andrzeja Kucharskiego, po czym aresztowano go pod zarzutem kierowania manifestacją w dniu 3 maja¹⁰⁹.

24 lipca 1984 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie, działając na podstawie ustawy o amnestii z 21 lipca 1984 r.¹¹⁰, umorzył postępowanie wobec Leszka Rybaka i Józefa Gniewka, oskarżonych o to, że „w okresie do 18 maja 1984 r. w Rzeszowie brali udział w rozwiązany związku NSZZ »Solidarność«, m.in. w ten sposób, że w celu rozpowszechniania – sporządzali, przechowywali i przekazywali innym osobom nielegalne wydawnictwa wysydzające PRL, jej ustrój i naczelną organy, zawierające fałszywe wiadomości na temat stosunków politycznych i gospodarczych kraju oraz szkalujące ordynację wyborczą z równoczesnym wzywaniem społeczeństwa do bojkotowania wyborów do rad narodowych”¹¹¹. Tego samego dnia Sąd Rejonowy umorzył na mocy amnestii postępowanie wobec Piotra Zielińskiego.

25 lipca 1984 r. prokurator rejonowy w Rzeszowie, na wniosek Wydziału Śledczego WUSW, wydał na podstawie ustawy o amnestii z 21 lipca postanowienie o umorzeniu dochodzenia wobec Antoniego Kopaczewskiego i Andrzeja Kucharskiego oraz o uchyleniu tymczasowego aresztowania wobec tego drugiego za to, że 3 maja 1984 r. w Rzeszowie podczas manifestacji po mszy świętej w kościele farnym „podjął działania mające na celu wywołanie niepokoju publicznego, wznosząc okrzyki nawołujące do nieprzezwyciężenia przez uczestników nielegalnego zgromadzenia poleceń sił porządkowych do rozejścia się”¹¹². Ponadto prokurator wojewódzki w Rzeszowie umorzył postępowanie przygotowawcze prowadzone z wolnej stopy przeciwko Januszowi Szkutnikowi, podejrzanemu „o branie udziału w okresie od października 1983 r. do 5 marca 1984 r. w Rzeszowie w działalności byłego NSZZ »Solidarność«, który to związek został rozwiązany”¹¹³.

W październiku 1984 r. powstała kolejna koncepcja kontroli przez SB kolportażu nielegalnych wydawnictw sprowadzanych spoza Rzeszowa. Po przeanalizowaniu dostępnych możliwości ustalono, że w mieszkaniu

¹⁰⁹ AIPN Rz, 052/889, Postanowienie o tymczasowym aresztowaniu, 1 VI 1984, k. 22.

¹¹⁰ DzU z 1984 r., nr 36, poz. 192.

¹¹¹ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Uzupelnienie do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr rej. 17426, [brak daty dziennej] lipiec 1984 r., k. 189.

¹¹² *Ibidem*, t. 2, Meldunek o zastosowaniu amnestii, 25 VII 1984 r., k. 60.

¹¹³ AIPN Rz, 04/386, Szyfrogram szefa WUSW w Rzeszowie do dyrektora Gabinetu MSW w Warszawie, 25 VII 1984 r., k. 31.

„sprawdzonego” i „wiarygodnego” TW ps. „111” – Adama Ruszały, zamieszkałego przy ulicy Hoffmanowej w Rzeszowie, byłego przewodniczącego KZ NSZZ „Solidarność” Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, zostanie utworzony kontrolowany „punkt przerzutu nielegalnej literatury”¹¹⁴. Zgodnie z otrzymanym zadaniem, 7 października 1984 r. „Artur” nawiązał kontakt z Ruszałą. Po wyrażeniu przez niego zgody na udział w działalności w strukturach podziemnych, w jego mieszkaniu został utworzony taki punkt¹¹⁵. Ponadto TW ps. „111” wyposażony został w urządzenie sygnalizujące, umożliwiające „podjęcie” przez SB osób odbierających od niego „bibułę”.

2 lutego 1984 r. funkcjonariusze SB opracowali kombinację operacyjną mającą na celu niedopuszczenie do wydania przygotowywanej przez Janusza Szkutnika broszury o grobach żołnierzy AK, zamordowanych jesienią 1944 r. na terenie obozu, utworzonego przez NKWD w Turzy koło Sokołowa Małopolskiego. Ponieważ do grupy redagującej to wydawnictwo udało się SB wprowadzić TW ps. „Lesio”, planowano doprowadzić do przejęcia przez niego tych materiałów. Ażeby nie dopuścić do dekonspiracji TW, zaplanowano przeprowadzić akcję, zakładającą zastosowanie – w zależności od zaistniałej sytuacji – dwóch wariantów: albo „Lesio” przekaze opracowane przez Szkutnika materiały wytypowanemu przez Sekcję III Wydziału V SB tajnemu współpracownikowi, u którego zostaną one zakwestionowane podczas „przeszukania”, albo „Lesio” będzie przechowywał materiały w miejscu zamieszkania teściów bez powiadamiania ich o tym, a w wyniku „przeszukania” materiały te zostaną zarekwirowane¹¹⁶. Podjęte przez SB działania okazały się skuteczne – podczas spotkania w lokalu konspiracyjnym „Lesio” przekazał funkcjonariuszom przygotowywaną przez Szkutnika publikację o mogiłach żołnierzy AK w lesie turzańskim.

1 czerwca 1984 r. opracowano plan działań operacyjnych zmierzających do „neutralizacji” w okresie przed wyborami do rad narodowych Janusza Szkutnika, aktywnego działacza konspiracyjnego, współredaktora biuletynu

¹¹⁴ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Plan kombinacji operacyjnej do sprawy operacyjnego opracowania krypt. „Poligraf”, nr rej. 17426, 1 X 1984 r., k. 52.

¹¹⁵ AIPN Rz, 00102/1382, t. 3, Notatka służbowa sporządzona do informacji pisemnej TW ps. „Artur”, 8 X 1984 r., k. 109.

¹¹⁶ AIPN Rz, 044/274, t. 7, Koncepcja niedopuszczenia do wydania nielegalnego opracowania książkowego o rzekomym istnieniu grobów żołnierzy AK pomordowanych w 1944 r. przez NKWD w m[iejscowościach] Turza i Trzebuska gm. Sokołów, 2 II 1984 r., k. 487–488.

pt. „Porozumienie Prasowe Solidarność Zwycięży”. Wykorzystując rozpracowujące Szkutnika OZI ps. „Lesio” i „Wacek”, planowano „zaaranżować spożywanie alkoholu z głośnym śpiewaniem” w mieszkaniu Krystyny Wójcik. W odpowiednim momencie funkcjonariusze MO mieli zatrzymać Szkutnika „do wyjaśnienia”. W celu zmuszenia go do ukrywania się „Lesio” i „Wacek” mieli go ostrzec, że w okresie przed wyborami do rad narodowych nastąpią profilaktyczne zatrzymania działaczy. Plan przewidywał prewencyjne zatrzymanie Szkutnika w dniach 15–16 czerwca 1984 r.¹¹⁷ Tego typu postępowanie operacyjne funkcjonariusze SB określali jako działania „nękające”.

Ponieważ Kucharski i Szkutnik byli inicjatorami emitowania na falach radiowych UKF programów Radia „Solidarność”, TW ps. „Lesio” na bieżąco zawiadamiał SB o przygotowywanych akcjach. 10 czerwca 1984 r. doniósł, że w dniu następnym o godzinie 21.00, na falach UKF o częstotliwości 69,84 MHz, emitowany będzie program Radia „Solidarność”. Pracownicy pionu radiokontrwywiadu¹¹⁸ MSW stwierdzili, że na falach UKF o częstotliwości 71,9 MHz nadano emisję „pochodzącą z nielegalnego nadajnika (bez modulacji fonicznej) o stosunkowo dużej mocy”¹¹⁹. 30 sierpnia 1984 r. „Lesio” przewiózł część sprzętu radiostacji z mieszkania Krystyny Wójcik do mieszkania Czesława Sawickiego przy ulicy Konopnickiej w Rzeszowie. Po uzyskaniu tej informacji polecono Wydziałowi „B” SB WUSW w Rzeszowie podjąć działania w celu likwidacji radiostacji¹²⁰, jednak emisja audycji była udana. 10 listopada 1984 r. „Lesio” donosił, że struktury podziemne przy pomocy Jerzego Karpińczyka z Krakowa mają zamiar wyemitować w tym dniu o godzinie 21.00 program radiowy na falach UKF. Audycja miała być poprzedzona kolportażem ulotek, więc na terenie miasta rozmieszczono patrole w celu ujęcia osób roznoszących ulotki. Podczas tej akcji funkcjonariusze SB przejęli 350 ulotek o treści: „Dzisiaj o godz. 21.00 na falach UKF audycja Radia Solidarność Małopolska. Pamiętaj! O godzinie 21.00 włącz

¹¹⁷ *Ibidem*, t. 5, Plan działań operacyjnych zmierzających do neutralizacji Janusza Szkutnika w okresie przedwyborczym do rad narodowych, 1 VI 1984 r., k. 13.

¹¹⁸ Do zadań radiokontrwywiadu należał głównie nasłuch emisji radiowych placówek dyplomatycznych oraz przechwytywanie korespondencji radiowych i namierzanie nielegalnych stacji nadawczych.

¹¹⁹ AIPN Rz, 0414/106, t. 2, Meldunek o radiu „S[olidarność]”, [brak daty dziennej] czerwiec 1984 r., k. 188.

¹²⁰ AIPN Rz, 00102/1382, t. 2, Notatka służbowa sporządzona do informacji pisemnej TW ps. „Lesio”, 30 VIII 1984 r., k. 129a.

odbiornik radiowy i szukaj nas w częstotliwości 72 MHz. Życzymy dobrego odbioru. R[adio] S[solidarność] M[ałopolska]”¹²¹. W wyniku realizacji przedsięwzięć operacyjnych nie dopuszczono do emisji. Funkcjonariusze Wydziału „B” ustalili punkt nadawczy, z którego najprawdopodobniej zamierzano emitować audycję, ale ze względów operacyjnych nie przystąpiono do jego likwidacji, gdyż nadajnik znajdował się w mieszkaniu jednego z tajnych współpracowników¹²².

5 grudnia 1984 r., podczas spotkania z funkcjonariuszem SB, TW ps. „Apollo” powiadomił, że 27 listopada udał się na prośbę Kucharskiego do Andrzeja Filipczyka, zamieszkałego przy ulicy Grodzisko w Rzeszowie, po odbiór „bibuły”¹²³. Po uzyskaniu tej informacji SB rozpoczęła rozpracowywanie Filipczyka. W kolejnym donosie „Apollo” poinformował, że Jerzy Kajak, zamieszkały przy ulicy Bolesława Chrobrego, jest kolporterem nielegalnej struktury. Na wniosek ppor. Bogusława Brzuska poddano Kajaka operacyjnemu rozpracowaniu¹²⁴. 18 lutego 1985 r., zgodnie z wytycznymi wiceministra spraw wewnętrznych, gen. Władysława Ciastonia, funkcjonariusze Wydziału V, wspólnie z Wydziałem Śledczym WUSW, przeprowadzili w Rzeszowie pięć rewizji – zakwestionowano łącznie 745 egzemplarzy „nielegalnych wydawnictw”. W mieszkaniach Andrzeja Filipczyka i Jerzego Kajaka zlikwidowano dwa punkty kolportażowe, ponadto u Leszka Rybaka znaleziono „materiały i sprzęt pomocniczy służące do powielania nielegalnych opracowań”¹²⁵. Przeszukano też mieszkanie Józefa Kyca i pokój Marka Koniecznego w akademiku. Filipczyka i Kajaka aresztowano pod zarzutem, że „od bliżej nieokreślonego czasu do 18 bm. w Rzeszowie [...] podjęli działalność w celu wywołania niepokoju publicznego przez gromadzenie w celu rozpowszechniania takich wydawnictw, jak »Solidarność Walcząca«, »Żądło«, »BIS« i innych, które zawierały wezwanie do podjęcia strajku 28 lutego 1985 r.”¹²⁶. Jerzy Kajak, przesłuchany w charakterze podejrzanego, przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów, wyjaśniając, że w styczniu

¹²¹ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Meldunek operacyjny, 11 XI 1984 r., k. 202a.

¹²² *Ibidem*.

¹²³ AIPN Rz, 00102/1312, t. 2, Informacja przekazana przez TW ps. „Apollo”, 5 XII 1984 r., k. 45.

¹²⁴ *Ibidem*, Informacja przekazana przez TW ps. „Apollo”, 7 II 1985 r., k. 55a.

¹²⁵ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Uzupełnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr rej. 17426, na fakt wrogiej działalności konspiracyjnej, 18 II 1985 r., k. 209.

¹²⁶ *Ibidem*, Uzupełnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr rej. 17426, na fakt wrogiej działalności konspiracyjnej, [brak daty dziennej] luty 1985 r., k. 210.

1985 r. przyjął złożoną przez Filipczyka propozycję dotyczącą „przechowywania pewnej ilości nielegalnych wydawnictw”. Podczas kolejnych przesłuchań okazano Kajakowi tablicę poglądową, na której umieszczono zdjęcia sześciu młodych mężczyzn, wśród których rozpoznał pod numerem trzecim mężczyznę z okolic Leżajska, który odebrał od niego przygotowaną paczkę z wydawnictwami „drugiego obiegu”. W wyniku prowadzonych działań Wydział Śledczy WUSW ustalił, że osobą dostarczającą i odbierającą „bibułę” od Kajaka był Roman Sroka, członek struktury konspiracyjnej działającej na terenie Leżajska. Grupa ta, używająca nazwy Terenowa Komisja Wykonawcza w Leżajsku, była rozpracowywana przez RUSW w Leżajsku w ramach SOR „Plac”. 28 marca Sroka został tymczasowo aresztowany¹²⁷. 17 maja 1985 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie skazał Andrzeja Filipczyka na 1,5 roku pozbawienia wolności, Romana Srokę na 1 rok, a Jerzego Kajaka na 10 miesięcy więzienia za to, „że od bliżej nieokreślonego czasu do 18 lutego 1985 r. w Rzeszowie i na terenie województwa rzeszowskiego podjęli działania w celu wywołania niepokoju publicznego, przechowując i rozpowszechniając nielegalne wydawnictwa, które między innymi wzywały do strajku 28 lutego 1985 r.”¹²⁸.

23 lutego 1985 r. z inspiracji SB ukazała się w „Nowinach” informacja o „przejęciu nielegalnych wydawnictw” oraz o aresztowaniu dwóch osób¹²⁹. Z inspiracji SB Marek Konieczny, decyzją dziekana Wydziału Mechanicznego, został skreślony z listy studentów, zaś rektor Politechniki Rzeszowskiej, prof. Kazimierz Ocoś, skreślił Leszka Rybaka z listy studentów V roku Wydziału Mechanicznego za „nieuzupełnienie zaległości w czasie urlopu dziekańskiego”. Zaisniala sytuację służby specjalne planowały wykorzystać operacyjnie¹³⁰. 17 kwietnia 1986 r., na podstawie decyzji Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie, Filipczyk został warunkowo zwolniony z więzienia. Z uzyskanych od „Lesia” i „Saronia” informacji wynikało, że po wyjściu na wolność nie podjął działalności konspiracyjnej w SW¹³¹.

¹²⁷ *Ibidem*, k. 218.

¹²⁸ AIPN Rz, 51/25, t. 2, Wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie Wydział II Karny, 17 V 1985 r., k. 231–232.

¹²⁹ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Uzupelnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr 17426, na fakt wrogiej działalności konspiracyjnej, [brak daty dziennej] luty 1985 r., k. 213.

¹³⁰ *Ibidem*, [brak daty dziennej] marzec 1985, k. 219.

¹³¹ *Ibidem*, Uzupelnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Osmiornica”, nr 17426, [brak daty dziennej i miesiecznej] 1986 r., k. 241.

W lutym i marcu 1985 r. funkcjonariusze SB opracowali kolejne raporty dotyczące struktury rozpracowywanej organizacji. Według nich, Andrzej Kucharski, Janusz Szkutnik i Antoni Kopaczewski byli przywódcami nielegalnej struktury byłej „Solidarności”, używającej „niekiedy” nazwy Oddział Solidarności Walczącej w Rzeszowie. Kucharski wspólnie ze Szkutnikiem byli współorganizatorami druku oraz kolportażu wydawnictw własnych, a także przywożonych z Warszawy, Wrocławia i Krakowa. Ważne zadania w tej organizacji pełnili Stanisław Sączawa, Józef Kyc i grupa studentów Politechniki Rzeszowskiej, kierowana przez Leszka Rybaka i Marka Koniecznego. SW wspomagali Antoni Bartyński, członkowie „grupy solidarnościowej” ze Strzyżowa kierowanej przez Stefana Wójcika oraz działacze z Leżajska¹³². Według niesprawdzonych ustaleń SB, z tą podziemną organizacją współpracowały nie ustalone bliżej osoby z terenu Mielca i Sędziszowa. Oddział SW w Rzeszowie posiadał 4–5 zorganizowanych grup konspiracyjnych, działających w WSK „PZL-Rzeszów”, „Zelmerze”, „Inwestprojekcie” oraz w środowisku nauczycieli szkół średnich. SW zajmowała się głównie działalnością wydawniczą i kolportażową, zbiórką środków finansowych na powyższą działalność, organizowała różnego rodzaju spotkania, podczas których dyskutowano głównie o sytuacji politycznej w kraju.

W analizie operacyjnego rozpracowania z marca 1985 r. funkcjonariusz SB Józef Król stwierdził, że Janusz Szkutnik jest jednym z kluczowych działaczy rzeszowskiego podziemia. Pełniąc funkcję kierowniczą, brał udział w spotkaniach z przedstawicielami nielegalnych struktur, redagował teksty do biuletynów „Porozumienie Prasowe Solidarność Zwycięży” i „Galicja”, a także organizował ich powielanie. Gotowe teksty przekazywał Markowi Koniecznemu i Leszkowi Rybakowi, którzy zajmowali się drukiem. Opracował wspomnianą wyżej broszurę na temat zbrodni dokonanych przez NKWD na terenie Turzy i Trzebuski, dwukrotnie uczestniczył w przygotowaniach emisji audycji Radia „Solidarność”. W celu uzyskania dowodów świadczących o jego nielegalnej działalności postanowiono przeprowadzić kombinacje operacyjne, wykorzystując do tego TW ps. „Lesio”. Przed aresztowaniem Szkutnika, którego dokonano w sierpniu 1985 r., zakładano stworzenie

¹³² *Ibidem*, Notatka służbowa dotycząca sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr rej. 17426, 6 III 1985 r., k. 58.

sytuacji umożliwiającej wprowadzenie „Lesia” do kierownictwa SW na jego miejsce¹³³.

Zainspirowane operacyjnie przez SB na przełomie lat 1983–1984 działania zamierzające do dyscyplinarnego zwolnienia Andrzeja Kucharskiego z pracy nie przyniosły spodziewanego efektu z powodu „opieszalnych i niekonsekwentnych działań dyrekcji”¹³⁴. Wykorzystując informacje od tajnych współpracowników („Apollo”, „Stanisławski”, „Radek”, „Joanna”) zatrudnionych w „Inwestprojekcie” oraz OZI kontaktujących się z Kucharskim w miejscu pracy („Lesio”, „Artur”, „Sylwek”), w maju 1985 r. planowano wymusić na aktywie partyjnym KW PZPR w Rzeszowie dokonanie zmian personalnych na stanowiskach kierowniczych w „Inwestprojekcie” lub podjęcie przedsięwzięć uniemożliwiających prowadzenie przez Kucharskiego „działalności antypaństwowej”. Zakładano ponadto możliwość zatrudnienia na stanowisku kierowniczym TW ps. „Dziki”¹³⁵ i TW ps. „Stanisławski”. Również działania operacyjno-procesowe prowadzone przeciwko Kucharskiemu według opracowanego planu wykonawczego (rewizje, rozmowy ostrzegawcze, zatrzymania prewencyjne, postępowanie przygotowawcze, umorzone w lipcu 1984 r. na mocy amnestii), nie doprowadziły do zaprzestania przez „figuranta” niezgodnej z prawem działalności. Ponadto funkcjonariusze SB przyznali, że „nie zdołano ustalić miejsca druku”, nie uzyskano też dowodów „kompromitujących figuranta” w stopniu umożliwiającym ich operacyjne wykorzystanie¹³⁶.

15 stycznia 1985 r. „Lesio” otrzymał od Janusza Szkutnika propozycję wytypowania osoby, która zajęłaby się organizowaniem kolportażu w rzeszowskim „Zelmerze”. Po uzyskaniu tej informacji, funkcjonariusze SB opracowali w marcu tegoż roku plan kombinacji operacyjnej do SOR kryptonim „Wir”, zakładający utworzenie pozorowanej grupy konspiracyjnej kierowanej przez TW ps. „Janusz”, z udziałem TW ps. „Monter” oraz Zygmunta Rosoła¹³⁷. Celem kombinacji było rozpoznanie działającej w „Zelmerze”

¹³³ AIPN Rz, 044/274, t. 5, Analiza sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Robotnik”, 6 III 1985 r., k. 19.

¹³⁴ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Uzupełnienia do planu wykonawczego do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr 17426, 28 V 1985 r., k. 59a.

¹³⁵ TW ps. „Dziki” – bliższych danych nie ustalono.

¹³⁶ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Uzupełnienia do planu wykonawczego do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr 17426, 5 III 1985 r., k. 62a.

¹³⁷ AIPN Rz, 044/420, Plan kombinacji operacyjnej do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Wir”, nr rej. 17573, 21 III 1985 r., k. 15.

struktury „Solidarności” oraz objęcie jej kontrolą operacyjną. W ramach tej akcji rozpracowywano Ryszarda Buka i Stanisława Tralę, głównych inspiratorów działań struktur podziemnych, ustalano „kanały przerzutu nielegalnych wydawnictw” oraz osoby przekazujące pieniądze na cele podziemnej „Solidarności”¹³⁸. W wyniku kombinacji operacyjnej większa część nielegalnych wydawnictw, przekazywanych przez „Lesia” poprzez „Janusza” i „Montera”, była przejmowana przez SB, a jedynie niewielką ilość kolportowano w zakładzie dla zdobycia zaufania w środowisku. We wrześniu 1986 r. postanowiono powyższą sprawę operacyjną zakończyć, a rozpracowanie „figurantów” prowadzić w ramach kwestionariusza ewidencyjnego¹³⁹, ponieważ nie zdołano do pozorowanej grupy pozyskać osób z otoczenia Ryszarda Buka. Ponadto, z powodu zwolnienia się z pracy „Montera” i „Janusza”, SB straciła możliwość rozpoznania działalności członków podziemia¹⁴⁰. Pomimo zebrania wystarczających dowodów przeciwko Bukowi i Trali w sprawie kolportowania nielegalnej literatury oraz dysponowania przez nich składkami na rzecz podziemnej działalności, odstąpiono od wszczynania postępowania karnego, ponieważ zbiórkę pieniędzy z pobudek politycznych traktowano już jako wykroczenie, które w zmienionej sytuacji politycznej i prawnej podlegało darowaniu¹⁴¹. Ponadto nie chciano dekonspirować osobowych źródeł informacji.

Pod koniec sierpnia 1985 r. TW ps. „Lesio” zasugerował funkcjonariuszom SB, aby przeprowadzili rewizję w mieszkaniu Janusza Szkutnika i jego sąsiada, ponieważ 26 sierpnia były tam drukowane ulotki. 27 sierpnia SB zlikwidowała wskazany przez „Lesia” punkt poligraficzny. Znalaziono ramkę do sitodruku, farbę drukarską, matryce białkowe, 200 egzemplarzy broszur, biuletynów i ulotek nawołujących do bojkotu wyborów do sejmu, 150 egzemplarzy rękopisów i maszynopisów. Rewizje przeprowadzono też w mieszkaniu i piwnicy Stanisława Wróbla (sąsiada Szkutnika), który wspomagał go w tej działalności, oraz u Jadwigi Szkutnik (matki Janusza) przy ulicy Konopnickiej¹⁴². Po przeprowadzeniu rozmowy ostrzegawczej Wróbel został

¹³⁸ *Ibidem*, Notatka służbowa sporządzona przez zastępcę naczelnika Wydziału V WUSW w Rzeszowie, [brak daty dziennej] marzec 1985 r., k. 29.

¹³⁹ Kwestionariusz ewidencyjny był formą dokumentacji osoby rozpracowywanej przez SB.

¹⁴⁰ AIPN Rz, 044/420, Analiza sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Wir”, nr rej. 17573, 29 IX 1986 r., k. 57.

¹⁴¹ *Ibidem*.

¹⁴² AIPN Rz, 044/274, t. 5, Uzupelnienie w sprawie operacyjnego rozpracowania krypt. „Robotnik”, 27 VIII 1985 r., k. 52.

zwolniony. 29 sierpnia 1985 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie (sędzia Edward Kuś) skazał Szkutnika nieprawomocnym wyrokiem w trybie przyspieszonym na 1 rok i 8 miesięcy pozbawienia wolności „za działanie w celu wywołania niepokoju publicznego poprzez przygotowanie materiałów, w szczególności ulotek Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników »S[solidarność]« nawołujących w treści do bojkotu wyborów do sejm¹⁴³. 4 października 1985 r. Sąd Wojewódzki w Rzeszowie, rozpatrując sprawę w trybie rewizyjnym, utrzymał w mocy wyrok sądu niższej instancji¹⁴⁴.

Rzeszowski Oddział SW ściśle współpracował z centralą tej organizacji we Wrocławiu, kierowaną przez ukrywającego się Kornela Morawieckiego, oraz z działaczami podziemnych struktur z Krakowa. Od nich otrzymywano gazetki, jak „Solidarność Walcząca”, „Biuletyn Dolnośląski”, wydawnictwa broszurowe i książkowe. SW była organizacją podziemną, dysponowała własnym sprzętem poligraficznym. Rzeszowski Oddział SW wydawał własne pismo pt. „Galicja” – drukowane metodą tzw. sitodruku w nakładzie od 500 do 1000 egzemplarzy, biuletyn informacyjny pt. „Porozumienie Prasowe Solidarność Zwycięży – Rzeszów”, drukowany metodą powielaczową z wykorzystaniem matryc białkowych w nakładzie od 300 do 500 egzemplarzy, oraz okolicznościowe ulotki i znaczki. Drukiem zajmowali się studenci Politechniki Rzeszowskiej, kolportaż odbywał się przez łączników z kręgu osób zaangażowanych w działalność podziemną. Okazyjnie przeprowadzono akcje ulotkowe, stosując tzw. zrzut w miejscach publicznych na terenie całego województwa.

W związku z tym, że we Wrocławiu usytuowane było kierownictwo SW, 17 sierpnia 1985 r. szef Służby Bezpieczeństwa, gen. dywizji Władysław Ciasań, wydał decyzję o powołaniu przy Wydziale III WUSW we Wrocławiu grupy operacyjnej do likwidacji tej organizacji podziemnej. Zobowiązano zastępców szefów WUSW ds. SB w województwach, na terenie których funkcjonowały te struktury podziemne, do koordynacji działań operacyjnych z Wydziałem III wrocławskiego WUSW w następujących sprawach: przekazywanie wszelkich informacji o działalności SW, rozpoznanie kanałów współpracy centrali z oddziałami, ścisła koordynacja w zakresie

¹⁴³ AIPN Rz, 51/23, Wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie Wydział II Karny, 29 VIII 1985 r., k. 49.

¹⁴⁴ AIPN Rz, 044/274, t. 5, Uzupełnienie w sprawie operacyjnego rozpracowania krypt. „Robotnik”, 4 X 1985 r., k. 55.

wykorzystania osobowych źródeł informacji mających dotarcie do struktur SW we Wrocławiu¹⁴⁵.

Rzeszowscy łącznicy systematycznie przywozili „bibułę” odbieraną od struktur SW we Wrocławiu. Uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami SW z Wrocławia, Gdańska, Katowic, Poznania, Lublina z udziałem Kornela Morawieckiego, podczas których omawiano zagadnienia organizacyjne, dystrybucji literatury oraz sytuacji politycznej w kraju. Z tych przyczyn rzeszowską SB włączono do realizacji zadania rozpracowania wrocławskich struktur podziemnych. Działalność operacyjną w tym zakresie prowadziła od 21 sierpnia 1985 r. sześciuosobowa grupa operacyjna SB WUSW w Rzeszowie pod kierunkiem zastępcy naczelnika Wydziału V, kpt. Andrzeja Czerwińskiego¹⁴⁶. W skład tej grupy wchodził: por. Aleksander Bogusz, chor. Bogusław Brzuszek, chor. Ryszard Szczygieł – pracownicy Wydziału V, Marek Gierlicki, Marek Bielecki – pracownicy Wydziału III, Władysław Ruszel z Wydziału VI oraz Tadeusz Biały z RUSW w Leżajsku. Grupa pracowała pod bezpośrednim nadzorem naczelnika Wydziału V, ppłk. Stanisława Śledziony. Wtedy też sprawa operacyjnego rozpracowania kryptonim „Poligraf” została przekwalifikowana na SOR „Ośmiornica”. Funkcjonariusze SB postanowili rozpracować wrocławską SW przy udziale tajnych współpracowników, jak „Lesio”, „Saron”, „Apollo”, „Bałtyk” i „Tysiąc”, wykorzystywanych przez rzeszowską strukturę do przywożenia podziemnych wydawnictw z Wrocławia.

Przed zbliżającymi się wyborami do sejmu, zaplanowanymi na 13 października 1985 r., Kucharski poinformował Sączawę, że byłby w stanie dostarczać „bibułę” pod warunkiem utworzenia nowej grupy konspiracyjnej. Przekazaną przez „Artura” informację SB postanowiła wykorzystać dla utworzenia kolejnej pozorowanej grupy konspiracyjnej z udziałem osobowych źródeł informacji dla rozpracowania osób zaangażowanych w działalność SW. Grupę mieli tworzyć: TW ps. „Artur” – szef grupy, „sprawdzone, wiarygodne” osobowe źródło informacji, Kazimierz Bembien, pracownik WSK Rzeszów, rozpracowywany w ramach operacyjnego sprawdzenia kryptonim „Berło”, TW ps. „Józek”¹⁴⁷, pracownik WSK Rzeszów, TW ps. „Strug”

¹⁴⁵ AIPN Rz, 044/1106, t. 4, Pismo zastępcy szefa WUSW ds. SB we Wrocławiu do zastępcy szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie, 30 XII 1985 r., k. 46.

¹⁴⁶ *Ibidem*, t. 1, Analiza operacyjna dotycząca rozpracowania struktury b[yłego] NSZZ „Solidarność” używającej nazwy Oddział Organizacji Solidarności Walczącej w Rzeszowie, 28 VIII 1985 r., k. 66–67.

¹⁴⁷ TW ps. „Józek” – bliższych danych nie ustalono.

(Franciszek Rabczak) ze Spółdzielni Pracy Sprzętu Metalowego „Metal-sprzęt”, Józef Smyk z Wojewódzkiej Spółdzielczości Pracy oraz TW ps. „Okoń” (Tadeusz Lisowicz) – emeryt¹⁴⁸.

5 września 1985 r. „Lesio” uzyskał od Marka Koniecznego informacje, że kierownictwo SW poleciło rzeszowskiemu oddziałowi przeprowadzenie 13 października (dzień wyborów do sejmu) akcji kolportażu ulotek z wezwaniem do bojkotu wyborów. Była to ogólnopolska akcja SW; ulotki miały być kolportowane w pobliżu kościołów w godzinach odprawiania nabożeństw. 8 października o godz. 9.00 SB zaplanowała przeprowadzenie rewizji u osób zaangażowanych w „działalność antypaństwową”. Przy typowaniu kandydatów uwzględniono sugestie przekazane przez „Lesia” i „Apolla”. Celem akcji było niedopuszczenie do wydrukowania i kolportowania ulotek nawołujących do bojkotu wyborów oraz uzyskanie dowodów procesowych przeciwko osobom zaangażowanym w działalność podziemną. Po przeprowadzeniu rewizji (niezależnie od ich wyniku) „figuranci” mieli zostać przewiezieni do WUSW lub RUSW w Mielcu, Strzyżowie i Kolbuszowej dla przeprowadzenia rozmów ostrzegawczych lub podjęcia przez Wydział Śledczy odpowiednich działań procesowych¹⁴⁹. Realizując powyższe założenia, funkcjonariusze Wydziału Śledczego WUSW w Rzeszowie i Wydziału V SB dokonali ośmiu rewizji, podczas których znaleźli 264 egzemplarze nielegalnych wydawnictw, których treść w części zawierała informacje propagandowo-organizacyjne nielegalnych struktur „Solidarności” oraz „fałszywe” wiadomości o sytuacji politycznej w kraju. 10 października TW ps. „Apollo” odbył w lokalu kontaktowym spotkanie z funkcjonariuszami SB, podczas którego odebrał kwotę 5000 zł jako wynagrodzenie za wykonywanie zleconych zadań¹⁵⁰.

W pierwszej połowie 1985 r. „Lesio” zorganizował w mieszkaniu Marty Kołek, TW ps. „Kinga”, punkt pisania matryc białkowych oraz archiwum SW kontrolowane przez SB. „Kinga” pełniła w SW funkcję maszynistki przepisyującej teksty do podziemnych wydawnictw. 13 września 1985 r. otrzymała polecenie od „Lesia”, aby „cały tekst przepisała na drugi dzień, ponieważ

¹⁴⁸ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Koncepcja ofensywnego wykorzystania TW ps. „Artur” do rozpracowania struktury konspiracyjnej Oddział Solidarności Walczącej w Rzeszowie, 4 VI 1985 r., k. 51.

¹⁴⁹ *Ibidem*, Plan przeprowadzenia przeszukań u osób zaangażowanych w nielegalną działalność antypaństwową, 8 X 1985 r., k. 75.

¹⁵⁰ AIPN Rz, 00102/1312, t. 1, Notatka sporządzona przez funkcjonariusza SB w związku z informacją pisemną sporządzoną przez TW ps. „Apollo”, 10 X 1985 r., k. 114a.

wszystko było już przygotowane do wydrukowania ulotek¹⁵¹. 14 września przyszedł do niej „chłopak w wieku około 24–25 lat” i odebrał przepisany na matrycach tekst. W czasie tego spotkania „Kinga” wyposażona była w urządzenie, za pomocą którego sygnalizowała funkcjonariuszom SB, że kontaktująca się z nią osoba jest dla nich interesująca. Akcją zabezpieczali funkcjonariusze Wydziału „B” SB. Kilka dni później „Lesio” powiadomił Martę Kołek, że osoba, która była u niej po matryce, została aresztowana¹⁵². Podczas zwrotu urządzeń sygnalizacyjnych po przeprowadzonej akcji funkcjonariusze SB zorganizowali w lokalu kontaktowym poczęstunek dla „Kingi”. 16 września zostali zatrzymani w trakcie drukowania ulotek studenci Filii UMCS w Rzeszowie – Sławomir Kruk i Wiesław Myśliwiec. W strukturach SW pełnili funkcję poligrafów. W wyniku rewizji przeprowadzonej w mieszkaniu Kruka znaleziono 720 sporządzonych przez nich ulotek, 75 egzemplarzy nielegalnych wydawnictw, sitoramkę, matryce białkowe, farbę drukarską i papier. 18 września 1985 r., wyrokiem Sądu Rejonowego w Rzeszowie Wydział II Karny (sędzia Kazimierz Kosiorowski), obaj studenci zostali skazani na karę 1 roku i 6 miesięcy więzienia za podjęcie działań „w celu wywołania niepokoju publicznego poprzez przygotowanie ulotek SW nawołujących do bojkotu wyborów do sejmu PRL”¹⁵³. W okresie poprzedzającym wybory do Sejmu funkcjonariusze SB aresztowali trzech członków SW i zlikwidowali dwie podziemne drukarnie, co oznaczało kres działalności poligraficznej tej organizacji¹⁵⁴. Po likwidacji tych drukarni rzeszowska SW drukowała „Galicję” we Wrocławiu¹⁵⁵.

W sierpniu 1985 r. TW ps. „Lesio” poinformował funkcjonariuszy SB, że Andrzej Kucharski poszukuje mieszkania, w którym można by było przechowywać, a następnie kolportować „bibułę”. Wykorzystując tę informację, funkcjonariusze SB zaproponowali podjęcie się tego zadania Stanisławowi Świecy,

¹⁵¹ AIPN Rz, 00102/1382, t. 2, Wyciąg z informacji TW „Kinga” z 14 IX 1985 r., 26 IX 1985 r., k. 27.

¹⁵² *Ibidem*, Wyciąg z informacji TW „Kinga” z 18 IX 1985 r., 25 IX 1985 r., k. 37.

¹⁵³ AIPN Rz, 51/24, Wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie, Wydział II Karny, 18 IX 1985 r., k. 78.

¹⁵⁴ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Plan działań operacyjnych SB zmierzających do pogłębienia rozpracowania i likwidacji struktury konspiracyjnej Oddział Solidarności Walczącej w Rzeszowie, 28 I 1986 r., k. 92.

¹⁵⁵ *Ibidem*, Uzupelnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Poligraf”, nr rej. 17426, [brak daty dziennej] styczeń – luty 1986 r., k. 238.

który wyraził zainteresowanie nową formą współpracy z SB, przyjmując pseudonim „Bałtyk”. 4 września, realizując zadanie operacyjne opracowane przez SB, „Lesio”, jako nieznaną Świcy działacz podziemnej organizacji, złożył mu propozycję odpłatnego udostępnienia jego mieszkania „do rozdziału nielegalnych wydawnictw”. Relację z tego spotkania każdy z tajnych współpracowników złożył oddzielnie, podczas spotkania z funkcjonariuszem prowadzącym. Na tych spotkaniach por. Aleksander Bogusz zlecił „Lesiowi” realizować zaplanowaną koncepcję, zaś „Bałtykowi” polecił, w myśl wcześniejszych ustaleń, wyrazić zgodę na udostępnienie mieszkania¹⁵⁶. W kolejnym etapie działań kontrolowanych przez SB „Lesio” zaproponował Świcy kolportowanie „bibuły” z Wrocławia, na co ten wyraził zgodę. W okresie od grudnia 1985 r. do 1989 r. wyjeżdżał do tego miasta około 19 razy. Po każdym powrocie do Rzeszowa udawał się do lokalu kontaktowego, gdzie funkcjonariusz SB przeglądał przywiezioną literaturę, biorąc po jednym egzemplarzu dla celów operacyjnych. Kolportowaniem „bibuły” z tego punktu zajmowali się kolejni TW – „Lesio” i „Monter”. Większość przywożonych wydawnictw SB przejmowała operacyjnie. Dla uwiarygodnienia działalności współpracowników wobec organizacji, część wydawnictw rozkolportowywano wśród członków rzeszowskiego Oddziału SW.

15 stycznia 1986 r., podczas zebrania w mieszkaniu Edmunda Hadały w Rzeszowie, Andrzej Kucharski wprowadził do władz SW Emanuela Biela i Stanisława Myśliwca (brata Wiesława, aresztowanego we wrześniu 1985 r.), informując o powołaniu działu technicznego, który składał się z trzech osób: Kucharski miał koordynować całość prac, Biel zajmować się redagowaniem tekstów, natomiast Myśliwiec drukowaniem¹⁵⁷.

16 kwietnia 1986 r. TW ps. „Bałtyk” przywiózł z Wrocławia konwerty – urządzenie wykorzystywane do podsłuchiwania rozmów prowadzonych na falach radiowych służb operacyjnych SB i MO. Powyższą informację potwierdzili w swych donosach „Saroń” i „Lesio”. Na polecenie naczelnika Wydziału V SB, ppłk. Stanisława Śledziona, 17 kwietnia w godzinach wieczornych „Bałtyk” przyniósł to urządzenie na ostatnie piętro bloku przy ulicy Dąbrowskiego 33, gdzie przekazał je funkcjonariuszowi prowadzącemu.

¹⁵⁶ AIPN Rz, 00102/1313, t. 2, Notatka służbowa sporządzona do informacji sporządzonej przez TW ps. „Bałtyk”, 6 IX 1985 r., k. 4.

¹⁵⁷ AIPN Rz, 044/1106, t. 2, Wyciąg z informacji TW ps. „Saroń”, 17 I 1986 r., k. 142.

18 kwietnia o godz. 6.20 zwrócono mu aparat¹⁵⁸. Przegląd konwertora, przeprowadzony przez funkcjonariuszy Wydziału „T”, kpt. Włodzimierza Beresia i por. Janusza Jerszowa, wykazał, że urządzenie było sprawne technicznie i mogło być wykorzystywane do nasłuchu współpracy radiotelefonów służbowych służb operacyjnych MO i SB w paśmie 168–176 MHz i w paśmie 160–179 MHz z modulacją fali nośnej¹⁵⁹. W maju 1986 r. „Bałtyk” przywiózł kolejne, identyczne urządzenie. Aparaty znajdowały się pod bieżącą kontrolą „Lesia” i „Bałtyka”, a jak wynikało z ustaleń SB, nie były wykorzystywane do prowadzenia podsłuchu¹⁶⁰. W notatce operacyjnej z 18 kwietnia 1986 r. „Lesio” informował: „Zgodnie z instrukcją SB, nie odbierałem nasłuchu od Staszka [TW ps. „Bałtyk” – przyp. J.B.], urządzenie znajduje się w pudełku plastikowym o wymiarach 15 x 10 x 5 cm, zasilane [jest] dwoma bateriami płaskimi”¹⁶¹.

Współpraca TW ps. „Lesio” ze służbami specjalnymi „zacieśniała się” do tego stopnia, że on sam sugerował funkcjonariuszom, jak przeprowadzić akcję operacyjną. 3 lipca 1986 r., podczas rozmowy w lokalu kontaktowym „Podzamcze” z ppor. Januszem Tyrakowskim i zastępcą naczelnika Wydziału V, kpt. Andrzejem Czerwińskim, wyszedł z inicjatywą zatrzymania jego i Andrzeja Kucharskiego, w celu przeprowadzenia rozmowy na temat rzekomego kolportażu prasy w rejonie osiedli Baranówka, 1000-Lecia i Gwardzistów [obecnie Osiedle Kmity – przyp. J.B.], co miało „pośrednio udowodnić” Kucharskiemu, że kolportaż taki miał miejsce. Po zaakceptowaniu tej propozycji poinformowano „Lesia” o sposobie realizacji powyższego planu¹⁶². 15 lipca zatrzymano Andrzeja Kucharskiego i Wojciecha Bałę pod pretekstem popełnienia przestępstwa. W czasie przesłuchania w RUSW w Rzeszowie w charakterze podejrzanych pytano ich, co robili 3 lipca 1986 r. oraz pobrano od nich odciski palców¹⁶³. 28 sierpnia funkcjonariusze SB ponownie

¹⁵⁸ AIPN Rz, 00102/1313, t. 2, Notatka służbowa do informacji TW ps. „Bałtyk”, 18 IV 1986 r., k. 39.

¹⁵⁹ AIPN Rz, 044/1106, t. 4, Notatka służbowa dot[ycząca] badań i prób konwertora używanego operacyjnie przez Wydział V [SB] WUSW w Rzeszowie, 18 IV 1986 r., k. 3.

¹⁶⁰ *Ibidem*, t. 1, Uzupełnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Ośmiornica”, nr rej. 17426, [brak daty dziennej i miesięcznej] 1986 r., k. 242.

¹⁶¹ AIPN Rz, 00102/1313, Wyciąg z informacji TW ps. „Lesio” z 18 IV 1986 r., 2 V 1986 r., k. 15.

¹⁶² AIPN Rz, 044/1106, t. 3, Wyciąg z informacji od TW ps. „Lesio” z 3 VII 1986 r., 4 VII 1986 r., k. 385.

¹⁶³ *Ibidem*, t. 1, Uzupełnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Ośmiornica”, nr rej. 17426, [brak daty dziennej] lipiec 1986 r., k. 249.

przeprowadzili rozmowę ostrzegawczą z Kucharskim. Poinformowali go o grożących mu konsekwencjach, wynikających z kontynuowania działalności konspiracyjnej oraz w razie „wywołania zakłócenia porządku publicznego” 31 sierpnia. Kucharski zaprzeczył, jakoby prowadził taką działalność¹⁶⁴.

W raporcie sporządzonym pod koniec 1986 r. funkcjonariusze SB oceniali, że nie tylko kontrolują, ale także sterują działalnością SW Rzeszów, ponieważ w gronie sześciu osób funkcyjnych znajdowało się aż czterech tajnych współpracowników. Wśród nich „Apollo”, „Saron” i „Elżbieta” [poprzednio ps. „Lesio” – przyp. J.B.] na bieżąco informowali SB o planowanych działaniach organizacji, przedstawianych przez Andrzeja Kucharskiego i Antoniego Kopaczewskiego na posiedzeniach Rady Politycznej SW lub innych spotkaniach. Ponadto znali dokładnie strukturę organizacji, adresy lokali konspiracyjnych, kontrolowali kolportaż. Spośród pięćdziesięciu członków zaangażowanych w podziemną działalność SW, SB wykorzystywała trzynaście osobowych źródeł informacji do działań operacyjnych. Wśród tej grupy tajnych współpracowników do szczególnie wartościowych zaliczano pięć OZI typu „manewrowego” – „Elżbieta”, „Apollo”, „Saron”, „Artur” i „Tysiąc”. Byli oni odpowiednio przeszkoleni, „związani z SB”, na bieżąco kontrolowani przez osobowe i techniczne środki pracy operacyjnej. Jedynie w przypadku TW ps. „111” i „Frank” „stwierdzono nieszczerłość wobec SB”, w związku z tym planowano przeprowadzenie działań w celu wyeliminowania tych „nieprawidłowości”¹⁶⁵. Funkcjonariusze SB w swych analizach stwierdzali, że TW ps. „Frank” nie przekazywał wszystkich informacji istotnych dla działań operacyjnych, natomiast TW ps. „111” od września 1986 r. nie przychodził na spotkania z funkcjonariuszem SB. W konkluzji raportu stwierdzano, że „dobre rozpracowanie Oddziału SW w Rzeszowie nie powoduje konieczności prowadzenia w obecnej sytuacji operacyjno-politycznej działań likwidujących. Prowadzona jest na bieżąco środkami operacyjnymi skuteczna blokada szerszego oddziaływania struktury na społeczeństwo regionu”¹⁶⁶.

W 1987 r., pomimo zdecydowanej postawy Kucharskiego, planowano przeprowadzić przedsięwzięcia operacyjne w celu pozyskania go do współpracy,

¹⁶⁴ *Ibidem*, Uzupełnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Ośmiornica”, nr rej. 17426, 28 VIII 1986 r., k. 250.

¹⁶⁵ *Ibidem*, t. 4, Informacja dotycząca tzw. SW w Rzeszowie, 29 XII 1986 r., k. 63–64.

¹⁶⁶ *Ibidem*.

a także rozszerzenie „dialogu operacyjnego” prowadzonego z formalnym przywódcą SW w Rzeszowie, Antonim Kopaczewskim. Usytuowane w rzeszowskim kierownictwie OZI planowano wykorzystać do rozpracowania wrocławskich struktur SW poprzez ponowne nawiązanie kontaktów z centralą SW. Zakładano stworzenie takiej sytuacji, żeby w wyjazdach na zebrania do Wrocławia Kucharskiego mógł zastąpić Wojciech Bała – TW ps. „Elżbieta”. W następnej kolejności planowano wprowadzić „Elżbietę” do Rady Wykonawczej SW we Wrocławiu. W rozpracowaniu rzeszowskiego Oddziału SW wykorzystywano techniczne środki operacyjne – podsłuch pokojowy, podsłuch telefoniczny, a także funkcjonariuszy Wydziału „B” do realizacji obserwacji zewnętrznych. Środki techniki operacyjnej służyły głównie do potwierdzenia i uzupełnienia informacji operacyjnych oraz kontroli OZI¹⁶⁷.

Tajnych współpracowników usytuowanych w SW Oddział Rzeszów SB wykorzystywała m.in. do rozpracowywania oraz dezintegracji innych organizacji podziemnych. 12 maja 1986 r. rzeszowska SW zawarła porozumienie o współpracy z Rzeszowskim Komitetem Oporu Rolników. Przedstawiciele obu ugrupowań ustalili, że z powodu braku sprzętu poligraficznego będą wzajemnie udzielać sobie pomocy. Obecny na tym zebraniu TW ps. „Lesio” poinformował SB, że Janusz Kopera, przeszkolony wcześniej przez Janusza Szkutnika, prowadzi punkt poligraficzny. W ramach działań operacyjnych zaplanowano zlokalizowanie tego punktu, aby w chwili rozpoczęcia druku podziemnych wydawnictw zlikwidować go. W tym celu SB poleciła TW ps. „Saroń” dostarczenie dwóch matryc białkowych do punktu poligraficznego RKOR¹⁶⁸.

W latach 1986–1987 funkcjonariusze SB przeprowadzili cztery ogólnopolskie akcje pod kryptonimem „Brzoza”, w celu „ujawnienia i wyeliminowania” aktywnych członków SW, zlikwidowania punktów poligrafii i kolportażu, zerwania kontaktów centrali wrocławskiej z oddziałami SW, ograniczenia zasięgu oddziaływania organizacji¹⁶⁹. W ramach tej akcji, 24 kwietnia 1987 r.

¹⁶⁷ *Ibidem*, t. 1, Uzupełnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Ośmiornica”, nr rej. 17426, [brak daty dziennej] wrzesień 1986 r., k. 254.

¹⁶⁸ *Ibidem*, Koncepcja działań operacyjnych zmierzających do likwidacji punktu poligraficznego będącego w dyspozycji b[yłych] działaczy NSZZ RI „S[olidarność]” Regionu Rzeszowskiego, 26 V 1986 r., k. 99.

¹⁶⁹ AIPN Rz, 01/146, Informacja dotycząca Solidarności Walczącej, 20 VIII 1987 r., k. 16.

w mieszkaniu Andrzeja Kucharskiego przeprowadzono rewizję, w czasie której zakwestionowano m.in. czyste blankiety deklaracji członkowskich SW, a także opracowane przez Antoniego Kopaczewskiego „Prawa i obowiązki członka Organizacji Polityczno-Społecznej Solidarność Walcząca w Rzeszowie” – podpisane „Michał Jodłowski”. 21 maja 1987 r. Kolegium Rejonowe ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Rzeszowa ukarało Kucharskiego grzywną w wysokości 46 000 zł „za udział w związku pod nazwą Oddział SW w Rzeszowie” oraz zdecydowało o podaniu tego orzeczenia do wiadomości publicznej w dzienniku regionalnym „Nowiny”¹⁷⁰.

3 czerwca 1987 r. w ramach akcji „Brzoza IV” (odbyła się ona tuż przed pielgrzymką papieża Jana Pawła II do Polski), funkcjonariusze Wydziału V SB, we współdziałaniu z Wydziałem Śledczym WUSW, przeprowadzili rewizję u Andrzeja Kucharskiego, Sławomira Śliwy i Andrzeja Medyńskiego – pracowników „Inwestprojektu” oraz Alicji Elgass, emerytowanej nauczycielki szkoły podstawowej w Słocinie. Chociaż nie znaleziono żadnych „nielegalnych wydawnictw”, przeprowadzono z tymi osobami rozmowy ostrzegawcze¹⁷¹.

Pod koniec 1986 r. TW ps. „Elżbieta” i „Bałtyk” powiadomili SB, że Barbara Tondos, historyk sztuki w Biurze Dokumentacji Zabytków w Rzeszowie, kieruje grupą zajmującą się kolportażem nielegalnych wydawnictw przywożonych z Warszawy. Współdziała ona również z rzeszowskimi strukturami SW – kilkakrotnie dostarczała „bibułę” do mieszkania „Bałtyka”. Ponadto utworzyła bibliotekę wydawnictw niezależnych, liczącą około 500 pozycji, które udostępniała osobom zaufanym; planowała utworzyć podobną bibliotekę w pomieszczeniach plebanii kościoła parafialnego w Słocinie. Funkcjonariusze opracowali plan udokumentowania jej „przestępczej działalności”, pociągnięcia do odpowiedzialności karnej oraz likwidację konspiracyjnej czytelnicy. Powyższy plan miał być realizowany w ramach prowadzonego operacyjnego rozpracowania rzeszowskiej struktury SW¹⁷². W donosach z połowy 1987 r. „Elżbieta” i „Saron” informowali, że Barbara Tondos pełni

¹⁷⁰ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Uzupelnienia planu do SOR „Ośmiornica”, nr rej. 17426, dotyczące wyniku przeszukań w miejscu zamieszkania [Andrzeja] Kucharskiego, [brak daty dziennej] maj 1987 r., k. 263.

¹⁷¹ *Ibidem*, Uzupelnienia planu do SOR „Ośmiornica”, nr rej. 17426, dotyczące wyniku przeszukań w miejscu zamieszkania [Andrzeja] Kucharskiego, [brak daty dziennej] czerwiec 1987 r., k. 264.

¹⁷² *Ibidem*, Plan wykonawczy do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Meduza”, nr rej. 24280, 15 I 1987 r., k. 102–105.

w strukturach SW funkcję członka zespołu redakcyjnego „Galicji” oraz nadal przywozi z Warszawy otrzymywane od Wojciecha Ziemińskiego (działacza ROPCiO)¹⁷³ nielegalne wydawnictwa¹⁷⁴. W wyniku zrealizowanych przedsięwzięć udało się SB udaremnić utworzenie punktu bibliotecznego w Słocinie¹⁷⁵. Działania dezintegrujące środowiska działaczy podziemia doprowadziły do ograniczenia współpracy Barbary Tondos z SW. W grudniu 1987 r. zaangażowała się w tworzenie rzeszowskiej struktury Ruchu „Wolność i Pokój”¹⁷⁶.

W 1987 r. działacze rzeszowskiego Oddziału SW planowali uruchomić ponownie własną drukarnię. Poprzez informacje uzyskiwane od TW ps. „Elżbieta”, „Tysiąc”, „Kinga”, „Apollo”, „Bałtyk” i „Saroń” SB starała się kontrolować działalność wydawniczą SW. Po uzyskaniu od „Elżbiety” i „Tysiąca” informacji o wydrukowaniu w kwietniu 1987 r. techniką białkową biuletynu informacyjnego „Galicja” oraz 100 egzemplarzy oświadczenia w związku z podwyżkami cen, podjęto działania zmierzające do lokalizacji punktu poligraficznego¹⁷⁷. 23 kwietnia TW ps. „Kinga”, podczas spotkania w lokalu kontaktowym, poinformowała funkcjonariuszy SB, że w mieszkaniu Stanisława Świecy (TW ps. „Bałtyk”) przepisywała na matrycę białkową zredagowany tekst do „Galicji”. Następnie „Elżbieta”, „Apollo” i „Bałtyk” potwierdzili, że biuletyn przepisywany przez „Kingę” został wydrukowany w nakładzie 200–250 egzemplarzy. 29 kwietnia TW ps. „Elżbieta” przejął operacyjnie 100 egzemplarzy¹⁷⁸.

W okresie trzeciej wizyty papieża Jana Pawła II w Ojczyźnie TW informowali, że „podziemie kierowane przez Kucharskiego” wydrukowało techniką sitodruku 1000 znaczków sygnowanych przez SW¹⁷⁹.

¹⁷³ Szerzej: G. Waligóra, *Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela 1977–1981*, Warszawa 2006.

¹⁷⁴ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Uzupelnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Ośmiornica”, nr rej. 17426, [brak daty dziennej] czerwiec – lipiec 1986 r., k. 250.

¹⁷⁵ AIPN Rz, 044/879, t. 1, Analiza sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Meduza”, nr rej. 24280, 21 III 1988 r., k. 171.

¹⁷⁶ *Ibidem*.

¹⁷⁷ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Uzupelnienia do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Ośmiornica”, nr rej. 17426, [brak daty dziennej] kwiecień 1987 r., k. 260.

¹⁷⁸ *Ibidem*, Uzupelnienia SOR „Ośmiornica”, nr rej. 17426 – Oddział Solidarność Walcząca, [brak daty dziennej] kwiecień 1987 r., k. 262.

¹⁷⁹ *Ibidem*, Uzupelnienia planu do SOR „Ośmiornica”, nr rej. 17426, dotyczące wyprodukowania znaczków, [brak daty dziennej] czerwiec 1987 r., k. 265.

4 września 1987 r. TW powiadomili, że wydrukowano biuletyn informacyjny „Galicja” nr 16/87 w nakładzie około 1000 egzemplarzy. SB podjęła działania zmierzające do ustalenia miejsca druku biuletynu i niedopuszczenia do rozkolportowania nakładu¹⁸⁰. 9 września „Elżbiecie” udało się przejąć około 800 egzemplarzy „Galicji”.

Z kolei „Saroń” i „Elżbieta” przekazali informację, że 19 października 1987 r. wydrukowano około 1000 egzemplarzy „Galicji” nr 17/87 oraz 6000 ulotek z wezwaniem do uczestnictwa w dniu 11 listopada we Mszy świętej w kościele farnym z okazji 69. rocznicy odzyskania niepodległości oraz do wzięcia udziału w prelekcji Antoniego Lenkiewicza, działacza opozycyjnego z Wrocławia, pt. „Droga Józefa Piłsudskiego do niepodległości”. Funkcjonariusze podjęli starania zmierzające do przejścia ulotek¹⁸¹.

Przed referendum zapowiedzianym na 29 listopada 1987 r. struktury konspiracyjne rzeszowskiej SW, po konsultacjach z SW we Wrocławiu, postanowiły wydrukować przy użyciu matryc białkowych około 10 000 ulotek nawołujących do bojkotu referendum. SB planowała umożliwienie wydrukowania tych ulotek grupie kierowanej przez TW ps. „Elżbieta” oraz operacyjne przejście większej części nakładu. Zakładano, że część nakładu zostanie przekazana dla potrzeb RKW NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie, co mogło poszerzyć możliwości rozpracowania tej struktury. Planowano też zatrzymanie osoby przekazującej „bibułę” grupie konspiracyjnej z Krosna, kierowanej przez Romualda Mikszę, poprzez osobowe źródła informacji znajdujące się w kierownictwie SW planowano umożliwić przekazanie części ulotek. Pomyślnie przeprowadzona akcja pozwoliłaby na zerwanie kontaktów konspiracyjnych rzeszowskiej SW z działaczami z Krosna. W wyniku działań SB, kierownictwo SW zrezygnowało z druku ulotek; wydrukowano jedynie kolejny numer „Galicji” z tekstami dotyczącymi referendum¹⁸².

Ponadto SB „zadaniowała” TW ps. „Elżbieta”, by wszedł do komisji porozumiewawczych tworzonych przez SW, RKOR i KPN. W razie potrzeby

¹⁸⁰ *Ibidem*, Uzupelnienia planu do SOR „Ośmiornica”, nr rej. 17426, dotyczące wyprodukowania 1000 egzemplarzy kolejnego numeru „Galicji”, [brak daty dziennej] wrzesień 1987 r., k. 273.

¹⁸¹ *Ibidem*, Uzupelnienia planu do SOR „Ośmiornica”, nr rej. 17426, dotyczące wyprodukowania 1000 egzemplarzy kolejnego numeru biuletynu informacyjnego „Galicji”, [brak daty dziennej] październik 1987 r., k. 275.

¹⁸² *Ibidem*, Uzupelnienia planu do SOR „Ośmiornica”, nr rej. 17426, w sprawie przeprowadzenia kombinacji operacyjnej, [brak daty dziennej] listopad 1987 r., k. 276.

kandydaturę „Elżbiety” miały poprzeć inne osobowe źródła informacji usytuowane w kierownictwie SW¹⁸³.

Po jesiennym referendum w 1987 r., w którym społeczeństwo jednoznacznie wypowiedziało się przeciwko proponowanym przez władze komunistyczne reformom politycznym i gospodarczym, nabrały tempa zmiany polityczne w Polsce, zapoczątkowane rok wcześniej, gdy 29 września 1986 r. jawną działalność podjęła Tymczasowa Rada NSZZ „Solidarność”, a po niej – 23 listopada – Tymczasowa Krajowa Rada Rolników „Solidarność”. 25 października 1987 r., na wspólnym posiedzeniu TKK i Tymczasowej Rady, powołano jednolite kierownictwo związku o nazwie Krajowa Komisja Wykonawcza NSZZ „Solidarność”. Chociaż nastąpiła znaczna liberalizacja życia politycznego, komuniści nie odstąpili od planu rozprawienia się z opozycją i przygotowywali listy osób, które zamierzano internować¹⁸⁴. Natomiast działacze struktur centralnych SW, którzy już byli znani służbom specjalnym, wykorzystując postępującą liberalizację, otwarcie przyjmowali zaproszenia od tworzących się grup środowiskowych i jeździli po kraju, wygłaszając m.in. referaty z zakresu najnowszej historii Polski.

Od 1987 r. wrocławska SW podejmowała próby nawiązania współpracy z działaczami opozycyjnymi w krajach obozu socjalistycznego, m.in. w celu przemykania literatury ukazującej się poza zasięgiem cenzury, a drukowanej w Polsce w językach tych narodów. Pod nadzorem Biura Studiów SB MSW, WUSW w Krośnie opracował koncepcję budowy kontrolowanych „kanałów przetrwania” tej literatury poprzez wykorzystanie tajnych współpracowników¹⁸⁵. Do pełnienia roli kurierów przewożących nielegalną literaturę na teren ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej zostali wytypowani TW ps. „Sonia” i TW ps. „Nadzia”, natomiast TW ps. „Władysław” i TW ps. „Pietrek” wyznaczeni do reprezentowania polskich ugrupowań opozycyjnych na terenie ZSRR.

W kwietniu 1988 r. do Krosna przyjechali Leszek Wierzejski i Antoni Lenkiewicz, działacze struktur SW z Wrocławia. Chodziło o ustalenie terminów

¹⁸³ *Ibidem*, Uzupełnienia planu do SOR „Ośmiornica”, nr rej. 17426, dotyczące operacyjnych zamierzeń do ograniczenia inicjatyw struktury konspiracyjnej SW Rzeszów w związku ze zbliżającym się referendum, 10 XI 1987 r., k. 100.

¹⁸⁴ *Przeciw „Solidarności”...*, s. 287.

¹⁸⁵ AIPN Rz, 01/146, Informacja dotycząca „Solidarności Walczącej”, 20 VIII 1987 r., k. 9–11.

wykładów organizowanych przez Komisję Charytatywną, działającą przy kościele farnym w Krośnie. 10 kwietnia poddano ich rozpracowaniu operacyjnemu. Funkcjonariusze SB zamierzali sprawdzić, czy pod „przykrywką” odczytów nie kontaktują się oni z działaczami opozycyjnymi w celu zorganizowania struktur SW oraz realizacji planów nawiązania kontaktów z dysydentami z krajów ościennych. Ustalili m.in., że wrocławscy działacze SW skontaktowali się z księdzem Adamem Sudołem, proboszczem sanockiej fary, animatorem działalności opozycyjnej, oraz z braćmi Jakubem i Bogusławem z klasztoru kapucynów w Krośnie¹⁸⁶. Przypuszczając, że w klasztorze są przechowywane w dużej ilości książki w języku ukraińskim i czeskim, zastępca dyrektora Biura Studiów Służby Bezpieczeństwa MSW, płk Stanisław Stepień, polecił ustalić, czy znajdują się tam tego typu nielegalne wydawnictwa. W wypadku potwierdzenia się podejrzeń polecił ustalić osobę dostarczającą te materiały do klasztoru oraz nie dopuścić do ich przetrzutu za granicę¹⁸⁷. Sprawdzenie operacyjne wykazało, że na terenie klasztoru znajdowały się tylko egzemplarze Pisma Świętego w języku ukraińskim, których nie sprzedawano w przyklasztornym kiosku¹⁸⁸.

W listopadzie 1988 r. – z inicjatywy Antoniego Lenkiewicza – na terenie województwa krośnieńskiego powstał Region Podkarpacki SW jako pododdział SW Rzeszów¹⁸⁹. W działalność tej grupy zaangażowani byli Jerzy Jakubowski i Henryk Kuliga – „figuranci” SOR kryptonim „Sekta”, którzy „podjęli działanie mające na celu pozyskanie sympatyków” z terenu Sanoka i Ustrzyk Dolnych. W powyższej sprawie funkcjonariusze krośnieńskiej SB nawiązali kontakt z Wydziałem V SB WUSW w Rzeszowie w celu podjęcia wspólnych przedsięwzięć¹⁹⁰. Ustalono m.in., że w listopadzie 1988 r. Jerzy Jakubowski został wyznaczony na szefa pododdziału SW Regionu

¹⁸⁶ Szerzej: K. Kaczmarek, *Działania Służby Bezpieczeństwa wobec klasztoru oo. Kapucynów w Krośnie w latach 1981–1989* [w:] *Męczennicy i świadkowie wiary. Represje komunistyczne wobec duchowieństwa na Rzeszowszczyźnie*, red. ks. S. Nabywaniec, Rzeszów 2006, s. 217–254.

¹⁸⁷ AIPN Rz, 01/146, Pismo zastępcy dyrektora Biura Studiów Służby Bezpieczeństwa MSW do zastępcy szefa WUSW w Krośnie, 19 IV 1988 r., k. 29.

¹⁸⁸ *Ibidem*, Pismo do zastępcy dyrektora Biura Studiów Służby Bezpieczeństwa MSW, 13 V 1988 r., k. 31.

¹⁸⁹ AIPN Rz, 044/1106, t. 4, Pismo do naczelnika Wydziału III WUSW w Krośnie, 25 XI 1988 r., k. 243.

¹⁹⁰ AIPN Rz, 01/146, Pismo do zastępcy dyrektora Biura Studiów Służby Bezpieczeństwa MSW, 23 VIII 1989 r., k. 57.

Podkarpackiego. Pododdział ten miał możliwość korzystania dla celów organizacyjnych z elektrycznego powielacza białkowego, którym dysponowali zakonnicy z klasztoru kapucynów w Krośnie.

12 maja 1988 r. zamierzał przyjechać do Rzeszowa Antoni Lenkiewicz, pełniący rolę łącznika pomiędzy strukturami SW w Rzeszowie i Wrocławiu, w celu przeprowadzenia rozmów z rzeszowskimi działaczami i wygłoszenia w kościele farnym prelekcji w 53. rocznicę śmierci marszałka Józefa Piłsudskiego. Aby nie dopuścić do konspiracyjnych rozmów, funkcjonariusze SB zaplanowali dokonanie profilaktycznego zatrzymania Lenkiewicza w przypadku posiadania przez niego nielegalnych wydawnictw¹⁹¹, co tym razem skutecznie przeprowadzono¹⁹².

Około 10 marca 1988 r. Mieczysław Elder, pracownik Rzeszowskich Zakładów Graficznych, podczas spotkania z Andrzejem Kucharskim i Wojciechem Bałą zaproponował im kontakt z osobą, która mogłaby wydrukować „większą ilość wydawnictw i znaczków”. Po kolejnych spotkaniach z Elde-rem TW ps. „Elżbieta” przekazał SB następujące informacje o nieznanym mu bliżej drukarzu: „osoba ta wykonała wcześniej jedno wydanie »Solidarności« (nie sygnowane), cztery zeszyty o Katyniu, ma na imię Bernard, za czasów legalnej działalności »Solidarności« wykonywał dla MKR Rzeszów ulotki, obecnie jest na emeryturze”¹⁹³. W donosie z 25 kwietnia „Elżbieta” powiadomił SB, że Kucharski przekazał Bernardowi maszynopis książki Antoniego Lenkiewicza pt. „Droga do niepodległości Józefa Piłsudskiego” oraz omawiał z nim sprawy techniczne związane z drukiem¹⁹⁴. Po ustaleniu, że drukarz o imieniu Bernard nazywa się Nasarzewski oraz miejsca, w którym drukowano nielegalne wydawnictwa (Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Rzeszowie), Wydział „B” SB WUSW w Rzeszowie rozpoczął kontrolę tego budynku z wykorzystaniem technicznych środków inwigilacji: z punktu sygnalizacyjnego, z punktu zakrytego i poprzez obserwację. Funkcjonariusze SB planowali dokonanie tajnego zatrzymania Artura Skomry, kierownika

¹⁹¹ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Plan zatrzymania działacza struktur konspiracyjnych SW i KPN Wrocław, 11 V 1988 r., k. 108.

¹⁹² *Ibidem*, t. 4, Pismo do naczelnika Wydziału III Biura Studiów SB MSW w Warszawie, 30 XI 1988 r., k. 361.

¹⁹³ AIPN Rz, 044/822, Wyciąg z informacji od TW ps. „Elżbieta” z 16 III 1988 r., 19 III 1988 r., k. 16.

¹⁹⁴ *Ibidem*, Wyciąg z informacji od TW ps. „Elżbieta” z 20 IV 1988 r., 25 IV 1988 r., k. 197.

punktu poligraficznego WBP, co miało nastąpić przed jego wejściem do pracy¹⁹⁵. 28 kwietnia Skomra został zatrzymany, a następnie, w trakcie rozmowy z funkcjonariuszami SB w budynku WUSW, poinformowany, że zostaną wyciągnięte wobec niego konsekwencje prawne w związku z „ujawnieniem w miejscu pracy literatury drugiego obiegu”. Skutkiem takiej argumentacji było pozyskanie go do współpracy w charakterze TW ps. „Zefir”. W tym samym dniu w bibliotece przeprowadzono rewizję w miejscu pracy Skomry, znajdując 48 sztuk nielegalnych wydawnictw, uzyskano też dowody świadczące o drukowaniu tam broszury pt. „Zbrodnia katyńska w świetle dokumentów” i 4000 znaczków „Poczty SW”. Ponadto funkcjonariusze SB ustalili, że Bernard Nasarzewski wykonywał usługi poligraficzne dla innych struktur konspiracyjnych działających na terenie województwa rzeszowskiego, a także dla zakonników z klasztoru oo. bernardynów¹⁹⁶. Rozpracowanie „figurantów” zakończono 3 maja 1989 r. wobec faktu, że Nasarzewski, Elder i wspomagająca ich Józefa Wojtusik zadeklarowali się, że nie wznowią działalności poligraficznej¹⁹⁷.

Po uzyskaniu od TW ps. „Elżbieta” informacji, że dwie paczki „bibuły” z Wrocławia przekazano do SW w Rzeszowie nieznanym SB „kanałem przetrzutu” do rodziny Myśliwców, funkcjonariusze podjęli działania operacyjne. 15 kwietnia 1988 r., podczas spotkania w lokalu kontaktowym, chor. Bogusław Brzuszek – funkcjonariusz prowadzący TW ps. „Bałtyk” oraz kpt. Andrzej Czerwiński – zastępca naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie, oznajmili „Bałtykowi”, że w najbliższych dniach funkcjonariusze SB planują przeprowadzić w jego mieszkaniu rewizję, w celu znalezienia materiałów otrzymanych z Wrocławia za pośrednictwem Myśliwców. Po wyrażeniu zgody „Bałtyk” poprosił, żeby wiadomości o rewizji oraz o ewentualnej karze orzeczonej przez Kolegium ds. Wykroczeń nie przekazywano do jego zakładu pracy. Oficer prowadzący poinformował go, że SB pokryje wszelkie koszty związane z rewizją, dodatkowo TW otrzyma 20 000 zł rekompensaty za wykonane zadanie oraz zostanie przeszkolony, jak ma się zachować

¹⁹⁵ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Plan działań operacyjno-śledczych zmierzających do likwidacji nielegalnego punktu poligraficznego, 27 IV 1988 r., k. 106.

¹⁹⁶ AIPN Rz, 044/822, Pismo naczelnika Wydziału V WUSW w Rzeszowie do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie, 29 IV 1988 r., k. 234.

¹⁹⁷ *Ibidem*, Wniosek o zakończenie sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Morena”, nr rej. 25649, 3 V 1989 r., k. 6.

podczas przesłuchania w budynku WUSW¹⁹⁸. 22 kwietnia przeprowadzono rewizję w mieszkaniach Stanisława Świecy (TW ps. „Bałtyk”), Stanisława Myśliwca i Piotra Myśliwca. U pierwszych dwóch znaleziono około 1800 sztuk „nielegalnych wydawnictw”, 800 sztuk znaczków „Poczty »Solidarność«” oraz 10 sztuk plakatów z podobizną Kornela Morawieckiego¹⁹⁹, zaś u Piotra Myśliwca zakwestionowano pojedyncze wydawnictwa²⁰⁰. Stanisław Świeca został ukarany grzywną przez Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Rzeszowa; 26 kwietnia TW ps. „Bałtyk” otrzymał pieniądze za zrealizowanie zadania. Koszty kolegium wypłacano mu w ratach po 15 000 zł – 30 maja, 15 lipca i 25 lipca. Natomiast 25 października 1988 r. Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Rzeszowa uniewinniło Stanisława Myśliwca, oskarżonego o to, że „od grudnia 1987 r. do 22 kwietnia 1988 r. podjął działalność w nielegalnych strukturach »Solidarności«”. Obrońca podważył zarzut z art. 52 Kodeksu Wykroczeń, wskazując, że w jego treści brak jest sformułowania na temat gromadzenia jako czynności karalnej²⁰¹.

23 maja 1988 r., w drodze z Rzeszowa do Mielca, zatrzymano Janusza Koperę. W czasie rewizji znaleziono przy nim około tysiąca ulotek z wezwaniem do bojkotu wyborów do rad narodowych, przekazanych mu przez Andrzeja Kucharskiego. W tym samym dniu przeprowadzono rewizję u Kucharskiego, rekwirując 233 egzemplarze nielegalnych wydawnictw²⁰². W trybie zaocznym Kopera został skazany 19 lipca 1988 r. przez Kolegium ds. Wykroczeń w Rzeszowie na karę grzywny w wysokości 40 000 zł²⁰³.

W 1988 r. Kucharski dwukrotnie uczestniczył w zebraniach konspiracyjnych we Wrocławiu. Podczas tych spotkań ustalono, że w zakładach pracy będą tworzone konspiracyjne struktury bez ujawniania członkostwa w SW (tzw. konspiracja w konspiracji), zalecono też uczestniczenie w pracach

¹⁹⁸ AIPN Rz, 00102/1313, t. 2, Notatka służbowa sporządzona ze spotkania z TW ps. „Bałtyk”, 15 IV 1988 r., k. 98.

¹⁹⁹ AIPN Rz, 044/1106, t. 4, Pismo naczelnika Wydziału V WUSW w Rzeszowie do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW, 23 IV 1988 r., k. 331.

²⁰⁰ *Ibidem*, Pismo naczelnika Wydziału V WUSW w Rzeszowie do naczelnika Wydziału V WUSW w Wałbrzychu, 27 IV 1988 r., k. 195.

²⁰¹ J. Klus, A. Lignarski, J. Szkutnik, *op. cit.*, s. 101.

²⁰² AIPN Rz, 044/1106, t. 4, Pismo do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW, 23 V 1988 r., k. 322.

²⁰³ AIPN Rz, 044/1103, Charakterystyka Janusza Koperę, 27 II 1989 r., k. 19.

nowo tworzonej reprezentacji ugrupowań niezależnych w charakterze obserwatora²⁰⁴. Podczas tej narady SW Wrocław zaakceptowała inicjatywę SW Rzeszów w sprawie tworzenia kanałów przerzutu literatury do ZSRR. Po uzyskaniu tych informacji kpt. Andrzej Czerwiński opracował zatwierdzony przez zastępcę szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie, ppłk. Witolda Górskiego, „Plan przedsięwzięć operacyjnych kombinacji kryptonim »Kamfora«”. W zasobach IPN w Rzeszowie nie odnaleziono dotąd materiałów świadczących o kontrolowanym przez SB „przerzucie nielegalnej literatury” do krajów ościennych z udziałem rzeszowskiego Oddziału SW.

W ramach integracji organizacji opozycyjnych, 16 sierpnia 1988 r. odbyło się w Rzeszowie spotkanie założycielskie nowego ugrupowania opozycyjnego o nazwie Lokalny Parlament Ugrupowań Niezależnych Ziemi Rzeszowskiej. Sygnatariuszami porozumienia byli działacze: Konfederacji Polski Niepodległej – Samodzielnego Okręgu Rzeszowsko-Przemyskiego, Solidarności Walczącej Oddział Rzeszów, Rzeszowskiego Komitetu Oporu Rolników oraz NSZZ „Solidarność” Ziemi Jarosławskiej. Podczas zebrania uzgodniono założenia programowe: pluralizm polityczny i związkowy oraz doprowadzenie do wolnych wyborów²⁰⁵. Głównym zadaniem nowo powołanej struktury było prowadzenie agitacji antykomunistycznej i organizowanie akcji protestacyjnych w zakładach pracy. W sierpniu 1988 r. rzeszowski Oddział SW wydrukował techniką białkową 2000 egzemplarzy kolejnego numeru „Galicji”²⁰⁶, ponadto przekazał 5000 ulotek działaczom Konfederacji Polski Niepodległej. Wydział V SB WUSW w Rzeszowie, wspólnie z Wydziałem III SB WUSW w Przemyślu, zaplanowały prowadzenie działań mających na celu likwidację kontaktów SW z KPN. 27 września funkcjonariusze Wydziału V SB oraz Wydziału Śledczego WUSW rozbili nielegalne zebranie Lokalnego Parlamentu Ugrupowań Niezależnych Ziemi Rzeszowskiej. W lokalu konspiracyjnym SW przy ulicy Rejtana w Rzeszowie zatrzymano Antoniego Kopaczewskiego, Andrzeja Kucharskiego, Wojciecha Bałę, Józefa Kyca, Andrzeja T. Mazurkiewicza, Jadwigę Misiąg (reprezentowała środowisko rolnicze z okolic Jarosławia) oraz Janusza Koperę i Eugeniusza Błachowicza (rolnicy z Mieleckiego)²⁰⁷.

²⁰⁴ AIPN Rz, 044/1106, t. 4, Informacja ze słów TW ps. „Elżbieta”, 13 X 1988 r., k. 217a.

²⁰⁵ D. Iwaneczko, *op. cit.*, s. 441.

²⁰⁶ AIPN Rz, 044/1106, t. 4, Pismo do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW, 18 VIII 1988 r., k. 202.

²⁰⁷ *Ibidem*, Pismo do naczelnika Wydziału III WUSW w Rzeszowie, 6 X 1988 r., k. 237.

Na początku listopada 1988 r. SW Rzeszów wydrukowała 750 egzemplarzy biuletynu „Galicja”, z których 200 sztuk przekazano wrocławskim strukturalom SW, 200 sztuk odstąpiono KPN-owi, zaś 250 egzemplarzy poprzez TW ps. „Elżbieta” przejęto operacyjnie²⁰⁸.

W kwietniu 1989 r. funkcjonariusze SB zorganizowali przy pomocy TW ps. „Elżbieta” prowokację mającą na celu usunięcie Andrzeja Kucharskiego z SW. 24 kwietnia, podczas zebrania Rady SW Wojciech Bała przedstawił sprawę związaną z wydrukiem komputerowym z dopiskiem „dla mjr. Czerwińskiego”. Zapewniał zebranych, że materiały były czyste podczas przekazywania ich Kucharskiemu i Kopaczewskiemu. Uznał, że to nie przypadek, że taka adnotacja znalazła się u Kucharskiego, który wszystkich członków Rady podejrzewał o współpracę z SB. Po krótkiej dyskusji Medyński, Bała, Biel i Kopaczewski podjęli decyzję, że na następnej Radzie SW Kucharski zostanie wykluczony z organizacji. Podczas spotkania z oficerem prowadzącym TW ps. „Apollo” dostał polecenie, aby podczas kolejnego zebrania głosować za wykluczeniem Kucharskiego z SW²⁰⁹. Po kilku tygodniach Kucharski sam złożył rezygnację z działalności w SW, a następnie zaczął tworzyć kolejną grupę konspiracyjną. W lipcu 1989 r. dotychczasowy formalny przywódca SW w Rzeszowie, Antoni Kopaczewski, przejął obowiązki Kucharskiego, ponadto w skład kierownictwa struktury wchodził: Wojciech Bała – odpowiedzialny za redakcję i poligrafię, Andrzej Medyński – zaopatrzenie, Józef Kyc – sprawy finansowe i organizacja lokali konspiracyjnych, Emanuel Biel – kolportaż. W tym gronie tylko Antoni Kopaczewski nie był tajnym współpracownikiem SB. Po tych zmianach organizacyjnych nastąpił faktyczny zanik działalności rzeszowskiego Oddziału SW²¹⁰. Funkcjonariusze SB przeprowadzili wówczas kolejną analizę stanu rozpracowania SW. W jej strukturach organizacyjnych dysponowano dziesięcioma TW, z czego siedmiu było „bezpośrednio powiązanych z kierownictwem”. Sytuacja ta umożliwiała sterowanie strukturą w – jak to określono – pożądanym kierunku²¹¹. Ponadto stwierdzano, że zalegalizowanie działalności NSZZ „Solidarność”

²⁰⁸ *Ibidem*, Pismo do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW, 8 XI 1988 r., k. 239.

²⁰⁹ AIPN Rz, 00102/1312, t. 2, Notatka służbowa sporządzona do informacji pisemnej TW ps. „Apollo” z 24 IV 1989 r., 25 IV 1989 r., k. 252a.

²¹⁰ D. Iwaneczko, *op. cit.*, s. 467.

²¹¹ AIPN Rz, 044/1106, t. 1, Analiza sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Ośmiornica”, nr rej. 17426, 9 VII 1989 r., k. 135.

oraz wejście części dotychczasowej opozycji w struktury władzy (po wyborach parlamentarnych 4 czerwca 1989 r.) utrudniało SB kontynuowanie prowadzonych kombinacji operacyjnych. Funkcjonariusze SB wyrażali jednak gotowość realizacji dalszych działań „ofensywnych” wobec Oddziału SW Rzeszów w ramach operacyjnego rozpracowania pod kryptonimem „Ośmiornica”²¹².

W okresie obrad „Okrągłego stołu” i kampanii przed wyborami do sejmiku i senatu w czerwcu 1989 r. działania operacyjne SB straciły dynamikę. Prowadzono je nadal tylko wobec tzw. skrajnych środowisk. Solidarność Walcząca, nieuznająca porozumień zawartych między opozycją polityczną skupioną wokół „Solidarności” a komunistami, nieakceptująca wyników wyborów do „kontraktowego” parlamentu oraz nowo wybranego prezydenta Wojciecha Jaruzelskiego, zaliczana była nadal do tzw. radykalnej opozycji. Dopiero 27 lutego 1990 r., po „wnikliwej analizie” działalności SW, stwierdzono, że organizacja „odstępuje od radykalnych metod walki [...], od stosowania terroru fizycznego i psychicznego”, dlatego płk Adam Malik, zastępca dyrektora Departamentu Studiów i Analiz MSW w Warszawie, polecił zawiesić rozpracowywanie SW²¹³. Wniosek o zaniechanie sprawy operacyjnego rozpracowania zatwierdził w Rzeszowie 16 marca 1990 r. zastępca szefa WUSW ds. SB, płk Witold Górski²¹⁴.

Służba Bezpieczeństwa, posiadając nieograniczone możliwości operacyjne, starała się kontrolować wszelkie przejawy działalności opozycyjnej. Po uzyskaniu informacji, że po wprowadzeniu stanu wojennego w „Inwestprojekcie” w Rzeszowie powstała podziemna organizacja, podjęto decyzję o jej rozpracowaniu. W tym celu wytypowano z tego środowiska osoby, którym – po dokładnym sprawdzeniu – proponowano podjęcie współpracy. Po wyrażeniu zgody wyznaczano im zadania, w zależności od potrzeb SB i możliwości tajnego współpracownika. W trakcie dalszego rozpracowywania, w zależności od potrzeb operacyjnych oraz uwzględniając fakt, że organizacja rozbudowywała swoje struktury, pozyskiwała sympatyków i podejmowała nowe inicjatywy, werbowano kolejne osobowe źródła informacji.

²¹² *Ibidem*, t. 4, Analiza sił, działalności i planów Oddziału SW Rzeszów, 24 VII 1989 r., k. 278.

²¹³ *Ibidem*, Pismo zastępcy dyrektora Departamentu Studiów i Analiz MSW do zastępców szefów WUSW ds. SB, 27 II 1990 r., k. 373.

²¹⁴ *Ibidem*, Wniosek o zaniechanie sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Ośmiornica”, nr rej. 17426, dot. Kucharski[ego] Andrzej[a], 6 III 1990 r., k. 374.

Na przełomie lat 1985–1986 funkcjonariusze SB stwierdzili, że posiadają odpowiednią liczbę tajnych współpracowników, dzięki którym na bieżąco byli informowani o planowanych koncepcjach działań organizacji, kontrolowali lokale konspiracyjne, punkty poligraficzne i kolportażowe. Ponadto tajnych współpracowników ulokowanych w Solidarności Walczącej wykorzystywano do rozpracowywania grupy wrocławskiej oraz do działań dezintegracyjnych w innych „środowiskach antysocjalistycznych”. Uzyskane z pewnym wyprzedzeniem informacje wykorzystywano do opracowania, a następnie realizacji różnych koncepcji operacyjnych, m.in. tworzenia pozorowanych grup konspiracyjnych (np. w „Zelmerze”, w WSK Rzeszów) czy wykorzystywania mieszkań tajnych współpracowników jako kontrolowane punkty redagowania, przepisywania tekstów i matryc, czy kolportażu nielegalnej literatury. Dla uwiarygodnienia działalności tajnych współpracowników wobec organizacji, niewielką część wydawnictw podziemnych rozkolportowywano wśród członków rzeszowskiego Oddziału SW. Tajni współpracownicy nie byli wtajemniczani w całość kształtu przeprowadzanej akcji operacyjnej, realizowali tylko zlecane im zadania, nie wiedząc *de facto*, że współdziałają z innymi TW. Analizując wszystkie sporządzone przez nich donosy, funkcjonariusze SB dysponowali wiedzą, która pozwalała im na kontrolowanie, a nawet wpływanie na przebieg inicjatyw podejmowanych przez rzeszowski Oddział SW. Brały w nich udział również osoby, które z pobudek patriotycznych włączyły się do walki z komunizmem i nie były świadome, że są manipulowane przez SB. Organizatorzy rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej – Andrzej Kucharski, Antoni Kopaczewski, Janusz Szkutnik, oddani sprawie walki z systemem komunistycznym, nie mieli – co oczywiste – wiedzy o zakresie rozpracowania ich organizacji podziemnej przez służby specjalne. W podobnym przeświadczeniu działali też szeregowi członkowie organizacji, którzy zajmowali się drukiem i kolportażem ulotek i podziemnych pisemek, uczestniczyli w akcjach i zbiórce pieniędzy. Autor niniejszego opracowania, po przebadaniu dostępnych dokumentów, podziela opinię Dariusza Iwaneczki, który przygotował najbardziej wszechstronną, jak dotąd, publikację na temat działalności opozycji na terenie południowo-wschodniej Polski: „Przykładem organizacji ewidentnie kontrolowanej przez SB, aż do sterowania częścią jej struktur, jest rzeszowski Oddział SW, zwłaszcza w końcowym okresie istnienia”²¹⁵.

²¹⁵ D. Iwaneczko, *op. cit.*, s. 475.

Niniejsza praca składa się z trzech części. W pierwszej omówiona została rola tajnych współpracowników w rozpracowaniu podziemnych struktur opozycyjnych oraz mechanizmy działań operacyjnych Służby Bezpieczeństwa wobec rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej. Prezentowane w części drugiej dokumenty, ułożone w porządku chronologicznym, zostały tak dobrane, aby przedstawić stosowane przez SB metody i techniki działań operacyjnych. W części trzeciej zamieszczono fotokopie wybranych dokumentów, zdjęcia operacyjne wykonane przez funkcjonariuszy SB w związku z rozpracowywaniem SW, a także fotografie uczestników omawianych wydarzeń – niektórych działaczy SW oraz funkcjonariuszy SB i jej tajnych współpracowników.

W edycji dokumentów pominięto jedynie fragmenty czysto techniczne, jak informacje o numerze kolejnym egzemplarza, numerze książki maszynowej czy inicjały maszynistek. Poprawiono oczywiste błędy literowe, interpunkcję oraz błędy ortograficzne. Pominięto dane adresowe osób prywatnych, a także numery telefonów i numery rejestracyjne samochodów prywatnych oznaczając je [...].

Występujący w dokumentach skrót *wm.* oznacza: „w miejscu”, w tym wypadku WUSW w Rzeszowie.

Noty biograficzne zamieszczono w części **Dokumenty**. W biogramach funkcjonariuszy pomijano informację o miejscu pracy, jeśli pozostawało ono bez zmian (np. WUSW w Rzeszowie).

DOKUMENTY

Nr 1

1982 luty 20, Rzeszów – Wniosek o wszczęcie sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Poligraf” przeciwko Andrzejowi Kucharskiemu¹, sporządzony przez młodszego inspektora Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie kpr. Janusza Tyrakowskiego²; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”
Dnia 19^a II 1982 r.

Rzeszów, dnia 20 II 1982 r.³

Wniosek

o wszczęcie sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Poligraf” [numer rejestracyjny 17426] przeciwko:

Kucharski Andrzej, s[yn] Edwarda
ur[odzony] 1 I 1946 r. Rzeszów
Rzeszów, ul. Sportowa [...].
projektant ZPiUI „Inwestprojekt” Rzeszów
[...]^b.

^a Tak w tekście.

^b Pominięto kolejne, niewypełnione rubryki formularza.

¹ Andrzej Kucharski, ur. 1 I 1946 r. w Rzeszowie, projektant w ZPiUI „Inwestprojekt”, w 1981 r. zastępca przewodniczącego KZ NSZZ Solidarność w „Inwestprojekcie”. 20 II 1982 r. internowany w Ośrodku Odosobnienia w Zakładzie Karnym w Załężu koło Rzeszowa, zwolniony 30 VI 1982 r. Współzałożyciel i jeden z przywódców Oddziału SW w Rzeszowie, pseudonim organizacyjny „Konrad”, inspirował podejmowanie nowych przedsięwzięć, aresztowany 31 V 1984 r., 26 lipca 1984 r. uchylono tymczasowe aresztowanie na mocy amnestii, w lipcu 1989 r. zrezygnował z działalności w SW.

² Janusz Tyrakowski, ur. 18 IV 1957 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, przyjęty 1 V 1982 r. do SB na stanowisko młodszego inspektora Wydziału V SB KW MO/WUSW w Rzeszowie, 1 V 1985 r. inspektor, 1 XII 1985 r. starszy inspektor, 16 IV 1987 r. kierownik Sekcji Wydziału V, 30 III 1989 r. starszy inspektor Wydziału V; zwolniony ze służby 30 VI 1989 r. (AIPN Rz, 00215/345, Akta osobowe Janusza Tyrakowskiego).

³ Janusz Tyrakowski podjął służbę w SB 1 V 1982 r., można więc przypuszczać, że dokument został antydatowany.

Podstawa wszczęcia sprawy: W dn[ui] 18 II [19]82 r. uzyskano informację od TW ps. „Tadeusz”⁴, że trzech byłych aktywistów K[omisji] Z[akładowej] „S[olidarności]” w „Inwestprojekcie” posiada ulotki o treści antypaństwowej. W wyniku dokonanych czynności oper[acyjno]-śledczych znaleziono u ob[ywatela] Mariana Wójcika⁵ 1 ulotkę, a u ob[ywatela] Kucharski[ego] Andrzej[a] 15 jednostronicowych ulotek.

Cel rozpracowania: W sprawie zamierza się prowadzić aktywne rozpoznanie form, metod, kierunków i zakresu wrogiej działalności figuranta^c, podejmować przeciwdziałania wobec niego oraz gromadzić dowody świadczące o jego działalności niezgodnej z prawem.

kpr. Janusz Tyrakowski^d

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 1, oryginał, rkps (formularz wypełniony odręcznie).

^c *W oryginale: figurantów.*

^d *Poniżej nieczytelny podpis.*

⁴ TW ps. „Tadeusz” – Edward Terczyński.

⁵ Marian Wójcik, ur. 17 VI 1932 r. w Bratkowicach, pracownik „Inwestprojektu”.

Nr 2

1983 styczeń 10, Rzeszów – Notatka służbowa z przeszkolenia TW ps. „Artur”^a w zakresie obsługi sprzętu poligraficznego, przeprowadzonego przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie por. Andrzeja Czerwińskiego²; tajne specjalnego znaczenia

Rz[eszów], dn[ia] 10 I [19]83 r.

Notatka służbowa

W dniu 9 I [19]83 r., w obecności kier[ownika] S[ekcji] III Wydz[iału] V w.m. ppor. J[anusza] Kladera³, na L[okalu] K[ontaktowym] „Bar” przeszkoliłem TW ps. „Artur” [nr rejestracyjny] 18172 w zakresie obsługi ramki poligraficznej i posługiwania się powielaczem białkowym.

Od TW pobrałem zobowiązanie, aby nie spożywał alkoholu w trakcie realizacji specjalnych zadań zleconych do realizacji przez SB.

^aZastępca naczelnika Wydziału V
KW MO w Rzeszowie
por. inż. Andrzej Czerwiński^a

– do t[eczki] personalnej

Źródło: AIPN Rz, 00102/1369, k. 23, oryginał, rkps.

^{a-a} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

¹ TW ps. „Artur” – Stanisław Sączawa.

² Andrzej Czerwiński, ur. 8 XI 1951 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 IX 1975 r. młodszy inspektor Wydziału III SB KW MO w Rzeszowie, 1 IX 1978 r. starszy inspektor Wydziału III SB, 1 IX 1979 r. kierownik Sekcji Wydziału III „A”, 1 XII 1981 r. kierownik Sekcji Wydziału V SB, 1 VII 1982 r. zastępca naczelnika Wydziału V SB, 1 XI 1989 r. zastępca naczelnika Wydziału Studiów i Analiz WUSW; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. Zmarł 28 VI 2001 r. (AIPN Rz, 00215/387, Akta osobowe Andrzeja Czerwińskiego).

³ Janusz Klader, ur. 28 V 1952 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 5 XI 1973 r. na etacie oficera Wydziału „T” SB KW MO w Rzeszowie, 1 I 1975 r. referent technik operacyjnych Wydziału „T”, 1 VI 1976 r. inspektor Wydziału „T”, 1 V 1978 r. inspektor Wydziału III SB, 1 VII 1979 r. starszy inspektor Wydziału III „A”, 1 XII 1981 r. starszy inspektor Wydziału V, 1 VII 1982 r. kierownik III Sekcji Wydziału V, 1 IV 1987 r. kierownik Sekcji Wydziału III, 1 XI 1989 r. zastępca naczelnika Wydziału Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/417, Akta osobowe Janusza Kladera).

Nr 3

1983 lipiec 9, Rzeszów – Plan przedsięwzięć operacyjnych do sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Poligraf”, opracowany przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie por. Andrzeja Czerwińskiego; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 9 VII 1983 r.

^appłk mgr Stanisław Śledziona^{a1}

Plan

przedsięwzięć operacyjnych do sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Poligraf” [nr rejestracyjny] 17426

1. Sytuacja operacyjna

W dniu 6 bm. uzyskano informację od TW ps. „Artur”, nr rej[estracyjnej] 18172, że figurant sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Poligraf”, b[ył] działacz „S[olidarności]” – Andrzej **Kucharski** – obecnie pracownik „Inwestprojektu”, zamierza w dniach 11–13 bm. przekazać na punkt przerzutowy literatury, będący w miejscu zamieszkania ^bTW ps. „Artur”^b ok[olo] 1000 egz[emplarzy] ulotek o treściach antypaństwowych. Literaturę ma dostarczyć nieznanemu TW łącznik.

W sprawie tej figurant przekazał ^bTW^b instrukcję ^bpisemną^b.

^{a-a} Pieczętka imienna, nad nią nieczytelny podpis odręczny.

^{b-b} Fragment wpisany odręcznie w miejscu wykropkowanym.

¹ Stanisław Śledziona, ur. 10 VIII 1931 r. w Ostrowach Tuszowskich, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 X 1954 r. na stanowisku starszego operatora Wydziału Łączności WUBP w Rzeszowie, 1 IV 1957 r. oficer Wydziału „T” KW MO, 1 V 1958 r. wywiadowca Wydziału „B”, 1 XI 1967 r. kierownik zmiany Wydziału „B”, 16 IX 1970 r. starszy inspektor Wydziału III, 1 IX 1978 r. zastępca naczelnika Wydziału III SB, 1 VI 1980 r. naczelnik Wydziału III „A”, 1 XII 1981 r. naczelnik Wydziału V SB, 1 II 1986 r. starszy inspektor na etacie Departamentu V MSW, 1 XI 1989 r. naczelnik Wydziału Ochrony Gospodarki SB WUSW w Rzeszowie; zwolniony ze służby 15 VI 1990 r. (AIPN Rz, 00215/513, Akta osobowe Stanisława Śledziona).

W związku z zamierzeniami władz państwowych w sprawie ogłoszenia amnestii wobec osób, które naruszyły przepisy stanu wojennego, planuje się wykorzystać powyższą sytuację.

2. Cel działań

Planuje się zrealizować działania operacyjne w celu:

- 1) uwiarygodnienia TW ps. „Artur” w środowisku b[yłych] aktywistów „Solidarności”, co spełnione zostanie poprzez b[jego] tymczasowe aresztowanie^b,
- 2) odzyskania ok. 1000 egz[emplarzy] literatury antypaństwowej, a tym samym uniemożliwienie jej kolportażu,
- 3) odzyskania urzędów poligraficznych, będących w dyspozycji grupy konspiracyjnej A[ndrzej] Kucharskiego oraz dezintegracja tej grupy,
- 4) zdobycia dowodów procesowych, przeciwko A[ndrzejowi] Kucharskiemu i J[ackowi] Sikorskiemu², umożliwiających zastosowanie wobec nich aresztu tymczasowego lub nakłonienie do ujawnienia przed organami ścigania działalności konspiracyjnej,
- 5) w przypadku powodzenia planowanych działań, wykorzystania wyników do działań propagandowych, w celu dalszej dezintegracji b[yłego] środowiska „Solidarności” w regionie.

3. Kierunki działań

- 1) dokonać przeszukania w b[m[iejscu] zamieszkania TW^b – w trakcie obecności łącznika z literaturą,
- 2) odzyskać literaturę antypaństwową i spowodować zastosowanie aresztu tymczasowego wobec tego łącznika i b[TW ps. „Artur”]^b,
- 3) zdobyć w trakcie przeszukania odręcznie sporządzoną przez A[ndrzej] **Kucharskiego** instrukcję, świadczącą o prowadzeniu przez niego działalności konspiracyjnej; posiadanie tego dowodu wykorzystać do przeprowadzenia przeszukań w miejscu pracy i zamieszkania A[ndrzej] **Kucharskiego** i jego pomocnika Jacka **Sikorskiego**,
- 4) dokonać przeszukań w m[iejscu] pracy i zatrzymania łącznika, który przyniesie literaturę b[do] m[iejscu] zam[ieszkania] TW^b – dążyć do operacyjnego wykorzystania jego osoby,

² Jacek Sikorski, ur. 25 VI 1936 r. w Warszawie, projektant, pracownik „Inwestprojektu”, działacz SW.

- 5) na bazie likwidacji punktu przerzutu literatury przeprowadzić serię przeszukań u ^bkontaktów^b A[ndrzeja] **Kucharskiego** (m.in. M[irosława] **Jaworskiego**³, E[leonory] **Kucharskiej**⁴), celem odzyskania urządzeń poligraficznych, które pozostają w dyspozycji tej grupy konspiracyjnej,
- 6) przy pomocy OZI i Wydz[iału] „B” sprawdzić, czy struktura konspiracyjna pod nazwą RKW NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie nie podejmuje w tym samym czasie działań kolportażowych; w przypadku stwierdzenia takich faktów akcją przeszukań poszerzyć na znane SB punkty rozdziału literatury antysocjalistycznej tej grupy.

4. Planowane przedsięwzięcia operacyjne

1. Opracować szczegółowy scenariusz postępowania (w tym wiarygodną legendę) dla ^bTW ps. „Artur”^b, w trakcie realizacji planu, po otrzymaniu sankcji i wyjściu na wolność; wyposażyć TW w technikę operacyjną P[odsłuch] P[okojowy] i przeszkolić w zakresie [jej] obsługi oraz zasad zachowania konspiracji:
 - wykona do dnia 11 VII 1983 r. por. A[ndrzej] **Czerwiński**.
2. Sporządzić zestaw dokumentów umożliwiających uzyskanie zgody na wyposażenie ^bTW ps. „Artur”^b w technikę operacyjną PP;
 - wykona do dnia 11 VII 1983 r. por. A[ndrzej] **Czerwiński**.
3. Przygotować sprawne urządzenie PP i zapewnić odbiór na punkcie – baza:
 - wykona do dnia 11 VII 1983 r. naczelnik Wydz[iału] „T” w m[iejscu].
4. Zorganizować lokalną bazę (służący do ulokowania grupy operacyjno-śledczej i odbioru PP) w bezpośredniej bliskości punktu przerzutu literatury:
 - wykona kierownik Sekcji III Wydz[iału] V ppor. Janusz **Klader** do dnia 11 VII 1983 r.
5. Sporządzić wykaz osób, u których dokonane zostaną przeszukania i zestaw notatek urzędowych:
 - wykona Sekcja III Wydz[iału] V – na bieżąco.

³ Mirosław Jaworski, ur. 18 VII 1960 r. w Rzeszowie, student Akademii Rolniczej w Krakowie Wydział Zamiejscowy w Rzeszowie, aresztowany 13 VII 1983 r. podczas likwidacji punktu kolportażowego u Stanisława Sączawy; na mocy amnestii z 1983 r. postępowanie umorzono.

⁴ Eleonora Kucharska, ur. 21 IX 1921 r. w Rzeszowie, zm. 24 VII 2005 r., emerytka, działaczka SW (matka Andrzeja Kucharskiego).

6. Wydzielić grupy operacyjno-śledcze do realizacji przeszukań i zabezpieczyć środki techniczne:
 - wykonają naczelnicy Wydz[iałów] Śledczego i V.
7. Wytypować i poddać obserwacji „B” w dniach 10–13 bm. osoby oraz punkty kolportażowe tzw. RKW:
 - wykona naczelnik Wydz[iału] „B” i kierownik Sekcji III Wydziału V wm.
8. Dokonać operacyjnego rozpoznania osób – współpracowników z miejsca pracy A[ndrzej] **Kucharskiego** i J[acka] **Sikorskiego** oraz przygotować operacyjnie przeszukania tych pomieszczeń:
 - wykonają Sekcje III i VII.
9. Odbyć spotkania z TW ps. „Wacek”⁵, „Drozd”⁶, „Artur” i „Jaśmin”⁷, celem poszerzenia informacji o zamiarach grup konspiracyjnych „Solidarności” na okres 11–13 bm:
 - wykonają ppłk St[anisław] **Śledziona**, por. A[ndrzej] **Czerwiński** i por. J[anusz] **Klader**.
10. Zabezpieczyć właściwą obsługę procesową przedsięwzięcia:
 - wykona naczelnik Wydziału Śledczego na bieżąco.

Powyższe przedsięwzięcia mogą być korygowane w zależności od rozwoju sytuacji operacyjnej.

W przypadku niedojścia do realizacji przedmiotowego planu, kontynuowana będzie przez TW „Artur” kombinacja operacyjna wobec A[ndrzej] **Kucharskiego** i osób uczestniczących w działalności konspiracyjnej z terenu Wrocławia.

Opracował:
por. A[ndrzej] **Czerwiński**⁸

Odbito w 2 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – spr[awa] oper[acyjnego] rozpr[acowania] „Poligraf”

Egz. nr 2 – t[eczka] pers[onalna] TW „Artur”

Źródło: AIPN Rz, 00102/1369, t. 1, k. 34–37, oryginał, mps.

⁸ Powyżej nieczytelny podpis.

⁵ TW ps. „Wacek” – Krzysztof Lorenc.

⁶ TW ps. „Drozd” – bliższych danych nie ustalono.

⁷ TW ps. „Jaśmin” – Stefan Rączy, szerzej zob. P. Chmielowiec, *Kosztowny „Jaśmin”*, „Biuletyn IPN”, 2005, nr 3(50), s. 74–82.

Nr 4

1983 lipiec 11, Rzeszów – Informacja TW ps. „Wacek”, dotycząca drukownia podziemnych wydawnictw w Zaborowie, opracowana przez kierownika Sekcji III Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie ppor. Janusza Kladera; tajne specjalnego znaczenia

Źródło: TW ps[eudonim] „Wacek”^a nr rej[estracyjny] 19205^a

Przyjął: ppor. Janusz Klader

Dnia: 11 VII 1983 r. ^aw LK „Hortex”^a

Rzeszów, dnia 11 VII 1983 r.

Informacja

1. W dniu 10 VII br. o godz. 19.30 udałem się do mieszkania Mirosława Jaworskiego, Rzeszów, ul. Jagiellońska [...], w celu wyjazdu w[edłu]g polecenia A[ndrzej]a **Kucharskiego**. Oczekiwał tam już razem z ww.^b mężczyzną:

imię: Edward¹

włosy: czarne, kręcone, średnie

wzrost: ok[oło] 180 cm

twarz: pociągła

nos: duży

znaków szczególnych brak

inne szczegóły: występuje w drużynie piłki koszykowej w AZS Pol[itechniki] Rzeszów. Studiuje na Wydz[iale] Budownictwa

zamieszkały: najprawdopodobniej w okolicach dworca Rzeszów-
-Staroniwa.

W mieszkaniu M[irosława] **Jaworskiego** znajdował się cały sprzęt, tj. ramka, zapisane matryce (chińskie), farba drukarska, czarna, czerwona, papier. Farba słoik 2 l czarna, czerwona słoik twist 0,33 l. Papier, część off-setowy VI kl[asy] i część kl[asy] VII, maszyna do pisania. Papieru 12 ryz.

^{a-a} Fragment dopisany odręcznie.

^b Tak w tekście.

¹ Edward Dec, ur. 14 I 1960 r. w Rzeszowie, student Politechniki Rzeszowskiej.

Około 19.45, po zapakowaniu całości do:

- 1) plecak turystyczny duży – kolor ciemna zgniła zieleń typu górskiego,
 - 2) plecak turystyczny szt[uk] 1 – średni, kolor pomarańcz[owy] ze stelażem,
 - 3) torba turystyczna – kolor żółto-brązowy, duża, znak szczególny – zepsuty zamek,
 - 4) neseser oryginalny od maszyny do pisania kolor – czarny,
- udaliśmy się ul. Jagiellońską na ul. Marchlewskiego² na przystanek autobusowy, gdzie linią 33 pojechaliśmy na Dworzec PKS. Autobusem relacji Rzeszów–Krosno o godz. 20.15 udaliśmy się do wsi Zaborów.

Edek poszedł na plebanię do księdza i podając hasło: „Ja w sprawie Biblii ilustrowanej dla młodzieży”, został rozpoznany i następnie wraz z siostrą (rodzoną) księdza udaliśmy się na miejsce druku. Opisuję drogę: za kościołem od strony Strzyżowa polną drogą obok SKR lub POM do góry mija się cmentarz. Do szczytu wzniesienia i na lewo ok. 50 m. Dom murowany, obok po lewej stronie zabudowania gospodarskie, tj. murowana stodoła. W ogrodzie rośnie szereg drzew owocowych i trawa. Właściciele dwoje samotnych, bezdzietnych ludzi [w wieku] ok[oło] 60 lat.

Na miejscu byliśmy o godz. 22.20.

Wydrukowaliśmy:

- 530 egz[emplarzy] deklaracji W[olność] S[prawiedliwość] N[iepodległość],
- 300 egz[emplarzy] 1 str[ony] „Informatora Rzeszowskiego”.

Z powodu braku czasu nie wydrukowaliśmy [całości] „I[nformatora] R[zeszowskiego]”, tj. ośmiu stron. Po zakończeniu druku, ok. godz. 5.00 spakowaliśmy sprzęt i pozostawiając go u gospodarzy, udaliśmy się na dworzec PKP. Wzięliśmy 530 egz[emplarzy] deklaracji [WSN], natomiast 1 str[onę] [„Informatora Rzeszowskiego”] zostawiliśmy także wraz z gotowymi matrycami.

Pociągiem relacji Jasło^d–Rzeszów o godz. 5.36 przyjechaliśmy do Rzeszowa. Mirek **Jaworski** wysiadł na stacji Rzeszów-Osiedle, Edek [Dec] na [stacji] Staroniwa, ja na [stacji] Rzeszów [Główny].

Nie uzgodniliśmy co z dalszym drukiem, ze względu na wyjazd M[iro-sława] **Jaworskiego** w dniu 14 VII br. do Gdańska na odpoczynek.

^d *W oryginalne*: Jarosław.

² Obecnie ul. plk. Leopolda Lisa-Kuli.

2. Zgodnie z umową z M[arkiem] **Wójcikiem**³, w dniu 7 VII br. udałem się do mieszkania Jana **Wójcika**⁴, ul. ZMP⁵ [...]. Nie zastałem Marka, gdyż wyjechał z Rzeszowa zgodnie ze słowami jego ojca Jana.

„**Wacek**”

Zadania:

1. Kontrolować rozdział wydrukowanej nielegalnej literatury, rozpoznając miejsce ich składowania.
2. Sondować nastroje społeczne.
3. Rozpoznawać zamiary konspiracji co do Święta 22 Lipca.

Uzupełnienie informacji:

1. Zabrałem z nakładu ok[oło] 80 egz[emplarzy] deklaracji W[olność] S[prawiedliwość] N[iepodległość], którą mam dostarczyć dla M[arka] **Wójcika** na adres ZMP, mieszkanie J[ana] **Wójcika**.
2. Pozostałą część nakładu M[irosław] **Jaworski** ma dostarczyć na adres Rzeszów, ul. Dąbrowskiego [...] (**Kucharska** Eleonora).
3. Z rozmów wynika, że stan wojenny, tzn. jego zawieszenie, zostanie zniesiony 22 lipca i w tym też dniu zostanie zrobiona amnestia, ale nie obejmie ona KPN-u i KOR-u, podobnie jak i niektórych czołowych działaczy NSZZ „S[olidarność]”. O żadnych działaniach na dzień 22 lipca nie wiem i z moich informacji wynika, że takie nie będą podejmowane. To nie nasze święto, a zatem nie ma co robić niczego na nie.

„**Wacek**”

Uwagi pracownika:

Spotkanie odbyło się w LK z zachowaniem zasad konspiracji. TW przekazał 2 egz[emplarze] deklaracji W[olność] S[prawiedliwość] N[iepodległość], 4. stronicowej, którą drukował w nocy z 10 na 11 lipca br.

³ Marek Wójcik, ur. 4 III 1957 r. w Rzeszowie, od września 1982 do 1989 r. członek Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie, odpowiadał m.in. za biuletyn informacyjny Regionalnej Komisji Wykonawczej „Solidarność Trwa”.

⁴ Jan Wójcik, ur. 21 X 1919 r. w Woli Zgłobieńskiej, emeryt, zm. 12 II 1984 r. (ojciec Marka Wójcika).

⁵ Obecnie ul. Biskupa Józefa Sebastiana Pelczara.

W luźnej dyskusji, po sporządzeniu informacji przez TW, omówiliśmy szczegóły ostatnich dni. TW wyjaśnił, że po zakończeniu drukowania Mirek Jaworski zapakował deklaracje polityczne W[olność] S[prawiedliwość] N[iepodległość] i zabrał ze sobą z poleceniem przekazania jej na adres matki Andrzeja Kucharskiego – Rzeszów, ul. Dąbrowskiego [...].

Jak informuje TW: sprzęt pozostawiliśmy tak, jak zakończyliśmy drukowanie, z poleceniem dla gospodarza, aby to wszystko ukrył.

Uzgodniliśmy z TW, że w dniach 13 lub 14 bm. udamy się [do Zaborowa] w późnych godzinach nocnych i TW wskaże nam dom, w którym drukowali.

Przedsięwzięcia:

1. Informację wykorzystać do meldunku uzupełniającego w sprawie [kryptonim] „Poligraf”.
2. Opracować pismo do Wydz[iału] III w.m. o ustalenie studenta – koszykarza AZS, który drukował razem z TW.

Opracował:
kier[ownik] Sekcji III
ppor. Janusz Klader^e

Odbito w 2 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – [...]^f

Egz. nr 2 – [...]^f

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 2, k. 447–450, oryginał, mps.

^e Powyżej nieczytelny podpis.

^f W oryginale pozostawiono miejsce wykropkowane.

1983 grudzień 29, Rzeszów – Plan kombinacji operacyjnej kryptonim „Bryza”, dotyczący rozpracowania Andrzeja Kucharskiego, zatwierdzony przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Andrzeja Czerwińskiego; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”^a

Rzeszów, dn[ia] 29 XII [19]83 r.

**Plan kombinacji operacyjnej
krypt[onim] „Bryza” w stosunku do fig[uranta]
spr[awy] oper[acyjnego] rozpr[acowania] krypt[onim] „Poligraf”
nr rej[estracyjny] 17426 A[ndrzeja] Kucharskiego**

I. Sytuacja operacyjna

TW ps. „Artur” nr rej[estracyjny] 18172 otrzymał propozycję od figuranta spr[awy] oper[acyjnego] rozpr[acowania] krypt[onim] „Poligraf” **Kucharski**[ego] Andrzej[a] zorganizowania na terenie Rzeszowa punktu przekazu i rozdziału nielegalnej literatury napływającej z terenu Wrocławia. Jak wynika z poprzednich ustaleń operacyjnych, kurierem przywożącym tę literaturę jest student Politechniki Rzeszowskiej, **Rybak** Leszek¹ nr rej. [b] lub osoby spośród jego znajomych. **Kucharski** Andrzej jest aktywnym działaczem nielegalnej grupy konspiracyjnej działającej pod przewodnictwem b[yłego] przewodniczącego MKR NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie, **Kopaczewski**[ego] Antoni[ego]². Jest on zaangażowany w działalność struktury konspiracyjnej występującej pod nazwą Regionalna Komisja Wykonawcza NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie. Utrzymuje ściśle kontakty z działaczami podziemia z terenu Rzeszowa i kraju, w rozmowach

^a Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

^b W oryginale pozostawiono puste miejsce.

¹ Leszek Rybak, ur. 19 VII 1960 r. w Radkowie, student Politechniki Rzeszowskiej. Działacz SW, łącznik oddziału rzeszowskiego z Wrocławiem, zajmował się drukiem m.in. „Galicji” i kolportażem podziemnych wydawnictw, aresztowany 18 V 1984 r., zwolniony 24 VII 1984 r. na mocy amnestii. Po usunięciu z uczelni w 1985 r. działał w strukturach SW Wrocław.

² Antoni Kopaczewski, ur. 15 XII 1941 r. w Piaskach, odlewnik WSK „PZL-Rzeszów”, przewodniczący Prezydium MKR NSZZ „Solidarność” Regionu Rzeszowskiego, członek Komisji

z b[łyłymi] członkami „S[olidarności]” określa się jako zajadły wróg ustroju socjalistycznego.

Po analizie zaistniałej sytuacji operacyjnej, ze względu na nasze potrzeby, uzgodniono z TW ps. „Artur” czynności i zakres realizowania kombinacji.

Nadmienia się, że TW nawiązał kontakt z ob[ywatel] **Lisowicz[em]** Tadeusz[em]³, zam[ieszkałym] przy ul. Obr[óńców] Stalingradu⁴ [...], byłym pracownikiem „Modextry”, a obecnie trudniącym się krawiectwem w miejscu zamieszkania i poddał propozycję utworzenia takiego punktu u wym[ienionego].

II. Cel kombinacji operacyjnej

Powyższą sytuację oper[acyjną] postanowiono wykorzystać stwarzając dla TW ps. „Artur” możliwość bezpośredniego udziału w prowadzonej przez figuranta A[ndrzeja] **Kucharskiego** wrogiej działalności, a w szczególności do: rozpoznania systemu przerzutu literatury z Wrocławia na teren Rzeszowa z uwzględnieniem:

- kontroli tego kanału przerzutowego,
- rozpoznania kurierów przywożących literaturę do Rzeszowa,
- rozpoznania łączników odbierających literaturę.

W przypadku powodzenia realizacji I etapu kombinacji ponadto możliwe jest:

zdobycie dowodów procesowych świadczących o prowadzeniu przez figuranta wrogiej antysocjalistycznej działalności z uwzględnieniem:

- wykorzystania tych materiałów do umocnienia się operacyjnego w tym środowisku,
- rozpoznania punktów odbioru i produkcji literatury antypaństwowej we Wrocławiu,

Krajowej NSZZ „Solidarność”, znany z radykalnych wypowiedzi. Internowany 13 XII 1981 r., początkowo w Iławie, a następnie w Załężu. Zwolniony 6 VIII 1982 r., zaś 13 VIII SB zakończyła sprawę operacyjnego rozpracowania kryptonim „Wódz”. Z powodu założenia przez niego konspiracyjnej grupy „Solidarność”, w latach 1982–1990 rozpracowywany był w ramach SOR kryptonim „Pięść”. Współzałożyciel i formalny przywódca Oddziału SW w Rzeszowie, pseudonim organizacyjny „Michał Jodłowski”. 31 V 1984 r. został zatrzymany (odpowiadał z wolnej stopy), 27 VII 1984 r. na mocy amnestii postępowanie zostało umorzone.

³ Tadeusz Lisowicz – TW ps. „Okoń”.

⁴ Obecnie ul. Hetmańska.

- zdobycia bezpośrednich dowodów przeciwko A[ndrzejowi] **Kuchar-skiemu** i ich wykorzystania w celu pozyskania figuranta do współpracy z SB.

III. Kierunki działań operacyjnych

Przystąpić do zorganizowania punktu przetrzutu i rozdziału nielegalnej literatury, wykorzystując istniejące na tym terenie możliwości operacyjne.

Po zorganizowaniu takiego punktu przez SB naprowadzić TW ps. „Artur” na ten punkt.

Wykorzystując właściciela nielegalnego punktu przetrzutu i rozdziału literatury poprzez jego pozyskanie, prowadzić kontrolę TW ps. „Artur”.

Wykorzystując istniejący punkt, kontrolować kanał przetrzutu literatury z terenu Wrocławia.

Rozpoznawać osoby mające kontakt na tym punkcie oraz kurierów przywożących literaturę z Wrocławia, a także łączników z terenu Rzeszowa.

Ustalać motywy, jakimi kierują się osoby zaangażowane w konspiracyjną działalność.

IV. Sposób realizacji kombinacji oper[acyjnej]

Dla osiągnięcia założonych celów kombinacji oper[acyjnej] należy:

1. Zorganizować punkt przetrzutu i rozdziału literatury antypaństwowej dla potrzeb TW ps. „Artur”.

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 17–18, oryginał, rkps.

Nr 6

1984 styczeń 3, Rzeszów – Prośba Wojciecha Bały¹ o ułatwienie zakupu mebli, skierowana do SB w Rzeszowie

Wojciech Bała
Rzeszów [kod pocztowy] 35-222
ul. Broniewskiego [...]

Rzeszów, dn[ia] 3 I 1984 [r.]

Prośba

Zwracam się z prośbą o pomoc w załatwieniu jednego kompletu mebli (typ obojętny). Nadmieniam, że od 1,5 roku jestem żonaty i nie posiadam książeczki dla M[łodych] M[ałżeństw] i możliwości zakupu w sprzedaży detalicznej. Do chwili obecnej nie posiadam własnego umeblowania, rzeczy, które posiadamy wraz z żoną i synem, składujemy w pudełkach. Powyższą sytuację zna i może potwierdzić pracownik SB.

Wojciech Bała
„Lesio”

Źródło: AIPN Rz, 00102/1382, t. 1, k. 56, oryginał, rkps.

¹ Wojciech Bała – TW ps. „88”, „Lesio”, „Elżbieta”.

Nr 7

1984 marzec 5, Rzeszów – Notatka służbowa z opisem mieszkania Andrzeja Kucharskiego, sporządzona przez młodszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie kpr. Janusza Tyrakowskiego; tajne

Rzeszów, dnia 5 III 1984 r.

Notatka służbowa

dot[ycząca] mieszkania A[ndrzeja] **Kucharskiego**, zam[ieszkałego]
Rzeszów, ul. Sportowa [...] (szkic sytuacyjny w załączeniu)

Mieszkanie Andrzeja **Kucharskiego**, Rzeszów, ul. Sportowa [...] usytuowane jest w drugiej klatce 11. kondygnacyjnego budynku i składa się z trzech pokoi, kuchni, ubikacji, łazienki oraz 2 przedpokoi (szkic w załączeniu).

Charakterystyka poszczególnych pomieszczeń

Pokój duży (z wnęką)

Sufit koloru białego – farba emulsyjna, w miejscu połączenia płyt stropowych pęknięcie.

W pokoju na środku znajduje się jeden punkt oświetleniowy. Ściany są wytapetowane, wzorzyste, tapeta papierowa, płytko tłoczona, o wzorze rombu, która jest koloru białego, pomarańczowego i lekko brązowego. Tapeta jest mocno przyklejona do ściany.

Podłoga wyłożona jest wykładziną dywanową, koloru ciemnego. Listwy podłogowe typu PCW, gładkie, koloru brązowego. Karnisz metalowy, 2. szynowy, usytuowany jest w odległości ok. 10 cm od ściany bocznej i przebiega na całości ściany okiennej. Ściana sąsiadująca z małym pokojem wyklejona jest fototapetą (krajobraz górski zimowy). Grzejnik typu panelowego znajduje się pod oknem po prawej stronie od wejścia do pokoju. W tym miejscu przebiegają dwie rury c.o. w odległości 10 cm od ścian, w osłonach wykonanych z rur. Są one niezabezpieczone i pomalowane na kolor kremowy.

Segment stojący po lewej stronie od wejścia usytuowany jest w odległości 5 cm od ściany bocznej [i] bezpośrednio przylega do podłogi.

W pokoju tym znajduje się tapczan d[ługości] 2 m, szer[okości] 80 cm, posiada od podłogi na wysokości 5 cm wolną przestrzeń. Jest również stolik pod telefon o wymiarze 100 x 60 cm, posiadający również 5 cm wolną przestrzeń od podłogi.

Ustawienie mebli w tym pokoju jest prowizoryczne z uwagi na planowany przez figuranta remont. Ma zamiar murować ścianki pomiędzy oknami, nie wyklucza malowania całego pokoju.

Brak jest w oknach firanek i zasłon.

Przedpokój

Podłoga z wykładziną typu Lentex, o wzorze drewnopodobnym, listwy PCW – kolor brązowy. Szafka ustawiona na wysokości 30 cm od podłogi, wieszak drewniany, lustro w oprawach drewnianych, jeden punkt oświetleniowy na środku przedpokoju. W przedpokoju małym dwie szafy koloru ciemny brąz, zabudowane na stałe, od podłogi do wys[okości] 10 cm od sufitu.

Pokój mały (sąsiadujący z łazienką)

Sufit koloru białego – farba emulsyjna, ściany wytapetowane, tapeta zmywalna, lekko tłoczona, koloru jasnego, różowy, biały, żółty o prostym wzorze. Podłoga z wykładziny dywanowej, koloru brązowego, żółtego, listwy PCW brązowe, gładkie. Karnisz w odległości 10 cm od ściany okiennej na całej długości, brak jest firanek i zasłon. Grzejnik panelowy pod oknem, rury c.o. w zabezpieczeniach rurowych w odl[ęgłości] 10 cm od ścian, na wys[okości] 5 cm od parapetu rura c.o. połączona z instalacją c.o. sąsiedniego mieszkania w zabezpieczeniu rurowym.

Jeden punkt oświetleniowy, na środku pokoju. Po lewej stronie od wejścia segment na d[ługości] ściany, ustawiony w odległości 5 cm od ściany, na wys[okości] 20 cm od podłogi, stolik pod telewizor typu Beryl o wym[iarach] 100 x 60 cm, od podłogi ustawiony na wys[okości] 20 cm. Tapczan oparty na ceglach (brak innych podpór) w odległości 8 cm od podłogi, o wymiarach typowych.

Łazienka

Sufit koloru białego – farba emulsyjna. Ściany wyłożone glazurą [o wymiarach] 15 x 15 cm koloru ciemny brąz do wys[okości] 235 cm (razem z cokolikiem). Podłoga z terakoty białej o wym[iarach] 20 x 10 cm. Wanna

obudowana. Po prawej stronie od wejścia ustawiona jest pralka automatyczna. Cokolik z płytek terakota o wym[iarach] 20 x 10 cm koloru białego. Po lewej stronie rury c.o. na dole uszczelniane, góra zabezpieczona w ramach metalowych.

Pokój (sąsiadujący z kuchnią)

Sufit koloru białego – farba emulsyjna. Ściany pomalowane na biało farbą emulsyjną. Podłoga z wykładziny dywanowej koloru zielonego, listwy PCW koloru brązowego, gładkie. Jeden grzejnik panelowy pod oknem, rury c.o. w osłonach metalowych, nieuszczelnione, w odl[ęgłości] 10 cm od ścian. Karnisz metalowy w odl[ęgłości] 10 cm od ściany okiennej, dwuszynowy. Firanki białe, wzorzyste, zasłony tłoczone koloru ciemny brąz, typu „ciężkiego”. Po lewej stronie od wejścia segment ustawiony bezpośrednio na podłodze do wys[okości] 20 cm od sufitu.

Naroznik z tapicerką białą, ustawiony pod oknem, o typowych wymiarach. Na środku pokoju stolik o wym[iarach] 70 x 70 cm, ze szklanym blatem.

Kuchnia

Sufit koloru białego – farba emulsyjna, ściany pomalowane na biało farbą emulsyjną. Nad szafkami kuchennymi płytki fajansowe (pas o szer[okości] 80 cm). Podłoga z terakotą o wym[iarach] 20 x 10 cm koloru ciemny brąz, na wylewce cementowej. Zlewozmywak obudowany, szafki kuchenne o typowych wymiarach, stojące i wiszące, nad kuchenką gazową pochłaniacz.

Sporządził:
kpr. **Tyrakowski Janusz**^a

Odbito w 2 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – ^bWydz[iał] „T”^b

Egz. nr 2 – ^baa^b

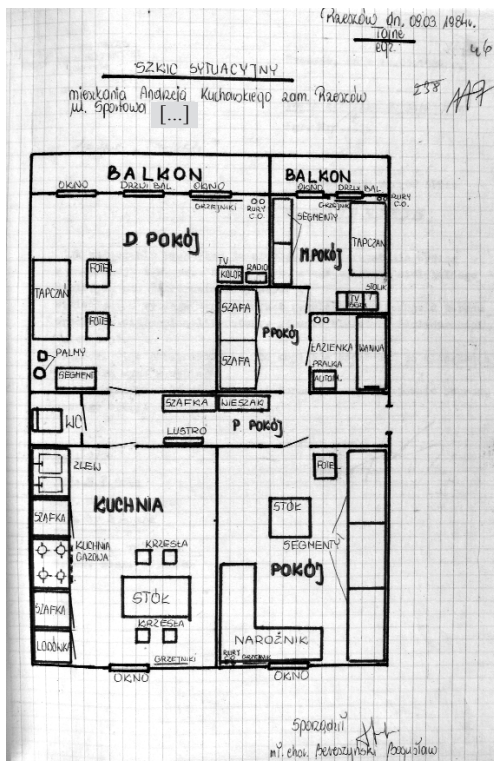
Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 2, k. 44–45, oryginał, mps.

^a Powyżej nieczytelny podpis odręczny.

^{b-b} Fragment napisany odręcznie.

Nr 8

1984 marzec 9, Rzeszów – Szkic sytuacyjny mieszkania Andrzeja Kucharskiego, sporządzony przez młodszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie mł. chor. Bogusława Bereszyńskiego¹

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 2, k. 46, rkps (skan).

¹ Bogusław Bereszyński, ur. 27 III 1958 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, z dniem 1 V 1982 r. przekazany z KW MO w Częstochowie do dyspozycji do KW MO Rzeszów, od 1 X 1982 r. młodszy inspektor Wydziału V SB KW MO/ WUSW w Rzeszowie, 1 XII 1985 r. inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. inspektor Wydziału Studiów i Analiz; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00225/60, Akta osobowe Bogusława Bereszyńskiego).

Nr 9

1984 kwiecień 4, Rzeszów – Notatka służbowa dotycząca osób zamieszkałych w bloku przy ulicy Sportowej [...] w Rzeszowie, zarejestrowanych w Biurze „C” MSW, sporządzona przez młodszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie kpr. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjanego znaczenia

Rzeszów, dnia 4 IV 1984 r.

Notatka służbowa

Dot[ycząca] zestawienia osób zarejestrowanych w Biurze „C” MSW, zamieszkałych przy ul. Sportowa [...], mieszkania od nr 23 do nr 44.

(W klatce tej na VII piętrze, mieszkanie po lewej stronie od klatki schodowej, mieszka figurant rozpracowania **Kucharski** Andrzej).

Budynek nr [...] przy ul. Sportowej w Rzeszowie jest 11. kondygnacyjny i ma 10 klatek¹.

Zestawienie sytuacyjne klatki drugiej (pod nr [...] mieszka figurant sprawy **Kucharski** Andrzej).

p[iętro] X	43	————	44
p[iętro] IX	41	————	42
p[iętro] VIII	39	————	40
p[iętro] VII	37	————	38 ^a
p[iętro] VI	35	————	36
p[iętro] V	33	————	34
p[iętro] IV	31	————	32
p[iętro] III	29	————	30 ^a
p[iętro] II	27	————	28
p[iętro] I	25	————	26
Parter	23	————	24

– Mieszkanie nr [...] na I piętrze – zam[ieszkuje] **Przywara** Leszek², s. Jerzego, ur[odzony] 18 VII 1936 r. Pozostaje w operacyjnym zainteresowaniu Wydziału III wm.

^a W oryginale numer mieszkania zaznaczony odręcznie kółkiem.

¹ Błąd w dokumencie – blok ma 4 klatki.

² Leszek Przywara, ur. 18 VII 1936 r. w Domaczewie, lekarz.

- Mieszkanie nr [...] na I piętrze – zam[ieszkuje] **Kut Jan**³, s. Franciszka, ur[odzony] 23 XI 1935 r. Pozostaje w operacyjnym zainteresowaniu Wydziału V wm.
- Mieszkanie nr [...] na V piętrze – zam[ieszkuje] **Lipiński Janusz**⁴, s. Karola, ur[odzony] 28 III 1950 r. Pozostaje w operacyjnym zainteresowaniu Wydz[iału] III wm.
- Mieszkanie nr [...] na VI piętrze – zam. **Barć Bogdan**⁵, s. Stanisława, ur[odzony] 6 VIII 1946 r., zabezpieczony do prac MOB⁶ przez Wydz[iał] „C” wm. do nr 428/83.
- Mieszkanie nr [...] na VII piętrze – zam. **Kucharski Andrzej**, s. Edwarda, ur[odzony] 1 I 1946 r. Pozostaje w operacyjnym zainteresowaniu Wydz[iału] V wm., rejestr[owany] do sprawy operac[yjnego] rozprac[owania] „Poli-graf”, nr rej[estracyjny] 17426.

Czynności do wykonania

1. Zapoznać się z materiałami osób rejestrowanych, w celu podjęcia ewentualnych działań operacyjnych [wobec] tych osób.
2. Wystosować pisma do zainteresowanych jednostek z prośbą o informacje o osobach przez nich rejestrowanych i możliwościach ich wykorzystania.

Opracował:
kpr. J[anusz] **Tyrakowski**^b

Odbito w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – Wydz[iał] „T” wm.
Egz. nr 2 – aa

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 2, k. 48, oryginał, mps.

^b Powyżej nieczytelny podpis odręczny.

³ Jan Kut, ur. 23 XI 1935 r. w Pstrągowej, prawnik.

⁴ Janusz Lipiński, ur. 28 III 1950 r. w Rzeszowie, pracownik naukowy Politechniki Rzeszowskiej.

⁵ Bogdan Barć, ur. 6 VIII 1946 r. w Gdyni.

⁶ Dokumentacja MOB – dokumentacja dotycząca osób dopuszczanych do tajemnicy państwowej w związku z wykonywaną pracą.

Nr 10

1984 kwiecień 20, Rzeszów – Informacja od KO ps. „Noga”¹ z 15 kwietnia 1984 r., opracowana przez młodszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie mł. chor. Bogusława Bereszyńskiego; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 20 IV 1984 r.

Notatka służbowa

dot[ycząca] uzyskanej informacji od k[ontaktu] o[peracyjnego] ps. „Noga” na spotkaniu w dniu 15 IV 1984 r.

W dniu 13 IV 1984 r. ok[óło] godz. 11.35, idąc ulicą Grunwaldzką w kierunku dworca PKS-u, zauważyłem młodego mężczyznę, który niósł nesesor koloru czarnego (sprawiał wrażenie, że nesesor jest bardzo ciężki). Mężczyzna ten wydał mi się podejrzany i postanowiłem udać się za nim, ponieważ szedł w moim kierunku. Będąc na ul. Grottgera, mężczyzna wszedł do zakładu zegarmistrzowskiego² (kamienica oznaczona jest numerem [...]).

Podaję rysopis mężczyzny: lat około 22, wzrost 165 cm, budowa średnia, włosy ciemnoblonde, średniej długości, lekko zachodzące na uszy, ubrany był w kurtkę koloru czarnego, długości do połowy uda, spodnie dżinsy koloru niebieskiego, buty typu „Adidas” koloru brązowego na jasnej podeszwie³.

Po 10 minutach mężczyzna wyszedł z zakładu bez neseseru, miał natomiast przy sobie siatkę z ortalionu koloru ciemno granatowego. Mężczyzna ten udał się przejściem pod S[półdzielczym] D[omem] H[andlowym] na plac przyległy do al[ej] Lenina⁴. Następnie przejściem między budynkami doszedł do ul. Grunwaldzkiej, skąd udał się na przystanek autobusowy przy ul. al[eja] Lenina, usytuowany przed budynkiem Ośrodka Szkolenia Urzędu

¹ KO ps. „Noga” – bliższych danych nie ustalono.

² W tym zakładzie pracował Edward Wacnik – TW ps. „Gołąb”.

³ Rysopis wskazuje na osobę Józefa Gniewka.

⁴ Obecnie aleja Józefa Piłsudskiego.

Wojewódzkiego. Mężczyzna wsiadł do autobusu linii „0”, ja również wsiadłem do tego samego autobusu, i wysiadł na przystanku przy ul. Dąbrowskiego na wysokości WUSW w Rzeszowie. Następnie udał się pieszo na ul. W[incen-tego] Pola, doszedł do Politechniki Rzeszowskiej do budynku „C”, gdzie mieści się Instytut Budowy Maszyn. Po paru minutach odsta-piłem od dalszego prowadzenia [obserwacji] mężczyzny i udałem się do miejsca zamieszkania.

Chciałem podkreślić, że mężczyzna nie kontrolował się, tzn. nie oglądał się za siebie.

Opracował
mł. chor. Bereszyński Bogusław

^aTow[arzysz] **Bereszyński**

Proszę założyć teczkę na X mężczyznę
i wszystkie informacje tam gromadzić.

Kier[ownik] Sekcji
por. Janusz Klader^a

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 2, k. 274, oryginał, rkps.

^{a-a} *Fragment dopisany.*

Nr 11

1984 maj 18, Rzeszów – Meldunek o zatrzymaniu studentów Politechniki Rzeszowskiej, sporządzony przez naczelnika Wydziału Śledczego SB WUSW w Rzeszowie pplk. Waclawa Dziarnowskiego¹

Pilne!

Rzeszów, dnia 18 V 1984 r.

**Wydział Inspekcji Biura Śledczego
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
w Warszawie**

Telefonogram Meldunek o zatrzymaniu

I. W ramach realizacji planowych działań operacyjnych wobec rozpracowywanej przez Wydział V WUSW w Rzeszowie struktury konspiracyjnej „Solidarności”, inspirowanej przez byłego przewodniczącego MKR Rzeszów Antoniego Kopaczewskiego, w dniu 18 V 1984 r. Wydział Śledczy wspólnie z Wydziałem III i V wm. przeprowadził na terenie Domu Studenckiego „Ikar” należącym do Politechniki Rzeszowskiej 4 przeszukania pomieszczeń zajmowanych przez studentów ww. uczelni. W wyniku tych działań ujawniono i zakwestionowano około 10 tys[ięcy] nielegalnych wydawnictw i ulotek przygotowanych do rozkolportowania na terenie woj[ewództwa] rzeszowskiego, w tym m.in. 9218 ulotek formatu A-6 o treści nawołującej do bojkotu wyborów do rad narodowych w 1984 r., wykonanych

¹ Waclaw Dziarnowski, ur. 8 IX 1925 r. w Tucznie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 VIII 1949 r. oficer śledczy PUBP w Inowrocławiu, 1 III 1950 r. oficer śledczy PUBP Wąbrzeźno, 10 VII 1952 r. oficer Wydziału Śledczego WUBP w Rzeszowie, 1 I 1957 r. starszy oficer śledczy Samodzielnej Sekcji Śledczej SB KW MO w Rzeszowie, 1 IV 1967 r. inspektor Wydziału Śledczego, 1 VIII 1970 r. starszy inspektor Wydziału Śledczego, 1 VII 1972 r. kierownik grupy Wydziału Śledczego, 1 VI 1975 r. kierownik Sekcji Wydziału Śledczego, 1 VII 1976 r. zastępca naczelnika Wydziału Śledczego, 1 I 1982 r. naczelnik Wydziału Śledczego; zwolniony ze służby 11 V 1990 r. Zmarł 14 XII 1997 r. (AIPN Rz, 00215/465, Akta osobowe Waclawa Dziarnowskiego).

techniką powielaczową, 194 egz[emplarzy] tzw. „Oświadczenia R[egionalnej] K[omisji] W[ykonawczej] NSZZ »Solidarność« w Rzeszowie w sprawie wyborów do rad narodowych”, którego treść również nawołuje do bojkotu wyborów.

Ponadto ujawniono i zakwestionowano 11 ryz papieru maszynowego.

W wyniku przeprowadzonej akcji zatrzymano ośmiu niżej wymienionych studentów Politechniki Rzeszowskiej, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że prowadzą działalność kolportażową ww. wydawnictw:

1. **Rybak** Leszek, s[yn] Edwarda i Barbary, ur[odzony] 19 VII 1960 r. w Radkowie, student IV r[oku], zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Akademicka 6, D[om] S[tudencki] „Ikar”;
2. **Krawczyk** Cezary, s[yn] Mieczysława i Wandy, ur[odzony] 13 VI 1961 r. w Ozorkowie, student II r[oku] Wydziału Mechanicznego, zam. Piotrków Trybunalski, ul. Balzaca [...];
3. **Gniewek** Józef², s[yn] Jana i Janiny, ur[odzony] 1 X 1958 r. Widelka, student V r[oku] Wydziału Mechanicznego, zam. Rzeszów, ul. Akademicka 6, D[om] S[tudencki] „Ikar”;
4. **Kawalec** Andrzej, s[yn] Władysława i Ludwiki, ur[odzony] 24 IV 1962 r. we Wrocławiu, student II r[oku] Wydziału Mechanicznego, zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Akademicka 6 [...];
5. **Solecki** Stanisław, s[yn] Jana i Olgi, ur[odzony] 26 XI 1957 r. w Gwoźnicy Górnej, student V r[oku] Wydziału Mechanicznego, zam[ieszkały] Straszyle [...];
6. **Garczewski** Jarosław³, s[yn] Jerzego i Marii, ur[odzony] 4 V 1962 r. w Chełmie, student II r[oku] Wydziału Mechanicznego, zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Akademicka 6;
7. **Kujawski** Jacek, s[yn] Bolesława i Marii, ur[odzony] 13 II 1961 r. Połczyn Zdrój, student II r[oku] Wydziału Mechanicznego, zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Akademicka 6;
8. **Reichert** Edward, s[yn] Władysława i Kazimiery, ur[odzony] 12 II 1958 r. w Jarocinie, student V r[oku] Wydziału Mechanicznego, zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Akademicka 6.

² Józef Gniewek, ur. 1 X 1958 r. w Widelce, student Politechniki Rzeszowskiej, kolporter SW. Aresztowany 18 V 1984 r., zwolniony 24 VII 1984 r. na mocy amnestii.

³ Jarosław Garczewski – TW ps. „Arkus”.

II. W powyższej sprawie kontynuowane będą czynności w trybie art. 267 K[odeksu] P[ostępowania] K[arnego], zmierzające do procesowego udokumentowania opisanej działalności, po czym zamierza się wystąpić do prokuratury z wnioskiem o wszczęcie w tej sprawie postępowania przygotowawczego i zastosowanie aresztu tymczasowego wobec osób, co do których zostaną potwierdzone zarzuty o prowadzenie działalności kolportażowej.

Naczelnik Wydziału Śledczego
WUSW w Rzeszowie
ppłk Waclaw Dziarnowski

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 2, k. 53, oryginał, mps.

Nr 12

1984 październik 3, Rzeszów – Plan dorobienia duplikatu kluczy do mieszkania Andrzeja Kucharskiego, opracowany przez młodszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie mł. chor. Bogusława Brzuszka¹; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 3 X 1984 r.

^aZastępca naczelnika
Wydziału V WUSW
w Rzeszowie^a

Plan

kombinacji operacyjnej do sprawy operacyjnego
rozpracowania krypt[onim] „Poligraf”, nr rej[estracyjny] 17426

I. Sytuacja operacyjna

W ramach sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Poligraf” zaplanowano przeprowadzić T[elefoniczny] P[odsluch] w miejscu zamieszkania figuranta sprawy, zaangażowanego w działalność konspiracyjną Andrzeja **Kucharskiego**. Do sprawnego przeprowadzenia TP niezbędne jest uzyskanie duplikatu kluczy od jego mieszkania.

II. Cel kombinacji operacyjnej

Uzyskać operacyjnie duplikaty kluczy do mieszkania ww. figuranta sprawy lub odfitki na plastelinie tych kluczy.

^a Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny kpt. Andrzeja Czerwińskiego.

¹ Bogusław Brzuszek, ur. 29 IV 1955 r. w Zielonce, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 II 1982 r. referent Wydziału „C” KW MO w Rzeszowie, 1 IX 1982 r. młodszy inspektor Wydziału V SB KW MO/WUSW, 1 I 1986 r. inspektor, 16 I 1988 r. starszy inspektor, 1 VII 1989 r. starszy inspektor Wydziału V SB RUSW w Stalowej Woli, 1 II 1990 r. p.o. inspektor Wydziału Kryminalnego RUSW w Stalowej Woli; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. W 1982 r. ukończył specjalny kurs operacyjny SB w Wyższej Szkole Oficerskiej im. Feliksa Dzierżyńskiego w Legionowie (AIPN Rz, 0083/218, Akta osobowe Bogusława Brzuszka).

III. Termin realizacji kombinacji operacyjnej

Działania przeprowadzone zostaną w dniu 4/5 X 1984 r. w miejscowości Rzeszów.

IV. Sposób przeprowadzenia kombinacji operacyjnej

Planuje się:

1. Zadaniować TW ps. „Apollo”², nr rej[estracyjny] 20863, do zainspirowania zorganizowania spotkania przy kartach i alkoholu w mieszkaniu B[ogusława] **Ryczka**³, zam[ieszkałego] ul. Podwisłocze [...], z udziałem A[ndrzeja] **Kucharskiego**,

– wyk[ona] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek**.

2. Zastosować operacyjną obserwację pod miejscem zamieszkania B[ogusława] **Ryczka**, posiadając łączność bezprzewodową z radiowozem milicyjnym i dokonać zatrzymania (pod odpowiednią legendą) uczestników spotkania po jego zakończeniu będących w stanie nietrzeźwym,

– obserwację prowadzi grupa pracowników Sekcji III wm.,

– za zabezpieczenie pojazdu oznakowanego wraz z funkcj[onariuszami] MO odpowiada z[astęp]ca szefa RUSW ds. SB w Rzeszowie,

– radiostację dla grupy operacyjnej zabezpiecza Wydz[iał] „T”.

3. Przeprowadzić rozmowy wyjaśniające oraz dokonać przeglądu osobistego zatrzymanych figurantów w pomieszczeniach RUSW, dokonując w międzyczasie odbicia kluczy,

– wyk[ona] mł. chor. B[ogusław] **Bereszyński** występujący w czasie akcji w mundurze funkcjonariusza MO.

4. Spowodować uzyskanie z depozytu Izby Wytrzeźwień, poprzez TW ps. „Dyspozytor”⁴, kluczy do mieszkania figuranta,

– wyk[onają]: st. insp[ektor] Sekcji III Wydz[iału] V ppor. A[leksander] **Bogusz**⁵,

² TW ps. „Apollo” – Emanuel Biel.

³ Bogusław Ryzek – TW ps. „B”.

⁴ TW ps. „Dyspozytor” – Janusz Binduga, ówczesny dyrektor Izby Wytrzeźwień w Rzeszowie.

⁵ Aleksander Bogusz, ur. 12 I 1956 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 12 I 1978 r. na stanowisku milicjanta plutonu liniowego ZOMO w Katowicach, od 1 VII 1981 r. inspektor Wydziału III „A” SB KW MO w Rzeszowie, 1 XII 1981 r. inspektor Wydziału V, 1 I 1983 r. starszy inspektor Wydziału V WUSW, 1 XI 1989 r. starszy inspektor Wydziału Studiów i Analiz SB; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/382, Akta osobowe Aleksandra Bogusza).

– kier[ownik] Sekcji Wydz[iału] „T” w m. kpt. K[azimierz] **Męczywór**⁶.

5. Dla uniknięcia ewentualnych posądzeń ze strony figurantów o „bezpprawne zatrzymanie”, w trakcie pobytu w RUSW poddać ich badaniom na trzeźwość, aby w ten sposób uzyskać dowody przeciwko nim.

V. Siły i środki

- wyposażyć TW ps. „Apollo” w kwotę wysokości 2000 zł w celu zorganizowania spotkania towarzyskiego w grupie osób zaangażowanych w działalność konspiracyjną,
- w przypadku powodzenia kombinacji operacyjnej wynagrodzić TW ps. „Apollo” i TW ps. „Dyspozytor”.

Za przeprowadzenie kombinacji operacyjnej odpowiada z[astęp]ca nacz[elnika] Wydz[iału] V w m. – kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**.

Opracował: mł. chor. B[ogusław] Brzuszek^b

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – spr[awa] „Poligraf”

Egz. nr 2 – t[eczka] pracy TW „Apollo”

Egz. nr 3 – t[eczka] pracy TW „Dyspozytor”

Źródło: AIPN Rz, 00102/1312, t. 1, k. 17, oryginał, mps.

^b *Poniżej nieczytelny podpis odręczny.*

⁶ Kazimierz Męczywór, ur. 29 X 1938 r. w Dobrzechowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 14 IV 1983 r. starszy inspektor Wydziału „T” KW MO w Rzeszowie, 3 X 1984 r. kierownik Sekcji Wydziału „T” WUSW; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, Zbiór rozkazów personalnych WUSW w Rzeszowie).

Nr 13

1984 grudzień 11, Rzeszów – Plan przeprowadzenia rozmowy z Leszkiem Rybakiem w celu pozyskania go do współpracy z SB, zatwierdzony przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie kpt. Andrzeja Czerwińskiego; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 11 XII 1984 r.

Plan

rozmowy pozyskaniowej z figurantem sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Poligraf” – Leszkiem **Rybakiem**

1. Czas, miejsce rozmowy – w dniu [...] ^a, w pokoju służbowym WUSW w Rzeszowie.
2. Sposób sprowadzenia figuranta na rozmowę – w uzgodnionym miejscu i czasie figurant zostanie zatrzymany (przy współdziałaniu z Wydz[iałem] „B” w.m.) przez pracowników Sekcji III Wydz[iału] V w.m. lub w przypadku niepowodzenia lub braku możliwości do poufnego doprowadzenia wym[ienionego] do budynku WUSW, doręczone zostanie [mu] wezwanie w miejscu zamieszkania figuranta do osobistego stawiennictwa się w budynku WUSW w Rzeszowie.
3. Etap wstępny – poinformować wymienionego o celu zatrzymania lub wezwania.
4. Złożyć wymienionemu propozycję kontynuowania poufnej rozmowy z pracownikiem SB, której początek miał miejsce w trakcie zatrzymania z nielegalnymi wydawnictwami w dn[iu] 18 V 1984 r.
5. W przypadku niewyrażenia zgody, rozmowę ukierunkować na rozmowę ostrzegawczą, w trakcie której poinformuje się wym[ienionego] o konsekwencjach grożących za prowadzenie sprzecznej z prawem działalności i przypomni mu się, że z amnestii skorzystał warunkowo.
6. W przypadku zgody na rozmowę poufną, dążyć do odebrania pisemnego zobowiązania, w którym wym[ieniony] zgodziłby się na pomoc SB.

^a W oryginale pozostawiono miejsce wykropkowane.

W zależności od stosunku wym[ienionego] do pracownika SB i prowadzonej rozmowy dążyć do nawiązania stałego kontaktu operacyjnego i sporządzenia przez niego stosownych informacji operacyjnych.

7. Przewidzieć legendę dla wym[ienionego] wobec otoczenia.
8. Rozmowę przeprowadzi kierownik Sekcji III w.m. – por. J[anusz] **Klader**.

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – spr[awa] „Poligraf”

Egz. nr 2 – kier[ownik] S[ekcji] III w.m.^b

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 21, oryginał, mps.

^b *Poniżej nieczytelny podpis odręczny kpt. Andrzeja Czerwińskiego.*

1985 luty 1, Rzeszów – Plan skojarzenia TW ps. „Lesio”¹ z TW ps. „Janusz”² w ramach SOR kryptonim „Robotnik”, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Aleksandra Bogusza, podpisany przez zastępcę naczelnika Wydziału V kpt. Andrzeja Czerwińskiego; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 1 II 1985 [r.]

^appłk mgr Stanisław Śledziona^a

Koncepcja

skojarzenia TW ps. „Lesio”, nr rej[estracyjny] 17156, z TW ps. „Janusz”, nr rej[estracyjny] 18397 i wykorzystania do realizacji sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Robotnik”, nr rej[ejstracyjny] 19091

I. Sytuacja operacyjna

W dniu 15 I 1985 r. od TW „Lesio” uzyskano informację, że figurant sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Robotnik”, nr rej[estracyjny] 19091, Janusz **Szkućnik**³, wystąpił do TW z propozycją wytypowania osoby, która byłaby łącznikiem struktury „Solidarności” inspirowanej przez A[ntoniego] **Kopaczewskiego** i jednocześnie informatorem^b o nieprawidłowościach występujących w ZZSD „Predom-Zelmer” w Rzeszowie dla celów propagandowych tej struktury. Osoba ta, wg figuranta, ma być człowiekiem

^{a-a} Pieczętka imienna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^b W oryginale: informatora.

¹ TW ps. „Lesio” – Wojciech Bała.

² TW ps. „Janusz” – Bogusław Szaluś.

³ Janusz Szkućnik, ur. 22 VI 1955 r. w Jarosławiu, współpracownik KSS KOR, współorganizator NSZZ „Solidarność Wiejska” na terenie województwa rzeszowskiego, inicjator strajku okupacyjnego w budynku byłej WRZZ w Rzeszowie, internowany od 13 XII 1981 r. do 24 IX 1982 r., współzałożyciel i jeden z przywódców Oddziału SW w Rzeszowie. Aresztowany 28 IV 1983 r., zwolniony na mocy amnestii 27 VII 1983 r. 29 sierpnia 1985 r. skazany na 1 rok i 8 miesięcy pozbawienia wolności. Po wyjściu z więzienia we wrześniu 1986 r. kontynuował działalność w Rzeszowskim Komitecie Oporu Rolników. Wielokrotnie zatrzymywany przez SB w związku z prowadzoną działalnością opozycyjną.

pewnym, prezentująca⁶ poglądy prosolidarnościowe i posiadać dobre rozeznanie w zakładzie pracy. Informacje uzyskane od tej osoby J[anusz] **Szkutnik** zamierza umieszczać w nielegalnym biuletynie „Solidarność Zwycięży” – ukazującym się na terenie m[ia]sta Rzeszowa, którego jest współredaktorem. Figurant zobowiązał źródło informacji do nawiązania kontaktu z odpowiednią osobą z „Zelmeru” do dnia 6 II br. Biorąc pod uwagę powyższą sytuację, istnieje możliwość wykorzystania do tego celu TW ps. „Janusz” i skojarzenia go poprzez TW ps. „Lesio”.

II. Cel koncepcji

Zrealizowanie przez TW „Lesio” propozycji J[anusza] **Szkuтника** posłuży do zdobycia większego zaufania przez tego TW u figuranta oraz umocnienia jego pozycji w nielegalnej strukturze. Dodatkowo zaistnieje sytuacja operacyjna umożliwiająca włączenie TW ps. „Janusz” do rozpracowania struktury.

III. Sposób realizacji koncepcji

W celu zapewnienia konspiracji osoby TW ps. „Lesio” planuje się skojarzyć tego TW z TW ps. „Janusz” na terenie ZZSD „Predom-Zelmer” bez uprzedzenia TW ps. „Janusz” i pracownika obsługującego.

IV. Przedsięwzięcia do realizacji

- Na najbliższym spotkaniu w dniu 1 II br. zadaniować TW ps. „Lesio” do:
 - 1) nawiązania kontaktu z TW ps. „Janusz” (TW otrzyma od nas jego nazwisko, imię i adres zamieszkania);
 - 2) doprowadzenia do spotkania z TW ps. „Janusz” na terenie ZZSD „Predom-Zelmer” (TW „Lesio” wykorzysta do tego celu legendę poszukiwania pracy w tym przedsiębiorstwie);
 - 3) zaproponowania TW ps. „Janusz” współpracy z nielegalną strukturą konspiracyjną działającą na terenie Rzeszowa (informując, że jest on b[yłym] pracownikiem MKR i posiada pozytywną opinię o TW ps. „Janusz”);
 - 4) poinformowania TW ps. „Janusz”, że może przez okres 2 dni zastanowić się nad odpowiedzią i ustalić ponowne spotkanie na dzień 5 II br., wykona: w dniu 1 II [19]85 r. – por. A[leksander] **Bogusz**.

⁶ Tak w tekście.

- W przypadku, gdy TW ps. „Janusz” nie poinformuje pracownika obsługującego o nawiązaniu z nim kontaktu przez działacza struktur konspiracyjnych, zostanie odbyte z nim spotkanie kontrolne, w czasie którego doprowadzi się do ujawnienia faktu kontaktu z b[yłym] działaczem „Solidarności” i zarzucona mu zostanie nielojalność wobec SB oraz zadaniowany zostanie do podtrzymania kontaktu ze strukturą,
 - wykona: do dnia 9 II [19]85 r. – mjr R[yszard] **Gil**⁴ i ppor. M[arek] **Witek**.
- W przypadku wyrażenia zgody przez TW ps. „Janusz” na udzielenie pomocy nielegalnej strukturze konspiracyjnej, TW ps. „Lesio” poinformuje J[anusza] **Szcutnika** (poda nazwisko i imię) o możliwości nawiązania kontaktu z osobą odpowiadającą jego planom,
 - wykona: na bieżąco por. A[leksander] **Bogusz**.

V. Siły i środki

- Wyposażyć TW ps. „Lesio” w kwotę pieniężną 3000 zł w celu pokrycia kosztów związanych z realizacją koncepcji.
- W przypadku powodzenia koncepcji wynagrodzić TW ps. „Janusz” i TW ps. „Lesio”.

⁴ Ryszard Gil, ur. 7 I 1936 r. w Kamionce Strumiłowej (woj. lwowskie), funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 15 VI 1961 r. oficer operacyjny Wydziału III SB KW MO w Rzeszowie, 1 IV 1967 r. inspektor Wydziału III, 1 V 1971 r. starszy inspektor Wydziału III, 1 II 1975 r. kierownik grupy Wydziału III, 1 VII 1979 r. kierownik Sekcji Wydziału III „A”, 1 VIII 1980 r. zastępca naczelnika Wydziału III „A”, 1 XII 1981 r. zastępca naczelnika Wydziału V SB, 1 III 1985 r. kierownik samodzielnej Sekcji Wydziału VI SB, 1 grudnia 1985 r. naczelnik Wydziału VI; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/353, Akta osobowe Ryszarda Gila).

Nadzór nad realizacją koncepcji prowadzić będzie naczelnik Wydz[iału]
V w.m. ppłk mgr St[anisław] Śledziona.

Zastępca naczelnika
Wydziału V
WUSW w Rzeszowie
kpt. inż. Andrzej Czerwiński^d

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – t[eczka] pracy TW
Egz. nr 2 – SOR „Robotnik”
Opr[acował] A[leksander] B[ogusz]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 83–84, oryginał, mps.

^d Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

1985 czerwiec 4, Rzeszów – Koncepcja wykorzystania TW ps. „Artur” do rozpracowania rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej, opracowana przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 4 VI 1985 [r.]

Koncepcja

ofensywnego wykorzystania TW ps. „Artur” do rozpracowania struktury konspiracyjnej Oddział Solidarności Walczącej w Rzeszowie

I. Sytuacja operacyjna

Z dotychczasowego rozpoznania operacyjnego wynika, że figurant SOR krypt[onim] „Poligraf” – A[ndrzej] **Kucharski** wraz z figurantem SOR krypt[onim] „Robotnik” – J[anuszem] **Szkutnik**[iem], będąc pod ideowym przywództwem figuranta SOR krypt[onim] „Pięść” – A[ntoniego] **Kopaczewski**[ego], tworzą grupę przywódczą nielegalnej regionalnej struktury b[yłej] „S[olidarności]”, używającej niekiedy nazwy Oddział Solidarności Walczącej w Rzeszowie.

Grupa ta w okresie przedwyborczym planuje uaktywnić nielegalną działalność głównie w sferze kolportażowej ulotek nawołujących w treści do bojkotu wyborów do Sejmu.

Funkcję jednego z kolporterów w tej grupie spełnia TW ps. „Artur”, który – według mniemania figuranta sprawy **Kucharski**[ego] Andrzej[a] – jest zarazem „szefem” nielegalnej grupy b[yłej] „S[olidarności]” w WSK „PZL-Rzeszów”.

Figurant sprawy **Kucharski** Andrzej stwierdził do TW ps. „Artur”, że jest w stanie dostarczać mu systematycznie nielegalną literaturę, z tym, że powinien on dysponować dobrą grupą konspiracyjną.

TW ps. „Artur” posiada zaufanie u figuranta, jest on [zarazem] długoletnim, sprawdzonym i w pełni wiarygodnym osobowym źródłem informacji.

II. Cel

Powyższą sytuację operacyjną planuje się wykorzystać poprzez utworzenie z udziałem OZI pozorowanej grupy konspiracyjnej b[yłej] „S[olidarności]” pod przywództwem TW „**Artur**” w celu:

1. Dalszego uwiarygodnienia TW ps. „**Artur**” w środowisku aktywu rozpracowywanej grupy b[yłej] „S[olidarności]” i utworzenia dogodnych warunków do rozpracowania form i metod jej działalności.
2. Ustalenia łączników nielegalnych struktur, a także rozpoznania poprzez nich innych osób zaangażowanych w nielegalną działalność, lokali kontaktowych, systemu i sposobu kolportażu nielegalnej literatury.
3. Uzyskanie dowodów prowadzenia nielegalnej działalności wobec osób zaangażowanych w tę działalność.
4. Poprzez działalność pozorowanej grupy rozpracowanie osób zaangażowanych w nielegalną działalność na terenie WSK „PZL-Rzeszów” i innych zakładów pracy.
5. Zdobywanie bardziej szczegółowych informacji o grupie i wypracowanie przedsięwzięć operacyjnych zmierzających do jej likwidacji lub ograniczenia działalności.
6. Wykorzystanie sytuacji do operacyjnego umocnienia się w rozpracowywanym środowisku.

III. Kierunki działań

1. Stworzenie pozorowanej grupy konspiracyjnej pod przywództwem TW ps. „**Artur**”. Planuje się grupę utworzyć z pracowników WSK „PZL-Rzeszów” i innych zakładów pracy miasta Rzeszowa.

Planowany skład grupy:

- TW ps. „**Artur**” – szef grupy;
- Kazimierz **Bemben**¹ – fig[urant] sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt[onim] „Berło” prowadzonej przez Sekcję VI-1, kontakt TW „**Artur**”;
- TW ps. „**Józek**”² – pracownik fizyczny WSK Rzeszów W[ydział]-82, będący na kontakcie ppor. W[iesława] Środy³;

¹ Kazimierz Bemben, ur. 8 II 1948 r. w Białobokach, pracownik WSK „PZL-Rzeszów”.

² TW ps. „Józek” – bliższych danych nie ustalono.

³ Wiesław Środa, ur. 27 XII 1956 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa,

- TW ps. „**Strug**”⁴ – pracownik fizyczny Sp[ółdzielni „Metal-sprzet”, będący na kontakcie ppor. J[anusza] Tyrakowskiego;
- Józef **Smyk**⁵ – b[yły] działacz „S[olidarności]”, pracownik Wojewódzkiej Spółdzielczości Pracy – kontakt TW „**Artur**”;
- TW ps. „**Okoń**”⁶ – emeryt będący na kontakcie ppor. J[anusza] Tyrakowski[ego] – kontakt TW „**Artur**”.

Ponadto planuje się w przyszłości włączyć do grupy wartościowego OZI typu TW, które spełniałoby rolę zastępcy TW „**Artur**” i mogłoby w przypadkach ewentualnej komplikacji kierować grupą w zastępstwie TW „**Artur**”.

2. Zorganizowanie kontrolowanego operacyjnie punktu przerzutu i rozdziału nielegalnej literatury dla potrzeb grupy na terenie Rzeszowa z równoczesną możliwością wykorzystania.

3. Po utworzeniu grupy doprowadzić do spotkania przedst[awiciela] pozorowanej grupy z fig[urantem] SOR krypt[onim] „Poligraf” w celu uwiarygodnienia TW ps. „**Artur**”, a także wprowadzenia TW ps. „**Okoń**” w bezpośrednie środowisko figuranta.

4. Wypracowanie przedsięwzięć zmierzających do rozpracowania poprzez grupę TW ps. „**Artur**” innych grup konspiracyjnych b[yłej] „S[olidarności]” funkcjonujących w WSK „PZL-Rzeszów”.

IV. Termin realizacji i odpowiedzialni

Z uwagi na przewidywany wzrost aktywności członków struktury konspiracyjnej Oddział Solidarności Walczącej w Rzeszowie w okresie przedwyborczym, realizację powyższej koncepcji planuje się zakończyć do końca miesiąca lipca br.

od 1 VI 1981 r. młodszy inspektor Wydziału III „A” SB KW MO w Rzeszowie, 1 X 1983 r. inspektor Wydziału V SB WUSW, 31 XII 1985 r. starszy inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. starszy inspektor Wydziału Ochrony Gospodarki SB WUSW; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 221/24, Akta osobowe Wiesława Środy).

³ *Tak w tekście.*

⁴ TW ps. „**Strug**” – Franciszek Rabczak.

⁵ Józef Smyk, ur. 22 XII 1939 r. w Broniowie, działacz SW, poligraf.

⁶ TW ps. „**Okoń**” – Tadeusz Lisowicz.

Koncepcję zrealizują: z[astęp]ca n[aczeln]ka Wydziału V kpt. A[n-
drzej] **Czerwiński** i insp[ektor] Sekcji III Wy-
dz[iału] V ppor. J[anusz] **Tyrakowski**.

Opracował:
b^bppor. J[anusz] Tyrakowski^b

Odbito w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – spr[awa] „Poligraf”
Egz. nr 2 – t[eczka] pracy TW ps. „**Artur**”

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 51, oryginał, mps.

^{b-b} *Fragment wpisany odręcznie w miejsce wykropkowane.*

1985 sierpień 12, Rzeszów – Plan działań operacyjnych przeciwko rzeszowskiemu Oddziałowi Solidarności Walczącej w okresie poprzedzającym wybory do Sejmu PRL w 1985 r., opracowany przez zastępcę naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie kpt. Andrzeja Czerwińskiego i kierownika Sekcji III Wydziału V por. Janusza Kladera; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 12 VIII 1985 [r.]

^aZastępca szefa

Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych
ds. Służby Bezpieczeństwa
w Rzeszowie
płk Jan Czajka^{a1}

Plan^b

działań operacyjnych SB zmierzających do ograniczenia
antysocjalistycznych inicjatyw Oddziału Solidarności Walczącej
w Rzeszowie i niedopuszczenia do zakłócenia przez tę strukturę
kampanii wyborczej oraz wyborów do Sejmu PRL
w dn[iu] 13 X [19]85 [r.]

^{a-a} *Pieczętka prostokątna, na niej odręczna notatka: Przyspieszyć terminy wykonania i nieczytelny podpis odręczny.*

^b *Na marginesie odręczny dopisek o treści: samochód do dysp[ozycji] grupy; pieniądze; Ryczek TW „B”;* Tyrakowski przek[azać] „Ziemowit” – JU nie wykorzystana; do S[ekcji] VI – Zelmer i gr[upa] b[ylej] „S[olidarności]”.

¹ Jan Czajka, ur. 27 III 1927 r. w Grudnej Kępskiej, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 15 IX 1948 r. kurier poczty Wydziału II WUBP w Rzeszowie, kwiecień 1949 r. dyżurny oficer kancelarii Wydziału Ogólnego, 1 IV 1950 r. oficer śledczy Wydziału Śledczego, 1 IV 1953 r. kierownik Sekcji III Wydziału Śledczego, 1 X 1954 r. zastępca naczelnika Wydziału Śledczego, 1 IV 1955 r. zastępca naczelnika Wydziału VII WU ds. BP, 1 I 1956 r. naczelnik Wydziału VII, 1 I 1957 r. zastępca naczelnika Wydziału „T” KW MO w Rzeszowie, 1 VIII 1959 r. zastępca naczelnika Wydziału „B”, 1 VII 1960 r. naczelnik Wydziału Śledczego, 1 XI 1981 r. zastępca komendanta wojewódzkiego MO ds. polityczno-wychowawczych, 1 IV 1983 r. zastępca komendanta wojewódzkiego MO ds. SB, 1 VIII 1983 r. zastępca szefa WUSW ds. SB; zwolniony ze służby 15 IV 1988 r. (AIPN Rz, Karta ewidencyjna funkcjonariusza SB Jana Czajki).

I. Sytuacja operacyjna

W woj[ewództwie] rzeszowskim funkcjonuje nielegalna struktura b[yłej] „S[olidarności]” kierowana przez b[yłego] przewodniczącego MKR Rzeszów A[ntoniego] **Kopaczewskiego**, używająca nazwy „Oddział Solidarności Walczącej” w Rzeszowie. (Niekiedy struktura ta firmuje swoje wydawnictwa jako Porozumienie Prasowe „Solidarność Zwycięży” w Rzeszowie).

Oddział SW realizuje wytyczne i organizacyjnie podlega Organizacji SW we Wrocławiu, skąd otrzymuje wsparcie, głównie poligraficzne i w postaci nielegalnych wydawnictw. Kontakty konspiracyjne utrzymywane są także z grupami b[yłej] „S[olidarności]” z terenu Krakowa. Struktura inspirowała działalność grup b[yłej] „S[olidarności]” z Leżajska i Strzyżowa oraz dociera z literaturą antysocjalistyczną do załóg zakładów pracy miasta Rzeszowa, m.in. do WSK Rzeszów i ZZSD „Predom-Zelmer”.

Dysponuje ona punktami poligraficznymi i wydaje biuletyny „Galicja”, „Solidarność Zwycięży” oraz w okresach wzrostu napięć społeczno-politycznych w kraju ulotki i plakaty.

Struktura oddziaływała i współpracowała ze środowiskiem b[yłych] aktywistów NSZZ RI „S[olidarność]” w woj[ewództwie] rzeszowskim, prowadząc opozycyjną działalność w ramach tzw. komisji ds. realizacji porozumień rzeszowsko-ustrzyckich² oraz regionalnego komitetu oporu rolników³.

Z informacji operacyjnych od TW „Irena”⁴, „Lesio” oraz techniki operacyjnej wynika, że aktywiści struktury zdecydowani są, zgodnie z wytycznymi TKK „S[olidarność]” i SW, podjąć działania mające na celu zaagitowanie społeczeństwa do bojkotu wyborów do Sejmu PRL wyznaczonych na dzień 13 X [19]85 [r.]. Rozważają także możliwość uczczenia kolejnej rocznicy 31 sierpnia.

Dodatkowo, jak wynika z informacji TW „Lesio”, członek kierownictwa tej struktury – J[anusz] **Szkućnik** proponuje koncepcję tworzenia tzw. społecznych komisji kontroli wyborów w celu zaskarżania do sądu rzekomych faktów fałszowania wyborów i propagandowego wykorzystania tego.

² Szerzej zob. T. Bereza, *Strajki ustrzycko-rzeszowskie grudzień 1980 – luty 1981*, Rzeszów 2006.

³ Rzeszowski Komitet Oporu Rolników został utworzony w listopadzie 1983 r. przez działaczy NSZZ RI „Solidarność”. Zajmował się m.in. drukowaniem i kolportowaniem podziemnych wydawnictw. Współpracował z SW Oddział w Rzeszowie.

⁴ TW ps. „Irena” – bliższych danych nie ustalono.

Poprzez TW ps. „Apollo”, „Lesio” i „Artur” stwierdzono w miesiącu czerwcu i początkiem lipca br. kolportaż wydawnictw antypaństwowych w środowisku b[yłych] działaczy „S[olidarności]” i sympatyków struktury, w treściach których nawołuje się do bojkotu wyborów.

Wstępne dane operacyjne wskazują, że Oddział SW w okresie poprzedzającym wybory nasili akcje ulotkowe oraz zaktywizuje działalność agitacyjną na rzecz zakłócenia wyborów do Sejmu.

II. Prognozy rozwoju sytuacji

Powyższa analiza sytuacji operacyjnej wskazuje, że działacze Oddziału SW w miesiącach poprzedzających wybory do Sejmu PRL podejmą na terenie woj[ewództwa] rzeszowskiego:

- agitację słowną w różnych środowiskach do nieuczestnictwa w wyborach,
- współdziałanie z inną strukturą konspiracyjną w zakresie działań zmierzających do bojkotu wyborów,
- działania propagandowe poprzez produkcję i kolportaż większych niż dotychczas ilości biuletynów o treściach krytykujących ordynację wyborczą i osoby biorące udział w kampanii,
- produkcję i kolportaż wydawnictw ulotkowych agitujących do bojkotu wyborów,
- ewentualne próby tworzenia nielegalnych „komisji” w celu propagandowego wykazywania rzekomego fałszowania przebiegu wyborów,
- próby nieoficjalnej lub oficjalnej obserwacji punktów wyborczych, w celu szacowania frekwencji lub oddziaływania na udających się do głosowania.

Wymienione prognozy uzasadniają konieczność aktywizacji działań operacyjnych SB w celu:

- 1) zapewnienia wyprzedzającego rozpoznania inicjatyw i zamiarów Oddziału SW oraz podejmowania odpowiedniego przeciwdziałania;
- 2) wypracowania i przeprowadzenia działań profilaktycznych i odstraszających figurantów;
- 3) operacyjnego zablokowania zagrożonych środowisk i załóg zakładów pracy przed działalnością tej struktury;
- 4) operacyjnego ustalenia lokalizacji punktów poligraficznych i kolportażowych oraz ich procesowej likwidacji;

- 5) ustalenia i zrealizowania przedsięwzięć uniemożliwiających czynne zakłócenie kampanii wyborczej i aktu głosowania.

III. Kierunki działań operacyjnych

W celu realizacji przedstawionych wyżej zadań zmierzających do przeciwdziałania wrogim inicjatywom Oddziału SW w Rzeszowie planuje się działania operacyjne realizować w następujących kierunkach:

1. Powołać do rozpracowania struktury 6. osobową grupę wartościowych pracowników operacyjnych.
2. Uaktywnić pracę z OZI posiadającymi bezpośrednie dotarcie do figurantów, zintensyfikować realizację prowadzonych kombinacji operacyjnych oraz dokonać nowych pozyskań.
3. Działania operacyjne skoncentrować na rozpracowaniu aktywu kierowniczego struktury, tj. A[ntoniego] **Kopaczewskiego**, A[ndrzeja] **Kucharskiego** oraz J[anusza] **Szkutnika**, a także poligrafów grupy M[arka] **Koniecznego**⁵ i L[eszka] **Rybaka**.
4. Uaktywnić pracę operacyjną w sprawie operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Plac” (SB RUSW Leżajsk) i krypt[onim] „Konspiratorzy” (S[amodzielną] S[ekcja] VI wm.).
5. W trybie pilnym zrealizować we współdziałaniu z Wydz[iałem] „T” wm. 2 instalacje PP.
6. Wykorzystać aktywnie Wydz[iał] „B” do rozpoznania osób podejrzanych o organizację poligrafii i kolportażu literatury oraz ich kontaktów.
7. Opracować i zrealizować działania profilaktyczne i nękające wobec aktywistów struktury.
8. W oparciu o efekty rozpracowania, we współdziałaniu z Wydz[iałem] Śledczym wm. wypracować formy procesowych działań likwidacyjnych.

IV. Przedsięwzięcia operacyjne

W celu skoncentrowania i uaktywnienia rozpracowania nielegalnej struktury b[yłej] „S[olidarności]”, kierowanej przez b[yłego] przewodniczącego MKR Rzeszów A[ntoniego] **Kopaczewskiego**, używającej nazwy Oddział

⁵ Marek Konieczny, ur. 26 IX 1960 r. w Wałbrzychu, student Politechniki Rzeszowskiej, działacz SW, łącznik, organizator druku, kolporter.

Solidarność Walcząca w Rzeszowie, włączyć sprawę operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Poligraf” i „Robotnik” do sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Pięć”, i w ramach tej sprawy planuje się:

1. Zrealizować kombinacje operacyjne umożliwiające procesowe udokumentowanie niezgodnej z prawem działalności grupy, w tym:

a) poprzez TW ps. „Lesio”:

– kontynuować działalność pozorowanej grupy „Solidarności” kierowanej przez TW ps. „Janusz”^c;

(na bieżąco realizował będzie st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz** i st[arszy] insp[ektor] ppor. M[arek] **Witek**)^d;

– doprowadzić, aby TW ps. „Kinga”^e przejęła archiwum struktury, była wykorzystywana jako łączniczka grupy na Kraków oraz przepisywała teksty do biuletynów wydawanych przez strukturę,

(zrealizuje do 15 września br. z[astęp]ca n[aczeln]ka Wydz[iału] V kpt. A[ndrzej] **Czerwiński** i st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz**);

– spowodować, aby TW ps. „Robert”^f przejęła punkt poligraficzny struktury,

(zrealizuje do 15 września br. z[astęp]ca n[aczeln]ka Wydz[iału] V kpt. A[ndrzej] **Czerwiński** i st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz**);

– wytypować i wprowadzić źródło informacji będące na stanie Sekcji III do grupy osób zajmujących się poligrafią struktury,

(wykonają do 10 września br. st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz** i mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek**);

^c *Na marginesie nieczytelny dopisek odręczny: wzm[ocnić] grupę, ew[entualnie] Sylwek.*

^d Marek Witek, ur. 9 IV 1955 r. w Nowym Sączu, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 VII 1980 r. wywiadowca Wydziału „B” SB z pełnieniem obowiązków w Wydziale III „A” SB KW MO w Rzeszowie, 1 I 1981 r. młodszy inspektor Wydziału III „A”, 1 XII 1981 r. młodszy inspektor Wydziału V, 1 III 1983 r. inspektor Wydziału V, 1 IV 1984 r. starszy inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. starszy inspektor Wydziału Ochrony Gospodarki SB; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/447, Akta osobowe Marka Witka).

^e TW ps. „Kinga” – Marta Kolek.

^f TW ps. „Robert” – Ewa Pietraszek.

- b) poprzez TW ps. „Artur” utworzyć kanał przerzutu literatury dla pozorowanej grupy b[yłej] „S[olidarności]” tego TW,
(wykona do 15 września br. z[astęp]ca n[aczeln]ka kpt. A[n-drzej] **Czerwiński**;
- c) poprzez TW ps. „Apollo” i skojarzenie z nim nowo pozyskanego źródła informacji przejąć punkt przepisywania i sporządzania matryc celem procesowego udokumentowania nielegalnej działalności prowadzonej przez członków kierownictwa struktury^d,
(wykona do dnia 10 września br. mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek**).
2. Uaktywnić pracę operacyjną z TW ps. „Artur”, „Apollo”, „Lesio”, „Franek”^e, „Strug”, „Okon”, w celu bieżącego rozpoznawania zamiarów struktury,
(wykonywać będą na bieżąco z[astęp]ca n[aczeln]ka kpt. A[n-drzej] **Czerwiński**, st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz**, insp[ektor] ppor. J[anusz] **Tyrakowski**, mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek**).
3. Zaktywizować pracę z KO ps. „Izyda”¹⁰ w celu zdobycia materiałów kompromitujących na A[ntoniego] **Kopaczewskiego** oraz materiałów obciążających żonę A[ndrzej] **Kucharskiego**^f,
(wykona do 10 września br. kier[ownik] Sekcji por. J[anusz] **Klader**).
4. Dokonać analizy zasadności pracy obiektu PP krypt[onim] „Wars” lub ewentualnej poprawy instalacji w celu zwiększenia efektywności jego dalszej eksploatacji,
(wykona do 25 sierpnia br. z[astęp]ca n[aczeln]ka kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**).
5. Pozyskać do współpracy **Janisławską-Mazurkiewicz** Elżbietę¹¹ – sąsiadkę figuranta J[anusza] **Szcutnik**[a], zamieszkałą w bezpośrednim sąsiedztwie wymienionego, w celu zastosowania PP wobec figuranta,

^d *Obok na lewym marginesie odręczny dopisek: ew[entualnie] Sylwek. Powyżej nad tekstem dopisek: części do samochodu itp. od męża, czyli „Sylwka”.*

^e *Pseudonim zakreślony odręcznie, obok strzałka i dopisek na marginesie: pieniądze 20 tys. zł.*

^f *Punkt 3 ujęty w kłamrę, obok dopisek odręczny: wykonać.*

⁹ TW ps. „Franek” – Józef Kyc.

¹⁰ KO ps. „Izyda” – bliższych danych nie ustalono.

¹¹ Elżbieta Janisławska-Mazurkiewicz – ur. 1 I 1955 r. w Kaczorce, dziennikarka Polskiego Radia w Rzeszowie.

(wykonają do dnia 31 sierpnia br. z[astęp]ca n[aczeln]ka kpt. A[ndrzej] **Czerwiński** i st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz**).

- 6^g. Wykorzystać posiadane materiały operacyjne i pozyskać do współpracy kontakt A[ntoniego] **Kopaczewskiego** – **Pączka** Alicję¹², która przekazuje mu dolary od aktywisty opozycji warszawskiej w celu zdobycia materiałów obciążających i kompromitujących figuranta,

(wykona do dnia 30 sierpnia br. mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek**).

7. Figurantów A[ntoniego] **Kopaczewskiego**, A[ndrzej] **Kucharskiego**, J[anusza] **Szkuтника** poddawać systematycznej kontroli Wydz[iału] „B” w celu naprowadzenia na istotne kontakty mogące ujawnić miejsca druku i kolportażu grupy,

(na bieżąco wykonywać będą pracownicy Sekcji III).

8. Zebrane materiały operacyjne na kontakty figuranta grupy E[dwarda] **Jaskółkę**¹³ wykorzystać do pozyskania jego osoby i włączenia go do rozpracowania struktury,

(wykonają st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz** i mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek** do dnia 15 września br.).

9. Dokonać wszechstronnego przepracowania:

- a) Marty **Śledzianowskiej**¹⁴ – współpracownicy J[anusza] **Szkuтника**, pracownicy Krajowego Związku Elektrotechnicznych Spółdzielni Pracy w Katowicach – Rzeszowskie Przedsiębiorstwo Produkcji Rynkowej „Elektromet” w Rzeszowie – Wytwórnia Wyrobów Papierniczych w Rzeszowie, m.in. poprzez:
- zorganizowanie OZI kategorii KO i TW w miejscu pracy i zamieszkania, ^h– kto je ma?^h
 - uzyskanie operacyjnych opinii o wymienionej z jej środowiska. Zebrane materiały wykorzystać do pozyskania wym[ienionej] do współpracy z naszymi organami.

^g Numer ujęty w kółko, obok odręczny znak zapytania.

^{h-h} Fragment dopisany odręcznie.

¹² Alicja Pączka, ur. 27 VI 1950 r. w Łańcucie, technik budowlany, działaczka SW, kolporterka.

¹³ Edward Jaskółka, ur. 25 X 1950 r. w Sokołowie Podlaskim, murarz, zatrudniony w PBRHiU „Budrem” w Rzeszowie, działacz SW.

¹⁴ Marta Śledzianowska – bliższych danych nie ustalono.

- (wykonają st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz** i mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek** do dnia 15 września br.);
- b) ¹⁵ Stanisława **Szcząchor**[a] przekazującego papier na potrzeby wydawnicze grupy w celu jednoznacznego ustalenia:
- źródła pochodzenia papieru,
 - stopnia jego zaangażowania w działalność opozycyjną,
 - powiązań z działaczami struktury,
(wykona mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek** do dnia 15 września br.);
- c) ¹⁶ Tadeusza **Trel**[i] uczestniczącego w przekazywaniu papieru dla potrzeb poligraficznych struktury, ustalając:
- miejsca docelowego przekazu papieru (ewentualność umiejscowienia poligrafii),
 - stopień zaangażowania w działalność konspiracyjną,
(wykona mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek** do dnia 10 września br.);
- d) rodziny A[ndrzeja] **Kucharskiego** ze szczególnym uwzględnieniem matki Eleonory **Kucharskiej**, zam[ieszkałej] Rzeszów, ul. Dąbrowskiego [...], ustalając:
- miejsca przechowywania nielegalnych wydawnictw,
 - stopień wykorzystywania członków rodziny do działalności niezgodnej z prawem,
(wykonają pracownicy powołanej grupy operacyjnej do dnia 10 września br.);
- e) ¹ miejsca pracy A[ndrzeja] **Kucharskiego**, organizując dwa osobowe źródła informacji kategorii TW (w pokoju nr 102 – miejsce rozdziału literatury oraz w pokoju bezpośredniego jego miejsca pracy) w celu:
- bieżącej kontroli figuranta,
 - rozpracowania jego kontaktów,

¹ *Obok na marginesie odręczny dopisek: sam[ochód].*

² *Na marginesie dopisek odręczny: spr[awdzić?] samochód Andrzeja M[edyńskiego?].*

¹⁵ Stanisław Szcząchor, ur. 20 VI 1954 r. w Biłgoraju, zatrudniony w Fabryce Lamp Wyładowczych „Polam” w Pogwizdowie koło Rzeszowa, działacz SW.

¹⁶ Tadeusz Trela, ur. 16 V 1951 r. w Mielcu, pracownik „Inwestprojektu”, działacz SW.

- zebrania informacji mogących posłużyć do wypracowania koncepcji uzyskania materiałów dowodowych na figuranta,
 - (wykonają z[astęp]ca n[aczeln]ka kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**, st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz**, mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek** do dnia 31 sierpnia br.);
 - f) istotnych ustalonych dotychczas kontaktów J[anusza] **Szcutnika** w celu organizacji TW pod figuranta,
 - (wykona do dnia 15 września br. st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz**).
10. We współdziałaniu z Wydz[iałem] III wm. podjąć działania na rzecz operacyjnego umocnienia się w środowisku b[yłych] studentów Politechniki Rzeszowskiej Marka **Koniecznego** i Leszka **Rybaka**:
- poprzez TW ps. „Arkus” ustalić osoby współpracujące z nimi,
 - przepracować adres, na którym czasowo zamieszkuje M[arek] **Konieczny**,
 - (wykona pracownik Wydz[iału] III w terminie do dnia 8 września br.).
11. Wspólnie z Wydziałem Śledczym opracować dokumenty umożliwiające prowadzenie rozmów ostrzegawczych z członkami kierownictwa struktury i ich rodzinami, tj. A[ntonim] **Kopaczewskim**, J[anuszem] **Szcutnikiem**, A[ndrzejem] **Kucharskim**, M[arkiem] **Koniecznym**, W[o]jciechem] **Bałą**,
- (dokumenty opracuje mł[odszy] insp[ektor] chor. B[ogusław] **Brzuszek**).
12. Prowadzić działania nękające wobec: J[anusza] **Szcutnika**, A[ndrzej] **Kucharskiego**, A[ntoniego] **Kopaczewskiego**, m.in:
- a) w ustalonym operacyjnie terminie dokonać, we współdziałaniu z Wydz[iałem] III wm., kontroli kiosku „Ruch[u]”, w którym pracuje matka J[anusza] **Szcutnika**,
 - (wykona do dnia 30 września br. st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz**);
 - b) utrzymać stały kontakt z dzielnicowymi RUSW w Rzeszowie i w terminie do dnia 26 sierpnia br. ustalać poprzez nich miejsca pobytu J[anusza] **Szcutnika**,
 - (wykona do dnia 26 sierpnia br. z[astęp]ca n[aczeln]ka kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**);
 - c) zadaniować Wydz[iał] Ruchu Drogowego do systematycznej,

wszechstronnej kontroli samochodu osobowego, jakim porusza się
A[ndrzej] **Kucharski**,

(wykona w terminie do 25 VIII [19]85 r. z[astęp]ca n[aczeln]ka
kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**).

13. We współdziałaniu z SB RUSW w Leżajsku dokonać aktualnej anali-
zy prowadzonej sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim]
„Plac”, kontynuując rozpracowanie grupy i powiązania ze strukturą
regionalną SW w Rzeszowie,

(wykonają w terminie do 20 VIII 1985 r. st[arszy] insp[ektor] por.
L. **Biały**¹⁷ i mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek**).

14. Współdziałać z Samodzielną Sekcją VI wm., wykorzystując OZI ze
sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Konspiratorzy” do
rozpracowania struktury regionalnej,

(wykonają w terminie do 27 VIII 1985 r. kier[ownik] S[amo-
dzielnej] S[ekcji] VI mjr R[yszard] **Gil** i z[astęp]ca n[aczeln]ka
kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**).

V. Uwagi

1. W celu terminowej i prawidłowej realizacji zaplanowanych przedsię-
wzięć operacyjnych proponuje się utworzenie grupy operacyjnej pod
kierownictwem z[astęp]cy n[aczeln]ka kpt. A[ndrzej] **Czerwińskiego**,
w składzie:

– pracownicy Sekcji III Wydz[iału] V:

st[arszy] insp[ektor] por. A[leksander] **Bogusz**

mł[odszy] insp[ektor] mł. chor. B[ogusław] **Brzuszek**;

– pracownik Wydz[iału] III wm.

^kinsp[ektor] ppor. Marek Bielecki^{k 18};

^{k-k} *Wpisano odręcznie w miejscu wykropkowanym.*

¹⁷ Właśc. Tadeusz Biały, ur. 18 I 1948 r. w Ujeznej, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 IX 1970 r. milicjant posterunkowy KP MO Przeworsk, 1 IV 1975 r. komendant Posterunku MO w Zarzeczcu, 16 I 1977 r. referent operacyjny Komisariatu MO w Nowej Sarzynie, 1 V 1981 r. inspektor Grupy Operacyjnej Leżajsk Wydziału IV SB KW MO w Rzeszowie, 21 VIII 1983 r. inspektor Grupy III SB RUSW Leżajsk, 1 X 1983 r. starszy inspektor Grupy V, 16 I 1990 r. inspektor Grupy Techniki Kryminalistycznej RUSW Leżajsk; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00225/15, Akta osobowe Tadeusza Białego).

¹⁸ Marek Bielecki, ur. 3 V 1959 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1 IX 1984 r. inspektor Wydziału Inspekcji WUSW w Rzeszowie, 16 I 1985 r. inspektor Wydziału

- pracownik SB RUSW w Leżajsku
st[arszy] insp[ektor] por. T[adeusz]¹ **Biały**;
- pracownik Samodzielnej Sekcji VI wm.
[...]¹

Grupa pracować będzie pod bezpośrednim nadzorem naczelnika Wydziału V – ppłk. St[anisława] **Śledziony**.

2. Plan będzie na bieżąco aktualizowany, w zależności od rozwoju sytuacji operacyjnej i wyników realizacji kolejnych przedsięwzięć operacyjnych.

^mNaczelnik Wydziału V
WUSW w Rzeszowie
ppłk mgr Stanisław Śledziona^m

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – Z[astęp]ca szefa ds. SB

Egz. nr 2, 3 – Wydz[iał] V wm.

Opr[acowali] A[ndrzej] Cz[erwiński], J[anusz] K[lader]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 68–74, oryginał, mps.

III SB, 1 VII 1986 r. starszy inspektor Wydziału III, 1 XI 1989 r. starszy inspektor Wydziału Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa, 16 I 1990 r. dowódca plutonu Liniowej Kompanii Prewencji Rezerwy Oddziałów MO; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 220/4, Akta osobowe Marka Bieleckiego).

¹ *W oryginale: L.*

¹ *W oryginale pozostawiono miejsce wykropkowane.*

^{m-m} *Pieczątka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.*

1985 październik 1, Rzeszów – Notatka służbowa ze spotkania Andrzeja Medyńskiego¹ z funkcjonariuszem WUSW w Rzeszowie kpt. Józefem Kosior²; tajne

^aWojewódzki Urząd
Spraw Wewnętrznych
w Rzeszowie^a
L[iczb]a dz[iennika] ^bOE 0828/85^b

Rzeszów, 1 X 1985 [r.]

^cPrzekazać do Wydz[iału] V wm.
2 X [19]85 [r.]^c

^dppłk mgr Tadeusz Mazurek^{d3}

Notatka służbowa

W dniu 28 IX [19]85 r. spotkałem się ze swoim znajomym Andrzejem Medyńskim, który przebywał na przyjęciu u mojego sąsiada. Podczas spotkania poinformował mnie, iż chce sam osobiście ze mną porozmawiać. Po imprezie u sąsiada zaprosiłem go do domu i kiedy byliśmy w oddzielnym pokoju, A[ndrzej] Medyński przekazał mi, że chciałby się ze mną podzielić tajnymi informacjami, jakie on posiada. Najpierw badał mnie, jak ja reaguję.

^{a-a} Prostokątna pieczęć nagłówkowa z godłem państwowym u góry, u dołu miejsce na numer dziennika.

^{b-b} Numer wpisany odręcznie.

^{c-c} Fragment napisany odręcznie.

^{d-d} Pieczętka imienna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

¹ Andrzej Medyński – TW ps. „Saron”.

² Józef Kosior, funkcjonariusz pionu milicyjnego WUSW w Rzeszowie, bliższych danych nie ustalono.

³ Tadeusz Mazurek, ur. 15 XI 1929 r. w Rudniku, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1 V 1957 referent Sekcji Rejestracji Cudzoziemców Wydziału Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych KW MO w Rzeszowie, 15 XII 1957 r. starszy referent, 1 XI 1958 r. kierownik Sekcji, 1 IX 1960 r. oficer operacyjny Samodzielnej Sekcji Rejestracji Cudzoziemców, 25 VII 1963 r. przekazany do dyspozycji zastępcy komendanta wojewódzkiego MO ds. Bezpieczeństwa, 1 XII 1963 r. oficer operacyjny Wydziału IV SB, 1 VIII 1964 r. starszy oficer operacyjny Wydziału IV, 1 IV 1967 r. inspektor operacyjny Wydziału IV, 1 VI 1970 r. kierownik grupy

Mówił przy tym, że to, co on wie na temat pewnych osób z miejsca pracy i spoza, to chciałby się tym podzielić z pracownikami SB. Ma on jednak skrupuły i obawę, bo sam jest częściowo zamieszany w działalność podziemia liderów solidarności^c – [Antoniego] Kopaczewskiego, [Andrzeja] Kucharskiego i innych.

Już od dawna nosił się z zamiarem nawiązania kontaktu z pracownikami SB, którym chciałby pomóc, ale nie wie, jak to zrobić, bo boi się, że sam poniesie odpowiedzialność karną. Ponadto nie chciałby być świadkiem oraz nie chce, aby o tym wiedziała jego żona i otoczenie. Sugerował w rozmowie, że chciałby on nieoficjalnie współpracować z SB gwarantującym mu swobodę i wolność oraz niepociąganie go do odpowiedzialności za dotychczasową działalność. W dalszej części rozmowy A[ndrzej] Medyński poinformował, że od miesiąca marca br. jest pracownikiem Zakładu Projektowania i Usług Inwestycyjnych Wojewódzkiej Spółdzielni Mieszkaniowej „**Inwestprojekt**” przy ul. Świerczewskiego 8⁴. Wcześniej był pracownikiem Okręgowej Dyrekcji Dróg Publicznych przy ul. I Armii W[ojska] P[olskiego]⁵.

W nowym miejscu pracy na co dzień styka się z działaczami podziemia solidarności^c. Razem z nim w jednym pokoju pracuje Andrzej Kucharski, który od początku angażuje go do wykonywania różnych zadań. M.in. z jego polecenia i A[ntoniego] Kopaczewskiego sam przekazywał innym ulotki i ma ulotki w swoim mieszkaniu w Rzeszowie przy ul. I Armii WP [...]. Miał również propozycję od A[ndrzeja] Kucharskiego wyjazdu na kurs techniki powielania pisma tzw. sitodruku. Ponadto A[ndrzej] Kucharski prosił go o załatwienie pasty BHP⁶ z zakładów chemicznych (miejsca nie ustalono), używanej do powielania ulotek i pism. Podczas konwersacji A[ndrzej] Medyński przekazał też, że A[ndrzej] Kucharski uczestniczy w redagowaniu regionalnego pisma „**Galicja**” i „**Solidarność Walcząca**”. Jest on jakby korektorem tych pism i do ich opracowywania i drukowania dawał jemu propozycję. Medyński mówił mi, że jeżeli sam nie będzie pociągany do odpowiedzialności, to ustali i przekaże szczegóły oraz umożliwi ujęcie

Wydziału IV, 16 III 1974 r. zastępca naczelnika Wydziału „W”, 16 II 1981 r. naczelnik Wydziału III, 1 XI 1989 r. naczelnik Wydziału Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa; zwolniony ze służby 15 VI 1990 r. (AIPN Rz, 00215/485, Akta osobowe Tadeusza Mazurka).

^c *Tak w tekście.*

⁴ Obecnie ul. Zamkowa.

⁵ Obecnie ul. Legionów.

⁶ W latach osiemdziesiątych XX w. środek myjąco-czyszczący, stosowany w zakładach pracy.

osób na gorącym uczynku drukowania pism lub ulotek. Z relacji wynikało, że drukiem mają się zajmować pracownicy „Zelmeru” Rzeszów – działacze podziemia solidarności^c. A[ndrzej] Medyński mówił też, że 'on zna przecieki literatury^f i pism dostarczanych do Rzeszowa z Wrocławia i Katowic. Sam też był angażowany do jej dostarczania i może teraz w każdej chwili dostarczyć aktualną literaturę. W ostatnim czasie w pracy A[ndrzej] Kucharski zwrócił się do niego z propozycją wynajęcia jego mieszkania na obserwację wyborów [w] Obwodowej Komisji Wyborczej, mieszczącej się w [lokalu] Okręgowej Dyrekcji Dróg Publicznych przy ul. I Armii WP. Wymieniony A[ndrzej] Medyński mieszka w tym samym budynku wraz z rodziną (żona i 2 dzieci), na propozycję tę on się nie zgodził. Medyński mówił też, że po aresztowaniu [Janusza] Szkutnika – A[ndrzej] Kucharski działa znacznie ostrożniej, boi się wpadki. Zdaniem jego A[ndrzej] Kucharski to osoba inteligentna, ale nastawiona jednokierunkowo, poważnie zaangażowana wraz z innymi w działalność podziemia. Po wprowadzeniu stanu wojennego był internowany. Podczas rozmowy A[ndrzej] Medyński proponował, abym do czwartku (do 3 X br.) skontaktował go z kimś ze Służby Bezpieczeństwa, bo w piątek wyjeżdża do Jasła. Podał mi swój telefon do pracy [...]^g wew[nętrzny] [...]^g.

Jeżeli chodzi o A[ndrzej] Medyńskiego, to z tego, co wiem, wymieniony posiada ukończone technikum Drogowe w Jarosławiu, pochodzi z rejonu Jasła lub z samego Jasła. Żona jego, Elżbieta z d. Dąbrowska⁷, też skończyła to samo Technikum. Mieszkała ona poprzednio w Koniaczkowie k[olo] Jarosławia. Ma ona bardzo bogatych rodziców. Wymieniona nie pracuje – wychowuje dwoje małych dzieci.

Przedsięwzięcia

1. Notatkę przekazać do Wydz[iału] III^h SB.
2. Po uzgodnieniu i uzyskaniu zgody przełożonych, doprowadzić do spotkania prac[ownika] SB z A[ndrzejem] Medyńskim.

kpt. J[ózef] Kosior^d

Źródło: AIPN Rz, 00102/1367, t.1, k. 10–12, mikrofilm, mps.

^{f-f} Tak w tekście.

^g Pominięto numery telefonów.

^h Numer wpisano odręcznie.

ⁱ Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

⁷ Elżbieta Medyńska, ur. 15 V 1959 r. w Jarosławiu.

Nr 18

1985 październik 1, Rzeszów – Notatka służbowa dotycząca Andrzeja Łyki¹, sporządzona przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Ryszarda Szczygła²; tajne

Rzeszów, dnia 1 X [19]85 [r.]

Notatka służbowa

Łyko Andrzej, s. Jana i Waławy z d[omu] Kluzek, ur. 31 X 1956 r. Rzeszów, zam[ieszkały] Rz[esz]ów, ul. Zygmuntowska [...], obywatelstwo i narodowość polska, wykształcenie średnie techniczne, stan cywilny żona-ty, dwoje dzieci, zatrudniony Archiwum Państwowe Rzeszów na stanowisku – magazynier akt. D[owód] o[sobisty] nr [...] wydany 20 III [19]75 r.

Wymieniony utrzymuje kontakty związane z działalnością konspiracyjną Oddziału Solidarność Walcząca w Rzeszowie. Z uzyskanych materiałów operacyjnych wynika, że wymieniony spełnia funkcję łącznika tej struktury.

Sporządził
chor. R[yszard] Szczygieł

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 2, k. 117, oryginał, rkps.

¹ Andrzej Łyko, ur. 31 X 1956 r. w Rzeszowie, pracownik Archiwum Państwowego w Rzeszowie, działacz SW, prowadził magazyn papieru oraz punkt odbioru podziemnej literatury.

² Ryszard Szczygieł, ur. 13 V 1946 r. w Fritzlar – Niemcy, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 16 IV 1970 r. milicjant ZOMO w Rzeszowie, 16 VII 1976 r. dowódca drużyny ZOMO, 1 VI 1979 r. szef kompanii Ośrodka Szkolenia ZOMO, 1 VII 1980 dowódca plutonu lekkiego ZOMO, 16 III 1982 r. inspektor Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie, 1 I 1983 r. starszy inspektor Wydziału V, 16 VI 1986 r. młodszy inspektor Wydziału „W”, 30 VI 1989 r. referent Grupy Paszportów RUSW w Ropczycach, 1 X 1989 r. inspektor Wydziału VI SB WUSW w Rzeszowie, 1 XI 1989 r. inspektor Wydziału Ochrony Gospodarki SB; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/433, Akta osobowe Ryszarda Szczygła).

Nr 19

1985 październik 2, Rzeszów – Zobowiązanie do współpracy z SB podpisane przez Andrzeja Medyńskiego TW ps. „Saroń”

Andrzej Medyński
35-111 Rzeszów
ul. I A[rmii] W[ojska] P[olskiego] [...].

Rzeszów, 2 X [19]85 [r.]

Zobowiązanie

Zobowiązuję się do współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa w zakresie interesujących ją tematów i zagadnień, a w szczególności rozpracowywania i zwalczania działalności antypaństwowej. Moja współpraca z SB polegać będzie na realizowaniu zleconych zadań i informowaniu SB o wynikach w formie pisemnej lub ustnej, zgodnie z faktami i prawdą.

Dla zapewnienia konspiracji współpracy używał będę pseudonimu „**Saroń**”. Faktu współpracy z SB nie ujawnię nawet przed osobami najbliższymi i zachowam go w ścisłej tajemnicy. Zostałem uprzedzony o odpowiedzialności karnej za niedotrzymanie powyższego zobowiązania.

Andrzej Medyński^a
Saroń

Źródło: AIPN Rz, 00102/1367, t. 1, k. 9, oryginał, rkps.

^a Obok nieczytelny podpis odręczny.

1985 październik 8, Rzeszów – Plan przeprowadzenia rewizji u osób zaangażowanych w działalność konspiracyjną, zatwierdzony przez zastępcę szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie płk. Jana Czajkę; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 8 X 1985 [r.]

^aZastępca szefa

Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych
ds. Służby Bezpieczeństwa w Rzeszowie
płk Jan Czajka^a

Plan

przeprowadzenia przeszukań u osób zaangażowanych
w nielegalną działalność antypaństwową

I. Sytuacja operacyjna

Poprzez TW ps. „Lesio”, „Apollo” uzyskano informację, że następujące osoby:

1. Andrzej **Kucharski**, zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Sportowa [...],
2. Emanuel **Biel**¹, zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Pułaskiego [...],
3. Wojciech **Bała**², zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Broniewskiego [...],
4. Eleonora **Kucharska**, zam[ieszkała] Rzeszów, ul. Dąbrowskiego [...],
5. Jan **Ostrowski**³, zam. Strażów [...],
6. Kazimierz **Chorzępa**⁴, zam. Trzebuska [...],
7. Janusz **Kopera**⁵, zam. Biały Bór [...], gm. Przecław,

^{a-b} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

¹ Emanuel Biel – TW ps. „Apollo”.

² Wojciech Bała – TW ps. „Lesio”.

³ Jan Ostrowski, ur. 23 VI 1946 r. w Goleźdinowie, rolnik, działacz NSZZ RI „Solidarność”.

⁴ Kazimierz Chorzępa, ur. 20 I 1953 r. w Sokołowie Małopolskim, rolnik, w 1981 r. wiceprzewodniczący Zarządu Gminnego NSZZ RI „Solidarność” w Sokołowie, od 1983 r. działacz RKOR, współdziałał z SW w Rzeszowie, członek redakcji „Wsi Polskiej”.

⁵ Janusz Kopera, ur. 26 VI 1942 r. w Białym Borze, rolnik, w 1981 r. członek WKZ NSZZ RI „Solidarność”, działacz RKOR, współdziałał z SW w Rzeszowie.

8. Stefan **Wójcik**⁶, zam. Godowa [...], gm. Strzyżów,
9. **Cisło** Janusz⁷, zam. Świlcza [...],
10. **Buczak** Czesław⁸, zam. Rzeszów, ul. Łukasiewicza^b [...], uczestniczą w działalności nielegalnej struktury b[ylej] „S[olidarności]” używającej nazwy Oddział Organizacji Solidarności Walczącej w Rzeszowie i przygotowują do późniejszego rozkolportowania wydawnictwa i ulotki, w treści których nawołuje się do bojkotu wyborów do Sejmu PRL.

Wyżej wymienione osoby w miejscach swojego zamieszkania i pracy posiadają urządzenia służące do produkcji nielegalnych ulotek i przechowują wydawnictwa antypaństwowe.

W związku z powyższym planuje się u wymienionych osób dokonanie przeszukań.

II. Cel przeszukań

Niedopuszczenie do wyprodukowania i rozkolportowania wydawnictw oraz ulotek, w treści których nawołuje się do bojkotu wyborów do Sejmu PRL.

Uzyskanie dowodów procesowych przeciwko osobom zaangażowanym w nielegalną działalność.

III. Czas i sposób dokonania przeszukań

1. Przeszukania planuje się przeprowadzić w dniu 8 X 1985 [r.] o godz. 9.00.
2. Przeszukań dokonują grupy złożone z funkcjonariuszy SB WUSW Rzeszów i SB RUSW Mielec, Strzyżów, Kolbuszowa zgodnie z miejscem zamieszkania figurantów.
3. Przeszukania planuje się dokonać o tej samej godzinie u wszystkich wymienionych w planie figurantów.

^b *Woryginalne*: Łukasiewicza.

⁶ Stefan Wójcik, ur. 10 XI 1921 r. w Godowej, działacz SW i RKOR. Zm. 10 VI 1994 r.

⁷ Janusz Cisło, ur. 19 XII 1955 r. w Rzeszowie, pracownik WSK „PZL-Rzeszów”. 17 VI 1984 r. zatrzymany podczas rozklejania ulotek na przystanku w Świlczy. Na podstawie amnestii z lipca 1984 r. Prokurator Rejonowy w Rzeszowie wydał postanowienie o umorzeniu postępowania oraz uchylił tymczasowe aresztowanie.

⁸ Czesław Buczak, ur. 19 III 1954 r. w Rzeszowie, pracownik Państwowego Ośrodka Maszynowego w Tyczynie, od 1984 r. związany z Duszpasterstwem Ludzi Pracy przy Kościele Najświętszego Serca Jezusowego w Rzeszowie.

IV. Siły i środki

Przeszukań dokonają grupy operacyjno-śledcze na podstawie nakazu przeszukań wystawionego przez naczelnika Wydz[iału] Śledczego.

1. Andrzej **Kucharski**

- ^cpor. J[acek] **Baszkiewicz**^{c 9} pracownik Wydz[iału] Śledczego
- ppor. J[anusz] **Tyrakowski** pracownik Wydz[iału] V
- por. J[an] **Rejment**¹⁰ pracownik Wydz[iału] V
- samochód Wydz[iału] ^cII^c

2. Emanuel **Biel**

- ^cppor. A[ndrzej] **Buczek**^{c 11} pracownik Wydz[iału] Śledczego
- chor. J[erzy] **Kloc**¹² pracownik Wydz[iału] V
- chor. E[dward] **Cieśliński**¹³ pracownik Wydz[iału] V
- samochód Wydz[iału] ^cIII^c

^{c-c} *Fragment wpisany odręcznie w miejsce wykropkowane.*

⁹ Jacek Baszkiewicz, ur. 23 IX 1956 r. w Jarosławiu, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 29 XII 1980 r. inspektor Wydziału Śledczego SB KW MO w Rzeszowie, 1 IV 1985 r. starszy inspektor Wydziału Śledczego SB WUSW; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 153/1, Akta osobowe Jacka Baszkiewicza).

¹⁰ Jan Rejment, ur. 15 X 1953 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 IX 1978 r. młodszy inspektor Wydziału „B” SB KW MO, 1 X 1978 r. młodszy inspektor Wydziału III SB, 1 IX 1979 r. inspektor Wydziału III „A”, 1 XII 1981 r. inspektor Wydziału V, 1 I 1983 r. starszy inspektor Wydziału V, 1 IX 1986 r. inspektor Wydziału „W” SB, 16 II 1988 r. kierownik zmiany Wydziału „W”, 16 VI 1989 r. przeniesiony służbowo do dyspozycji szefa WUSW w Rzeszowie oraz skierowany do pełnienia służby w Wydziale II SB WUSW jako starszy inspektor, 1 VII 1989 r. starszy inspektor Wydziału II (AIPN Rz, 216/11, Akta osobowe Jana Rejmenta).

¹¹ Andrzej Buczek, ur. 13 IX 1946 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 VIII 1970 r. do 31 VII 1971 r. pełnił służbę milicjanta w ZOMO KW MO w Rzeszowie. Powtórnie przyjęty 1 III 1972 r., do 30 XI 1982 r. pełnił funkcję kierowcy Wydziału Transportu KW MO w Rzeszowie, od 1 XII 1982 r. przeniesiony na stanowisko inspektora Wydziału Śledczego SB; zwolniony ze służby 31 V 1989 r. (AIPN Rz, 00215/373, Akta osobowe Andrzeja Buczka).

¹² Jerzy Kloc, ur. 21 IX 1956 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 16 XI 1981 r. milicjant kompanii konwojowo-ochronnej KM MO w Rzeszowie, 30 IX 1982 r. młodszy inspektor Wydziału V SB KW MO/WUSW w Rzeszowie, 1 XI 1989 r. młodszy inspektor Wydziału Ochrony Gospodarki SB; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00225/53, Akta osobowe Jerzego Kłoca).

¹³ Edward Cieśliński, ur. 16 I 1954 r. w Krzeczowicach, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 16 III 1980 r. referent Referatu Operacyjnego Komisarjatu MO w Ropczycach, 16 VIII 1982 r.

3. Wojciech **Bala**

- ‘por. R[yszard] **Sobaj**¹⁴ pracownik Wydz[iału] Śledczego
- ppor. H. **Urbanik**¹⁵ pracownik Wydz[iału] V
- ppor. H[enryk] **Lewiński**¹⁶ pracownik Wydz[iału] V
- samochód Wydz[iału] ‘Śledczego’

4. Eleonora **Kucharska**

- ‘por. Zb[igniew] **Jarosz**^{c 17} pracownik Wydz[iału] Śledczego
- chor. R[yszard] **Szczygiel** pracownik Wydz[iału] V
- ppor. W[itold] **Bator**¹⁸ pracownik Wydz[iału] V

dzielnicowy Referatu Dzielnicowych Komisariatu MO w Ropczycach, 1 X 1982 r. młodszy inspektor Wydziału V SB KW MO/WUSW w Rzeszowie, 1 I 1987 r. referent operacyjny w Wydziale ds. Przepęstw Gospodarczych RUSW w Rzeszowie (AIPN Rz, 00225/69, Akta osobowe Edwarda Cieślińskiego).

¹⁴ Właśc. Ryszard Sabaj, ur. 8 IX 1955 r. w Radomyślu Wielkim, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 16 XI 1979 r. młodszy inspektor Wydziału Śledczego SB KW MO w Rzeszowie, 1 II 1980 r. inspektor Wydziału Śledczego; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 193/8, Akta osobowe Ryszarda Sabaja).

¹⁵ Właśc. Maciej Urbanik, ur. 22 I 1945 r. w Nowym Sączu, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 VIII 1972 r. referent Sekcji Operacyjno-Dochodzeniowej do Walki z Przestępczością Gospodarczą KMip MO w Nowym Sączu, 1 VI 1975 r. inspektor Sekcji Rolnictwa i Przetwórstwa Rolno-Spożywcze do Walki z PG KW MO w Nowym Sączu, 16 VII 1976 r. inspektor Sekcji Przemysłu do Walki z PG KW MO w Rzeszowie, 1 XI 1979 r. inspektor Sekcji Budownictwa Wydziału do Walki z PG, 1 IX 1981 r. inspektor Sekcji Dewizowej Wydziału do Walki z PG, 16 III 1982 r. inspektor Wydziału V SB, 1 I 1983 r. starszy inspektor Wydziału V, 1 IV 1989 r. kierownik Sekcji Wydziału V, 1 XI 1989 r. starszy inspektor Wydziału Studiów i Analiz; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/445, Akta osobowe Macieja Urbanika).

¹⁶ Henryk Lewiński (brak pełnych danych), funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1981 r. młodszy inspektor Wydziału Śledczego SB KW MO w Rzeszowie, 16 II 1985 r. inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. starszy inspektor Wydziału Ochrony Gospodarki; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, Zbiór rozkazów personalnych WUSW w Rzeszowie).

¹⁷ Zbigniew Jarosz (brak pełnych danych), funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, w SB od 6 I 1977 r., 1 VI 1982 r. inspektor Wydziału Śledczego KW MO w Rzeszowie, 1 IV 1985 r. starszy inspektor Wydziału Śledczego; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, Zbiór rozkazów personalnych WUSW w Rzeszowie).

¹⁸ Witold Bator, ur. 19 XII 1956 r. w Niebylcu, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 31 XII 1979 r. referent techniki operacyjnej Wydziału „C” KW MO w Rzeszowie, 16 VII 1982 r. młodszy inspektor Wydziału II SB, 1 XII 1985 r. starszy inspektor Wydziału V SB, 16 XII 1987 r. inspektor Wydziału WSK WUSW (AIPN Rz, 193/18, Akta osobowe Witolda Batora).

- st. kpr. A[nn]a **Nieradko**¹⁹ pracownik Wydz[iału] V
- samochód Wydz[iału] “pieszo”⁶.

5. Jan **Ostrowski**

- “kpt. L[ucjan] **Haloń**”²⁰ pracownik Wydz[iału] Śledczego
- [...]^d pracownik Wydz[iału] Śledczego
- mł. chor. M[arek] **Gierlicki**²¹ pracownik Wydz[iału] III
- chor. B[ogusław] **Brzuszek** pracownik Wydz[iału] V
- chor. Wł[adysław] **Marczak**²² pracownik Wydz[iału] V
- por. E[dward] **Warzocha**²³ pracownik Wydz[iału] V

^d *W oryginalne pozostawiono miejsce wykropkowane.*

¹⁹ Anna Nieradko, ur. 20 XII 1959 r. w Zgorzelcu, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 10 X 1983 r. maszynistka w Wydziale V SB WUSW w Rzeszowie, 1 XI 1989 r. maszynistka Wydziału Ochrony Gospodarki SB; zwolniona ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 174/4, Akta osobowe Anny Nieradko).

²⁰ Lucjan Haloń, ur. 27 X 1950 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 16 X 1976 r. młodszy inspektor Wydziału Śledczego SB KW MO w Rzeszowie, 1 X 1978 r. inspektor Wydziału Śledczego, 1 VIII 1980 r. starszy inspektor Wydziału Śledczego, 1 II 1982 r. kierownik Sekcji Wydziału Śledczego, 1 IX 1989 r. starszy inspektor grupy „S” (sport) WUSW w Rzeszowie; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 193/28, Akta osobowe Lucjana Halonia).

²¹ Marek Gierlicki, ur. 4 X 1954 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 16 XI 1979 r. referent technik operacyjnych Sekcji „A” SB KW MO w Rzeszowie (szyfrant), 1 X 1981 r. referent Wydziału Gospodarki Materiałowo-Technicznej, 30 IX 1982 r. młodszy inspektor Wydziału III, 1 XI 1983 r. inspektor Wydziału III, 1 I 1987 r. starszy inspektor Wydziału III, 1 XI 1989 r. starszy inspektor Wydziału Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. W 1982 r. ukończył specjalny kurs operacyjny SB w Wyższej Szkole Oficerskiej im. Feliksa Dzierżyńskiego w Legionowie (AIPN Rz, 00225/68, Akta osobowe Marka Gierlickiego).

²² Władysław Marczał, ur. 10 VII 1959 r. w Cichobórze, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1 X 1982 r. młodszy inspektor Wydziału IV SB KW MO/WUSW w Rzeszowie, 1 VIII 1983 r. młodszy inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. młodszy inspektor Wydziału Ochrony Gospodarki SB, zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 220/31, Akta osobowe Władysława Marczałaka).

²³ Edward Warzocha, ur. 25 IX 1955 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1 VIII 1979 r. młodszy inspektor Wydziału III „A” KW MO w Rzeszowie, 1 I 1982 r. inspektor Wydziału V SB, 1 X 1983 r. starszy inspektor Wydziału V, 16 XI 1983 r. kierownik Sekcji Wydziału V, 1 VI 1986 r. starszy inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. starszy inspektor Wydziału Ochrony Gospodarki SB; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/446, Akta osobowe Edwarda Warzochy).

- mł. chor. Z[dziszław] **Kapuściński**²⁴ pracownik Wydz[iału] V
- 2 samochody ^ePolonez [Wydziału] V^e

6. Kazimierz **Chorzępa**

- grupa operacyjno-śledcza SB RUSW w Kolbuszowej

7. Janusz **Kopera**

- grupa operacyjno-śledcza SB RUSW Mielec

8. Stefan **Wójcik**

- grupa operacyjno-śledcza SB RUSW Strzyżów

9. Janusz **Cisło**

- [...]^f pracownik Wydz[iału] Śledczego
- ppor. W[iesław] **Środa** pracownik Wydz[iału] V
- chor. P[iotr] **Kocój**²⁵ pracownik Wydz[iału] V
- samochód ^gFiat 125p
- por. T[adeusz] Szpytma^{g 26}

10. Czesław **Buczak**

- [...]^h pracownik Wydz[iału] Śledczego

^{e-e} *Fragment wpisany odręcznie w miejsce wykropkowane.*

^f *W oryginale pozostawiono miejsce wykropkowane.*

^{g-g} *Fragment wpisany odręcznie w miejsce wykropkowane.*

^h *W oryginale pozostawiono miejsce wykropkowane.*

²⁴ Zdziszław Kapuściński, ur. 29 I 1955 r. w Podbukowinie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 16 III 1980 r. wywiadowca Wydziału „B” SB KW MO w Rzeszowie, 16 X 1983 r. młodszy inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. młodszy inspektor Wydziału Ochrony Gospodarki SB; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00225/408, Akta osobowe Zdziszława Kapuścińskiego).

²⁵ Piotr Kocój, ur. 21 VIII 1958 r. w Tyczynie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 28 XII 1978 r. milicjant – kursant w ZOMO w Krakowie, 31 X 1980 r. milicjant ZOMO w Rzeszowie, 1 X 1982 r. młodszy inspektor Wydziału V SB KW MO/WUSW w Rzeszowie, 1 XII 1985 r. inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. inspektor Wydziału Ochrony Gospodarki SB; zwolniony ze służby 15 III 1990 r. (AIPN Rz, 00215/344, Akta osobowe Piotra Kocója).

²⁶ Tadeusz Szpytma, ur. 31 VIII 1951 r. w Przeworsku, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1 IV 1982 r. młodszy inspektor Wydziału V SB KW MO w Rzeszowie, 1 X 1983 r. inspektor Wydziału V, 1 XII 1985 r. starszy inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. starszy inspektor Wydziału Ochrony Gospodarki SB; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. Zmarł 26 IX 1996 r. (AIPN Rz, 00225/56, Akta osobowe Tadeusza Szpytmy).

- por. J[anusz] **Klader** pracownik Wydz[iału] V
- chor. B[ogusław] **Bereszyński** pracownik Wydz[iału] V
- ppor. K[rzysztof] **Puszkarewicz**²⁷ pracownik Wydz[iału] V
- samochód ¹Petrasz²⁸

V. Uwagi

1. Po dokonaniu przeszukań (niezależnie od wyniku), figuranci zostaną przewiezieni odpowiednio do budynku WUSW w Rzeszowie lub budynków RUSW Mielec, Strzyżów, Kolbuszowa, gdzie zostaną przeprowadzone z nimi rozmowy ostrzegawcze lub podjęte przez Wydz[iał] Śledczy odpowiednie działania prawne.
2. Za realizację planu odpowiadają naczelnicy Wydziałów:
 - Śledczego – ppłk W[acław] **Dziarnowski**
 - V – ppłk St[anisław] **Śledziona**

¹Naczelnik Wydziału V
WUSW w Rzeszowie
ppłk mgr Stanisław Śledziona¹

Odbito w 3 egz[emplarzach]
Egz[emplarz] nr 1 – Wydz[iał] Śledczy wm.
Egz[emplarz] nr 2, 3 – aa
Opr[acował] B.B.

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 75–78, oryginał, mps.

¹⁴ Fragment wpisany odręcznie w miejsce wykropkowane.

¹⁵ Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

²⁷ Krzysztof Puszkarewicz, ur. 7 IX 1955 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1 V 1981 r. referent technik operacyjnych Wydziału „T” SB KW MO w Rzeszowie, 1 VII 1985 r. inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. inspektor Wydziału Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 221/18, Akta osobowe Krzysztofa Puszkarewicza).

²⁸ Piotr Petrasz, ur. 4 VI 1941 r. w Świętem, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1 XI 1965 r. kierowca Służby Transportowej KW MO w Rzeszowie, 1 IV 1969 r. milicjant – kierowca garażu, 16 II 1973 r. milicjant – kontroler Inspektoratu Kontroli Ruchu Drogowego, 15 V 1979 r. zwolniony ze służby w MO, 16 V 1981 r. ponownie przyjęty do MO na stanowisko milicjanta – kierowcy Wydziału Transportu w Kolumnie Operacyjnej SB KW MO/WUSW w Rzeszowie (AIPN Rz, 153/25, Akta osobowe Piotra Petrasza).

Nr 21

1985 październik 8, Rzeszów – Wykaz przedmiotów zakwestionowanych przez SB podczas rewizji u osób podejrzewanych o działalność „antypaństwową”, sporządzony przez starszego inspektora Wydziału Śledczego SB WUSW w Rzeszowie por. Henryka Oleksiuka¹

Wykaz

przedmiotów ujawnionych podczas przeszukań przeprowadzonych przez Wydział Śledczy WUSW w Rzeszowie w dniu 8 X 1985 r. u osób podejrzewanych o działalność antypaństwową. Przeszukań dokonano na wniosek i przy współudziale funkcjonariuszy Wydziału V WUSW w Rzeszowie

I. Andrzej Kucharski – w miejscu pracy

1. 52 egz[emplarze] Miesięcznika Niezależnego pt. „Biuletyn Dolnośląski”, nr 5/63 z maja–czerwca 1985 r., wydanego przez Agencję Informacyjną Solidarności Walczącej – nakład 8000 egz.
2. 52 egz. Miesięcznika Niezależnego pt. „Biuletyn Dolnośląski”, nr 6/64 z lipca 1985 r. – wydawnictwo i nakład jw.
3. 7 egz. Dwumiesięcznika Społeczno-Politycznego, nr 2/3/85, wydanego przez Solidarność Walcząca Poznań.
4. 8 ulotek na kartkach papieru formatu A-4, zawierających m.in. hasła: „Udział w wyborach – zgodą na fałsz”, „Nie udzielaj kredytu zaufania czerwonym” itp.
5. 15 egz. Podziemnego Informatora Katowickiego pt. „PIK”, nr 23/85 z maja 1985 r. – wydanego przez Agencję Informacyjną Solidarności Walczącej Oddział Katowice – nakład 3000 egz.
6. 25 egz. pisma organizacji Solidarność Walcząca, nr 15/108 z dnia 14–21 lipca 1985 r. – nakład 20 tys. egz.

¹ Henryk Oleksiuk, ur. 25 X 1953 r. we Włodawie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 31 VIII 1977 r. dzielnicowy Komisariatu MO w Leżajsku z pełnieniem obowiązków w Wydziale Śledczym SB KW MO w Rzeszowie, 1 X 1978 r. młodszy inspektor Wydziału Śledczego, 1 VIII 1980 r. inspektor Wydziału Śledczego, 1 II 1982 r. starszy inspektor Wydziału Śledczego (AIPN Rz, 221/12, Akta osobowe Henryka Oleksiuka).

7. 10 egz. pisma organizacji Solidarność Walcząca – Oddział Lublin, nr 5/36 z maja 1985 r.
8. 26 egz. pisma jw., nr 4/35 z kwietnia 1985 r.
9. 9 egz. pisma jw., nr 6/17 z czerwca 1985 r.
10. 14 egz. pismo organizacji Solidarność Walcząca – Oddział Katowice, nr 21/85.
11. 12 egz. pisma pt. „Z dnia na dzień”, nr 25/370 z dnia 7–20 VII 1985 r. – Serwis Informacyjny Regionalnego Komitetu Strajkowego NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk.
12. 10 egz. pisma jw., nr 29/370 z dnia 3 VII 1985 r.
13. Wydawnictwo pt. „Śpiewnik Ojczysty” – wydany przez Agencję [Informacyjną] Solidarności Walczącej.
14. 2 ulotki na kartkach papieru formatu A-4 zawierające m.in. hasła „Żądamy uwolnienia politycznych” i inne.
15. Kalka – matryca białkowa – szt[uk] 2.
16. 1000 egz. białego papieru formatu A-4 (kredowego) do sporządzania matryc na powielacz spirytusowy.

II. Emanuel Biel – w miejscu pracy

1. 1500 arkuszy białego papieru formatu A-3 kl[asy] III do pisania na maszynie.
2. 2 pudełka pasty do prania „Komfort”².
3. 1 pudełko po paście „Komfort” wypełnione proszkiem koloru czarnego.
4. Gumowy przyrząd do mycia szyb.
5. Dwa metalowe zawiasy.

III. Janusz Cisło – w miejscu zamieszkania

1. 1 egz. tygodnika Międzyzakładowego Robotniczego Komitetu Solidarności Warszawa pt. „CDN – Głos Wolnego Robotnika”, nr 123 (rok IV) z 24 VIII 1985 r.
2. Broszura Wacława **Szołomowa** pt. „Opowiadania Katyńskie”³ wydane przez Oficynę Wydawniczą „Rytm”.

² Popularny w latach osiemdziesiątych XX w. środek piorący, używany także w podziemnej poligrafii.

³ Chodzi o *Opowiadania kołymskie* Warłama Szalamowa.

3. Broszura pt. „Od października 1956 do grudnia 1970” cz. I: „Wokół października”, zeszyt 1 – wydana przez Wydawnictwo Społeczne KOS.
4. 1 egz. biuletynu informacyjnego MKR Rzeszów, nr 3 z lipca 1982 r.
5. 1 egz. Biuletynu Oporu Społeczeństwa Rzeszowskiego „**Obrona**”, nr 12 z 27 lipca 1982 r.

IV. Czesław Buczak – w miejscu zamieszkania

1. Broszura pt. „Rosja i Zachód” – Aleksandra **Zinowiewa** – wydana przez Bibliotekę Obserwatora Wojennego, Kraków 1984 r.
2. Broszura pt. „Polskiego Dramatu Ciąg Dalszy” – Władysława **Bieńkowskiego**, wydanie jak wyżej.
3. Broszura pt. „Mały Konspirator”, wydanie jak wyżej.
4. 4 (cztery) egz. pisma członków NSZZ Solidarność H[uty] i[mienia] L[enina], nr 14/86 z 16 VII 1984 r., nr 16/88 z 22 VIII 1984 r., nr 1/96 z 22 I 1985 r., nr 2/97 z 4 II 1985 r.
5. 1 egz. Serwisu Informacyjnego Regionalnego Komitetu „Solidarności” Małopolska „Aktualności”, nr 1/74 z 4 II 1985 r.
6. 1 egz. pisma jw., nr 14/912 z 22 VIII 1984 r.
7. 1 egz. pisma jw., nr 1/94 z 4 II 1985 r.
8. Kalendarz z napisem „Solidarność” – 1985.
9. Cztery taśmy magnetofonowe w kasetach.

V. Jan Ostrowski – w miejscu zamieszkania

1. Broszura pt. „Jeszcze Polska nie zginęła” – śpiewnik historyczno-ulański Sekcji Uniwersytetu Jagiellońskiego, wydany w Krakowie w 1981 roku.
2. Broszura pt. „Prawda i wspólnota drogą do wyzwolenia narodu” wydana przez Bibliotekę Informatora Regionu Środkowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność”, Lublin 1985.
3. Broszura pt. „Ukraińcy w Polsce wobec Solidarności” – wydawnictwo **Głos**, Warszawa 1985 r.
4. Jeden egz. „Tygodnika Mazowsze”, nr 128 z maja 1985 r.
5. 10 ryz papieru kserograficznego po 500 szt. formatu A-4.
6. Rewolwer bębenkowy.
7. 10 sztuk zardzewiałej amunicji do Mauseira.
8. Dwa metalowe wałki.
9. 1 egz. [pisma] Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników „Solidarność Rolników”, nr 2/24/85.

VI. Marek Konieczny – przy przeszukaniu osobistym

1. 1 egz. „Pisma Niezależnego”, nr 11/49 z 12 III 1984 r. wydane przez Polowe Archiwum Prasowe Kraków – Małopolska.
2. 3. tomowa książka pt. „Historia Dwudziestolecia 1918–1939” Pawła Zaremby – przedruk z wydawnictwa Instytutu Literackiego w Paryżu – wydawnictwo Zbliżenia, Warszawa 1981 r.
3. 1 egz. pisma „Galicja” n[ume]r nieczytelny z sierpnia–września 1985 r., wyd[awca] Solidarność Walcząca, Oddział Rzeszów.
4. 1 egz. ulotki „Solidarność Walcząca”, nr 34 z września 1985 r. z hasłami antywyborczymi.
5. 1 egz. biuletynu informacyjnego „Więś Polska”, nr 1 z sierpnia 1985 r. – wyd[awca] Rzeszowski Komitet Oporu Rolników i Solidarności.
6. 2 ulotki z hasłami „Solidarność nie głośuje”.
7. 4 pojemniki blaszane o poj[emności] 400 ml zawierające lakier samochodowy biały i czarny (zachodnioniemieckie).
8. 2 plastikowe pojemniki o poj[emności] 200 ml zawierające barwnik, z napisem na pojemniku „OCE” 340.

VII. Kazimierz Chorzępa – Trzebuska

1. 1 egz. „Kroniki Małopolskiej”, nr 75 z 16 IX 1985 r.
2. 1 egz. „Solidarności Grzegorzeckiej”, nr 18/67 z 16 IX 1985 r.
3. 1 egz. Czasopisma Społeczno-Politycznego dla Rolników, nr 4.
4. 1 egz. Kalendarza 1985 r. z podobizną [Józefa] Piłsudskiego.
5. 2 egz. apelu do Sejmu PRL – oryginał i maszynopis.
6. 1 egz. kserokopii odezwy o działalności SB przeciwko młodzieży Zespołu Szkół Rolniczych w Międnym⁴.
7. 1 egz. wydawnictwa „Cena Miłości Ojczyzny – ks. Jerzy Popiełuszko”.
8. 3 egz. wydawnictwa „Marsz Trzeźwości z Soniny”.
9. zeszyt z zapiskami.
10. 10 znaczków Duszpasterstwa Rolników.

⁴ Właśc. Miętne – miejscowość koło Garwolina, gdzie we wrześniu 1984 r. młodzież stanowczo protestowała przeciwko usuwaniu krzyży ze szkół. Strajki szkolne w Międnym i Włoszczowie stały się symbolem walki katolików o ich prawa w państwie komunistycznym i zmusiły władze do zaniechania akcji usuwania symboli religijnych ze szkół i instytucji.

**VIII. Janusz Kopera – w miejscu zamieszkania – Biały Bór, nr [...],
gm. Przeclaw**

1. 1 egz. zaproszenia do wzięcia udziału w rekolekcjach na Jasnej Górze w Częstochowie z orłem z koroną na odwrocie, takim samym jak na ulotkach kolportowanych na terenie mieleckim.

Sporządził:
st[arszy] inspektor Wydz[iału] Śledczego
WUSW w Rzeszowie
por. mgr H[enryk] **Oleksiuk**^a

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 16–19, oryginał, mps.

^a Powyżej nieczytelny podpis odręczny.

1985 październik 29, Rzeszów – Notatka służbowa z rozmowy ostrzegawczej przeprowadzonej z Andrzejem Kucharskim, opracowana przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne

Rzeszów, dnia 29 X 1985 [r.]

Notatka służbowa

dot[ycząca] rozmowy ostrzegawczej z figurantem sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Poligraf”
– **Kucharski**[m] Andrzej[em]

W dniu 29 X [19]85 [r.], wspólnie z kier[ownikiem] Sekcji III wm. por. J[anuszem] **Kladerem**, przeprowadziłem rozmowę ostrzegawczą z figurantem sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Poligraf” – **Kucharski**[m] Andrzej[em].

Rozmowę przeprowadzono w pokoju służbowym WUSW w Rzeszowie – po przywiezieniu figuranta z miejsca pracy i rozmowie, jaką przeprowadzili z wymienionym pracownicy Wydz[iału] Śledczego tut[ejszego] WUSW.

W prowadzonej rozmowie poinformowano A[ndrzej]a **Kucharskiego**, że przez niego zostali skazani na pozbawienie wolności młodzi ludzie – studenci, którzy nie ukończą studiów. Matka jednego z tych studentów poszukuje człowieka, który doprowadził do tego, że jej syn „siedzi” w więzieniu i nie ukończy studiów. Figurant odpowiedział, że nie ma żadnych wyrzutów sumienia, gdyż ta sprawa nie dotyczy jego osoby. Poinformowano również figuranta, że ludzie sprytniejsi od niego, tacy jak [Janusz] **Szkutnik**, zostali skazani za nielegalną działalność i jeśli nie zmieni swojego stanowiska, jego również to czeka. **Kucharski** odpowiedział, że **Szkutnikowi** wydawało się, że jest sprytniejszy od niego.

W prowadzonej rozmowie dano do zrozumienia figurantowi, że SB wie o załatwieniu przez niego „na lewo” pobytu w szpitalu i zwolnienia lekarskiego. Oznajmiono mu, że w stosunku do lekarza odpowiedzialnego za to zostaną wyciągnięte konsekwencje prawne.

W części rozmowy dotyczącej poruszania się samochodem przez figuranta, A[ndrzej] **Kucharski** stwierdził, że samochód załatwiła żona od swojej

znajomej, szczegółów jednak nie zna i tylko czasami korzysta z tego samochodu. Samochód został wypożyczony, aby on i jego żona „docierali go” – podał nr [rejestracyjny] samochodu – [...]^a.

W części końcowej rozmowy został ostrzeżony o konsekwencjach prawnych za prowadzenie działalności niezgodnej z prawem.

W ostrej formie został poinformowany, że SB straciła cierpliwość i lepiej dla niego, aby zaprzestał zajmować się sprawami, które mogą doprowadzić do kilkuletniego rozstania z rodziną.

Uwagi pracownika:

Figurant podczas prowadzonej rozmowy zachowywał się spokojnie, rozmowę potraktował w sposób lekceważący i swobodny. Stwierdził, że nie prowadzi działalności niezgodnej z prawem. Odniosłem wrażenie, że wewnętrznie był spięty i bardzo zdenerwowany, maskując swoje zdenerwowanie swobodnym sposobem bycia. Jest człowiekiem bardzo zarozumiałym, posiadającym wysokie mniemanie o swojej osobie.

Czynności i przedsięwzięcia:

1. Przeprocować operacyjnie właściciela samochodu, którym jeździ figurant – przeprowadzić z nim rozmowę operacyjną.

Opracował:
ppor. J[anusz] **Tyrakowski**^b

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – „sprawa „**Poligraf**”^c
Egz. nr 2 – „sprawa „**Pięść**”^c

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 20, oryginał, mps.

^a Pominięto numer.

^b Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

^{c-c} Fragment wpisany odręcznie w miejscu wykropkowanym.

1985 listopad 29, Rzeszów – Koncepcja działań nękających wobec Józefa Kyca TW ps. „*Franek*” oraz jego rodziny, opracowana przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 29 XI 1985 [r.]

^aZastępca naczelnika

Wydziału V

WUSW w Rzeszowie^a

Koncepcja

dalszego związania z SB, ofensywnego wykorzystania
TW ps. „**Franek**”, nr rej[estracyjny] 19894

I. Sytuacja operacyjna

Z dotychczasowych informacji uzyskanych od TW ps. „**Lesio**”, TW ps. „**Artur**”, TW ps. „**Apollo**” wynika, że istotną rolę w strukturze konspiracyjnej Oddział SW w Rzeszowie odgrywa TW ps. „**Franek**”.

W okresie współpracy TW „**Franek**” nie przekazał istotnych informacji operacyjnych, które pozwoliłyby na dalsze rozpracowanie struktury i pociągnięcie osób zaangażowanych w nielegalną działalność do odpowiedzialności karnej.

Jak wykazała kontrola operacyjna TW, jest on w stosunku do SB lojalny, ale w przekazywanych dla SB informacjach nie jest w pełni szczerzy.

Na umówione spotkania TW przychodzi punktualnie, sporządza informacje na piśmie, nie wnosi uwag co do zleczanych mu zadań. W okresie współpracy był wynagradzany finansowo – sporządzał odpowiednie pokwitowania.

^a Prostokątna pieczętka bez nazwiska, na niej nieczytelny podpis odręczny kpt. Andrzeja Czerwińskiego.

II. Kierunki działań operacyjnych

1. Przy wykorzystaniu istniejących źródeł informacji w strukturze konspiracyjnej Oddział SW w Rzeszowie, zdobyć dalsze materiały obciążające i kompromitujące TW ps. „**Franek**” i wykorzystać je w prowadzonej z tym TW pracy operacyjnej.
2. Doprowadzić do takiej sytuacji rodzinnej i zawodowej TW, która zmusiłaby go do zwrócenia się o pomoc do SB.

III. Zamierzone przedsięwzięcia

1. We współdziałaniu z Wydziałem II wm. i Wydziałem P[rzestępstw] G[ospodarczych] wm. poddać operacyjnemu rozpracowaniu żonę TW ps. „**Franek**” i jego szwagierkę, zatrudnioną w Okręgowym Przedsiębiorstwie Geodezyjno-Kartograficznym w Rzeszowie w Dziale Socjalnym, celem zdobycia materiałów obciążających.
2. Pozyskać do współpracy z SB w charakterze k[ontaktu] o[peracyjnego] osobę spośród kierownictwa I LO w Rzeszowie, w której uczy się syn TW, celem podjęcia działań represyjnych wobec wymienionego.
3. Współ[działają]jąc z RUSW w Rzeszowie przeprowadzić kontrolę posesyjną w miejscu zamieszkania matki TW i w miejscu zamieszkania jego teściów.
4. Przeprowadzić rozmowę operacyjną ze szwagrem TW, który sfałszował dokumenty paszportowe. (Możliwość pozyskania wymienionego w charakterze TW).
5. Współ[działają]jąc z Wydziałem III wm. doprowadzić do zwolnienia ze studiów kuzyna TW (syn siostry), studenta Politechniki Rzeszowskiej, Wydział Elektryczny, z możliwością ponownego przyjęcia na studia.
6. Współdziałając z Wydziałem R[uchu] D[rogowego] wm. doprowadzić do zatrzymania prawa jazdy kuzyna TW (syn siostry) zatrudnionego w charakterze kierowcy w „Zelmerze”.
7. Pozyskać do współpracy w charakterze k[ontaktu] o[peracyjnego] przełożonego TW w miejscu jego pracy celem cofnięcia mu uprawnień do kontroli w jednostce organizacyjnej WZSR „S[amopomoc] Ch[łopska]” z możliwością zwolnienia go z pracy.

^b W maszynopisie fragment wyrazu poprawiony odręcznie, było: współpracując.

Zaplanowane przedsięwzięcia operacyjne zrealizuje do końca kwietnia 1986 [r.] st[arszy] insp[ektor] ppor. J[anusz] **Tyrakowski** pod nadzorem kier[ownika] Sekcji III wm. por. J[anusza] **Kladera**.

Opracował:
st[arszy] insp[ektor] J[anusz] **Tyrakowski**[°]

Odbito w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – n[aczelnik]k Wydziału [V]
Egz. nr 2 – t[eczka] pers[onalna] TW „**Franek**”

Źródło: AIPN Rz, 00102/1284, k. 126, oryginał, mps.

[°] Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

1986 styczeń 30, Warszawa – Ramowy plan przedsięwzięć operacyjnych w sprawie rozpracowania i zlikwidowania podziemnej organizacji Solidarność Walcząca, opracowany przez Biuro Studiów SB MSW i WUSW we Wrocławiu; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Warszawa, ^a30^a I 1986 [r.]

Szef Służby Bezpieczeństwa
podsekretarz stanu^b

Tow. gen. dyw. Władysław Ciastoń¹

Ramowy plan

przedsięwzięć operacyjnych w sprawie rozpracowania i zlikwidowania nielegalnej organizacji Solidarność Walcząca

I. Charakterystyka organizacji SW

Nielegalna struktura pod nazwą „Organizacja Solidarności Walczącej” rozpoczęła działalność w czerwcu 1982 r. na terenie Wrocławia. Jej założycielem i szefem do chwili obecnej jest Kornel Morawiecki², ur. 3 V 1941 r. w Warszawie, d[okto]r fizyki, były adiunkt w Instytucie Matematyki Politechniki Wrocławskiej, zagorzały przeciwnik polityczny, dobry, inteligentny

^{a-a} *Wpisano odręcznie w miejscu wykropkowanym.*

^b *Poniżej nieczytelny podpis odręczny i odręcznie wpisana data: 30 I [19]86.*

¹ Władysław Ciastoń, ur. 16 XII 1924 r. w Krakowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1945–1946 MUBP we Wrocławiu, 1946–1947 PUBP we Wrocławiu, 1948–1949 szef PUBP w Bolesławcu, 1949–1951 w Wydziale IV WUBP w Wrocławiu, 1951–1953 w Wydziale I Departamentu IV MBP, 1954 r. zastępca naczelnika Wydziału II Departamentu IV, w 1955 r. zastępca naczelnika, a następnie naczelnik Wydziału II Departamentu IV KdsBP, w 1956 r. zastępca naczelnika tego Departamentu, 1956–1958 naczelnik Wydziału VI Departamentu III MSW, zwolniony ze służby, ponownie przyjęty w 1971 r., 1971–1979 zastępca dyrektora Departamentu III MSW, 1979–1986 dyrektor Departamentu III „A”/V MSW, 1981–1986 wiceminister spraw wewnętrznych, 1986–1990 ambasador w Albanii (AIPN, 0604/1618, Akta osobowe Władysława Ciastonia).

² Kornel Morawiecki, ur. 3 V 1941 r. w Warszawie, uczestnik wydarzeń marcowych w 1968 r. i grudniowych w 1970 r., 1979–1980 działacz Komitetu Samoobrony Społecznej Ziemi

organizator wywodzący się ze środowiska KSS KOR, który dokonał swobodnego rozłamu organizacyjnego w ramach funkcjonujących struktur tzw. Regionalnej Komisji Strajkowej NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk³. Rozłam był wynikiem innego widzenia przez K[ornela] Morawieckiego celów i form działania podziemia. Przejmując funkcję przywódcy Solidarności Walczącej, od samego początku skupiał wokół siebie zdeterminowanych zwolenników walki z władzą polityczno-państwową w Polsce. Wykorzystuje w znacznym stopniu chrześcijańskie tradycje społeczeństwa polskiego.

Solidarność Walcząca przechwyciła większość środków poligraficznych, co stworzyło jej możliwość szybkiego i sprawnego działania na płaszczyźnie propagandy.

Solidarność Walcząca wykazuje dużą dynamikę organizacyjną i propagandową. Cechuje ją ścisłe przestrzeganie zasad konspiracji. Osoby nowo wstępujące do tej organizacji są uprzednio sprawdzane i muszą posiadać rekomendację członków wprowadzających, składają również przysięgę, zaś kierownictwo Solidarności Walczącej dba o pełną hermetyzację.

Funkcjonowanie SW w znacznej mierze ułatwia fakt, iż opiera się ona głównie na środowisku pracowników nauki, które pełni rolę inspiratora i animatora nielegalnej działalności. Konspiracyjny trzon kierowniczy wywodzi się właśnie z tego środowiska. Posiadane rozpoznanie pozwala przyjąć, iż w działalność strictly organizacyjną zaangażowanych jest około 100–200 osób, w tym ok[olo] 30 osób stanowi skład tzw. Rady Solidarności Walczącej. Są one doświadczone w działalności konspiracyjnej, opartej na więzach przyjacielskich i rodzinnych. Na obszarze Wrocławia SW ma charakter elitarny, oddziałując głównie na środowiska inteligenckie, przy aktywnym wsparciu Kościoła, zaś w minimalnym stopniu na robotnicze.

Inaczej przedstawia się w tym względzie sytuacja w kraju. Powstające komórki SW oddziałują głównie na środowiska robotnicze, nie rezygnując jednak ze środowisk inteligenckich, opinio- i kulturotwórczych. SW posiada również kanały kontaktów za granicą w: RFN, Francji i Szwecji.

Dolnośląskiej, 1979–1990 redaktor „Biuletynu Dolnośląskiego”, działacz NSZZ „Solidarność”, po 13 XII 1981 r. członek Regionalnego Komitetu Strajkowego NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk, założyciel w 1982 r. Solidarności Walczącej i jej przewodniczący do 1990 r., redaktor biuletynu „Solidarność Walcząca”, 9 XI 1987 r. aresztowany, 30 IV 1988 r. zmuszony do wyjazdu za granicę, w sierpniu 1988 r. powrócił nielegalnie do kraju.

³ Właściwa nazwa: Regionalny Komitet Strajkowy.

Na tle innych organizacji podziemnych SW odznacza się w swych formach działania najwyższym stopniem agresywności. Jej członkowie charakteryzują się nienawiścią do ZSRR i ustroju socjalistycznego, stawiając sobie za cel walkę z komunizmem i rozbięcie ustroju socjalistycznego w Polsce.

SW dąży do utworzenia szerokiej struktury działania obejmującej duże aglomeracje miejskie. Ma to istotne znaczenie z punktu widzenia możliwości zorganizowania i przeprowadzenia wystąpień antypaństwowych. Dotychczas poza Wrocławiem, gdzie znajduje się centrum kierownicze (tzn. Rada SW), istnieją następujące ogniwa organizacyjne – Oddział: Gdański, Katowicki, Lubelski, Poznański ^{ci} **Rzeszowski**^c.

Ponadto istnieją tzw. Grupy Działania SW w Jeleniej Górze, Kłodzku, Kaliszu, Pile, Pruszkowie i Kielcach. Niezależnie od tego SW dociera ze swymi wydawnictwami programowymi na teren innych województw, m.in. Warszawa, Szczecin, Kraków. Obok zasady budowy silnej struktury konspiracyjnej o zasięgu ogólnokrajowym, SW współdziała z innymi strukturami podziemnymi. Zawarła porozumienie o przeprowadzeniu wspólnych akcji i o współdziałaniu z Międzyzakładowym Robotniczym Komitetem „Solidarność” (Warszawa), z Liberalno-Demokratyczną Partią „Niepodległość” (Warszawa) i OKOR-em, co wskazuje na dużą ekspansywność tej organizacji.

SW przywiązuje dużą wagę do działalności propagandowej. Powołano wyspecjalizowaną grupę organizacyjną pod nazwą Agencja Informacyjna Solidarności Walczącej, wydającą nielegalne czasopisma, pozycje książkowe i broszurowe, kasyety magnetofonowe i znaczki pocztowe. Grupa ta jest równocześnie rozpracowywana.

Aktywność publikacji AI SW, forma i treści wskazują jednoznacznie, iż propaganda odwołuje się do nacjonalizmu przy zabarwieniu antyradzieckim, antykomunistycznym i rewindykacyjnym w płaszczyźnie polityczno-gospodarczej.

Agresywność propagandy pozwala na stwierdzenie kierunku działalności politycznej, konsekwencji w realizacji założonych celów, nie wykluczając terroryzmu politycznego.

Niezależnie od wskazanych elementów, SW dysponuje wysokiej klasy sprzętem elektronicznym prod[ukcji] zachodniej, umożliwiającym wykrywanie

^{c-c} *Fragment podkreślony odręcznie.*

i zakłócanie w eterze działań Służby Bezpieczeństwa, a także stosowanie kontrolobserwacji i całego systemu zabezpieczeń umożliwiających konspiracyjne spotkania i wczesne wykrywanie naszych przedsięwzięć.

Nie można wykluczyć funkcjonowania komórki legalizacyjnej, przygotowującej fałszywe dokumenty oraz charakteryzującą określonych osób stosownie do potrzeb.

II. Zagrożenia

Zamiary i aktualny stan działalności organizacji Solidarności Walczącej stwarza zagrożenia, które wynikają z:

- 1) docelowego programowania konspiracyjnej działalności zmierzającej do rozbicia i obalenia ustroju socjalistycznego. Solidarność Walcząca jest organizacją o programie ekstremistycznym^d, zdecydowanie antykomunistycznym z tendencjami do stosowania przemocy;
- 2) zamiaru stworzenia struktur SW (oddziałów i grup) na obszarze całego kraju z grup b[yłej] „Solidarności” działających na dotychczasowych zasadach, w warunkach całkowitej konspiracji i utworzenia jednolitej struktury, stanowiącej głównego przeciwnika politycznego władzy;
- 3) rozwijania bazy nielegalnej poligrafii i kontynuowania nielegalnego wydawnictwa prasy, biuletynów, znaczków itp.;
- 4) podejmowania współpracy i współdziałania z innymi strukturami opozycyjnymi w kraju i za granicą, a także tworzenia agend zagranicznych SW;
- 5) zamiaru podjęcia współpracy ze środowiskami kryminogennymi w celach bojówkarskich, a także taktyczno-kamuflażowych;
- 6) realizowania „niebezpiecznego z punktu widzenia politycznego zagrożeniem”, jest próba propagandowego oddziaływania na zgrupowania wojsk radzieckich stacjonujących w Polsce (kilkakrotny kolportaż ulotek w języku rosyjskim, głównie z hasłami pacyfistycznymi) oraz nawiązanie kontaktów z NTS i dysydentami [z] ZSRR, CSRS i Węgier;
- 7) „zamiarów zradyzalizowania działalności opozycji politycznej, po jej skutecznym opanowaniu, wynikająca” z założeń programowych SW.

^d *W oryginalne*: ekstremistycznym.

^{e-e} *Tak w tekście*.

III. Cele i kierunki realizacji planu

Zasadniczym celem rozpracowania SW krypt[onim] ^f „**Ośmiornica**” jest osiągnięcie takiego stanu rozpoznania struktury, który umożliwi:

- zatrzymanie K[ornela] Morawieckiego i członków tzw. Rady SW,
- likwidacja^g struktury SW na terenie kraju,
- likwidacja^g bazy poligraficznej i innych ośrodków propagandowych,
- opanowanie operacyjne prób reaktywowania struktur po ich likwidacji.

Zasadnicze kierunki rozpracowania

1. Koncentracja wszystkich sił i środków resortu spraw wewnętrznych w celu likwidacji kierownictwa Solidarności Walczącej oraz podległych mu struktur na terenie kraju.
2. Rozpoznanie, rozpracowanie i spersonifikowanie struktury Solidarności Walczącej we wszystkich województwach/regionach („**Trzon**”)^h.
3. Zahamowanie rozwoju organizacji SW przez podejmowanie m.in. przedsięwzięć profilaktyczno-neutralizujących.
4. Zorganizować współdziałanie wszystkich jednostek resortu spraw wewnętrznych podporządkowane sprecyzowanemu wyżej celowi działania operacyjnego.

Ponadto:

- rozpoznanie i rozpracowanie systemu łączności na poszczególnych szczeblach funkcjonowania struktury („**Wiązka**”)^h;
- rozpoznanie i rozpracowanie lokali konspiracyjnych, trybu ich funkcjonowania oraz środków transportu używanych do przemieszczania członków kierownictwa („**Orbis**”)^h;
- rozpoznanie i rozpracowanie bazy propagandowej (poligrafia, materiały, punkty kolportażowe, radio „S[olidarność]”, studia nagraniowe itp. („**Tuba**”)^h;
- rozpoznanie i rozpracowanie kanałów łączności zagranicznej, przepływu środków finansowych i pomocy techniczno-materiałowej („**Glob**”)^h;

^{f-f} Wyraz podkreślony odręcznie.

^g Tak w tekście.

^h W oryginale przypis o treści: Kryptonimy nadano poszczególnym zagadnieniom dla celów koordynacyjnych.

- przygotowanie środków dowodowych niezbędnych do prowadzenia postępowania przygotowawczego, dokumentujących wrogą działalność, powiązania z obcymi służbami specjalnymi, itp. („Ława”)⁶.

Zadania dla jednostek resortu w ramach współdziałania

Realizacja przedsięwzięć operacyjno-likwidacyjnych w znacznym stopniu uwarunkowana jest sytuacją polityczno-operacyjną, prawidłowym współdziałaniem i opiera się głównie na następujących rozwiązaniach:

1. WUSW Wrocław opracuje szczegółowy plan likwidacji kierownictwa Solidarności Walczącej uwzględniający warianty możliwości zatrzymania K[ornela] Morawieckiego oraz możliwości operacyjnych w ramach współdziałania w tym względzie jednostek resortu spraw wewnętrznych w kraju, a przede wszystkim bieżące możliwości operacyjne WUSW w Gdańsku – TW „Krzysztof 2”⁴, Katowicach – TW „Twardogłowski”⁵ i Poznaniu – TW „Fryderyk”⁶. Termin 10 lutego 1986 r.

Czyni się odpowiedzialnym za likwidację kierownictwa Solidarności Walczącej WUSW Wrocław. Wszystkie WUSW w kraju podporządkują swoje możliwości operacyjne potrzebom WUSW Wrocław. Nadzoruje Biuro Studiów SB MSW.¹

2. W wypadku zatrzymania K[ornela] Morawieckiego w wyniku gry operacyjnej Inspektoratu 2 WUSW w Gdańsku, podjąć równocześnie likwidację rozpoznanych struktur SW w kraju z jednoczesnym planowaniem źródeł informacji, pozwalających na przejmowanie inicjatywy operacyjnej w wypadku wznowienia działalności SW po likwidacji¹. Plan ochrony wykorzystywanych źródeł uwzględnić w planie gry operacyjnej.

Opracowanie planu zgodnie z pkt. 2. Termin – 20 lutego 1986 r. Nadzoruje Biuro Studiów SB MSW.

3¹. W oparciu o posiadane rozpoznanie i możliwości operacyjne WUSW w kraju, na terenie których stwierdzono działalność Solidarności Walczącej,

¹⁻¹ *Fragment podkreślony odręcznie.*

¹ *W oryginalne punkt zakreślony odręcznie. Obok na marginesie dopisek odręczny: 1 w kółku oraz W[ydział] V plan.*

⁴ TW ps. „Krzysztof 2” – bliższych danych nie ustalono.

⁵ TW ps. „Twardogłowski”, właściwie TW ps. „Twarogowski” – Marian Szczepkowski, ur. 28 IX 1954 r. w Wadowicach.

⁶ TW ps. „Fryderyk” – bliższych danych nie ustalono.

^kopracują szczegółowe plany przedsięwzięć operacyjnych służących wypracowaniu warunków operacyjnych do stworzenia kontrolowanych terenowych grup SW z perspektywą dotarcia do K[ornela] Morawieckiego i możliwością jego zatrzymania, przysyłając kopie do Biura Studiów SB i WUSW^k Wrocław ^l(W[ydział] III) w ^lterminie do 10 lutego 1986 r.^l

4. WUSW we Wrocławiu wspólnie z Departamentem I MSW, realizując przedsięwzięcia operacyjne w ramach sprawy „**Kanał**”, przygotowują plan realizacji sprawy z uwzględnieniem możliwości zatrzymania K[ornela] Morawieckiego i stosownie do przyjętych warunków rozbicia rozpoznanych i rozpracowanych w ramach tej sprawy struktur.

Nadzoruje Biuro Studiów SB MSW.

5. W wypadku intensyfikacji i eskalacji działań SW na terenie kraju, zwłaszcza o charakterze terrorku politycznego, ^lpodjąć niezwłocznie działania likwidacyjne^l rozpoznanych i rozpracowanych grup, ^lz uwzględnieniem jednak perspektywy i głównego celu operacyjnego. Działania te uzgadniać z Biurem Studiów SB MSW^l.

6. Departamenty III, IV, V i VI w ramach nadzoru podejmą działania wspomagające czynności realizowane przez poszczególne WUSW we współdziałaniu z Biurem Studiów SB MSW.

7. Niezależnie do sytuacji wynikającej z gry operacyjnej wskazanej w pkt. 2., kontynuować grę operacyjną prowadzoną przez WUSW Katowice, której celem jest ujęcie K[ornela] Morawieckiego z rozwinięciem jak w pkt. 2.

8. Realizować aktualne prowadzone działania przez WUSW Wrocław, zmierzające do zatrzymania K[ornela] Morawieckiego i likwidacji rozpoznanych grup poligraficznych SW z rozwinięciem jak w pkt. 2.

9. Wydział V WUSW w Poznaniu przygotowuje plan kombinacji operacyjnej z wykorzystaniem TW „**Fryderyk**” – uwzględni również nawiązanie kontaktów z kierownictwem SW we Wrocławiu i zobowiązany jest do bieżącej wymiany informacji z ^lWydziałem III we Wrocławiu^l i Biurem Studiów SB MSW.

10. Przyjmuje się ^lzasadę postępowania, uzależnienie jednoczesnego uderzenia w strukturę Solidarności Walczącej od faktu zatrzymania K[ornela] Morawieckiego. Do likwidacji przystępują wszystkie jednostki WUSW w kraju w oparciu o dane z rozpoznania^l.

^{k-k} Fragment podkreślony odręcznie.

^{l-l} Fragment dopisany odręcznie.

^{l-l} Fragment podkreślony odręcznie.

Koordinatorem i nadzorującym przebieg działań w skali kraju, obejmujących rozpoznanie, rozpracowanie i likwidację struktur Solidarności Walczącej wszystkich szczebli, jest Biuro Studiów SB MSW, które na polecenie szefa Służby Bezpieczeństwa uruchamia hasło likwidacji tych struktur.

Koordinatorem działań na obszarze poszczególnych województw są wydz[iał]y III WUSW, ściśle współpracując z Wydz[iałem] III WUSW Wrocław i Biurem Studiów SB MSW.

11^m. Na podstawie analizy posiadanego rozpoznania grup SW "wszystkie WUSW przygotowują szczegółowe plany likwidacji tych struktur, uwzględniając ochronę i plasowanie osobowych źródeł informacji, i prześlą je do Biura Studiów SB w terminie do 10 lutego 1986 r." Realizacja planów likwidacji struktur nastąpi na terenie "całego kraju na hasło („Sowa”)"ⁿ.

12°. "Wszystkie WUSW w kraju wytypują i przedstawią do 10 lutego br. osobowe źródła informacji, wiarygodne, sprawdzone i zdolne do wykonywania skomplikowanych zadań w ramach prowadzonych gier i kombinacji operacyjnych"^p. Wykorzystanie źródeł podporządkować przedsięwzięciom podejmowanym przez Biuro Studiów SB MSW i WUSW we Wrocławiu.

13. Wszystkie WUSW zobowiązuje się do bieżącego 'informowania Biura Studiów SB o każdorazowym fakcie podjęcia działalności lub kolportażu wydawnictw SW uwzględniając: tytuły, ilość oraz okoliczności kolportażu.

14^s. Dep[artament] IV i podległe mu w kraju wydziały przygotowują informacje o rozpoznanych 'kontaktach kleru z Solidarnością Walcząca^t i w uzgodnieniu z Biurem Studiów SB przygotowują plany przedsięwzięć operacyjnych zmierzające do rozpoznania rzeczywistego stanu tych kontaktów oraz zakresu i form pomocy udzielanej SW.

^m W oryginale punkt zaznaczony pionową kreską na marginesie i dopiskiem odręcznym: 2 w kółku.

ⁿ Fragment podkreślony odręcznie.

^o W oryginale punkt zaznaczony pionową kreską na marginesie i dopiskiem odręcznym: 3 w kółku.

^p Fragment podkreślony odręcznie.

^t Fragment podkreślony odręcznie linią przerywaną.

^s W oryginale punkt zaznaczony odręcznie kółkiem i dopisek na marginesie: współdz[iałać] z Grabkiem.

^t Fragment podkreślony odręcznie.

15. Wykorzystując rozpoznanie i możliwości Dep[artamentu] I podjąć wspólne działania zmierzające do uściślenia informacji o zagranicznych agendach SW, ich powiązań oraz kanałach łączności z kierownictwem i strukturami SW w kraju.

Plan opracował:

zespół złożony z przedstawicieli
Biura Studiów SB MSW i WUSW Wrocław

„Z[astęp]ca dyrektora
Biura Studiów Służby Bezpieczeństwa MSW
płk Stanisław Stępień^{u7}

„Zapoznali się:

por. Janusz Klader 5 II [19]86 r.
ppor. J[anusz] Tyrakowski 5 II [19]86 r.
chor. B[ogusław] Brzuszek 5 II [19]86 r.^v

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 290–298, oryginał, mps.

^{u-u} *Imienna pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.*

^{v-v} *Fragment napisany odręcznie przez osoby składające podpisy.*

⁷ Stanisław Stępień, ur. 12 XI 1931 r. w Warszawie, przed podjęciem pracy w aparacie bezpieczeństwa pracował w pionie kontrwywiadu WSW, 3 I 1984 r. starszy inspektor Wydziału VII Departamentu III MSW, 1 V 1985 r. naczelnik Wydziału VI Departamentu III MSW, 1 VIII 1985 r. zastępca dyrektora Biura Studiów SB MSW/Departamentu Studiów i Analiz; zwolniony ze służby w 1990 r. (AIPN, 0604/1917, Akta osobowe Stanisława Stępnia).

1986 luty 28, Rzeszów – Adres punktu kolportażu podziemnej literatury u Teresy Jędrzejczyk¹ przekazany SB przez TW ps. „Lesio”

317/1
Adres punktu przemiatania wchł. wt.
pucharany pna A. Kuch. 7. ul. „Lesio”
u dn. 8602.28.

40117
317
wnt - Kochanowski [...] (Jędrzejczyk)
rój marnokarnej - Kochanowski

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 2, k. 317, rkps (skan).

¹ Teresa Jędrzejczyk, ur. 15 X 1931 r. w Lublinie, stomatolog, prowadziła punkt rozdziału podziemnej literatury, działaczka SW.

Nr 26

1986 marzec 15, Rzeszów – Informacja sporządzona w oparciu o relację TW ps. „Saroń”, opracowana przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

Źródło: TW ps. „Saroń”

Rzeszów, dnia 15 III 1986 [r.]

Przyjął: por. J[anusz] **Tyrakowski**

W dniu 15 III 1986 [r.]

w L[okalu] K[ontaktowym] „Centrum”

Informacja

W dniu 14 III [19]86 [r.] o godz. 17.30 w mieszkaniu Andrzeja Medyńskiego (ul. I Armii WP [...]) odbyło się posiedzenie członków Rady SW Oddział Rzeszów.

Obecni byli:

- Andrzej **Kucharski**
- Wojtek **Bała**
- Marian¹ **Biel**
- Józef **Kyc**²
- Andrzej **Medyński**

Nieobecny był z powodu choroby A[ntoni] **Kopaczewski**. J[ózef] **Kyc** po przyjeździe do mieszkania stwierdził, że na chodniku stoi dwóch „UB-owców”, w związku z tym obszedł budynek dookoła, spotykając tam Bolesława **Borowca**³ (kierowca pracowni projektowej DODP Rzeszów). J[ózef] **Kyc** zna **Borowca** z Budziwoja. Na pytanie, co tu robi, **Kyc** powiedział, że umówił się tutaj w mieszkaniu z **Kotowiczem**⁴ (RPRD). A[ndrzej] **Kucharski** zaczął zebranie od przedstawienia aktualnego stanu grup SW. Jest ich na razie cztery: 401, 402, 403, 404.

¹ Marian, właściwie Emanuel Biel.

² Józef Kyc – TW ps. „Franek”.

³ Bolesław Borowiec – bliższych danych nie ustalono.

⁴ Kotowicz – bliższych danych nie ustalono.

Grupowymi poszczególnych grup są:

401 – J[ózef] **Kyc** 403 – A[ndrzej] **Kucharski**

402 – W[ojcich] **Bała** 404 – A[ndrzej] **Medyński**

^aIlość osób i zakłady pracy obejmujące swoją działalnością grupy^a:

401 – styczeń (7 osób), luty (8) – Szkoła Podstawowa nr 4 + WZSR Rzeszów

402 – styczeń 7, luty 7 – Słocina + „Zelmer”

403 – luty 5, marzec 5 – „Inwestprojekt” + BPBK

404 – styczeń 3, luty 3, marzec 3 – DODP + „Przemysłówka”⁵

Ogólnie z grup wpłynęło 48 wpłat x 200 zł = 9600 zł.

Podział członków rady na sekcje i pseudonimy:

1. Sekcja zabezpieczeniowa (Józef **Kyc**, ps. „**Dąb**”)

Jest on odpowiedzialny za:

- nasłuch
- księgowość
- deklaracje
- nasłuch: na dzień dzisiejszy nie mają, natomiast są może przygotowani do działania;
- księgowość: jest kobieta „księgowa”, wszyscy z rady mają prawo do podjęcia z kasy kwoty w wysokości 15 tys. zł. Powyżej tej sumy potrzebna jest decyzja całej rady. Księgowa zna wszystkich członków rady.

Są trzy numery kont:

- 101 – fundusz socjalno-zapomogowy,
- 102 – fundusz prasowy,
- 103 – fundusz na cele organizacji.

2. Sekcja propagandowa (W[ojcich] **Bała**, ps. „**Zbyszek**”)

Odpowiedzialny jest on za:

- redakcję „Galicji”
- kolportaż
- łączność
- radio

^{a-8} Tak w tekście.

⁵ Chodzi o Rzeszowskie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego.

- redakcja – skład pozostaje bez zmian:
 - W[ojcich] **Bała**
 - A[ndrzej] **Medyński**
 - A[ntoni] **Bartyński**⁶

A[ntoni] **Bartyński** jest nowym członkiem redakcji, który będzie poruszał tylko sprawy wsi. Spotkania w składzie 3. osobowym odbywać się mają raz w miesiącu, natomiast **Bała z Medyńskim** mają się spotykać częściej.

- kolportaż – pozostaje bez zmian. Mają to robić „krasnoludki” – ludzie Wojtka [Bały];
- łączność – są ludzie odpowiedzialni za działalność w b[yłych] powiatach, którzy są zobowiązani do dania „lokalu”.
Taki „lokal” są w: Strzyżowie
Łańcucie
Jarosławiu
Słocinie (dom kobiety koło kościoła);
- radio – jest stare. Prawdopodobnie z możliwością przestrojenia go na UKF. Jest mechanik, który ma się tym zająć (ma wolne). Prawdopodobnie mają dostać radio z Wrocławia dostosowane do emisji na UKF.
Wynika kwestia podjęcia radia, lecz wszyscy się boją go przenieść z miejsca, gdzie jest ono schowane.

3. Sekcja poligrafii (M[arian] **Biel**, ps. „**Góral**”)

Mają otrzymać w najbliższym czasie czcionki (nie wiem skąd) i załatwić dwa wałki. Farbę, papier i inne rzeczy potrzebne do poligrafii, z relacji A[ndrzej] **Kucharskiego** – mają w dużych ilościach i za darmo. A[ndrzej] **Kucharski** stwierdził, że jest „żelazny magazyn”, w którym jest 400 ryz [papieru], ale nie będą z niego korzystać. Powiedział on, że w razie wypadki czcionki trzeba zabezpieczyć i zrobić ramki do „sita”.

Do poligrafii są już ludzie (żadnych imion i nazwisk), którzy mają swój lokal i chcą działać bez potrzeby angażowania w to osób trzecich. A[ndrzej] **Kucharski** kontaktował się z Mietkiem [Elderem] z Działu Zaopatrzenia Zakładów Graficznych (telefonicznie).

⁶ Antoni Bartyński, ur. 13 I 1933 r. w Hermanowej, rolnik, działacz NSZZ RI „Solidarność”, internowany od 13 XII 1981 do 9 XII 1982 r., działacz RKOR.

Z relacji Wojtka [Bały] wynikało, że ma on w domu lampę do naświetlania, którą pilnie musi oddać, ale nie wie komu, ponieważ lampę pożyczył J[anusz] **Szkutnik**. Twierdzi on, że jest w stanie poznać tego mężczyznę i spytać, komu ma oddać lampę.

Z rozmowy członków Rady wynikł problem pozbycia się z mieszkania A[ndrzej] **Kucharskiego** maszyny do pisania „45”, która już dawno nie była używana, ma on ją podrzucić A[ndrzejowi] **Medyńskiemu** do domu, gdy ten sprawdzi, czy schowek w jego piwnicy zmieści maszynę. W czwartek lub w piątek w godz[inach] między 19.00 – 20.00 ma dojść do spotkania Wojtek [Bała] – Józek [Kyc] i ma być przekazana któremuś z nich niemiecka walizkowa maszyna do pisania.

Deklaracje – są u Józka [Kyc] gdzieś zakopane. Nie określił miejsca i nikt z Rady poza nim nie wie, gdzie są przechowywane. Z uwagi na fakt niewpłynięcia jeszcze wszystkich deklaracji, będą jeszcze odkopywane, co wywołało duże zaniepokojenie Wojtka [Bały]. Józef **Kyc** jest odpowiedzialny także za zorganizowanie ludzi do pobicia Marka **Wójcika**, który wraz ze swoją kochanką dążą do ustalenia kontaktów J[anusza] **Szkućnika**. Znieważa on słownie w oczach innych A[ndrzej] **Kucharskiego**, A[ntoniego] **Kopaczewskiego**, poddając w wątpliwość sens ich działalności. Był także we Wrocławiu, gdzie znalazł (nie wiadomo, w jaki sposób) dojście do „płotek” SW we Wrocławiu, krytykując działalność SW Rzeszów. Dziewczynie jego mają ściąć włosy.

– Ostatni podwójny numer „Galicji” – jak wynika z relacji Wojtka [Bały] – przepisywała młoda dziewczyna, która robi to w swoim domu. Wojtek zobowiązał się do zapewnienia jej bezpieczeństwa, na wypadek jej wpadki ma ona powiedzieć, że ona nie ma nic z tym wspólnego. To jest maszyna Wojtka i on przychodzi do niej tylko coś pisać.

– A[ndrzej] **Kucharski** podjął temat kartek świątecznych i kartek z okazji 3 Maja. Są już zrobione przez S[ławomira] **Śliwę**⁷ dwa rodzaje kartek świątecznych, w chwili obecnej przygotowuje propozycje kartek 3. majowych.

⁷ Sławomir Śliwa, ur. 13 X 1955 r. w Łańcucie, pracownik „Inwesprojektu”, działacz SW.

Kucharski powiedział, że są kłopoty z ich zrobieniem. Człowiek, który miał się tym zająć (**Bernard**)⁸, podczas robienia książek o [ks. Jerzym] Popiełuszcze dla któregoś z kościołów obciął sobie palce gilotypną i w chwili obecnej musiał wyjechać z Rzeszowa do Będzina i wróci dopiero po świętach.

A[ndrzej] **Kucharski** stwierdził, że może uda mu się namówić swojego szwagra do zrobienia tych kartek na ksero. Z jego relacji wynika, że ma on je w domu i że już z nim na ten temat rozmawiał. Szwagier odmówił, ma spróbować namówić jego żonę, która stwierdziła, że zrobi pod warunkiem, że będzie to cienki papier, a nie bryistol. Jest możliwość puszczenia tych kartek na ksero w „Inwestprojekcie” czy też w BPPK, ale też na cienkim papierze (relacja **Kucharskiego**). Rada podjęła decyzję, że może w końcu to być cienki papier i **Kucharski** zobowiązał się pilotować tę sprawę.

– Ksero szwagra A[ndrzeja] **Kucharskiego** jest prod[ukcji] japońskiej.

– Stałymi członkami rady do czasu wyjazdu z Rzeszowa byli:

– Leszek **Rybak**,

– Marek **Konieczny**.

– Niedawno zaprzysiężony został Marian **Biel**.

– Wojtek **Bala** stwierdził, że ma sześć osób w Zakł[adzie] Mleczarskim w Trzebownisku, którzy^b podpiszą mu deklarację.

– W dniu 14 III [19]86 [r.] do pracy A[ndrzeja] **Kucharskiego** przyszła żona⁹ J[anusza] **Szcutnika** z prośbą o pomoc finansową (6000 zł) na pokrycie kosztów sądowych jej męża. Na zebraniu rady podjęto decyzję o wypłaceniu jej tej sumy.

– **Kucharski** mówił coś o żonie¹⁰ Andrzeja (chyba **Filipczyka**), z którą są jakieś kłopoty. Podjęto decyzję, że ktoś z nią musi porozmawiać, bo sprawa jest poważna.

^b *Tak w tekście.*

⁸ Bernard, zapewne Bernard Nasarzewski, ur. 24 VIII 1935 r. w Toruniu, poligraf, emeryt, działacz SW.

⁹ Krystyna Szcutnik, ur. 16 II 1957 r. w Raciborzu, nauczycielka, działaczka SW.

¹⁰ Bogumiła Filipczyk, ur. 1 I 1959 r. w Tyczynie, pracownik umysłowy w Okręgowym Przedsiębiorstwie Geodezyjno-Kartograficznym „Geokart” w Rzeszowie.

– Na radzie A[ndrzej] **Kucharski** poinformował o planowanym wyjeździe łącznika (Janusz)¹¹ do Wrocławia w poniedziałek po odbiór „Galicji” (nr grud[niowy 1985] 300 szt., stycz[eń], luty [1986] 1000) + innej prasy SW. W przypadku otrzymania radia i nasłuchu ma on je zostawić u rodziny w Katowicach.

– W luźnej rozmowie J[ózef] **Kyc** poinformował o planowanym wyjeździe wraz z synem do Wrocławia (w niedzielę lub w poniedziałek), ma wrócić we wtorek lub w środę.

– Wg A[ndrzej] **Kucharskiego** łącznik odbierający prasę ma otrzymać list od Kornela [Morawieckiego].

– Odnośnie [do] Radia „Solidarność” ustalono, że ma ono rozpocząć swoją działalność w dniu 3 maja. Rozważano możliwość powiadomienia ludzi przez kolportaż ulotek lub słownej informacji.

– Co do przywiezionej prasy przez łącznika, zgłoszono zapotrzebowanie w ilościach:

- **Kucharski** 2 x 100 [sztuk]
- **Bała** 2 x 50
- **Medyński** 2 x 50
- **Biel** 2 x 30
- **Kyc** 2 x 50

Reszta kolportaż na mieście.

– **Kucharski** stwierdza, że do wtorku wszyscy powinni „wyczyścić” swoje mieszkania.

– Na temat zamierzeń SW odnośnie [do X] Zjazdu PZPR nie podejmowano dyskusji.

– **Kucharski** poinformował o podwyżkach cen artykułów żywnościowych i związanych z tym ewentualnych działaniach SB względem konspiracji.

¹¹ Janusz Borowiec, ur. 20 X 1956 r. w Rzeszowie, pracownik Archiwum Państwowego w Rzeszowie, działacz SW, kolporter, prowadził magazyn papieru SW.

– Następne spotkanie rady między 3–7 kwietnia.

Saroń

Zadania

– Przy rozpracowywaniu SW ukierunkować swoje działania na ujawnieniu osób zaangażowanych w poligrafię i radio „Solidarność”.

Ppor. J[anusz] **Tyrakowski**^o

Odbito w 3 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – Biuro Studiów SB MSW

Egz. nr 2 – spr[awa] „Ośmiornica”

Egz. nr 3 – t[eczka] pracy TW

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 3, k. 307–308, oryginał, mps.

^o Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

1986 marzec 21, Rzeszów – Wyciąg z informacji TW ps. „Lesio” z 15 marca 1986 r., opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 21 III 1986 [r.]

Wyciąg

z informacji TW ps. „Lesio” ([nr rejestracyjny] 17156)
z dnia 15 III 1986 r.

1. W dniu 14 III [19]86 w mieszkaniu A[ndrzej] **Medyńskiego** przy ul. I A[rmii] W[ojska] P[olskiego] [...] odbyło się posiedzenie Rady Wykonawczej SW w składzie:

- A[ndrzej] **Kucharski**
- J[ózef] **Kyc**
- W[ojcich] **Bała**
- M[arian]¹ **Biel**
- *ja^a

i jako gospodarz A[ndrzej] **Medyński**, który nie jest członkiem rady. Antoni **Kopaczewski** nie był obecny na posiedzeniu rady – prawdopodobnie jest chory.

A[ndrzej] **Kucharski** poinformował, że istnieją cztery grupy:

- 401 – grupowy J[ózef] **Kyc** (Szkoła Podstawowa nr 4, WZSR „Sch” Rzeszów),
- 403 – grupowy A[ndrzej] **Kucharski** („Inwestprojekt”, BPBK),
- 404 – grupowy prawdopodobnie **Medyński** – grupa o krypt[onimie] „Mrówa”),
- 402 – grupa o krypt[onimie] „Robot”.

Łączna ilość osób w grupach wynosi 48.

Zasadniczo nie uległ zmianie podział rady na sekcje.

^{a-a} W oryginale skreślone.

¹ Właśc. Emanuel.

Sekcja Zabezpieczenia – J[ózef] **Kyc**, ps. „Dąb”, do zadań [sekcji] należy:

- nasłuch,
- księgowość,
- deklaracje.

Po dostarczeniu nasłuchu będzie go obsługiwał człowiek z lokalu przy ul. Szopena, łącznikiem do niego ma być brat J[ózefa] **Kyca**, zatrudniony w PSS „Społem”.

Księgowość prowadzi matka Andrzeja **Kucharskiego**, trzy grupy wpłaciły już pieniądze za luty i marzec 1986 r.

Ustalono, że pieniądze może odbierać A[ndrzej] **Kucharski**, a w przypadku jego aresztowania – członkowie rady. Fundusz podzielono na fundusz: socjalny, propagandowy i na cele organizacyjne (wyjazdy po prasę, opłacenie maszynistek itp.).

Sekcja Propagandy – W[ojciech] **Bała**, ps. „Zbyszek”, do zadań tej sekcji należy:

- redakcja: W[ojciech] **Bała**,
A[ndrzej] **Medyński**,
A[ntoni] **Bartyński**,
- kolportaż: poprzez ludzi z „Zelmeru”,
- łączność: szefem został Staszek (jednoosobowy),
- radio – do obsługi **Bały**.

Sekcja Poligrafii – odpowiedzialny M[arian] **Biel**, ps. „Góral”. W tym temacie A[ndrzej] **Kucharski** stwierdził, że dogrywana jest sprawa druku za pomocą czcionek. Czcionki dogrywa A[ntoni] **Kopaczewski**, a pośrednikiem jest M[ieczysław] **Elder**². Organizacją poligrafii zajmuje się St[anisław] **Myśliwiec**³ i według A[ndrzeja] **Kucharskiego** zna lokale i ludzi. Zapadła decyzja^b co do nie rezygnacji z ramek^b – sprawę ich wykonania dogrywa A[ntoni] **Kopaczewski**. Uzgodniono, że Staszek [Świeca] do Wrocławia wyjeżdża z dn[iem] 17 III pociągiem o godz. 20 z minutami.

^{b-b} *Tak w tekście.*

² Mieczysław Elder, ur. 7 VI 1948 r. w Rzeszowie, poligraf, zatrudniony w Zakładach Graficznych w Rzeszowie, w 1981 r. działacz NSZZ „Solidarność” (szwagier Antoniego Kopaczewskiego).

³ Stanisław Myśliwiec, ur. 8 V 1958 r. w Rzeszowie, pracownik „Inwestprojektu” w Rzeszowie, zajmował się drukiem podziemnych wydawnictw, działacz SW.

A[ndrzej] **Kucharski** dąży do wyłączenia swojej osoby z konkretnej działalności konspiracyjnej, wyraził zgodę, i to z oporami, że zajmie się zaopatrzeniem.

Sprawa wydania kartek świątecznych na offsecie upadła, co związane jest z faktem, że człowiek, który miał to wykonać, uległ wypadkowi – obciął sobie palce przy wykonywaniu książek dla Kościoła, związanych z tematyką [ks. Jerzego] Popiełuszki. A[ndrzej] **Kucharski** poinformował, że kartki będzie się starał wykonać na kserografie, w grę wchodzi jego szwagier o imieniu Leszek (**Gonciarczyk**⁴), który posiada u siebie w domu japoński kserograf, ale według A[ndrzeja] **Kucharskiego** nie wyrazi on zgody. Andrzej będzie próbował załatwić to poprzez jego żonę. Szwagier Andrzeja [...] nie popiera Andrzeja. Andrzej jest skłócony z rodziną swojej żony. Drugą osobą, która może wykonać te kartki, jest kobieta, z miejsca pracy A[ndrzeja] **Kucharskiego**, zatrudniona w małej poligrafii.

Sprawę kolportażu literatury i „Galicji” przyniesionej przez Staszka pozostawiono W[ojcichowi] **Bale**. Uzgodniono, że część prasy rozprowadzi on na grupy, pozostałą część – około 100–200 egz. „Galicji”, n[ume]r grudniowy [1985 r.] i 700 egz[emplarzy] „Galicji”, styczeń – luty [1986 r.], rozkolportuje poprzez swoich ludzi na mieście. W związku z tym A[ndrzej] **Kucharski** polecił wszystkim „wyczyścić mieszkania”, gdyż jak stwierdził – tym razem SB „nie puści tego płazem”.

A[ndrzej] **Kucharski** poinformował mnie, aby przyspieszyć realizację „Zelmeru” – chodzi o deklaracje.

Ustalono termin następnej Rady na dzień 7 IV br.

A[ndrzej] **Kucharski** przekazał mi, że u niego w pracy była K[rystyna] **Wójcik**⁵, która zwróciła się o pomoc finansową dla J[anusza] **Szcutnika**. Uzgodniliśmy, że prześlemy jej sumę 6000 zł. Krystyna zwróciła się z prośbą do nas o pobranie zaświadczeń od lekarzy o stanie zdrowia Janusza – chodzi o przebyte przez niego choroby. Krystyna wspólnie z adwokatem chce Januszowi – ze względu na jego stan zdrowia – odroczyć wykonanie [reszty] kary. Prawdopodobnie poprzez J[erzego] **Karpińczyka**⁶ załatwia z Krakowa obrońcę posiłkowego.

^c Pominięto fragment tekstu.

⁴ Lesław Gonciarczyk, ur. 2 III 1939 r. w Krakowie, pracownik Politechniki Rzeszowskiej.

⁵ Krystyna Wójcik – patrz Krystyna Szcutnik (była żona Marka Wójcika).

⁶ Jerzy Karpińczyk, ur. 11 V 1949 r. w Rzeszowie, operator maszyn w Przedsiębiorstwie Instalacji Przemysłowej w Krakowie, działacz „Porozumienia Prasowego Solidarność Zwycięzy”

Od Krystyny uzyskałem informację, że żona W[ieńczysława] **Nowackiego**⁷ wraz z dzieckiem zamieszka u niej i w najbliższym czasie ma przyjechać Wiesiek **Nowacki**.

W dniu 17 marca jestem umówiony z Bogdanem w sprawie deklaracji i rozliczenia go z zaległych pieniędzy za przekazane wydawnictwa SW.

Na posiedzeniu Rady J[ózef] **Kyc** poinformował, że wyjeżdża w dniu 17 marca do Wrocławia, być może tym samym pociągiem co Staszek – nie wiem, o co tu chodzi.

Zgodność wyciągu z oryginałem
informacji stwierdzam:
[Janusz Tyrakowski]^d

Wykonano w 3 egz[emplarzach]
egz. nr 1 – °spr[awa] „**Ośmiornica**”^e
egz. nr 2 – °spr[awa] „**Pieść**”^e
egz. nr 3 – °t[eczka] pracy TW^e

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 3, k. 309, oryginał, mps.

i SW, łącznik, kolporter, współorganizator „Radia Solidarność Małopolska” na terenie Rzeszowa.

^d *Nieczytelny podpis odręczny.*

^{e-e} *Fragment wpisany odręcznie w miejsce wykropkowane.*

⁷ Wieńczysław Nowacki, ur. 3 X 1951 r. w Śremie, rolnik, działacz NSZZ RI „Solidarność”, w 1981 r. organizator strajku w Ustrzykach Dolnych, w stanie wojennym internowany, członek OKOR, aresztowany w październiku 1985 r., w lipcu 1986 r. skazany na rok więzienia w zamieszczeniu na 2 lata, w 1987 r. współtwórca Niezależnego Ruchu Ludowego „Solidarność”.

1986 marzec 22, Rzeszów – Protokół ze spotkania roboczego w sprawie rozpracowania struktury konspiracyjnej Solidarność Walcząca, sporządzony przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 22 III 1986 [r.]

Protokół

ze spotkania roboczego w sprawie uaktywnienia
rozpracowania struktury konspiracyjnej Solidarność Walcząca

I. W dniu 21 III 1986 [r.] w Wydziale V WUSW w Rzeszowie odbyło się spotkanie w sprawie uzgodnień co do dalszego wzmoczenia współdziałania w rozpracowaniu struktury konspiracyjnej Solidarność Walcząca, z udziałem:

- 1) przedstawiciele Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie:
 - mjr K[azimierz] **Zdebski**¹,
 - kpt. W[łodzimierz] **Ostrowski**²,
- 2) przedstawiciele Wydziału III WUSW we Wrocławiu:

¹ Kazimierz Zdebski, ur. 4 III 1941 r. w Sobolowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, w latach 1963–1978 pracował w ZOMO w Krakowie w Wydziale Ruchu Drogowego, od 1 VII 1978 r. inspektor w Wydziale III KW MO w Krakowie, 16 VII 1980 r. inspektor Wydziału II Departamentu III MSW, 1 IV 1986 r. specjalista Zespołu ds. Terroryzmu Departamentu III, 16 VII 1987 r. specjalista Wydziału XI Departamentu III, 1 I 1988 r. zastępca naczelnika Wydziału IX Departamentu III MSW, 1989 r. zastępca naczelnika Wydziału I Departamentu Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa MSW; zwolniony ze służby 20 III 1990 r. (AIPN, 0604/1708, Akta osobowe Kazimierza Zdebskiego).

² Włodzimierz Ostrowski, ur. 7 II 1945 r. w Warszawie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1970–1980 w Wydziale II Biura „T” Departamentu Techniki MSW, 1980–1981 w Wydziale Instrukcji i Analiz Departamentu Techniki MSW, 1981–1982 w Wydziale V Departamentu III MSW, 1982–1987 w Wydziale II Biura Studiów MSW; zwolniony ze służby 20 XI 1987 r. (AIPN, 0242/46, Akta osobowe Włodzimierza Ostrowskiego).

- por. Z[dzisław] **Kuliczkowski**³ – kierownik grupy operacyjno-śledczej,
- por. Z[bigniew] **Madej**⁴ – st[arszy] inspektor tej grupy;
- 3) przedstawiciele Wydziału V WUSW w Rzeszowie:
 - kpt. A[ndrzej] **Czerwiński** – zastępca naczelnika Wydziału V WUSW w Rzeszowie,
 - por. J[anusz] **Klader** – kierownik Sekcji III tego Wydziału,
 - ppor. J[anusz] **Tyrakowski** – st[arszy] insp[ektor] Sekcji III tego Wydziału.

II. Cele spotkania:

Uzgodniono, że spotkanie ma posłużyć do:

1. Uściślenia współpracy grupy operacyjno-śledczej Wydz[iału] III WUSW we Wrocławiu z Wydziałem V WUSW w Rzeszowie, celem:
 - wymiany informacji o aktualnej sytuacji operacyjnej i stanie rozpracowania organizacji SW we Wrocławiu i Oddziału SW w Rzeszowie oraz, w oparciu o to ustalenie, możliwości rozszerzenia współdziałania;
 - wypracowania i efektywnej realizacji koncepcji operacyjnej rozbudowy kanału przetrzutu nielegalnej literatury z Wrocławia do Rzeszowa i nawiązania ścisłej współpracy między Oddziałem SW w Rzeszowie z organizacją SW we Wrocławiu, co powinno umożliwić bardziej aktywne rozpoznawanie tej organizacji we Wrocławiu przez osobowe źródła informacji będące na stanie Wydziału V WUSW w Rzeszowie;
 - uaktywnienia rozpoznawania przez grupę operacyjno-śledczą Wydz[iału] III WUSW we Wrocławiu powiązań organizacji SW we Wrocławiu z jej odpowiednikami w terenie, w tym z Oddziałem SW w Rzeszowie.

³ Zdzisław Kuliczkowski, ur. 28 XI 1946 r. w Pietrkowicach, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1972–1987 w Wydziale III SB KW MO/WUSW we Wrocławiu, 1982–1987 kierownik sekcji, 1987–1989 kierownik Inspektoratu II SB WUSW, 1990 r. zastępca naczelnika Wydziału Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa WUSW we Wrocławiu (zob. *Solidarność Walcząca w dokumentach...*, s. 220).

⁴ Zbigniew Madej, ur. 16 III 1954 r. w Warszawie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 IX 1980 r. młodszy inspektor w Wydziale III „A” SB KW MO we Wrocławiu, 1 X 1982 r. inspektor w Wydziale V SB KM MO/WUSW we Wrocławiu, 1 II 1983 r. starszy inspektor Wydziału V, 1 I 1987 r. kierownik sekcji Inspektoratu II, 1 XI 1989 r. kierownik sekcji Wydziału Studiów i Analiz SB, zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Wr, 0135/111, Akta osobowe Zbigniewa Madeja).

2. Wypracowania przez Wydział V WUSW w Rzeszowie sytuacji operacyjnej umożliwiającej zatrzymanie szefa organizacji SW Kornela **Morawieckiego**.

III. Przebieg spotkania

1. Na wstępie spotkania por. Z[bigniew] **Malej** przedstawił aktualną sytuację w organizacji SW we Wrocławiu, stan jej rozpoznania przez SB, podając dane personalne i krótką charakterystykę członków kierownictwa tej organizacji, m.in. Kornela **Morawieckiego**, Andrzeja **Mycy**⁵, Krzysztofa **Błachuta**⁶, Zbigniewa **Oziewicza**⁷, Hanny **Karniej-Łukowskiej**⁸, Wojciecha **Myśleckiego**⁹. Poinformował, że K[ornel] **Morawiecki** aktywnie współdziała z klerem, współpracuje z biskupem [Adamem] **Dyszkowskim**¹⁰, a także z księdzem [Stanisławem] **Orzechowskim**¹¹ z parafii św. Wawrzyńca we Wrocławiu.

⁵ Andrzej Myc, ur. 21 III 1953 r. w Legnicy, biolog, działacz NSZZ „Solidarność”, działacz SW, członek Rady i Komitetu Wykonawczego SW, nadzorował kolportaż, odpowiedzialny za finanse, w styczniu 1984 r. aresztowany, zwolniony 24 VII 1984 r. na mocy amnestii.

⁶ Krzysztof Błachuta, ur. 27 V 1958 r. w Poznaniu, mechanik, w 1981 r. działacz NZS, w stanie wojennym organizator strajku na Politechnice Wrocławskiej, skazany na rok więzienia w zawieszaniu na 3 lata, organizator struktur studenckich w 1982 r., członek redakcji „Gońca Polskiego”, działacz SW, organizator struktur, szef poczty SW, w 1988 r. na skutek konfliktu odszedł z organizacji.

⁷ Zbigniew Oziewicz, ur. 22 VIII 1941 r. w Wilnie, fizyk, działacz NSZZ „Solidarność”, w stanie wojennym internowany, współpracownik RKS NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk, działacz SW, członek Rady SW, aresztowany w lutym 1984 r., zwolniony w lipcu 1984 r. na mocy amnestii.

⁸ Hanna Łukowska-Karniej, ur. 7 VIII 1941 r., historyk, bibliotekarka, działaczka SW, członek Rady i Komitetu Wykonawczego, w czerwcu 1984 r. aresztowana, zwolniona 24 VII 1984 r. na mocy amnestii, ponownie aresztowana w listopadzie 1987 r., w styczniu 1988 r. skazana na 3 miesiące aresztu.

⁹ Wojciech Myślecki, ur. 22 VII 1948 r. we Wrocławiu, elektronik, działacz opozycyjny, uczestnik wydarzeń marcowych 1968 r., działacz NSZZ „Solidarność”, internowany w stanie wojennym, od 1983 r. działacz SW, kierował pionem organizacyjnym i działem łączności z krajem, odpowiedzialny za współpracę z innymi organizacjami, w lutym 1984 r. aresztowany, 24 VII 1984 r. zwolniony na mocy amnestii, członek Komitetu Wykonawczego i redakcji „Solidarności Walczącej”, w 1989 r. został jawnym przedstawicielem SW.

¹⁰ Właśc. Adam Dyczkowski, ur. 17 XI 1932 r. w Kętach, duchowny katolicki, duszpasterz akademicki, 1978–1992 biskup pomocniczy wrocławski, 1992–1993 biskup pomocniczy diecezji legnickiej, od 1993 r. ordynariusz diecezji zielonogórsko-gorzowskiej.

¹¹ Stanisław Orzechowski, ur. 7 XI 1939 r. w Kobylinie, duchowny katolicki, pracował m.in. w parafii św. Wawrzyńca we Wrocławiu, duszpasterz akademicki we Wrocławiu.

Wskazał, że K[ornel] **Morawiecki** jest ukrywany przez grupę kobiet skupionych wokół jego żony, Jadwigi **Morawieckiej**¹² (osoby te nie uczestniczą w bezpośredniej działalności konspiracyjnej). Poinformował, że osobami wspomagającymi J[adwigę] **Morawiecką** są m.in. Wanda **Wojnarowicz**¹³, Lucyna **Sokół-Aulich**¹⁴, Alicja **Matusiewicz**¹⁵, Barbara **Terpiłowska**¹⁶.

W trakcie przedstawiania przez por. Z[bigniewa] **Madeja** krótkiej charakterystyki tych osób kpt. A[ndrzej] **Czerwiński** zasugerował możliwość powiązań rodzinnych Wandy **Wojnarowicz** z b[yłym] działaczem „Solidarności Wiejskiej” z terenu woj[ewództwa] krośnieńskiego o nazwisku [Antoni] **Wojnarowicz**¹⁷, który utrzymywał kontakty z figurantami Wydz[iału] V WUSW w Rzeszowie Andrzejem **Kucharskim** i Antonim **Kopaczewskim** (członkami Rady Oddziału SW w Rzeszowie), Wieńczysławem **Nowackim** – figurantem Dep[artamentu] VI MSW (członek kierownictwa OKOR NSZZ RI „S[olidarność]”).

Następnie por. Z[bigniew] **Madej** omówił system organizacji i współdziałania struktury SW we Wrocławiu z jej odpowiednikami w terenie, eksponując rolę **Blachuta** i **Myca** w tej działalności. Wskazał na istotną rolę członka organizacji SW we Wrocławiu Antoniego **Lenkiewicza**¹⁸ (obecnie aresztowanego), który współdziałał m.in. z Leszkiem **Wierzejewskim**¹⁹, Andrzejem **Oryńskim**²⁰, Jerzym **Skrzyńskim**²¹. Podziękował Wydziałowi

¹² Jadwiga Morawiecka, ur. 22 V 1930 r. w Stanisławowie, nauczycielka, współpracowała przy wydawaniu „Biuletynu Dolnośląskiego”.

¹³ Wanda Wojnarowicz – bliższych danych nie ustalono.

¹⁴ Lucyna Sokół-Aulich – bliższych danych nie ustalono.

¹⁵ Alicja Matuszkiewicz – bliższych danych nie ustalono.

¹⁶ Barbara Terpiłowska – bliższych danych nie ustalono.

¹⁷ Antoni Wojnarowicz, ur. 2 X 1951 r. w Kołobrzegu, działacz „Solidarności Wiejskiej” z województwa krośnieńskiego.

¹⁸ Antoni Lenkiewicz, ur. 25 X 1934 r. w Ostrołęce, prawnik, uczestnik konspiracji młodzieżowej, w 1953 r. skazany na 12 lat więzienia, działacz NSZZ „Solidarność”, w stanie wojennym internowany, działacz KPN, współpracownik SW, 1983–1985 członek redakcji „Wiadomości Biejących”. Aresztowany w listopadzie 1985 r., skazany na 1,5 roku więzienia, po rewizji wyrok zmniejszono do roku więzienia, zwolniony w sierpniu 1986 r.

¹⁹ Właśc. Leszek Wierzejewski, ur. w 1929 r., działacz SW, w 1982 r. członek redakcji „Wiadomości Biejących”, w grudniu 1982 r. aresztowany, w kwietniu 1983 r. zwolniony, w maju 1983 r. skazany na 1,5 roku więzienia w zawieszaniu na 3 lata.

²⁰ Andrzej Oryński, ur. 3 VIII 1945 r. w Krakowie, prawnik, ekonomista, 1981–1982 członek redakcji „Wiadomości Biejących”, działacz SW, aresztowany w grudniu 1982 r., w maju 1983 r. skazany na 2 lata więzienia w zawieszaniu na 3 lata.

²¹ Jerzy Skrzyński – bliższych danych nie ustalono.

V WUSW w Rzeszowie za przekazane informacje dot[yczące] jego osoby, gdyż stanowiły one inspirację do bardziej ścisłego jego rozpracowania.

Poinformował, że na bazie informacji z Wydziału V WUSW w Rzeszowie nie stwierdzono wykorzystywania przez organizację SW adresu Wrocław, ul. Libelta [...], ale informacje te pozwoliły na skojarzenie, że być może chodzi tu o osobę Danuty **Skrzypickiej**²², zam. we Wrocławiu przy ul. Libelta [...] (mającej związek z organizacją SW), prosił o sprawdzenie, czy nie zaszła pomyłka.

Na zakończenie swojego wystąpienia por. Z[bigniew] **Madej** wystąpił z prośbą o przeanalizowanie materiałów operacyjnych posiadanych przez Wydział V w Rzeszowie pod kątem ujawnienia powiązań konspiracyjnych Oddziału SW w Rzeszowie z organizacją SW we Wrocławiu. Kpt. A[ndrzej] **Czerwiński** zapoznał zebranych z notatką służbową dotyczącą ujawnionych adresów i kontaktów członka Rady SW w Rzeszowie, Andrzeja **Kucharskiego**, podczas przeszukania w jego miejscu zamieszkania w dniu 5 III 1984 r. Uzgodniono, że Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie prześle odpis tej notatki do Wydz[iału] II Biura Studiów SB MSW i Wydz[iału] III WUSW we Wrocławiu.

2. Następnie zastępca naczelnika Wydz[iału] V WUSW w Rzeszowie, kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**, omówił aktualną sytuację operacyjną i stan rozpracowania Oddziału SW w Rzeszowie. Poinformował, że formalną rolę szefa Oddziału SW w Rzeszowie spełnia b[yl]y przewodniczący MKR [NSZZ „Solidarność”] Rzeszów, Antoni **Kopaczewski** (pseudonim organizacyjny „Michał **Jodłowski**”), zaś faktyczną rolę organizatora i inspiratora nielegalnej działalności pełni Andrzej **Kucharski** (pseudonim konspiracyjny „**Konrad**”) – projektant Spółdzielni Projektowania i Usług Inwestycyjnych „**Inwestprojekt**” w Rzeszowie. Zwrócił uwagę, że operacyjnie nie jesteśmy w stanie ustalić, kto był inspiratorem i założycielem Oddziału SW w Rzeszowie.

Z posiadanych przez Wydział V danych operacyjnych wynika, że prawdopodobnie inspiratorami założenia SW w Rzeszowie byli figuranci sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „**Ośmiornica**”, nr rej[estracyjny] 17526 Lesław **Rybak**, s[yn] Edwarda i Barbary [z domu] **Sielińska**, ur. 19 VII 1960 r. Radków, zam[ieszkały] Głogów, ul. Budowlanych [...], woj. legnickie i Marek **Konieczny**, s. Zdzisława i Leokadii [z domu] **Kowalczyk**,

²² Danuta Skrzypicka – bliższych danych nie ustalono.

ur. 26 IX 1960 r. w Wałbrzychu, zam. Wałbrzych, ul. Malczewskiego [...] – byli studenci Politechniki Rzeszowskiej w Rzeszowie.

M[arek] **Konieczny** w miesiącu wrześniu 1985 r. zawarł związek małżeński z Beatą **Staniurską**²³, c[órka] Bogdana i Pelagii [z domu] **Ussan**, ur. 15 I 1961 r. Wałbrzych, zam[ieszkała] w Wałbrzychu – w przeszłości karana za działalność antypaństwową (mat[eriały] archiwalne nr II-1116, sprawa operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Trójka” Wydz[iał] III WUSW w Wałbrzychu). Współdziałając z Wydz[iałem] V WUSW w Lublinie nie dopuszczono do zatrudnienia M[arka] **Koniecznego** w WSK „PZL-Świdnik”.

Z informacji operacyjnych wynika, że w chwili obecnej zatrudniony jest w PKP w Wałbrzychu. Operacyjnie ustalono kontakt L[eszka] **Rybaka** z Beatą **Staniurską** i z Elżbietą **Poniedziałek**²⁴, zam. Głogów, ul. Mickiewicza [...], woj. legnickie.

Z potwierdzonych danych operacyjnych wynika, że L[eszek] **Rybak** i M[arek] **Konieczny** byli aktywnymi kurierami przewożącymi wydawnictwa antypaństwowe z terenu Wrocławia dla Oddziału SW w Rzeszowie.

W operacyjnym zainteresowaniu Wojskowej Służby Wewnętrznej w Powidzu (woj. Konin) pozostawał brat L[eszka] **Rybaka**, elew **Rybak** Jarosław²⁵, s. Edwarda, zam. Głogów, woj. legnickie, ul. Budowlanych [...].

Wydział V WUSW w Rzeszowie prowadził z L[eszkiem] **Rybakiem** i M[arkiem] **Koniecznym** rozmowy operacyjno-śledcze, z których wynikało, że wykazują oni zdecydowanie antysocjalistyczną postawę oraz pozostają pod wpływem kleru.

Kpt. A[ndrzej] **Czerwiński** poinformował ponadto, iż możliwym jest, że współzałożycielami Oddziału SW w Rzeszowie mogli być członkowie rodziny **Myśliwiec**, zam. w Rzeszowie^a.

Realizując planowe działania operacyjne wobec Oddziału SW w Rzeszowie w miesiącu wrześniu 1985 r. dokonano zatrzymania i aresztowania, podczas produkcji ulotek antywyborczych, m.in. **Myśliwiec** Wiesław²⁶,

^a *W oryginale akapit oznaczony odręcznie grubą pionową linią na marginesie.*

²³ Beata Staniurska, ur. 15 I 1961 r. w Wałbrzychu, działaczka opozycyjna, w marcu 1982 r. aresztowana, w maju 1982 r. skazana na 5 lat więzienia w zawieszeniu na 4 lata.

²⁴ Elżbieta Poniedziałek, ur. 19 XI 1964 r. we Wrocławiu.

²⁵ Jarosław Rybak, ur. 19 XI 1963 r. w Głogowie.

²⁶ Wiesław Myśliwiec, ur. 12 VI 1963 r. w Rzeszowie, student UMCS Filia w Rzeszowie, działacz SW, drukarz, 18 września 1985 r. skazany na rok i 6 miesięcy więzienia.

s[yn] Piotra i Kazimierzy [z domu] **Jacek**, ur. 12 VI 1963 r. Rzeszów, studenta II roku Wydziału Ekonomicznego UMCS [Filia] w Rzeszowie, zam. Rzeszów, ul. Obr[óńców] Stalingradu [...] (skazanego wyrokiem Sądu Rejonowego w Rzeszowie na karę 1,5 roku pozbawienia wolności), aktualnie przebywającego na wolności (decyzja Rady Państwa o warunkowym zawieszeniu odbywania kary). Operacyjnie ustalono, że brat wymienionego, Stanisław **Myśliwiec**, s[yn] Piotra, ur. 8 V 1958 r. Rzeszów, zatr[udniony] w Spółdzielni Projektowania i Usług Inwestycyjnych „**Inwestprojekt**” Rzeszów, zam. Rzeszów, ul. Solarza [...] (członek Oddziału SW w Rzeszowie, zajmuje się aktualnie organizacją poligrafii struktury), kontaktował się w przeszłości z Markiem **Koniecznym**. Siostra wym[ienionego], **Myśliwiec** Halina²⁷, c[órka] Piotra, ur. 13 III 1954 [r.] Rzeszów, jest zakonnicą w miejscowości Miejsce Piastowe, woj. krośnieńskie.

Następnie poinformował, że wg relacji A[ndrzeja] **Kucharskiego** – po powrocie ze spotkania z K[ornelem] **Morawieckim** [z] początkiem 1985 r. – Oddział SW [Rzeszów] zobowiązany został do stworzenia terenowych struktur SW w Lublinie i Krakowie.

[Antoni] **Kopaczewski** posiada na terenie Lublina rodzinę, tj. swojego ojczyrna **Łozowski**[ego] Ryszard[a], s. Stefana i Marii [z domu] **Wątróbka**, ur. 13 IX 1923 r. Lublin, właściciel prywatnego zakładu usług betoniarskich w miejscowości Piaski k[óło] Lublina, zam. Lublin, ul. Strażacka [...] oraz braci: Czesława **Kopaczewski**[ego], s. Antoniego, ur. 2 X 1943 r. Piaski k[óło] Lublina, zam. Lublin, ul. Droga Męczenników Majdanka [...]; Włodzimierza **Kopaczewski**[ego], s. Antoniego, ur. 15 IV 1946 r. Piaski k[óło] Lublina, zam. Lublin, ul. Korzynowej [...]. Stwierdzono częste wyjazdy A[ntoniego] **Kopaczewskiego** do Lublina.

Kpt. A[ndrzej] **Czerwiński** zasugerował, w oparciu o materiały operacyjne, że A[ntoni] **Kopaczewski** może, przy ewentualnym tworzeniu SW w Lublinie, udzielić pomocy b[ylemu] przewodniczącemu MKR Lublin [Janowi] **Bartczakowi**²⁸.

²⁷ Halina Myśliwiec, ur. 13 marca 1954 r. w Rzeszowie, zakonnicą ze Zgromadzenia Sióstr Świętego Michała Archanioła w Miejscu Piastowym.

²⁸ Jan Bartczak, ur. 9 I 1947 r. w Koźminku, w latach 1974–1978 przebywał w zakonie księży marianów, w 1981 r. przewodniczący Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Lublinie, członek Zarządu Regionu Środkowowschodniego, członek Komisji Krajowej, w stanie wojennym internowany. Od 1983 r. na emigracji.

Natomiast inspiratorami w tworzeniu ewentualnego Oddziału SW w Krakowie może być siostra Andrzeja **Kucharskiego** – Anna **Jodłowska**²⁹, c[órka] Edwarda i Eleonory [z domu] Fujarewicz, ur. 18 I 1949 r. Rzeszów, zam. Kraków-Podgórze, ul. Gałaški [...] oraz **Karpińczyk** Jerzy, s[yn] Mikołaja i Albiny [z domu] **Liszczy**, ur. 11 V 1949 r. Rzeszów, zam. Kraków-Podgórze, ul. Tarnobrzaska [...] (figurant sprawy operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Ośmiornica”, nr rej[estracyjny] 17426), poprzednio karany w Krakowie za działalność antypaństwową.

Poprzez osobowe źródła informacji ustalono kontakty A[ndrzeja] **Kucharskiego** w Krakowie podczas wizyty papieża w 1983 r. (o czym informowano Wydz[iał] V WUSW w Krakowie) oraz fakty przekazywania nielegalnych wydawnictw SW siostrze A[ndrzeja] **Kucharskiego**, Annie **Jodłowskiej** i Jerzemu **Karpińczykowi**.

W swojej wypowiedzi kpt. A[ndrzej] **Czerwiński** zwrócił uwagę, że bardzo istotną rolę w Oddziale SW w Rzeszowie odgrywał były członek KSS KOR, były członek Rady SW w Rzeszowie, Janusz **Szcutnik**, s[yn] Zdzisława i Jadwigi [z domu] **Kasperska**, ur. 22 VI 1955 r. Jarosław, zam. Rzeszów, ul. ZMP [...], aktualnie odbywający karę pozbawienia wolności za nielegalną działalność. Wskazał, że utrzymywał on kontakt z członkiem OKOR-u Wierczyśławem **Nowackim** (figurantem Dep[artamentu] VI MSW), a wg naszego rozpoznania, W[ierczyśław] **Nowacki** posiada kontakt konspiracyjny z K[ornel]em **Morawieckim** i bezpośredni kontakt z członkami Oddziału SW w Rzeszowie.

Na zakończenie kpt. A[ndrzej] **Czerwiński** poinformował, że łącznik Oddziału SW w Rzeszowie w dniu 18. bm. dostarczył rzeszowskiej strukturze pobraną z Wrocławia (od L[eszka] **Rybaka**) nielegalną literaturę i uzgodnił następny termin kontaktu na dzień 15–17 kwietnia br.

Uczestniczącym w spotkaniu okazano zestaw nielegalnych wydawnictw przejętych operacyjnie z tej przesyłki.

3. W efekcie wspólnej, końcowej wymiany poglądów uzgodniono i ustalono:

- uaktywnienie wymiany informacji będących wynikiem dotychczasowego rozpracowania i bieżąco uzyskiwanych pomiędzy grupą operacyjno-śledczą Wydz[iału] III WUSW we Wrocławiu a Wydz[iałem] V WUSW

²⁹ Anna Jodłowska, ur. 18 I 1949 r. w Rzeszowie, inżynier ceramik.

w Rzeszowie, z równoczesnym przekazywaniem tych informacji do Biura Studiów SB MSW w Warszawie;

- Wydział V WUSW w Rzeszowie skoncentruje działania operacyjne na rzecz wypracowania taktyki pozyskania do współpracy z SB Andrzeja **Kucharskiego** (wg rozpoznania A[ndrzej] **Kucharski** jest żądny władzy, przewodzenia, w związku z czym jako motyw pozyskania należy przyjąć chęć zysku i w przypadku realizacji głównego celu, tj. aresztowania K[ornela] **Morawieckiego**, obiecać mu wypłacenie kwoty od 1 do 1,5 mln zł, przy czym w celu zachęty – w pierwszej fazie współpracy – należałoby wypłacić kwotę 100–200 tys. zł).

Ustalono, że w sprawie operacyjnego wykorzystania figuranta A[ndrzeja] **Kucharskiego** Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie opracuje pisemną koncepcję jego pozyskania i prześle ją celem zaakceptowania przez kierownictwo MSW w Warszawie; wskazano, że z uwagi na specyficzną osobowość figuranta w pozyskaniu winien brać udział wyższy rangą funkcjonariusz MSW;

- Wydział V WUSW w Rzeszowie uaktywni rozpracowanie osoby A[ntoniego] **Kopaczewskiego** w celu wypracowania taktyki pozyskania go do współpracy z SB, a następnie wykorzystania do ograniczenia roli Andrzeja **Kucharskiego**, co pozwoli wprowadzić na jego miejsce, w roli szefa Oddziału SW, osobowe źródło informacji, które mogłoby nawiązać bezpośredni kontakt z K[ornelem] **Morawieckim**;
- Wydział V WUSW w Rzeszowie, we współdziałaniu z Wydz[iałem] III WUSW w Rzeszowie, opracuje i zrealizuje kombinację operacyjną polegającą na wprowadzeniu do Rady SW w Rzeszowie osobowego źródła informacji wywodzącego się z kręgu pracowników naukowo-dydaktycznych jednej z uczelni rzeszowskich, posiadającego kontakty służbowe ze środowiskiem naukowym uczelni wrocławskich, w celu wykorzystania jego osoby do rozpracowania aktywistów organizacji SW we Wrocławiu;
- grupa operacyjno-śledcza Wydz[iału] III WUSW we Wrocławiu przystąpi do b[ardzo] aktywnego rozpracowania osoby L[eszka] **Rybaka** i jego powiązań z Oddziałem SW w Rzeszowie, przy czym ustalono, że realizowane przedsięwzięcia wobec wym[ienionego] będą uzgadniane z Wydz[iałem] V WUSW w Rzeszowie i prowadzone będą w sposób nienarządzający na utratę dotychczasowych powiązań między obu strukturami. Ponadto grupa ta udzieli pomocy Wydz[iałowi] V WUSW w Rzeszowie

w rozpoznaniu powiązań rodziny **Myśliwiec** z Rzeszowa z działaczami organizacji SW we Wrocławiu.

Protokołował:
st[arszy] insp[ektor] Wydz[iału] V
WUSW w Rzeszowie
ppor. J[anusz] Tyrakowski^b

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – Biuro Studiów SB MSW w Warszawie
Egz. nr 2 – Wydz[iał] III WUSW we Wrocławiu
Egz. nr 3 – aa

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 299–303, oryginał, mps.

^b *Poniżej nieczytelny podpis odręczny.*

Nr 29

1986 marzec 22, Rzeszów – Prawa i obowiązki członka Organizacji Polityczno-Społecznej Solidarność Walcząca – Oddział Rzeszów, opracowane przez Antoniego Kopaczewskiego, podpisane pseudonimem organizacyjnym Michał Jodłowski – odpis sporządzony przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuska; tajne

Odpis

Rzeszów, dnia 22 III 1986 [r.]

Prawa i obowiązki

Członka Organizacji Polityczno-Społecznej Solidarność Walcząca
– Oddział Rzeszów

I. Członek ma prawo do:

1. Otrzymywania prasy i wydawnictw lokalnych oraz ogólnopolskich Solidarności Walczącej bezpłatnie (poza wydawnictwem książek, znaczków itp.).
2. Pełnej informacji o działalności organizacji na polu politycznym, społecznym i finansowym.
3. Otrzymywania zapomogi finansowej z tytułu:
 - urodzin dziecka,
 - zgonu członka rodziny,
 - choroby,
 - złych warunków materialnych,
 - utraty pracy w wyniku swojej przynależności organizacyjnej,
 - innych przypadków losowych.O wysokości zapomogi decyduje Rada Oddziału na wniosek przewodniczącego danej grupy.
4. Uczestniczenie czynne w działalności organizacji poprzez zgłaszanie swoich uwag, wniosków i spostrzeżeń pisemnie lub ustnie przez przewodniczącego grupy.

Uwaga: Organizacja SW jest organizacją tajną – domaganie się ujawnienia osób, nazwisk lub struktur organizacyjnych jest niemożliwe i członek organizacji nie może tego żądać od swoich przełożonych.

II. Obowiązkiem członka jest:

1. Bezwzględne stosowanie się do wszelkich apeli, odezwo i uchwał Rady Oddziału jako najwyższej władzy w regionie.
2. Brać czynny udział we wszelkich akcjach organizacji.
3. Wykonywać polecenia swoich przełożonych (grupowych).
4. Zachować bezwzględną tajemnicę organizacyjną, w szczególności w razie rewizji i przesłuchań.
5. Być nośnikiem idei SW i dążyć do poszerzenia jej^a szeregów.
6. Udzielać wszelkiej pomocy ludziom należącym do tej samej grupy i organizacji.
7. Udzielać informacji słownej lub pisemnej o wszelkich niedociągnięciach i nadużyciach, zarówno w miejscu pracy, jak i miejscu zamieszkania (poprzez grupowych).
8. Na co dzień zachowywać postawę godną członka SW.
9. Regularnie uiszczać wpłaty w formie składek miesięcznych w wysokości 200 zł (za 1 miesiąc).

Za Radę Oddziału
(Michał **Jodłowski**)

Za zgodność:
insp[ektor] Wydz[iału] V WUSW
w Rzeszowie
chor. B[ogusław] **Brzuszek**^b

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – Biuro Studiów SB MSW w Warszawie

Egz. nr 2 – aa

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 37, kopia, mps.

^a *W oryginale: ich.*

^b *Poniżej nieczytelny podpis odręczny.*

Nr 30

*1986 marzec 22, Rzeszów – Deklaracja członkowska Solidarności Walczącej
Oddział w Rzeszowie – odpis sporządzony przez inspektora Wydziału V SB
WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuszka; tajne*

Odpis

Rzeszów, dnia 22 III 1986 [r.]

Deklaracja nr^a

Organizacja „Solidarność Walcząca” – Oddział w Rzeszowie

Imię i Nazwisko^a

Adres^a

W pełni świadom swoich praw i obowiązków potwierdzam swoją przynależność.

(podpis)

(podpis wprowadzającego)

Za zgodność:
insp[ektor] Wydz[iału] V
WUSW w Rzeszowie
chor. B[ogusław] Brzuszek^b

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – Biuro Studiów SB MSW w W[arsza]wie

Egz. nr 2 – aa

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 32, kopia, mps.

^a Dalej miejsce wykropkowane na wpisanie danych.

^b Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

1986 marzec 25, Rzeszów – Informacja dla zastępcy dyrektora Biura Studiów SB MSW, dotycząca struktury rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej, opracowana przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

^aWojewódzki Urząd
Spraw Wewnętrznych
w Rzeszowie^a
11 L.dz. ^bOA-00192/86^b

Rzeszów, dnia 25 III 1986 [r.]

**Zastępca dyrektora
Biura Studiów
Służby Bezpieczeństwa MSW
w Warszawie**

W odpowiedzi na pismo L.dz. SK-II-00597/86 z dnia 10 III 1986 [r.] informuję, że według aktualnych danych operacyjnych kierownictwo struktury Oddział SW w Rzeszowie tworzą:

1. Antoni **Kopaczewski** ps. „Michał **Jodłowski**”, s[yn] Antoniego i Cecylii [z domu] Smolira, ur. 15 XII 1941 r., rencista, wykształcenie zasadnicze zawodowe, były przewodniczący MKR NSZZ „Solidarność” Rzeszów, b[yły] członek K[omisji] K[rajowej] „S[olidarności]”, b[yły] internowany, zamieszkały w Rzeszowie, ul. Warskiego¹ [...], tel[efon] domowy [...], w strukturze pełni funkcję szefa, ale jego wpływ na działalność jest formalny.
2. Andrzej **Kucharski** ps. „Konrad”, s[yn] Edwarda i Eleonory [z domu] Fajarewicz, ur. 1 I 1946 r. Rzeszów, projektant Spółdzielni Projektowania i Usług Inwestycyjnych „Inwestprojekt” w Rzeszowie, wykształcenie średnie techniczne, b[yły] przewodniczący² K[omisji] Z[akładowej]

^a Pieczęć prostokątna z godłem państwowym u góry.

^b Numer wpisany odręcznie w miejsce wykropkowane.

¹ Obecnie ul. Szarych Szeregów.

² Właśc. wiceprzewodniczący KZ.

- „Solidarności”, b[yły] internowany, zam[ieszkały] w Rzeszowie, ul. Sportowa [...], nr tel[efonu] domowego [...], nr tel[efonu] służbowego [...], wewn[ętrzny] [...], w grupie pełni rolę inspiratorsko-organizacyjną, odpowiedzialny za kontakty z innymi strukturami b[ylej] „Solidarności” z terenu kraju.
3. Wojciech **Bała** ps. „Zbyszek”, s[yn] Zbigniewa i Zofii, ur. 3 XII 1962 r. w Rzeszowie, wykształcenie średnie ogólne, zatrudniony „Polsrebro” w Rzeszowie, przebywający na urlopie wychowawczym, zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Broniewskiego [...], w grupie spełnia rolę inspiratorsko-organizacyjną, odpowiedzialny za redakcję, kolportaż, kontakty z grupami zakładowymi.
 4. Józef **Kyc** ps. „Dąb”, s[yn] Mieczysława i Marii [z domu] Prędką, ur. 17 II 1941 r., zatrudniony Wojewódzki Związek Rolniczych Spółdzielni „GS SCh” w Rzeszowie w Dziale Kontroli Gospodarczej, tel[efon] służbowy [...], zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Turkienicza³ [...], w strukturze odpowiedzialny za organizację nasłuchu i zabezpieczenia.
 5. Emanuel **Biel** ps. „Góral”, s. Jana i Wiktorii [z domu] Lorenc, ur. 12 VI 1939 r., wykształcenie średnie techniczne, zatrudniony SPiUI „Inwestprojekt” w Rzeszowie, tel[efon] służbowy [...], wewn[ętrzny] [...], zam[ieszkały] Rzeszów, ul. Pułaskiego [...], w strukturze odpowiedzialny za organizację poligrafii.
 6. Andrzej **Medyński** ps. „Ignorant”^c, s[yn] Michała i Kazimierzy [z domu] **Kusz**, ur. 22 IX 1959 r., wykształcenie średnie techniczne, zatrudniony SPiUI „Inwestprojekt” w Rzeszowie, tel[efon] służbowy [...], wewn[ętrzny] [...], zam[ieszkały] Rzeszów, ul. I Armii WP [...], członek redakcji.

W wyniku ofensywnego zadaniowania osobowych źródeł informacji ustalono następujące kontakty organizacyjne SW z terenu województwa rzeszowskiego na teren Wrocławia i innych województw.

Kontakty na Wrocław

– Oddział SW w Rzeszowie utrzymuje kontakt listowny z szefem SW we Wrocławiu Kornelem **Morawieckim**, poprzez b[yłych] studentów Politechniki Rzeszowskiej: Leszka **Rybaka**, zam. Głogów, woj. legnickie,

^{c-c} *Fragment dopisany odręcznie.*

³ Obecnie ul. Ks. Józefa Jałowego.

ul. Budowlanych [...], tym[czasowo] zam. Wrocław, akademik Politechniki Wrocławskiej T-19, p[okój] nr 709 oraz Marka **Koniecznego**, zam. w Wałbrzychu, ul. Malczewskiego [...].

- Stwierdzono kilkakrotne przesyłanie pocztą wydawnictw SW w Rzeszowie dla potrzeb SW we Wrocławiu na adres: Krzysztof **Niedźwiedź**⁴, zam[ieszkały] Wrocław, ul. Libelta [...].
- Z kierownictwem SW we Wrocławiu kontaktowali się na terenie Wrocławia A[ntoni] **Kopaczewski** (jednokrotnie) i kilkakrotnie Andrzej **Kucharski**.
- Działacze struktury SW z Rzeszowa utrzymują kontakty z osobami zamieszkałymi na terenie Wrocławia:
 - Antoni **Lenkiewicz**,
 - Franciszek **Frankowski**⁵,
 - mężczyznami o nazwiskach **Wiedeński**⁶, **Łękoś**⁷,
 - korzystając z punktu, którego właścicielem jest mężczyzna, zam[ieszkały] we Wrocławiu przy ul. Komandorskiej [...].

W ostatnim okresie czasu TW „Saroń”, „Bałtyk”⁸, „Apollo” nawiązali kontakt na terenie Wrocławia z L[eszkiem] **Rybakiem** w jego tymczasowym miejscu zamieszkania, tj. akademik Politechniki Wrocławskiej T-19, p[okój] 709, odbierając od niego wydawnictwa SW dla potrzeb Oddziału SW w Rzeszowie.

Kontakty na Kraków

- **Karpińczyk** Jerzy, zam. Kraków-Podgórze, ul. Tarnobrzeska [...];
- **Florkowska** Anna⁹, zam. Kraków-Nowa Huta, ul. Grembałowska [...];
- **Jodłowska** Anna, zam. Kraków-Podgórze, ul. Gałoški [...] (siostra⁴ A[ndrzej] **Kucharskiego**);
- **Gądek** Kazimierz¹⁰, zam. Kraków, ul. Bohaterów Września [...], (z adresu korzystał jednorazowo A[ndrzej] **Kucharski**);

⁴ *Woryginalne*: szafa.

⁴ Krzysztof Niedźwiedź – bliższych danych nie ustalono.

⁵ Franciszek Frankowski – bliższych danych nie ustalono.

⁶ Wiedeński – bliższych danych nie ustalono.

⁷ Łękoś – bliższych danych nie ustalono.

⁸ TW ps. „Bałtyk” – Stanisław Świeca.

⁹ Anna Florkowska – bliższych danych nie ustalono.

¹⁰ Kazimierz Gądek, ur. w 1935 r., elektryk, działacz NSZZ „Solidarność” z Krakowa, w stanie wojennym aresztowany, następnie internowany.

– mężczyzna w wieku ok[oło] 45 lat, zam. w Krakowie-Nowa Huta, Os[iedle] Piastów [...] (z adresu korzystał jednorazowo A[ndrzej] **Kucharski**)[°].

Załącznik 1 egz[emplarz]

Odbito w 2 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – adresat

Egz. nr 2 – aa

Opracował J[anusz] T[yrakowski]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 33, oryginał, mps.

[°] Pod tekstem nieczytelny podpis odręczny płk. Jana Czajki.

Nr 32

1986 kwiecień 2, Rzeszów – Notatka służbowa o zakupie samochodu przez TW ps. „Apollo”, sporządzona przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuska; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, 2 IV 1986 [r.]

Notatka służbowa

W miesiącu marcu br. TW ps. „Apollo” nr rej[estracyjny] 20863 wybrał z „Polmozbytu” samochód marki Fiat 126p, kolor biały. Samochód posiada rejestrację o nast[ępujących] numerach [...]^a.

Czynności

Notatkę włączyć doteczki personalnej TW.

chor. B[ogusław] Brzuszek^b

Źródło: AIPN Rz, 00102/1312, t. 1, k. 22, oryginał, rękps.

^a Pominięto numer.

^b Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

1986 kwiecień 17, Rzeszów – Wyciąg z informacji TW ps. „Saroń”, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

^aŹródło: TW ps. „Saroń”

Rzeszów, 17 IV [19]86 [r.]

Nr rej[estracyjny] 22687

Przyjął: ppor. J[anusz] Tyrakowski

Dnia: 17 IV [19]86 [r.] poza L[okalem] K[ontaktowym]

w godz. 11.00–12.00^a

^bWyciąg 1x [do] SOR „Ośm[iornica]”^b

Informacja

Zgodnie z ustaleniami SB, w dniu 16 kwietnia o godz. 15.30 udałem się do kawiarni NOT-u na spotkanie z J[ózefem] Kycem i mężczyzną, który miał mi przekazać magazyn z materiałami SW. Uzgodniłem, że w piątek, tj. 18 kwietnia, udam się do jego miejsca pracy (stwierdził, że na imię ma Janusz¹ i pracuje w Archiwum Państwowym przy ul. Bożniczej – nie podał numeru tel[efonu] i innych danych). Po około 10 minutach rozstaliśmy się.

Uwagi:

J[ózef] Kyc i Janusz podczas spotkania byli bardzo ostrożni i sugerowali obecność 3 osób z SB. Po zapoznaniu [nas] Kyc odszedł.

Janusz jest mężczyzną w wieku około 25–28 lat, średniego wzrostu. Sprawiał wrażenie mocno wystraszonego. Sytuacja w SW od ostatniego spotkania nie uległa zmianie.

Saroń

^{a-a} Fragment dopisany odręcznie przez ppor. Janusza Tyrakowskiego do oryginalnego rękopisu TW.

^{b-b} Dopisek odręczny nad tekstem, poniżej nieczytelny podpis odręczny kpt. Andrzeja Czerwińskiego.

¹ Chodzi o Janusza Borowca.

Zadania:

1. Na spotkaniu z Januszem ustalić osoby prowadzące magazyn.
2. Pozostałe zadania bez zmian.

Saroń

[...]°.

Źródło: AIPN Rz, 00102/1367, t. 1, k. 43, oryginał, rkps.

° *Pominięto fragment dokumentu dopisany odręcznie przez funkcjonariuszy SB.*

1986 kwiecień 18, Rzeszów – Notatka służbowa na temat badań konwertora¹ przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Wydziału „T” SB WUSW w Rzeszowie, sygnowana przez zastępcę naczelnika Wydziału V kpt. Andrzeja Czerwińskiego; tajne

Rzeszów, dnia 18 IV 1986 [r.]

Notatka służbowa

dot[ycząca] badań i prób konwertora uzyskanego operacyjnie
przez Wydział V WUSW w Rzeszowie

W dniu 17 IV 1986 r. przeprowadzono badania techniczne i próby działania konwertora dostarczonego przez Wydział V WUSW wm.

Dane techniczne:

- urządzenie zamontowane w plastikowej obudowie wzmacniacza antenowego,
- do zasilania urządzenia potrzebne jest napięcie 9 V (2 baterie płaskie mieszczące się w pudełku),
- przełącznik czerwony włącza zasilanie urządzenia,
- przycisk czarny – przełącznik zakresów,
- gniazdo antenowe – niezbędna antena zewnętrzna d[ługości] 42 cm,
- wyprowadzony przewód koncentryczny – dołączony do wejścia UKF odbiornika radiowego.

Badania techniczne:

Wykorzystano do badania generator z modulacją FM sygnałem 1000 Hz w paśmie 130–180 MHz.

Konwertor dołączono do odbiornika radiowego „Elizabeth-stereo”. Konwertor umożliwia odbiór sygnału radiowego w paśmie 168–176 MHz

¹ Konwertor – przystawka do odbiornika radiowego, umożliwiająca odbiór sygnałów w zakresach częstotliwości nieobjętych przez odbiornik, wykorzystywana przez SW do podsłuchiwania radiostacji MO i SB.

(przycisk czarny wciśnięty), 160–179 MHz (przycisk czarny wciśnięty) z modulacją fali nośnej FM.

Powyższe pasmo wykorzystywane jest do współpracy radiotelefonów służbowych wykorzystywanych przez służby operacyjne SB i MO. Odbiór na zakresie UKF w paśmie 67,0–67,5 MHz.

Próby praktyczne:

Próby przeprowadzono z radiotelefonami typu R-4433. [Falę] nośną modulowano sygnałem akustycznym i częstotliwością 1750 Hz.

Konwerter dołączono do odbiornika radiowego „Elizabeth-stereo”. Radiotelefony były dobrze słyszalne na odbiorniku w paśmie UKF 67,0–67,5 MHz w polu zasięgu łączności radiotelefonów.

Próby i badania przeprowadzili funkcjonariusze Wydziału „T” WUSW w Rzeszowie – kpt. W[łodzimierz] **Bereś**² i por. J[anusz] **Jerszów**³.

Za zgodność:
kpt. A[ndrzej] Czerwiński^a

Odbito w 2 egz[emplarzach]

Egz. nr 1

Egz. nr 2

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 3, oryginał, mps.

^a Powyżej nieczytelny podpis odręczny.

² Włodzimierz Bereś, ur. 3 III 1950 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 VIII 1974 r. oficer Sekcji I Wydziału „T” SB KW MO w Rzeszowie, po ukończeniu specjalistycznego kursu po linii instalowania PP i PDF, 15 XII 1975 r. mianowany na stanowisko inspektora Wydziału „T”, 1 XII 1976 r. starszy inspektor, 1 I 1980 r. p.o. kierownik, a następnie kierownik Sekcji I Wydziału „T”; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 193/19, Akta osobowe Włodzimierza Beresia).

³ Janusz Jerszów, ur. 8 VI 1952 r. w Tarnobrzegu, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 I 1976 r. starszy technik Samodzielnej Sekcji „A” KW MO w Rzeszowie, 1 XII 1977 r. młodszy inspektor Sekcji II Wydziału „T”, 1 XII 1979 r. inspektor Sekcji I Wydziału „T”; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/400, Akta osobowe Janusza Jerszowa).

1986 kwiecień 19, Rzeszów – Pismo naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie mjr. Józefa Gaja¹ do zastępcy dyrektora Biura Studiów SB MSW plk. Stanisława Stępnia, dotyczące działalności rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej; tajne specjalnego znaczenia

^aWojewódzki Urząd
Spraw Wewnętrznych
w Rzeszowie^a

Rzeszów, dnia 19 IV 1986 [r.]

11 L[iczbą] dz[iennika] ^bOA-00587/86^b

**Zastępca Dyrektora
Biura Studiów Służby Bezpieczeństwa MSW
w Warszawie
(plk Stanisław Stępień)**

W załączeniu przesyłam zestaw dokumentów dotyczących działalności Oddziału SW w Rzeszowie oraz kontaktów tej struktury z Organizacją SW we Wrocławiu.

W nawiązaniu do pisma L.dz. SK-II-00911/86 z dnia 14 IV [19]86 r. informuję, że w celu efektywnej realizacji zaplanowanych przedsięwzięć poprzez osobowe źródła informacji dążymy do:

- umocnienia pozycji K[ucharskiego] A[ndrzej] wobec kierownictwa organizacji SW we Wrocławiu,
- jednoznacznego sprawdzenia możliwości K[ucharskiego] A[ndrzej]

^{a-a} Pieczęć prostokątna z godłem państwowym u góry.

^{b-b} Fragment wpisany odręcznie w miejscu wykropkowanym.

¹ Józef Gaj ur. 8 X 1945 r. w Chechłach, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 VII 1969 r. milicjant posterunkowy z pełnieniem obowiązków w Referacie Operacyjno-Dochodzeniowym KP MO w Ropczycach, 16 X 1970 r. inspektor operacyjny Referatu ds. Bezpieczeństwa KP MO, 1 VI 1975 r. starszy referent Wydziału III SB KW MO w Rzeszowie, 1 VII 1978 r. kierownik sekcji Wydziału III SB, 1 VII 1979 r. kierownik sekcji Wydziału III „A”, 1 VII 1981 r. zastępca naczelnika Wydziału IV SB, 1 IV 1983 r. zastępca komendanta miejskiego ds. SB KM MO/RUSW w Rzeszowie, 16 III 1986 r. naczelnik Wydziału V SB WUSW, 1 XI 1989 r. starszy specjalista w Wydziale Ochrony Gospodarki SB; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/397, Akta osobowe Józefa Gaja).

w zakresie realizacji ofensywnych zadań wobec kierownictwa Organizacji SW we Wrocławiu.

W tym celu operacyjnie doprowadzono do sytuacji wykluczenia A[ntoniego] **Kopaczewskiego** z kierownictwa Organizacji SW w Rzeszowie, umacniając pozycję K[ucharskiego] A[ndrzej], zainspirowano wyjazd K[ucharskiego] A[ndrzej] do Wrocławia wraz z prezentem urodzinowym dla szefa SW oraz przygotowano sytuację umożliwiającą wykorzystanie TW ps. „Janusz”³ (planującego w br. prywatny wyjazd do Francji) przez strukturę SW na terenie k[rajów] k[apitalistycznych].

Wg dotychczasowych ustaleń K[ucharski] A[ndrzej] zamierza w dniach 10–11 V [19]86 r. odbyć na terenie Wrocławia rozmowy z kierownictwem SW. Dążymy do tego, aby wraz z figurantem wyjechało nasze osobowe źródło informacji.

W związku z sytuacją jw. uprzejmie proponuję, aby przyjazd tow[arzysta] dyrektora do Rzeszowa nastąpił po zrealizowaniu tych przedsięwzięć operacyjnych, tj. ok[oło] 15 maja br.

°mjr mgr Józef Gaj°

Zał. ^d5/22^d ark.

Eg[zemplarz] nr 1 – adresat

[Egzemplarz] nr 2 – aa

Opr[acował] A[ndrzej] Cz[erwiński]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 39, oryginał, mps.

^{c-c} Pieczętka imienna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^{d-d} Fragment poprawiony odręcznie, było: 4/21.

³ TW ps. „Janusz” – Bogusław Szaluś.

1986 kwiecień 21, Rzeszów – Wyciąg z informacji TW ps. „Saroń”, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

^aŹródło: TW ps. „Saroń”

Rzeszów, 21 IV [19]86 [r.]

Nr rej[estracyjny] 22687

Przyjął: ppor. J[anusz] Tyrakowski

Dnia: 21 IV [19]86 [r.] poza L[okalem] K[ontaktowym]

w godz[inach] 13.00–14.30^a

^bWyciąg 1x [do] SOR „Ośm[iornica]”^b

Informacja

Zgodnie z ustaleniami z SB, w dniu 18 bm. udałem się do Archiwum [Państwowego] celem zapoznania się ze stanem magazynu [papieru]. Na korytarzu (wg załączonego szkicu) spotkałem Janusza [Borowca], który poinformował mnie, że w magazynie znajduje się 20 ryz papieru. Jako zmiennika pokazał mi mężczyznę w wieku około 26 lat, wzrost 185 [cm], dobrze zbudowany, szatyn, włosy krótkie – nie podał żadnych szczegółów¹. [c]

W dniu 19 bm. wieczorem spotkałem A[ndrzeja] Kucharskiego, z którym pojechaliśmy jego samochodem na adres Sosnowa [...] celem zapoznania mnie z miejscem odbioru papieru.

Poinformował mnie, że wezmę z tego adresu papier i zaniosę go na poligrafię. Ponadto A[ndrzej] Kuchar[ski] poinformował mnie, [że] wrócił łącznik z Wrocławia, który przywiózł nasłuch i prasy za około 200 000 zł. [...]^d.

^{a-a} Fragment dopisany odręcznie przez ppor. Janusza Tyrakowskiego na oryginale rękopisu TW.

^{b-b} Dopisek odręczny na marginesie.

^c W oryginale fragment skreślony.

^d Pominięto fragment dokumentu.

¹ Rysopis odpowiadający osobie Andrzeja Łyki.

Uwagi pracownika:

Spotkanie odbyłem w mieszkaniu prywatnym funkcj[onariusza], pod nieobecność rodziny. Na spotkaniu TW opracował pisemną informację, którą omówiłem. Co do zleconych zadań TW nie wnosił uwag – poinstruowałem TW o sposobie ich realizacji. Z rysopisu podanego przez TW wynika, że magazyn prowadzą [Janusz] **Borowiec** i [Andrzej] **Łyko**. TW, planowo i z zaangażowaniem, realizuje zlecone do wykonania zadania. Przekazane informacje są wiarygodne – potwierdzają w części nasze dotychczasowe ustalenia, stanowią dużą wartość operacyjną. Na spotkaniu poczęstowałem TW kawą. Ustaliłem termin następnego spotkania na dzień 25 kwietnia br., po telef[onicznym] potwierdzeniu.

Czynności i p[rzedsiewzię]cia:

1. Potwierdzić i poszerzyć uzyskane informacje na spotkaniu z TW ps. „Lesio” i TW ps. „Apollo”.
2. Realizować zaplanowane p[rzedsiewzię]cia wobec J[ózefa] **Kyca** i „jego ludzi”.
3. Na najbliższym spotkaniu z TW ps. „**Saroń**” pokazać mu zdjęcia **Borowca** i **Łyko**, celem rozpoznania osób prowadzących magazyn.

Załącznik] 1 egz[emplarz] (szkic sporządzony przez TW)

Wyk[onano] 1 egz[emplarz] t[eczka] pracy TW

Opracował
ppor. J[anusz] Tyrakowski

“tow. **Tyrakowski**

Możliwa organizacja lokalu przez nas i jego całkowita kontrola nawet PDF². Proponuję również przybliżyć się operacyjnie do Łyko.

[...]f.

kier[ownik] sekcji

por. Janusz Klader^e

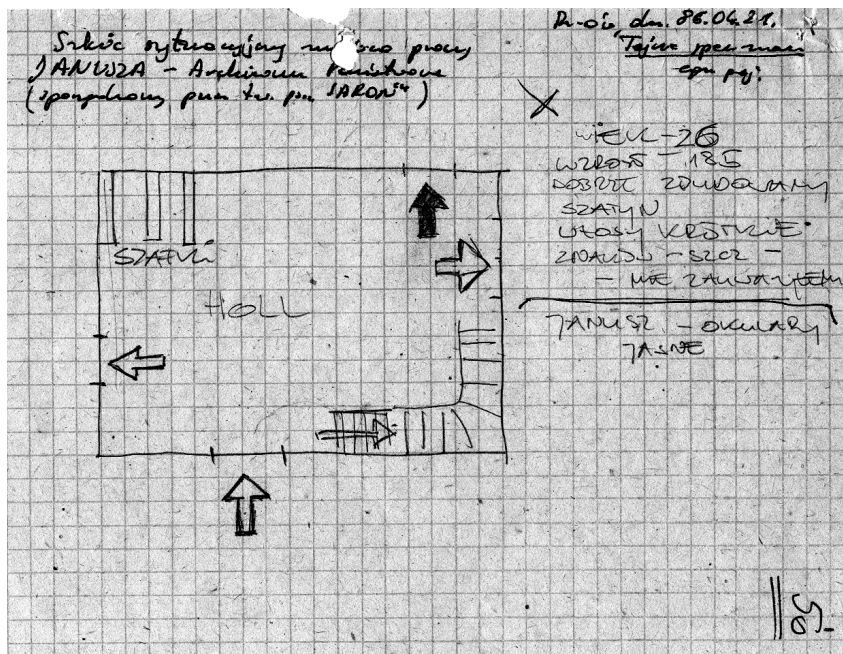
Źródło: AIPN Rz, 00102/1367, t. 2, k. 48–49, oryginał, rkps.

^e Dopisek na dole dokumentu.

^f Pominięto fragment dokumentu.

² PDF – jedna z technik wykorzystywanych przez SB w pracy operacyjnej – podgląd dokumentowany filmowo lub fotograficznie.

1986 kwiecień 21, Rzeszów – Szkic sytuacyjny miejsca pracy Janusza Borowca w Archiwum Państwowym w Rzeszowie sporządzony przez TW ps. „Saroń”; tajne specjalnego znaczenia

Źródło: AIPN Rz, 00102/1367, t. 2, k. 50, rkps (skan).

1986 maj 2, Rzeszów – Wyciąg z informacji TW ps. „Saroń” z 30 kwietnia 1986 r., opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 2 V 1986 [r.]

Wyciąg

z informacji od TW ps. „Saroń” z dnia 30 IV [19]86 [r.]

W dniu 24 IV [19]86 [r.] odbyło się u A[ndrzej] **Medyńskiego** spotkanie Rady SW Rzeszów, z udziałem: A[ndrzej] **Medyńskiego**, W[ojciecha] **Bały**, A[ndrzej] **Kucharskiego**, J[ózefa] **Kyca**, M[ariana]¹ **Biele**, później przyszedł również A[ntoni] **Kopaczewski**.

Poruszono następujące sprawy:

- M[arian] **Biel** stwierdził, że widział czcionki, przewoził je samochodem (swoim), były one w dwóch skrzynkach [o wymiarach] 20 x 30 x 6 [cm] – firmowe, musi te skrzynie oddać w terminie do 2 tygodni – spodziewany jest w jakimś magazynie remanent. Pokazał trzy czcionki (wys[okości] 6–8 mm). Ustalono, że St[anisław] **Szcząchor** ma wykonać skrzynki zastępcze. Za wykonanie tych skrzynek i prezent dla K[ornela] **Morawieckiego** ma otrzymać wynagrodzenie, część w pieniądzu, część w znaczkach.
- J[ózef] **Kyc** zrelacjonował sprawę Andrzeja **Filipczyka**², stwierdził, że ma on kontakt z M[arkiem] **Wójcikiem** i jego żoną i jest pod wpływem RKW. A[ndrzej] **Kucharski** stwierdził, że [Filipczyk] siedział [w więzieniu] z **Frasyniukiem**³ to trudno się dziwić, że zmienił poglądy. A[ndrzej] **Filipczyk** jest umówiony na spotkanie w Warszawie z tamtejszym „podziemiem”. Jak poinformował J[ózef] **Kyc**, szuka on kontaktu z „Mazowszem”

¹ Właśc. Emanuela.

² Andrzej Filipczyk, ur. 8 VII 1957 r. w Rzeszowie, geodeta, zatrudniony w Okręgowym Przedsiębiorstwie Geodezyjno-Kartograficznym „Geokart”, działacz SW, prowadził punkt kolportażowy, 17 maja 1985 r. skazany na 1,5 roku pozbawienia wolności, zwolniony w kwietniu 1986 r. Podjął współpracę w RKW NSZZ „Solidarność” Rzeszów.

³ Władysław Frasyniuk, ur. 25 X 1954 r. we Wrocławiu, w 1981 r. przewodniczący Zarządu Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”, w stanie wojennym przewodniczący Regionalnego

- chce sprowadzać prasę do Rzeszowa, prosił Józka, aby go umówił z Antkiem. Żona **Filipczyka** jest źle ustosunkowana do SW, gdyż Andrzej otrzymywał pomoc z RKW (paczki wysyłał mu M[arek] **Wójcik**)⁴.
- W[ojcich] **Bała** poinformował, że w środę zorganizował kolportaż „Galicji”, m.in. ul. Pułaskiego, Osiedle Gwardzistów⁵. Staszek⁶ nie prowadził, mimo ustaleń, nasłuchu. Stwierdził, że zarejestrował grupę – nie podał szczegółów. W poniedziałek, tj. 28 kwietnia, ma rozdzielić prasę przywiezioną przez Staszka. Co do „wrzutek” prasy padły następujące sformułowania:
 - J[ózef] **Kyc** – wiadomo – hasło od Józka (ul. Kochanowskiego),
 - M[arian] **Biel** – „no wiesz, na trzecie piętro, na poddasze, tylko mi po trzeciej”,
 - A[ndrzej] **Kucharski** – „powiem ci w pracy”,
 - A[ndrzej] **Medyński** – do ustalenia z A[ndrzejem] **Kucharskim**.
- A[ndrzej] **Kucharski** poinformował, że drugi nasłuch będzie za miesiąc, z dokładną instrukcją obsługi, spotkanie z K[ornelem] **Morawieckim** w pierwszej połowie maja, ma pojechać on i W[ojcich] **Bała** – czeka na potwierdzenie z Wrocławia. Po 3 maja ma dojść do spotkania w jakiejś „czystej” knajpcie: A[ndrzej] **Kucharski**, Mietek⁷ i „nieznajomy^a (ten, co ma robić pocztówki, miał obcięte palce). Celem spotkania jest uzgodnienie ilości pocztówek i ceny za usługi, a także uzyskanie porad „fachowca” co do druku ^bna czcionkach^b.

W luźnych rozmowach poruszano ponadto:

A[ndrzej] Kucharski poinformował, że na 1 maja SW nie zamierza podejmować żadnych akcji. Stwierdził, że w RKW jest człowiek z SB, od kiedy

Komitetu Strajkowego, członek Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność”, aresztowany 5 X 1982 r., skazany na 6 lat więzienia, zwolniony w lipcu 1984 r. na mocy amnestii. Ponownie aresztowany 13 II 1985 r., skazany na 4,5 roku więzienia, we wrześniu 1986 r. objęła go amnestia. Od września 1986 r. członek jawnej Tymczasowej Rady NSZZ „Solidarność”, a następnie od 1987 r. Krajowej Komisji Wykonawczej.

^{a-a} *Słowo podkreślone odręcznie.*

^{b-b} *Tak w tekście.*

⁴ Pomoc dla rodzin osób represjonowanych prowadził Diecezjalny Zespół Charytatywno-Spółeczny przy klasztorze oo. bernardynów w Rzeszowie, a Marek Wójcik był jego pracownikiem.

⁵ Obecnie Osiedle Kmity.

⁶ Chodzi o Stanisława Świecę.

⁷ Być może w tym kontekście chodzi o Mieczysława Eldera.

zaprzestano z nimi kontaktów, nie ma wpadek. Skrytykował postępowanie A[ntoniego] **Kopaczewskiego**, który nie przyjął propozycji pomocy dla SW od [biskupa] Tokarczuka⁸ (w wysokości 200–300 tys. zł). W sprawie SW ma dojść do spotkania [biskupa] Tokarczuka z b[iskup]em Gulbinowiczem⁹.

Co do poligrafii [Kucharski] stwierdził, że ludzie mają przygotowane sito, mają lokal, ramki kupili w sklepie (ponoć są w sprzedaży). Zapropo-nował nagrody dla ludzi za kolportaż i dla Staszka za wyjazdy do Wrocławia. Stwierdził, że A[ndrzej] **Filipczyk** ma kłopoty finansowe, chcieli go zatrudnić u fotografa, ale ten go nie przyjął, gdyż stwierdził, że musi być czysty jak ma robić rzeczy dla SW. Ustalono, że w sprawie nasłuchu nale-ży wyłapać pseudonimy, kto ma „ogon”, ponosić na mapę Rzeszowa kwadraty SB, organizować łączników i człowieka z mieszkaniem. Co do magazynu SW ustaliłem, że prowadzą go trzy osoby – Janusz, Andrzej „Długi” i „dziewczyna ze wsi”¹⁰. [...]d. Około godz[iny] 19.00 przyszedł A[ntoni] **Kopaczewski** i rozpoczęły się imienny W[o]jciecha] **Bały**. Wojtek otrzymał od Maryśki (chyba Słocina)¹¹ tort, kielbasę, śmietaną. Pito dużo alkoholu, doszło do kłótni Wojtka, Andrzeja z Antkiem na temat jego po-stawy, kontaktów z RKW, braku wywiązywania się z obowiązków, padały wulgarnie słowa.

Z uwagi na akcje SB w dniu 25 kwietnia A[ndrzej] **Kucharski** odwołał rozdział prasy. Stwierdził, że do 3 maja należy się wyciszyć. A[ntoni] **Ko-paczewski** jest mocno wystraszony, obawia się kompromitacji – sprawa

^{c-c} *Fragment podkreślony odręcznie, obok znak zapytania.*

^d *Pominięto fragment dokumentu.*

⁸ Ignacy Tokarczuk, ur. 1 II 1918 r. w Łubiankach Wyżnych, pow. Żbaraż, duchowny katolic-ki, od 1965 r. biskup ordynariusz przemyski, 1992 r. arcybiskup metropolita przemyski, od lat siedemdziesiątych XX w. wspierał działalność organizacji opozycyjnych.

⁹ Właśc. Henryk Gulbinowicz, ur. 17 X 1923 r. w Szukiszkach na Wileńszczyźnie, 1976–2004 metropolita wrocławski, kardynał od 1985 r., w latach osiemdziesiątych XX w. wspierał działalność organizacji opozycyjnych.

¹⁰ Chodzi o Marię Baran, ur. 14 sierpnia 1956 r. w Zgłobniu, pracownicę Archiwum Państwo-wego w Rzeszowie, działaczkę SW; prowadziła magazyn papieru, punkt przerzutu podziemnej literatury.

¹¹ Maryny – siostry zakonne Maria i Helena, zamieszkałe w Slocinie przy ul. Paderewskie-go. Pod tym adresem zameldowanych było pięć zakonnice ze Zgromadzenia Sióstr Służebni-czek NMP z parafii Slocina, m.in. Maria Zamęt, ur. 25 III 1919 r. w Podłężu i Maria Flisak, ur. 8 XII 1901 r. w Piskorowicach.

pornografii zakwestionowanej w RKW¹². Uważa, że SB opracuje artykuł w „Nowinach” na temat działalności podziemia. Andrzej z Antkiem stwierdzili, że dobrą robotę dla SB zrobiła żona jednego z działaczy RKW.

Za zgodność:
ppor. J[anusz] Tyrakowski^e

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – Biuro Studiów SB MSW
Egz. nr 2 – SOR „Ośmiornica”
Egz. nr 3 – aa

^fA[ndrzej] Filipczyka traktować jako spr[awę] ważną i pilną^f.

^g**Uwagi:**

1. Konieczne jest pilne zainteresowanie się **Filipczykiem** – proponuję na początek rozmowę operacyjną co do zamiarów fig[uranta] i ostrzeżenie go przed podejm[owaniem] dział[ani] antypaństw[owych].
2. Inf[ormacja] dot[ycząca] b[isku]p[a] Tokarczuka jest interesująca, ale wymaga potw[ierdzenia] – możliwość przekazania do W[ydziału] IV?
3. Do pilnych ustaleń:
 - a) „dziewczyna ze wsi”,
 - b) „facet od pocztówek”.
4. Pilnie uzgodnić współdz[iałanie] z W[ojskową] S[łużbą] W[ewnątrzną] w spr[awie] Janusza **Borowiec**.

^e *Poniżej nieczytelny podpis odręczny.*

^{f-f} *Dopisek odręczny. Poniżej nieczytelny podpis odręczny mjr. Józefa Gaja.*

^{g-g} *Fragment napisany odręcznie.*

¹² Wyświetlaniem filmów w pomieszczeniach przykościelnych zajmował się Jarosław Alojzy Szczepański, ur. 14 V 1952 r. w Gdańsku, dziennikarz, w 1981 r. członek Prezydium Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność”, internowany, od 1982 r. działacz RKW. Podczas rewizji, przeprowadzonej 24 IV 1986 r. w jego mieszkaniu, skonfiskowano filmy video o tematyce religijno-społecznej (które po przejrzeniu zwrócono). Najprawdopodobniej SB próbowała uknuć prowokację w celu skompromitowania działaczy RKW „Solidarność”.

5. Inf[ormacje] dot[yczące] **Morawieckiego**, po uzysk[aniu] potwierdzenia, wysłać do B[iura] St[udiów] SB MSW.
6. B[ardzo] dobra praca z TW.

2 V [19]86 [r.]^g

kpt. inż. Andrzej Czerwiński^h

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 3, k. 331, oryginał, mps.

^h *Pieczętka imienna, nad nią nieczytelny podpis odręczny.*

1986 maj 19, Rzeszów – Stenogram relacji TW ps. „Lesio” z wyjazdu do Wrocławia na spotkanie z działaczami Solidarności Walczącej 17 maja 1986 r.; tajne specjalnego znaczenia

^amjr [Józef] Gaj

- informacja b[ardzo] ogólnikowa
 - wiele niedomówień
 - brak chronologii
 - o dekonspiracji obserwacji można tylko wnioskować – brak szczegółowego opisu osób, zachowania, przemieszczania [się] itp.
- Proszę opracować informacje, podając chronologicznie przebieg podróży i wszystkie szczegóły dot[yczące] osób podejrz[anych] o prowadzenie obserwacji. Pilne.

[płk Jan] Czajka^a

Rzeszów, dnia 19 V 1986 [r.]

Stenogram

ze spotkania z TW ps. „Lesio” w dniu 18 V 1986 r.

Trasa do Wrocławia była super, chociaż zmieniliśmy [ja] tylko w jednym miejscu – nie wysiadaliśmy w Gliwicach, tylko jechaliśmy do Kędzierzyna. Dojechaliśmy do Kędzierzyna i w Kędzierzynie przesiadaliśmy się na pociąg do Opola i z Opola na Wrocław-Nadodrze. Tak jak wszystko, tylko końcówka nie była taka, jaka miała być, bo nie wysiadaliśmy w Swojczycach, bo przez Swojczyce [pociąg] nie jechał, bo remont jakiegoś mostu był akurat od 17 maja, no i tego, jechał przez tak: jechał przez główny dworzec. Myśmy zobaczyli z Andrzejem [Kucharskim] główny dworzec – co robić, nie? – ale schowaliśmy się w tym pociągu tak, że przez okna nas nie było widać, konduktor nam powiedział, że jak na Nadodrze, to jedzie dalej.

^{a-a} Notatka napisana odręcznie nad maszynopisem.

No i zajeżdżamy na to Nadodrze, a po drodze nie ma tej stacji, nie, ale wsiadamy z pociągu i Andrzej od razu: popatrz się, ubol taki, kurczę, w białej koszuli – rzeczywiście później łąził za nami. Ja mówię: Andrzej, nie piernicz, a tu Leszek [Rybak] podchodzi i już z tych Swojczyc przyjechał na Nadodrze. No i wychodzimy i idziemy przez ten peron, no i ten od razu mówi: jest spotkanie z Kornelem [Morawieckim], biorę was na lokal, tylko jest warunek – nie może być „ogon[a]”. Jeżeli jest „ogon”, rozchodzimy się i nie ma sprawy. No to wyszliśmy i po minucie czasu żeśmy wyłąpali całą ekipę – no, Leszek wyłąpał – przecież on [ich] zna. Najpierw podchodzimy na przystanek pod dworcem – stoją dwie dziewczyny. Leszek mówi: jeżeli będzie podjeżdżał tramwaj i one wsiądą, to my nie wsiadamy, jeżeli one stoją, to my wsiadamy i już wiemy, czy nas obserwują czy nie. Tramwaj długo nie podjeżdżał, Leszek zmienia decyzję: idziemy na taksówkę. Podchodzimy – nie ma taksówek, zauważamy taksówkę, która podjeżdża za stojący Żuk. W momencie kiedy my mamy wsiadać, ta taksówka, dw[ie], chłop z babą pod dworcem stoją, nas obserwują i w momencie, kiedy my jesteśmy już przy kolejce, baba nachyla się do torebki i coś mówi. Po chwili wyjeżdża zza Żuka ta taksówka. Wsiadamy w tę taksówkę i Leszek już w taksówce stwierdził, że prawdopodobnie nie jedziemy. Cały czas taksówka jedzie za nami, jedzie – białe, taki kremowy Fiat i specjalnie utrzymuje odległość – to nie było przeczulenie. Naprawdę, później jeszcze w tym momencie poszliśmy do tego, zjeść, bo Leszek mówił: to już nie jedziemy, to chodźcie coś zjeść, to poszliśmy do, na Jagiellońskiej, do takiego baru i ten kremowy Fiat zajechał do tyłu. My wychodzimy z tego baru i widzieliśmy tego Fiata, on podjechał tak, żebyśmy go nie widzieli. Za chwilę nawrócił naokoło, znowu zajeżdża i już za nim zaraz podjeżdża taksówka, w razie gdybyśmy chcieli taksówkę łapać – no to już takie numery, później już cała wataha za nami chodziła, odprowadzili nas pod dworzec, dużo osób i przeważnie baby, i później żeśmy poszli tam, pochodziliśmy po mieście, bo ten mówił, no to teraz on w ogóle spanikowany – Leszek oczywiście – no, plamę dali straszną w każdym bądź razie, chodzi o Wrocław w sensie obserwacji, organizacji w ogóle tego. No tego, przyszedł Leszek – żadnego zabezpieczenia, żadnego nasłuchu, tylko stwierdził: jeżeli jest ogon – nie idziemy. Tak, że w tym momencie sprawa była skończona. Nic kompletnie nie było, żeby były osoby żeby nas przeprowadzić, ani się przemieścić taksówką szybko. Wysiedliśmy z pociągu w Nadodrze gdzieś koło jedenastej – 10.00–11.00 coś takiego. W każdym bądź razie wysiedliśmy, Leszka

nie znałem, nawiasem mówiąc, podobny jest do Janusza **Szkutnika** jak dwie krople wody, brodę nosi. W każdym bądź razie tam podszedł do Andrzeja, z początku mnie nie zauważył, no i mówi do Andrzeja: idziemy na punkt i jest spotkanie z Kornelem. O „ogonie” powiedział później, bo już w tym momencie Andrzej mówi: to jest Wojtek, wy się jeszcze nie znacie, no to żeśmy się poznali, no i później żeśmy szli i zaczęły się te hocki-klocki z tymi koszulami, z tymi facetami, z tymi babami, zwłaszcza ten facet – Andrzej wyczał faceta w koszuli, który najprawdopodobniej był jakimś dowodzącym tą całą akcją. No i później na dworcu to nas też non stop obstawi[a]li z Andrzejem, myśmy się już rozeszli z tym, na mieście żeśmy się rozeszli z Leszkiem i myśmy poszli w kierunku dworca i na dworcu stały no, te dwie babki, które non stop za nami łążyły i nas obserwowały, ten facet w białej koszuli, no i jeszcze Andrzej tam typował dwóch, ale to ja już w to nie wierzę, w każdym razie dwóch wsiadło z nami do pociągu i odwieźli nas do Opola – jeden niski, łysawy, włosy blond, takie rzadkie, wysokie takie czoło z zakolami, rzadkie wąsy, zielona koszula, jasne spodnie. Drugi – wysoki, kręcone, jasne włosy, też wysokie zakola, takie kręcone [włosy] jak Murzyni mają, bordowa koszula i chyba jasne spodnie. Nawiasem mówiąc, żeby było ciekawiej, to prezent dla Kornela został wrzucony do śmietnika, no bo Leszek tak spanikował, znaczy ponoć, bo myśmy się z Andrzejem od razu rzucili na niego, mówimy: no co ty, dziadostwo robisz – to myśmy po to to robili, po to to wzięli, żeby to teraz do śmietnika wrzucić?

No i niby Andrzej w takim domu towarowym, nie pamiętam, co to za dom towarowy, w każdym razie w ubikacji w koszu zostawił i on to miał później komuś zlecić, żeby to wziął z powrotem i że to ma niby dotrzeć do Kornela, ale ja w to nie wierzę, bo sklepy do 14.00, a to było przed 14.00, tak że to powędruje do śmieci. Napis był następujący: „Kornelowi Morawieckiemu SW Rzeszów”, to jest jak gdyby płaski kamień, podobny taki do granitu, na tym jest wyryta postać Piłsudskiego i właśnie napis „Kornelowi Morawieckiemu”, nawet nie było SW, tylko ten znak – kotwica z „S” i Rzeszów, i później ta podstawka – drugi taki kamień, nawet to ładnie wyglądało – te literki takie czarne^b.

Wyszedłem z domu, doszedłem na miejsce spotkania, na to pierwsze, tam koło Zakładów Jajczarsko-Drobiarskich – [o godz.] 23.00. Czekał już na

^b *Obok dopisek na marginesie: brak chronologii.*

mnie Andrzej. Stwierdził, że przyszedł bez „ogona”, ja również mu potwierdziłem, że jest[em] bez „ogona”, idziemy więc na dworzec. Szliśmy ul[icą] Kochanowskiego na kładkę, tę przy dworcu. Nie wchodziliśmy przez główne wejście dworca, tylko zesliśmy po schodkach, tych w połowie kładki, no i tam żeśmy pod takim kioskiem siedzieli, no i czekaliśmy na pociąg. Później pierwsza afera, jaka była, no to przyjechał pociąg i nie można do niego wejść – tak załadowany, dwa wagony podstawili, wsiedliśmy do tych wagonów, widział nas syn Antka [Kopaczewskiego], tzn. mnie widział. Robert¹ tam pracuje na poczcie, paczki rozładowuje. Ubrany byłem w brązową koszulę, czarną kurtkę zamszową, sztruksową i brązowe te spodnie sztruksowe i trampki^c. No i wsiedliśmy do tego pociągu, ^dAndrzej tam trochę polatał sprawdzić po wagonach, czy ktoś za nami nie jeździ, siedzieliśmy^d w przedostatnim wagonie, no bo dwa podłączyli, no to myśmy do tego pierwszego wsiedli podłączonego – przedział drugi od wejścia, siedzieliśmy z facetem i kobietą z trojgiem dzieci i gość taki starszy z brodą, wysoki. No i tak żeśmy dojechali do^e, mieliśmy, tzn. cały czas było mówione, że ustalimy sobie w czasie drogi, co i jak, no w każdym bądź razie jedno założenie, że nie mówimy takiej szczerzej prawdy, tylko się budujemy wobec^f Wrocławia, że jednak jest u nas super itd.

No i przed Gliwicami zaczęliśmy się zastanawiać, czy wysiadać w Gliwicach i przesiadać się na Opole, ale stwierdziliśmy, że pociąg ma duże opóźnienie i prawdopodobnie byśmy nie zdążyli na ten pociąg, więc po rozmowach z ludźmi, którzy tam mieszkańcami byli tego Kędzierzyna-Koźła, doszliśmy do wniosku jednak, że jedziemy do końca i tam wsiadamy w pociąg, ósma z czymś był – chyba dwanaście – pociąg, wysiedliśmy w Koźlu, poszliśmy po bilety, tam była pierwsza wstawka Andrzeja – pokazywał mi gościa, który rzekomo jest pracownikiem SB, ^gw pociągu też jedna wstawka była^g, w Koźlu mu mówię: no człowieku, stoi gość, co chcesz od niego, już nie rób takich jaj. Ja poszedłem, położyłem po tym dworcu, żeby się pokazać, poszedłem jeszcze z dworca do kiosku kupić gazetę,

^c *Obok dopisek na marginesie: ubiór zbyteczne, skreślony.*

^{d-d} *Fragment podkreślony odręcznie. Obok dopisek na marginesie: określić bliżej.*

^e *Dopisek na marginesie: gdzie?*

^{f-f} *Tak w tekście. Fragment podkreślony odręcznie. Obok na marginesie znak zapytania.*

^{g-g} *Fragment podkreślony odręcznie. Obok na marginesie dopisek odręczny: jaka?*

¹ Robert Kopaczewski, ur. 19 V 1966 r. w Rzeszowie (syn Antoniego Kopaczewskiego).

a Andrzej stał w tym czasie w kolejce za biletami. Bilety kupiliśmy w kasie w Kędzierzynie do Opola i wsiedliśmy do pociągu do Opola i też Andrzej stwierdził, że czysto jest, nikt za nami nie wsiadał, w ogóle tak żeśmy na styk weszli, żeby już więcej nikt do pociągu nie wsiadał. Do Opola żeśmy dojechali i nawet już nie mieliśmy czasu, żeby bilety kupować, tak że w Opolu przeskakiwaliśmy na inny peron, tam jest przejście, po prostu jakby inny dworzec, po drugiej stronie dworca i tak biegiem żeśmy dolecieli i też nikt za nami nie wsiadał, tak że czysto było i Andrzej jest tutaj przekonany, że myśmy tego „ogona” nie przywieźli. Jeszcze taki numer, że praktycznie ^hrzecz biorąc, powiedział to Leszkowi, że ^hjechaliśmy sami w pociągu, oprócz nas była jeszcze kobieta z dwojgiem dzieci, to trudno przypuszczać, dużo, dużo wcześniej przed Wrocławiem wysiadła. Gdy byliśmy sami, umówiliśmy się, że mówimy, że nasłuch już u nas działa, że jest organizowana sprawa i że podsłuchujemy SB itd., że akcje ulotkowe idą na bieżąco – taktyka rozmowy.

Cały czas [Andrzej] mówił, że będzie miał spotkanie z Kornelem i że ja będę, bo ponoć później – tak żeśmy rozmawiali już w drodze powrotnejⁱ – że jest umowa po prostu z Wrocławiem, że zawsze przyjeżdża dwóch, żeby po prostu był drugi dubler – czy np. Andrzej nie może jechać, to żeby ktoś mógł jechać na następne spotkanie, ponoć raz w kwartale jest spotkanie z wszystkimi oddziałami zbiorcze. To miało być spotkanie indywidualne, bo ponoć – i nie wiem, czy to już jest „kit” Andrzeja, że Andrzej w lutym był we Wrocławiu – miało być właśnie to zbiorcze spotkanie wszystkich oddziałów i też właśnie Andrzej dojechał do Wrocławia i też nie dotarł. Jak twierdzi – Marek [Konieczny] wtedy próbował na własną rękę uwolnić go od „ogona”, a w tej chwili nie było żadnej próby uwolnienia, nic, w momencie, kiedy Leszek stwierdził już w 100 proc., że jest obstawa powiedział: w takim wypadku nie idziemy nigdzie, pochodzimy po mieście trochę, no i tam zaczął panikować, bo gdzieś tam był przykrytyⁱ. Ja podejrzewam, że nawet mogło być tak – tak żeśmy z Andrzejem analizowali sprawę, że najprawdopodobniej Leszek przydarł ze sobą, że może nie było to organizowane na nas, tylko że po prostu Leszek przydarł „ogon” za sobą i w momencie, kiedy oni się zorientowaliⁱ – kiedy on najpierw był w tych Swojczycach, czekał na nas

^{h-h} Fragment podkreślony odręcznie. Obok na marginesie dopisek odręczny: kiedy?

ⁱ⁻ⁱ Fragment podkreślony odręcznie. Obok na marginesie dopisek odręczny: chronologia.

^{j-j} Fragment podkreślony odręcznie.

tam, tam się dowiedział, że nie jedzie przez to, tak że już w taksówkę wsiadł i jechał na ten dworzec nadodrzański, tak że już w tym momencie mogli się zorientować, że on po kogoś przyjechał i mogli poszerzyć skład. Na temat dokładnych godzin spotkań Andrzej nic nie mówił, cały czas był na te Swojczyce ustawiony, tam mieliśmy wysiąść, nawet jak żeśmy wysiedli w Nadodrze, to mieliśmy błyskawicznie lecieć po taksówkę i jechać tam, ale wysiadamy, patrzymy – jest, ja nawet go nie znałem. Leszek był ubrany w sandały brązowe, spodnie dżinsowe lekko wytarte takie, zagraniczne, koszuli nie pamiętam, ale później ubrał popielaty sweter, chyba robiony na drutach, ma wysokie zakola na czole, włosy kręcone blond, taki ciemny blond, nawet ja podejrzewałem, że może tlenione, broda tego samego koloru, taka rzadka, ma wąsy, w sumie uderzająco podobny do Janusza^k i budową ciała – szczupły taki, żadnych charakterystycznych znaków. Przy sobie miał czarną torbę, widziałem, jak wyjmował z niej sweter, dosyć była wypchana, tak że coś tam jeszcze miał. Pierwsze moje wrażenie – panikarz, spanikowany był tak strasznie, że aż wstyd było, to ja Andrzejowi powiedziałem: no to jeśli Wrocław taki jest, to siedźmy w Rzeszowie na d... i nawet nie wybierajmy się do tego Wrocławia. Nie odchodził od nas, żadne osoby się z nim nie kontaktowały, zresztą tak jak on powiedział, zresztą 'Andrzej ujawnił też później fakt^l, że zawsze do tej pory wyglądało to w ten sposób, przynajmniej te spotkania Andrzeja z Kornelem [Morawieckim], kiedy jeździli po prostu na nie te grupowe, tylko na te indywidualne spotkania, więc wyglądało to w ten sposób, że zawsze Andrzeja przewożono na punkt pośredni i na ten punkt przychodził Kornel – on przychodził, nie Andrzej jechał do niego, tylko on przychodził, ewentualnie była przerzutka jakaś, ale też Kornel przychodził później po Andrzeju. Ze szczegółów to najprawdopodobniej to mieliśmy też tam dotrzeć i tu uważam, że jakbym tam dotarł, to by już Kornel [w]padł przy następnym wyjeździe Andrzeja, bo przychodzi ciągle 'na ten sam punkt i jest jego właścicielką jakaś starsza pani docent^l – nic bliżej na ten temat nie wiem. Co najmniej trzy razy spotykał się tam z Andrzejem, zawsze przychodził na ^mten punkt, tak że Andrzej mówił, to tak wyszło^m przy takiej okazji – ja mu mówię bez Leszka, później było potwierdzenie

^k *Dopisek odręczny na marginesie: Szkutnika.*

^{l-1} *Fragment podkreślony odręcznie. Obok na marginesie dopisek odręczny: kiedy?*

^{l-1} *Fragment podkreślony odręcznie.*

^{m-m} *Fragment podkreślony odręcznie. Obok na marginesie dopisek odręczny: kiedy?*

przy Leszku: Andrzej, ja jestem tak głodny, że wysiadziemy i musimy coś zjeść, a on mówi: nic się nie martw, do tej pory jak jeździłem, to zawsze mnie wrzucali na lokal i tam jest taka starsza pani docent i zawsze śniadanecko miałem porządne zrobione, elegancko i tam przychodził Kornel.

Jak się zorientowali, bo nasłuch, mówi, pracował, że jest czysto, on przychodził i jak coś tam było, to wtedy mnie przerzucali gdzieś indziej. Leszek raczej nie miał możliwości kontaktu wzrokowego z kimś i raczej nie byliśmy w rejonie, gdzie działał nasłuch, z tego względu, że już w momencie kiedy wsiedliśmy już do "taksówki, to raz, że on stwierdził, że jest to taksówka SB i powiedział: na Grunwaldzką. Pojechaliśmy na Grunwaldzką, taksówkarz się zapytał, czy może jechać przez Piastową, Leszek mu powiedział, że tak i wysiedliśmy naprzeciwko takiego baru, taki duży budynek oszklony, no i tam żeśmy wysiedli i weszliśmy prosto do tego coś zjeść, "raz tylko Leszek", Leszka żeśmy stracili spod kontroli – to było w „Hortexie” jak poszedł do WC, ale to już było "po fakcie", bo jeszcze jeden szczegół, że Leszek nawet nie pozwolił, no bo ja jak wysiadłem, to mówię: chodźcie najpierw coś zjeść, bo jestem głodny, więc Leszek zdecydował, że nie mamy czasu, musimy jak najszybciej dojść do punktu, podejrzewam, że chodziło o to, że Kornel miał przyjść na jakąś tam godzinę i musiał być czas na to, żeby nas sprawdzić, czy jesteśmy czyści. W każdym bądź razie najpierw na ten przystanek żeśmy poszli, później na tą, później już...^r Po spotkaniu z **Rybakiem** od razu pojechaliśmy do centrum, bo przystanek jest zaraz naprzeciw dworca (tramwajowy), to jest przystanek, na którym były [linie] 0, 1, 7, 30 i 15, no i czekaliśmy tam chwilę, no to te tramwaje jeżdżą tam chyba jeden na godzinę, w każdym bądź razie, "no to te dwie baby, no i tę parę, która to tamta kobieta "do torebki mówiła i tego faceta" i rzeczywiście ten "facet, który był w białej koszuli, siedł za nami, stanął^t jakieś 50 m i stał i cały czas na nas patrzył i nie odchodził "a w promieniu nas obstawili" – oprócz tych dwóch kobiet, które stały na przystanku, no to oni raczej "się tak ustawili, ale to wszystko było widać".

ⁿ Na marginesie znak zapytania i dopisek odręczny: gdzie, kiedy?

^{o-o} Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: co dalej?

^{p-p} Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: jakim?

^r W oryginale wielokropek, na marginesie obok znak zapytania.

^{s-s} Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: fragmenty?

^{t-t} Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: gdzie?

^{u-u} Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: kto? kogo?

Leszek nie przekazywał żadnych instrukcji tylko „stwierdził rzecz następującą”, że w takim wypadku wątpi, czy Wrocław zgodzi się na następne spotkanie z Rzeszowem i bardzo żałował, że ja zostałem spalony, po prostu Andrzej mnie spalił, w ogóle z pretensjami, że to myśmy przywieźli „ogon”. Była dyskusja, że może dojść do następnego spotkania.

W momencie, kiedy ja odszedłem, czy wcześniej gdzieś rozmawiali na ten temat, więc Andrzej rzucił mu taką propozycję, że – później już widocznie przeanalizował sprawę i podjął ten temat, więc wstępnie umówili się, że Andrzej planuje wyjazd na wczasy w lipcu lub sierpniu, jeszcze nie wie gdzie, i po prostu tam, z wczasów by się urwał na to spotkanie, przy czym umawiali się w ten sposób, że nie wychodziłby nikt po niego na dworzec, tylko on by podał przez kuriera, czyli przez Staszka, termin, kiedy by przyjechał i byłoby to na takiej zasadzie, że doszedłby sam właśnie do Grunwaldziej, do tego baru i w tym barze by byli, no i tam by miał być [o] 12.00, 14.00 – w takich godzinach: 12.00, 14.00 i 16.00, w zależności [od tego], jak dojedzie i stamtąd chyba po prostu by go [za]brali. Na temat lokalu u pani docent – czy to jest domek, czy mieszkanie, nic nie wiem. Nie wypytywałem się, bo byłem pewien, [że] Wrocław powinien mieć jakieś szybkie zgubienie”, przy czym Leszek na samym początku stwierdził – to wyglądało na coś takiego, że Kornel tak powiedział, że zgadza się na spotkanie wtedy wyłącznie, gdy jesteśmy czyści i nie ma mowy o żadnym urywaniu. Później, jak żeśmy wracali, no to Andrzej w ogóle oburzony, ja go tam jeszcze podpuszczałem, że w ogóle temat był nieprzygotowany przez Wrocław, potraktowali nas jak chłopczyków, jak szczeniaków, no i Andrzej ma wystosować list do Kornela, w którym ma mu temat przedstawić krótko, węzłowo, wystąpić z pretensjami, przy czym list do Kornela ma być zrobiony wspólnie na radzie. Żadnych instrukcji nie było, ustalenia, no to tylko tego typu, no to pierwsze o tym spotkaniu ewentualnie następnym lipiec–sierpień, następne ustalenie, no to w razie, gdyby Andrzejowi się coś stało (bar przy Grunwaldzkiej samoobsługowy, szybkiej obsługi), to Andrzej ma u swojej matki zostawić kopertę z dwoma nazwiskami, przy czym najprawdopodobniej „ja się tam nie”, bo jestem spalony już, nie są to moje wywody, tylko ustalenia, jakie były między nimi, skąd tych ludzi weźmie Andrzej – nie wiem.

^{v-v} *Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: kiedy? gdzie?*

^w *Tak w tekście.*

^{y-y} *Fragment podkreślony odręcznie. Zdanie niedokończone.*

Gdyby zaś coś się stało Leszkowi, to kontakt jest tylko i wyłącznie na Marka **Koniecznego**, podał telefon do Marka w Wałbrzychu [...], jest to chyba telefon domowy i tak było ustalone, że gdyby Marka nie zastał, to ma powiedzieć, że jest kolegą z Rzeszowa i że prosi o pilny kontakt z Markiem i ewentualnie jeszcze, gdyby Andrzejowi się coś stało, no to przez Staszka z Leszkiem. Staszek wykonał zadanie – był, przywiózł drugi nadsłuch z instrukcją ^zwg tego i on tam panikował^z, że najprawdopodobniej, sugerował, że może SB zamknęła Staszka i on sypanął. Prasę Staszek też przywiózł, ale nie mówił co, przekazał mu 145 tys. zł ^zi myśmy mu przekazali^z 32 tys., przy czym nawet do tego stopnia Leszek był spanikowany, że nie chciał brać pieniędzy i ustaliliśmy, że (ja z Andrzejem), że w razie gdyby SB nas zatrzymała, to mówimy, żeśmy przyjechali na zakupy, że ja dostałem mieszkanie i że chcę sobie meble kupić – wersja ta przeszła do tego stopnia, że w momencie kiedy Leszek się dowiedział, że są pieniądze, no to też właśnie Andrzej mu podsunął tę myśl i ja mu ^zdałem te 32 tysiące, żeby mi^z kupił meble kuchenne – taką ustaliliśmy legendę. Andrzej jeszcze próbował Leszkowi wcisnąć jako człowieka, który by się kontaktował z ^{aa}Kornelem, Mańka Biela², z powodu tego^{aa}, że on tam ma rodzinę, tam nawet był w tym czasie co i my – wg Andrzeja, bo gdzieś tydzień czasu był i właśnie w sobotę czy dzisiaj miał wracać, ale Andrzej się bał, czy czasami nie będziemy jechać tym samym pociągami. Nawet nie przypuszczałem, że można być tak spanikowanym jak Leszek, no widać było po prostu, że się boi. Ja byłem maksymalnie spięty, tak, że gdybym doszedł, odtworzyłbym całą trasę ze szczegółami, bo jeszcze był układ taki, że wiedziałem już na tym przystanku, że nie ma już żadnych taksówek, normalnie nic, że jedziemy, w ^{bb}zasadzie byłem uspokojony, chociaż w Kędzierzynie widziałem gości, uspokajałem Andrzeja^{bb}, ja trzymałem się ustaleń z SB, że mam się wystawiać, że wiem, że jest obstawa, tylko jak ja ^{bb}to we Wrocławiu zobaczyłem to myślę: jak to tak wygląda^{bb} ta obstawa pozycyjna, to ja dziękuję bardzo. Andrzej nie był przewrażliwiony, no bo jak ja już sam zorientowałem się, bo z początku myślę – nic się nie będę odzywał,

^{z-z} Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek: kto? gdzie?

^{z-z} Fragment podkreślony odręcznie.

^{aa-aa} Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: bliższe dane.

^{bb-bb} Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: chronologia, bliżej określić kogo? Co zobaczył?

² Chodzi o Emanuela Biela.

nie będę tuszował sprawy, ja siedziałem, stałem i obserwowałem, szczególnie sobie zapamiętywałem. No i w tym momencie, jak już zorientowałem się, że idziemy na nogach, ewentualnie tramwajem czy czymś, byłem pewien, że w tym momencie każdy szczegół zapamiętam. Leszek **Rybak** nie miał przy sobie żadnego urządzenia elektronicznego żeby sprawdzać, chyba że miał w torbie, ale do torby zaglądał tylko raz, kiedy wyjmował sweter. **Rybak** powiedział coś takiego, że jest przygotowane spotkanie, przy czym warunek to ten postawił, żeby bez „ogona”, „że będzie Kornel i że będą jeszcze inne osoby, ale nie wychodziło to na to, że z zewnątrz, tylko podejrzewam, że ktoś od nich. Wzięliśmy ze sobą pieniądze i ten prezent, nic więcej. No to z tym prezentem no to spanikowany był, jak tylko usłyszał [zapytał] – co to jest? No to Andrzej mu mówi, że to są dwa kamienie, postać i napis i mówimy mu, żeby chociaż to wziął i przekazał.

Spytał się, co tam jest napisane – to Andrzej mu mówi – Kornelowi Morawieckiemu – no to od razu [chciał] wyrzucić. To było kawałek drogi od Grunwaldzkiej – magazyn ze wszystkim, ^{dd}prezent został w ubikacji^{dd} na I piętrze, chyba męskiej, bo Andrzej tam wchodził i zostawił w koszu na śmieci, tamten miał to odebrać, tzn. jego ludzie, bo on spanikowany, cały ^{cc}czas płakał^{cc}, że tam jakiś chłopak ma przyjechać do niego po bibułę w ten dzień, jednak wychodziło, że też miał być na spotkaniu, chłopak miał gdzieś wieczorkiem przyjechać. Myśmy się ^{ff}rozstali o 14.30^{ff}, ponieważ kawałek odeszliśmy od tego dworca, on powiedział nam, którędy mamy iść i myśmy już sami szli. Na stacji jeszcze długo czekaliśmy, nie było sensu już ganiać. Jeszcze jedna rzecz, przy czym dokładnie tego nie wiem, ale będę wiedział – ustalenia jeśli chodzi o następny przyjazd Staszka, więc zmieniła się historia – nie chce, żeby przyjeżdżał do niego tam do akademika i umawiał się z Andrzejem. Andrzej oczywiście wszystkie zasługi, jakie są w Rzeszowie, przypisywał sobie – „to ja, to ja” i Leszek umawiał się z Andrzejem, żeby przekazał Staszкови, że nie ma przyjeżdżać do niego na akademik, tylko na dworcu, tam jakieś miejsce sobie ustalili, gdzie Leszek będzie stał z jakimś drugim gościem i ten drugi gość go nie tyle że przejmie, tylko Staszek ma za nim iść i mu da to, co ma wziąć. Tak, że nie będzie już

^{cc-cc} *Fragment podkreślony odręcznie. Poniżej na marginesie dopisek odręczny: chronologia.*

^{dd-dd} *Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: powtórka?*

^{cc-cc} *Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie znak zapytania.*

^{ff-ff} *Fragment podkreślony odręcznie.*

w akademiku rozdziału, tylko będzie miał już przygotowane na dworcu, chyba głównym, nie wiem, jak to on z Andrzejem tam ustalał, bo oni ustalali, ja dopiero później złapałem szczegóły, bo rozjaśniłem mu temat, że Staszek to nie jest człowiek Andrzeja tylko mój, a Leszek pozytywnie raczej do mnie ustawiony, żałował mnie, tzn. nie było też jakiegoś hurra, dobrze żeś przyjechał, no ale raczej pozytywnie. Teraz trzeba konkretne kroki pociągnąć, typu właśnie ten list do Kornela, żeby im wyjaśnić, że to nie my, tylko oni. Ja nawet do tego stopnia byłem zdecydowany, ale później myślę, że to i tak „musztarda po obiedzie”, bo oni sobie coś takiego wymyślili – Andrzej podsunął taką myśl – że jeśli SB zgarnie nas w Rzeszowie, to jest dowód na to, że to nie my żeśmy przywieźli [„ogon”], tylko oni, Leszek. Ja już nawet z Krakowa miałem dzwonić do teścia, że nas zgarną na dworcu. Przy naszym powrocie oburzenie straszne, że w ogóle temat był nieprzygotowany przez Wrocław, że zlekceważyli nas dokładnie, że żadnej próby urwania, że Leszek spanikowany, no i takie wnioski, no to właśnie, że ten list, w którym zresztą Andrzej się umawiał z Leszkiem (list zawiózł łącznik), umawianie zawsze jest co miesiąc, Staszek ma zawieźć i w tym liście ma być właśnie wyjaśnienie tej sprawy, Andrzej ma opisać nasze osiągnięcia – to, co miał przekazać Kornelowi w czasie spotkania. Tak, że to trzeba jeszcze raz wszystko, przy czym ja już chyba nie pojedę, ale można próbować przynajmniej Andrzejowi podsunąć myśl, jak zorganizować samemu trasę, że musimy np. jechać przez Warszawę, Poznań, dojeżdżać tam, wyjechać indywidualnie, spotkać się w Warszawie. Trasa była w ogóle też do kitu – w trzech miejscach mogliśmy w ogóle nie wsiąść, przesiadki, trzeba jechać z wyprzedzeniem, w Rzeszowie na szczęście, że dostawili te wagony, inaczej nie było prawa, żebyśmy wsiadli, no to w Rzeszowie żeśmy wsiadli. Później tam w Opolu dosłownie na styk, ledwośmy wskoczyli, pociąg ruszył. Po rozstaniu z Leszkiem ja byłem załamany, mówię: Andrzej, człowieku, ja jestem zaszokowany tą organizacją, przecież to tak jak harcerzyki – to przecież jakby Kornel tu do Rzeszowa przyjechał, to ja bym go po tym Rzeszowie dwadzieścia tysięcy razy przerzucił. Andrzej mówi: no tak, masz rację, Andrzej w ogóle zdenerwowany był strasznie. Ustaliliśmy tak jak było, no, i właśnie z tej rady ma być, że Wrocław zawałił, przecież nie my. W najbliższych dniach ma być rada, ustalone ⁸⁸stanowisko przed zjazdem³,

⁸⁸⁻⁸⁸ *Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: proszę o informacje.*

³ Chodzi o X Zjazd PZPR w czerwcu 1986 r.

jakieś Andrzej zamierza wydrukować ulotki dotyczące zjazdu – akcja ulotkowa, ma być również spotkanie z rolnikami z tymi co było, z poligrafią⁸⁸ – no to powiedział, ⁸⁸że w tym miesiącu wydrukują⁸⁸, zresztą obiecał Leszkowi, bo Leszek się zapytał Andrzeja o poligrafię, o „Galicję”, więc Andrzej mu powiedział, że już ⁸⁸lada dzień jest zrobiony numer⁸⁸ i że łącznik przywiezie następnym razem do Wrocławia „Galicję”, nie żądał poligrafii ani pomocy finansowej, bo od kogo, od Leszka? jak on Kornela pewnie ze dwa razy widział i taki spanikowany, to o czym mówić. Andrzej był całkowicie zaszokowany, do mnie żadnych pretensji nie miał, tylko ja mu mówię, bo taki już zjeżony byłem: wiesz co, jakbym wiedział to, że gdzie Bozia mi nogi nie podstawiła, żeby tu jechać, a on mówi: no to już wtedy, by było wszystko na ciebie, no bo jak ja bym nie powiedział, bo wiedziałem a tu „ogon” – dobrze, że pojechałem, bo by miał kozła ofiarnego. Umówiłem się z Andrzejem na poniedziałek.

^{hh}[...] ^{hh} to w takim wypadku przekaz Kornelowi, że czy on będzie chciał, czy nie, to SW w Rzeszowie będzie – tak Andrzej na końcu przekazał Leszkowi, żeby mu wykazać, że tu idea jest, po prostu zrozumieć można to było w ten sposób, że nas zlekceważył, że nami się nie interesuje i mu dał do zrozumienia, że czy tak będzie postępował, czy inaczej, to i tak SW będzie w Rzeszowie. Leszek nie miał żadnych zleceń, żeby rozpowszechnić tę działalność, nie był upoważniony do niczego. Ja nawet sugerowałem Andrzejowi coś takiego, że może mnie sprawdzają, ale wszystko rozegrało się w pięciu minutach, tak, że jak już była decyzja nie, no to już po co będę mówił, że może ja zostaną. Tylko ja później Andrzejowi sugerowałem: Andrzej, może dlatego tak się stało, że ja przyjechałem – obcy, pierwszy raz, że Leszek się nie zdecydował. Właśnie mi wtedy powiedział [na to]: nie, bo ustalenie jest takie, że bez względu, kto przyjeżdża, dwie osoby mają przyjechać i ich nie interesuje, kto.

ⁱCały czas na pewniaka Rybak mówił, że jest obserwacja, ale cały czas był pewnik ze strony Rybaka, że do tego spotkania dojdzieⁱⁱ. Mogła też być rzecz następująca, że po prostu Kornel mu się nie zgodził, jemu już było wstyd i ⁱⁱw ten sposób może zagrał, że „ogon”ⁱⁱ. No, ale ja sam stwierdzam obiektywnie, że był i to nie ma dwóch zdań, ⁱⁱwszyscy trzej widzieliśmyⁱⁱ.

^{hh-hh} *W oryginale miejsce wykropkowane.*

ⁱⁱ⁻ⁱⁱ *Fragment podkreślony odręcznie. Na marginesie dopisek odręczny: opisać szczegóły: co? kogo? kiedy?*

Rybak mówił, że był zatrzymany "na 48 [godzin] no i tak wychodziło" na to, że po prostu, że on czuje, że on ma i że jemu się zabierają do skóry, powiedział, że nie może być zatrzymany, nie może siedzieć.

Źródło: AIPN Rz, 00102/1382, t. 4, k. 51–61, oryginał, mps.

1986 maj 26, Rzeszów – Koncepcja działań operacyjnych wobec Rzeszowskiego Komitetu Oporu Rolników, opracowana przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 26 V 1986 [r.]

^aZastępca szefa

Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych

ds. Służby Bezpieczeństwa

w Rzeszowie

płk Jan Czajka^a

Koncepcja

działań operacyjnych zmierzających do likwidacji
punktu poligraficznego będącego w dyspozycji
b[yłych] działaczy NSZZ RI „S[olidarność]” Regionu Rzeszowskiego

I. Sytuacja operacyjna

Z informacji uzyskanych od TW ps. „**Lesio**” i TW ps. „**Saróń**” wynika, że w dniu 12 V [19]86 [r.] odbyło się zebranie konspiracyjne przedstawicieli struktury konspiracyjnej Oddział SW Rzeszów i działaczy NSZZ RI „S[olidarność]” Regionu Rzeszowskiego używających nazwy Regionalny^b Komitet Oporu Rolników. Oddział SW Rzeszów reprezentował m.in. Andrzej **Kucharski**, natomiast RKOR Jan **Kopera**¹ i Kazimierz **Chorzępa**.

Na spotkaniu opracowano wspólne oświadczenie dotyczące współpracy między Oddziałem SW Rzeszów a RKOR-em, a także oświadczenie na temat skutków awarii elektrowni atomowej w ZSRR². Według ustaleń oświadczenia

^{a-a} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^b Tak w tekście.

¹ Właśc. Janusz Kopera.

² 26 IV 1986 r. nastąpił wybuch reaktora w elektrowni atomowej w Czarnobylu koło Kijowa na Ukrainie. Skażenie radioaktywne objęło swym zasięgiem niemal całą Europę, jednak sowieckie władze komunistyczne dopiero pod naciskiem opinii światowej przyznały się do tego wypadku. Także w Polsce społeczeństwo zostało poinformowane z opóźnieniem, nie zrobiono nic, aby zmniejszyć skutki skażenia środowiska.

te mają być opublikowane w biuletynie sygnowanym przez RKOR pt. „Wieś Polska” i w biuletynie sygnowanym przez Oddział SW Rzeszów pt. „Galicja”.

Z informacji TW ps. „**Lesio**” z miesiąca maja i sierpnia 1985 r. wynikało, że osobą, która prowadzi punkt poligraficzny będący w dyspozycji b[yłych] działaczy NSZZ RI „S[olidarność]” Regionu Rzeszowskiego jest Jan **Kopera** (został on przeszkolony w zakresie poligrafii przez J[anusza] **Szkutnika**, z którym wykonywał biuletyn pt. „Wieś Rzeszowska”).

TW ps. „**Sarón**” otrzymał polecenie od A[ndrzej] **Kucharskiego** dostarczenia kalek białkowych³ dla potrzeb poligraficznych RKOR-u. Jak sugeruje TW „**Lesio**”, A[ndrzej] **Kucharski** w związku z trudnościami w uruchomieniu własnej bazy poligraficznej dąży do przejścia poligrafii będącej w dyspozycji RKOR-u lub też udzielenia jej pomocy w zaopatrzeniu technicznym i wykorzystaniu jej do wydawania opracowań SW (zachodzi możliwość wykonania przy pomocy tej poligrafii ulotek antyzjazdowych)^b.

II. Cel koncepcji

Powyższą sytuację operacyjną planuje się wykorzystać w celu zlokalizowania punktu poligraficznego b[yłych] działaczy NSZZ RI „S[olidarność]”, poddanie go operacyjnej kontroli i w przypadku podjęcia produkcji nielegalnych wydawnictw – jego likwidacji.

III. Sposób realizacji koncepcji

1. Wyposażyć TW ps. „**Sarón**”, odpowiedzialnego w strukturze Oddziału SW Rzeszów za zaopatrzenie, w dwie kalki białkowe i zlecić TW dostarczenie ich na punkt poligraficzny należący do RKOR-u lub takie pokierowanie dostawą tych materiałów poligraficznych, aby zlokalizować ten punkt.
2. Zadaniować TW ps. „**Apollo**”, odpowiedzialnego w strukturze SW za poligrafię, w kierunku nawiązania współpracy między w[yżej] wym[ie-nionymi] strukturami i ustalenie punktu poligraficznego należącego do RKOR.

^b W oryginale wyraz poprawiony odręcznie – było: antywyborczych. Na marginesie obok znak zapytania.

³ Chodzi o matryce białkowe, używane do drukowania na powielaczu oraz na tzw. ramce.

3. Zadaniować TW ps. „**Lesio**”, odpowiedzialnego w strukturze SW za kolportaż, w kierunku przejścia operacyjnego nielegalnych wydawnictw wyprodukowanych ewentualnie przez działaczy RKOR.
4. W przypadku rozwoju sytuacji operacyjnej jak w pkt. 1 koncepcji, zostanie opracowany, we współdziałaniu z Wydziałem „T”, „B” i Śledczym tut[ejszego] WUSW, plan działań operacyjnych zmierzających do likwidacji poligrafii RKOR.

IV. Termin realizacji i odpowiedzialni

Z uwagi na przewidywany wzrost aktywności członków struktury konspiracyjnej Oddział SW w Rzeszowie, w okresie przed X Zjazdem PZPR realizację powyższej koncepcji planuje się zakończyć do dnia 15 VI 1986 r.

Koncepcję zrealizują: st[arszy] insp[ektor] Sekcji III Wydz[iału] V ppor. J[anusz] **Tyrakowski** i insp[ektor] Sekcji III Wydz[iału] V chor. B[ogusław] **Brzuszek** pod nadzorem z[astęp]cy naczelnika Wydz[iału] V, kpt. Andrzeja **Czerwińskiego**.

Opracował:
ppor. J[anusz] Tyrakowski^c

^dNaczelnik Wydziału V
WUSW w Rzeszowie
mjr mgr Józef Gaj^d

Odbito w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – spr[awa] „Ośmiornica”
Egz. nr 2 – t[eczka] pracy TW „**Saróń**”

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 99, oryginał, mps.

^c Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

^{d-d} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

Nr 41

1986 maj 27, Rzeszów – Uzupełnienie relacji TW ps. „Lesio” z wyjazdu do Wrocławia na spotkanie z działaczami Solidarności Walczącej 17 maja 1986 r., opracowane przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 27 V 1986 [r.]

Notatka służbowa

dot[ycząca] pobytu figurantów Oddziału SW w Rzeszowie
w dniu 17 V 1986 r. we Wrocławiu,
sporządzona w oparciu o uzupełnioną relację TW ps. „Lesio”

W dniu 16 bm. wyszedłem z domu, doszedłem na pierwsze miejsce spotkania z Andrzejem **Kucharskim** w Rzeszowie koło Zakładów Jajczarsko-Drobiarskich na godz. 23.00. Czekał już na mnie, stwierdził, że przyszedł „bez ogona”, ja również mu potwierdziłem, że jestem „bez ogona”, poszliśmy więc na dworzec. Szliśmy ulicą Kochanowskiego na kładkę, tę przy dworcu. Nie wchodziliśmy przez główne wejście dworca, tylko zeszedliśmy po schodkach, tych w połowie kładki, no i tam pod takim kioskiem siedzieliśmy i czekaliśmy na pociąg. Przyjechał pociąg i nie można było do niego wejść – tak był załadowany, lecz podstawili dwa wagony i wsiedliśmy do tych wagonów. Andrzej po odjeździe pociągu ok. godz. 0.10 trochę polatał po wagonach, aby sprawdzić, czy ktoś za nami nie jedzie. Siedzieliśmy w przedostatnim wagonie, przedział drugi od wejścia, razem z facetem i kobietą z trojgiem dzieci. Był też gość taki starszy, z brodą, wysoki. No i tak dojechaliśmy do Kędzierzyna-Koźła. **Kucharski** nie nastawał na przesiadkę w Gliwicach, gdyż był przekonany, iż nie jesteśmy obserwowani, ponadto stwierdziliśmy, że pociąg ma duże opóźnienie i prawdopodobnie byśmy nie zdążyli na ten pociąg z Opola do Wrocławia-Swojczyc. Wsiedliśmy w Koźlu i poszliśmy po bilety. Ja poszedłem, połąziłem po tym dworcu, żeby się pokazać, poszedłem jeszcze z dworca do kiosku kupić gazetę, a Andrzej stał w tym czasie w kolejce za biletami. Bilety kupiliśmy w kasie w Kędzierzynie do Opola i wsiedliśmy ok. godz. 8.00 do pociągu, do Opola. W pociągu Andrzej stwierdził, że jest „czysto”, nikt za nami nie wsiadł, w ogóle tak żeśmy

na styk weszli, żeby już więcej nikt do pociągu nie wsiadał. Do Opolą dojechaliśmy dość późno i nawet już nie mieliśmy czasu, żeby bilety kupować. Dlatego w Opolu przeskakiwaliśmy na inny peron (tam jest takie przejście, po prostu jakby inny dworzec, po drugiej stronie) i tak biegiem dolecieliśmy do pociągu jadącego na Wrocław. Wsiadaliśmy do prawie pustego pociągu i nikt z nami nie wsiadał. Andrzej był ucieszony, że nie jesteśmy śledzeni. W trakcie jazdy do Wrocławia Andrzej cały czas mówił, że będzie miał spotkanie z Kornelem [Morawieckim] i że przy tym ja będę. Później – tak żeśmy rozmawiali, już w drodze powrotnej – twierdził, że jest umowa z SW we Wrocławiu, że zawsze przyjeżdża dwóch, żeby po prostu był drugi dubler, tak żeby ktoś mógł jechać na następne spotkanie. Wg Andrzeja – 17 bm. miało być spotkanie indywidualne z Kornelem.

Z Opolą dojechaliśmy przez dworzec główny we Wrocławiu na Wrocław-Nadodrże, bo przez Swojczyce ten pociąg nie jechał, bo był remont jakiegoś mostu akurat od 17 maja. Po wyjściu z pociągu **Kucharski** zwrócił uwagę na mężczyznę (w wieku ok. [a] lat, krępej budowy ciała, ciemne włosy, ubrany był w białą koszulę, chyba jasne spodnie, w ręku trzymał szaszetkę), twierdząc, że jest z UB, potem sam widziałem go za nami i oceniam, że mógł on kierować obserwacją. Na dworcu tym czekał na nas Leszek **Rybak**, który podszedł do Andrzeja i powiedział do niego: „Idziemy na punkt i jest spotkanie z Kornelem, tylko jest warunek – nie może być »ogona«, jeżeli jest »ogon«, rozchodzimy się i nie ma sprawy”. Wzmoczyliśmy we trójkę czujność i Leszek po raz pierwszy stwierdził, że są osoby z obserwacji z Wrocławia, które zna. Na przystanku pod dworcem stały dwie młode dziewczyny, w wieku 27–28 lat. Leszek mówi: „Jeżeli będzie podjeżdżał tramwaj i one wsiądą, to my nie wsiadamy, jeżeli natomiast one zostaną, to my wsiadamy i już wiemy, czy nas obserwują, czy nie”. Tramwaj długo nie podjeżdżał, Leszek zmienił decyzję: „Idziemy na taksówkę”. Podchodzimy na postój – nie ma taksówek, lecz zauważamy taksówkę, która podjeżdża za stojący niedaleko samochód [marki] Żuk. W momencie, kiedy przychodzi nasza kolejność na postój – ta taksówka pod nas podjeżdża i wyraźnie widać parę osób (kobieta i mężczyzna, którzy stoją po drugiej stronie ulicy i nas obserwują, a w momencie, kiedy my jesteśmy już pierwsi w kolejce kobieta nachyla się do torebki i coś mówi). Wsiadamy w tę taksówkę (Fiat 125p, kolor pomarańczowy, kierowcą jest mężczyzna w wieku ok. 40 lat,

^a Słowo nieczytelne w oryginale.

lekko łysawy) i Leszek już w taksówce stwierdził, że prawdopodobnie nie jedziemy, gdyż byliśmy przekonani, że jesteśmy bardzo dokładnie śledzeni. Cały czas dodatkowo jechała za nami taksówka (taki kremowy Fiat) i specjalnie utrzymywała odpowiednią odległość. Dojechalśmy do ulicy Grunwaldzkiej i wtedy Leszek mówi: „To już nie jedziemy, chodźcie coś zjeść”. Był pewny, że jesteśmy obserwowani. Poszliśmy do baru na Grunwaldzkiej i zauważyliśmy, że ten kremowy Fiat zajechał od tyłu. Gdy wychodziliśmy z tego baru, to widzieliśmy ponownie tego Fiata, który zawrócił naokoło i już za nim zaraz podjeżdża taksówka, w razie gdybyśmy chcieli łapać taksówkę. Później chodziliśmy po mieście i można było stwierdzić, że za nami chodziła obserwacja, dużo osób i przeważnie kobiety. Tak, że w tym momencie sprawa była skończona. Leszek stwierdził w stu procentach, że jest obstawa i powiedział: „W takim wypadku nie jedziemy nigdzie, pochodzimy trochę po mieście”. Ja podejrzewam, że nawet mogło być tak, że najprawdopodobniej Leszek przydarł za sobą „ogon” i w momencie, kiedy się zorientował, w tych Swojczycach lub przemieszczając się ze Swojczyc na Nadodrze, to wtedy podjął decyzję, że nie idzie do Kornela.

Z Leszkiem rozstaliśmy się o godz. 14.30 i powiedział nam, którądy mamy iść i myśmy już sami szli. Byliśmy przekonani, że jesteśmy nadal obserwowani. Na dworcu stały te dwie babki, które non stop za nami łążyły i nas obserwowały, [podobnie] ten facet w białej koszuli. Dwóch wsiadło z nami do pociągu z Wrocławia do Kędzierzyna ok. godz. 17.00 i odwieźli nas do Opola – jeden niski, łysawy, włosy blond, takie rzadkie, wysokie takie czoło z zakolami, rzadkie wąsy, zielona koszula, jasne spodnie. Drugi – wysoki, kręcone jasne włosy, też wysokie zakola, takie kręcone [włosy] jak Murzyni mają, bordowa koszula i chyba jasne spodnie.

Szczegółowo nie starałem się zapamiętywać ruchów obserwacji i osób biorących w niej udział. Skoncentrowałem się na realizacji zadania, że mam wystawiać się pod obserwację (byłem uprzedzony przez pracowników SB, że będziemy obserwowani) i uspokajać Andrzeja **Kucharskiego**, gdyby przesadnie zwracał uwagę na ewentualną obstawę ze strony SB. Czyniłem to skutecznie do momentu dojazdu do Wrocławia-Nadodrza (np. na stacji w Kędzierzynie-Koźlu **Kucharski** sugerował, że jakiś mężczyzna nas obserwuje).

We Wrocławiu, a szczególnie w centrum miasta nic się nie odbywałem na stwierdzenia **Kucharskiego** i **Rybaka**, że jesteśmy obserwowani, gdyż sam stwierdziłem, iż jesteśmy mocno kontrolowani i moje zaprzeczenia byłyby podejrzane.

Uogólniając, pierwsze spostrzeżenia, że jesteśmy obserwowani, nabyłem na dworcu Wrocław-Nadodrze, gdzie w sposób nienaturalny podjechała pod nas taksówka.

Potem w centrum miasta stwierdziłem, iż wokół nas w pewnej odległości krąży wiele osób, głównie kobiety, które obserwują nasze ruchy. Odniosłem wrażenie, że jesteśmy jakby otoczeni.

Uwagi:

Powyższą notatkę sporządzono w oparciu o informacje od TW ps. „**Lesio**”, uzyskane w czasie spotkań w dniach 18, 19, 21, 26 maja 1986 r.

Sporządził:
st[arszy] inspektor Wydziału V
WUSW w Rzeszowie
ppor. J[anusz] Tyrakowski^b

Odbito w 3 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – Biuro Studiów SB MSW
Egz. nr 2, 3 – aa

Źródło: AIPN Rz, 00102/1382, t. 4, k. 49–50, oryginał, mps.

^b Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

1986 czerwiec 26, Rzeszów – Informacja na temat rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej, opracowana przez inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuska; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 26 VI 1986 [r.]

Informacja

dot[ycząca] Oddziału Solidarności Walczącej w Rzeszowie

Ad. 1. Oddział SW w Rzeszowie grupuje 52 członków.

Ad. 2. Sześciu aktywistów:

- a) **Kopaczewski** Antoni – formalny szef Oddziału SW w Rzeszowie,
- b) **Kucharski** Andrzej – przewodniczący Rady Oddziału SW w Rzeszowie – rzeczywisty organizator nielegalnej działalności,
- c) **Bala** Wojciech – członek Rady Oddziału SW w Rzeszowie – odpowiedzialny za kolportaż i redagowanie biuletynu,
- d) **Biel** Emanuel – członek Rady Oddziału SW w Rzeszowie – odpowiedzialny za poligrafię,
- e) **Kyc** Józef – członek Rady Oddziału SW w Rzeszowie – odpowiedzialny za zabezpieczenie,
- f) **Medyński** Andrzej – członek Rady Oddziału SW w Rzeszowie – odpowiedzialny za zaopatrzenie i redagowanie biuletynu.

Ad. 3. Sześć grup działania:

- a) Spółdzielnia Projektowania i Usług Inwestycyjnych „**Inwestprojekt**” Rzeszów,
- b) pozorowana – ZZSD „**Predom-Zelmer**” Rzeszów,
- c) pracownicy zatrudnieni w biurach projektowych miasta Rzeszowa,
- d) mieszana – spośród zamieszkałych w okolicach Rzeszowa b[yłych] działaczy b[yłego] NSZZ RI „S[olidarność]”,

- e) Strzyżów – mieszana,
 f) Słocina k[oło] Rzeszowa – rolnicy indywidualni.
- Ad. 4. Cztery punkty kolportażu, z tego 4 pod operacyjną kontrolą, w tym 1 w budynku SPiUI „**Inwestprojekt**” Rzeszów dla 3 grup działania. Aktualnie struktura nie posiada punktu poligraficznego.
- Ad. 5. **Rybak** Leszek, s. Edwarda i Barbary [z domu] **Siemińska**, ur. 19 VII 1960 r. Radkowice, zam. Głogów, ul. Budowlanych [...], woj. legnickie, **Konieczny** Marek, s. Bolesława i Leokadii, ur. 26 IX 1960 r. Wałbrzych, zam. Wałbrzych, ul. Dunikowskiego [...]. Wymienieni znani są Biuru Studiów SB MSW.
- Ad. 6. TW ps. „Lesio”, „Saroń”, „Apollo”, „Kinga”, „Bałtyk”, „Franek”, „Monter”¹, „Janusz”, „Artur”, „Leszek”². Bezpośredniego dotarcia do K[ornela] **Morawieckiego** nie posiada żadne źródło, zaś do wymienionych w pkt. 5 łączników z Radą Polityczną we Wrocławiu dotarcie mają: „Lesio”, „Saroń”, „Bałtyk”, „Apollo”.
- Ad. 7. Pismo Organizacji SW – Oddział Rzeszów pt. „Galicja”, aktualnie z uwagi na zlikwidowanie bazy poligraficznej struktury na terenie Rzeszowa, drukowane jest w ramach pomocy na terenie Wrocławia.
- Ad. 8. Faktów kolportażu wydawnictw SW nie zanotowano, natomiast przejęto operacyjnie od stycznia do maja 1986 r. 2123 egz[emplarze] wydawnictw, w tym: w I kwartale br. – 1503 egz., w kwietniu – 400 egz., w maju – 220 egz.
- Ad. 9. Nie dotyczy.
- Ad. 10. SW Oddział w Rzeszowie w 1985 r. podpisała porozumienie o współpracy z tzw. Rzeszowskim Komitetem Oporu Rolników NSZZ RI „S[olidarność]” oraz, poprzez osobę byłego działacza RI „S[olidarność]” Wieńczysława **Nowackiego**, utrzymuje kontakty z OKOR-em. [Z] końcem maja br. Antoni **Kopaczewski** nawiązał kontakt z Wojciechem **Ziemińskim**³ z Warszawy, zam. [ul.] Sady Żoliborskie [...],

¹ TW ps. „Monter” – Tadeusz Bytnar.

² TW ps. „Leszek” – Kazimierz Dejnea.

³ Wojciech Ziemiński (1925–2001), piłsudczyk, dziennikarz, żołnierz Polskich Sił Zbrojnych za Zachodzie, jeden z inicjatorów niezależnych obchodów rocznic niepodległościowych w Warszawie, członek założyciel Komitetu Obrony Robotników w 1976 r., współzałożyciel ROPCiO w 1977 r., inicjator Klubów Służby Niepodległości w 1981 r., po 13 XII 1981 r. ściągany listem gończym. Przywódca Kongresu Solidarności Narodu, przekształconego w 1989 r. w Stronnictwo Wierności Rzeczypospolitej.

tel. [...], przedstawicielem nielegalnie działającej tzw. Partii Liberalno-Demokratycznej. Dodatkowo struktura utrzymuje kontakty konspiracyjne z aktywistami grup konspiracyjnych z terenu Krakowa i Nowej Huty zgrupowanych w tzw. Porozumieniu Prasowym „S[olidarność] Z[wycięży]”. Nie stwierdzono faktów wspólnego wykorzystywania bazy poligraficznej.

[mjr Józef Gaj]^a

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – Biuro Studiów SB MSW
Egz. nr 2 – SOR „Ośmiornica”
Opr[acował] B[ogusław] B[rzuszek]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 52–53, oryginał, mps.

^a *Nieczytelny podpis odręczny.*

1986 lipiec 16, Rzeszów – Plan przedsięwzięć operacyjno-śledczych wobec Leszka Koziola¹ i Józefa Kyca, opracowany przez funkcjonariuszy Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Kladera i ppor. Macieja Urbanika; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”
[płk Jan Czajka]^a

Rzeszów, dnia 16 VII 1986 [r.]

Plan

przedsięwzięć operacyjno-śledczych wobec członków
struktury SW **Koziół** Leszek i **Kyc** Józef

I. Sytuacja operacyjna

Uzyskano od wiarygodnych OZI – TW [pseudonim] „Lesio”, „Bałtyk” [informacje], że figurant **Kyc** Józef ma w dyspozycji nielegalną literaturę organizacji SW.

Od TW ps. „Zebra”² uzyskano informację, że w dniu 16 bm. **Kyc** Józef przekaze nielegalne wydawnictwa figurantowi SOR „Koperta”³ **Koziół** Leszek, zatr[udnionemu] w służbie TMT WSK Rzeszów, po godzinach pracy (tj. po godz. 15.00).

II. Hipotezy

1. Przekazanie literatury nastąpi na terenie miasta Rzeszowa po godz. 15.00, może to nastąpić w pobliżu WSK Rzeszów.
2. Figuranci spotkają się w mieszkaniu Józefa **Kyca** przy ulicy Turkienicza [...], gdzie nastąpi przekaz literatury.
3. Figuranci udadzą się do miejsca zamieszkania Leszka **Koziola** przy ul. Podwisłocze [...] po godz. 15.00, gdzie nastąpi przekazanie literatury.

^a Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

¹ Leszek Koziół, ur. 20 IX 1940 r. w Dębicy, pracownik WSK „PZL-Rzeszów”.

² TW ps. „Zebra” – bliższych danych nie ustalono.

³ SOR kryptonim „Koperta” – w latach 1985–1989 rozpracowywanie podziemnych struktur „Solidarności” w zakładach pracy.

4. Figurant Leszek **Koziół** odbierze literaturę z punktu rozdziału przy ul. Kochanowskiego [...]^b

III. Cel działania

1. Zatrzymanie Leszka **Koziola** po fakcie odbioru literatury od Józefa **Kyca** i wykorzystanie go operacyjnie do spraw „Koperta” i „Ośmiornica” lub pociągnięcie go do odpowiedzialności prawnej.
2. W zależności od rozwoju sytuacji zdobycie materiałów obciążających na Józefa **Kyca** i wykorzystanie go operacyjnie do sprawy „Ośmiornica”.

IV. Przedsięwzięcia i czynności

1. Powołuje się dwie grupy operacyjno-śledcze w składzie:
 - A a) ppor. J[anusz] **Tyrakowski** – pracownik Wydz[iału] V,
b) ppor. W[iesław] **Środa** – pracownik Wydz[iału] V,
c) por. Z[bigniew] **Jarosz** – pracownik Wydz[iału] Śledczego;
 - B a) ppor. K[rzysztof] **Puszkarewicz** – pracownik Wydz[iału] V,
b) chor. Wł[adysław] **Marczak** – pracownik Wydz[iału] V,
c) sierż. L[ucjan] **Adamiec**⁴ – pracownik Wydz[iału] Śledczego;
 - C dodatkowy dyżur ^a w dyspozycji n[aczeln]ka Wydz[iału] V będą pełni^c por. J[anusz] **Klader**, ppor. M[aciej] **Urbanik**, szer. T[o-masz] **Karniłowicz**⁵;
 - D do działań użyte będą samochody Wydziału V.
2. Zadaniować Wydz[iał] „B” do podjęcia od godz. 14.00 figuranta Leszka **Koziola** w jego miejscu pracy i prowadzić go do momentu jego zatrzymania. Wydz[iał] „B” udokumentuje fotograficznie fakt przekazu literatury w miarę posiadanych możliwości. Wydział ten utrzyma łączność z grupą **A**, która w odpowiednim miejscu i czasie dokona zatrzymania **Koziol[a]** Leszka.
3. Po zatrzymaniu figuranta Leszek **Koziół** zostanie doprowadzony do WUSW w Rzeszowie.

^b *Woryginał miejsce wykropkowane.*

^{c-e} *Tak w tekście.*

⁴ Lucjan Adamiec (brak pełnych danych), funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 16 VII 1986 r. Wydział Śledczy SB WUSW w Rzeszowie, 1 VII 1987 r. inspektor Wydziału II; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, Zbiór rozkazów personalnych WUSW Rzeszów).

⁵ Tomasz Karniłowicz, ur. 4 IX 1960 r. w Augustowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 VII 1986 r. młodszy inspektor Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie, 1 X 1989 r. starszy inspektor Wydziału Studiów i Analiz; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 220/20, Akta osobowe Tomasza Karniłowicza).

4. Pracownik Wydziału Śledczego dokona wobec Leszka **Koziol**[a] niezbędnych czynności procesowych (w tym przeszukania osobistego).
5. Po dokonaniu niezbędnych czynności procesowych z w[yżej] wym[ie-nionym] przeprowadzona zostanie rozmowa – wykonają:
– por. J[anusz] **Klader**, ppor. M[aciej] **Urbanik**.
6. W zależności od wyniku rozmowy operacyjnej, zamierza się:
 - a) zatrzymać figuranta i dokonać przeszukania w miejscu zamieszkania Leszka **Koziola**, które przeprowadzi grupa **A**,
 - b) grupa **B** dokona przeszukania w miejscu zamieszkania Józefa **Kyc**[a] i przeprowadzi z nim rozmowę operacyjną (wykona ppor. J[anusz] **Tyrakowski**),
 - c) w sytuacji pozytywnego wyniku rozmowy z L[eszkiem] **Koziol**[em] odstąpić od dalszych czynności procesowych, zadaniując go pod rozpracowanie struktur SW.

Uwagi:

- Czynności zatrzymania i dokumentowanie nielegalnej działalności figurantów wykonać w sposób umiętny, nie zacierając śladów istotnych dla celów procesowych.
- W miarę rozwoju sytuacji plan zostanie skorygowany i dostosowany do aktualnych warunków.
- ^cNad całością realizacji i koordynacji planu odpowiedzialny będzie n[aczelnik]k Wydz[iału] V kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**.

[kpt. Andrzej **Czerwiński**]^d

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach]

^cEgz. nr 1 – Wydz[iał] Śl[edczy]

Egz. nr 2 – SOR „**Ośmiornica**”

Egz. nr 3 – SOR „**Koperta**”

Opr[acowali] J[anusz] K[lader], M[aciej] U[rbanik]^c

Źródło: AIPN Rz, 00102/1284, k. 138, oryginał, mps.

^d Nieczytelny podpis odręczny.

^{c-c} Fragment napisany odręcznie.

1986 wrzesień 3, Rzeszów – Plan rozmowy profilaktyczno-ostrzegawczej z Józefem Kycem, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie, ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 3 IX 1986 [r.]

^aSzef

Wojewódzkiego Urzędu
Spraw Wewnętrznych
w Rzeszowie
płk mgr Józef Kierat^{a1}

Plan

rozmowy profilaktyczno-ostrzegawczej
z ob[ywatelem] **Kyc**[em] Józef[em]

I. Sytuacja operacyjna

Kyc Józef, s. Mieczysława i Marii [z domu] **Prędk**a, ur. 17 II 1941 r. Budziwój, wykształcenie średnie – ekonomista, zatr[udniony] Wojewódzki Związek Rolniczych Spółdzielni GS „S[amopomoc] Ch[łopska]” w Rzeszowie, zam. Rzeszów, ul. Turkienicza [...];

żona:

Kyc Krystyna, c. Antoniego i Danieli [z domu] **Bartoń**, ur. 25 III 1945 r. Hermanowa, zatr[udniona] Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne w Rzeszowie w dziale socjalnym;

dzieci:

Kyc Robert, ur. 22 VI 1968 r. Rzeszów, uczeń III klasy I LO w Rzeszowie.

Matka **Kyc**[a] Józefa zamieszkuje w Budziwoju, ojciec nie żyje.

^a Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

¹ Józef Kierat, ur. 27 I 1933 r. w Kostrzynie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, służbę w MO rozpoczął w 1956 r., 1975–1979 zastępca komendanta wojewódzkiego MO w Katowicach, 1979–1990 komendant wojewódzki MO/szef WUSW w Rzeszowie; zwolniony ze służby w 1990 r. (AIPN Rz, Karta ewidencyjna funkcjonariusza SB Józefa Kierata).

Z dotychczasowych informacji wynika, że figurant spełnia istotną rolę wykonawczą w strukturze konspiracyjnej Oddział SW Rzeszów. Cechuje go antysocjalistyczna postawa, stosowane dotychczas działania profilaktyczne wobec niego nie przyniosły żadnego efektu. Aktywizuje swoją działalność konspiracyjną i wg aktualnego rozpoznania jest jednym z organizatorów nielegalnej działalności w regionie.

W ramach akcji krypt[onim] [„...”]^b planuje się przeprowadzić rozmowę profilaktyczno-ostrzegawczą z figurantem, jako osobą aktywnie zaangażowaną w działalność nielegalnej struktury występującej pod nazwą Oddział SW w Rzeszowie.

II. Cel rozmowy

1. Wykazanie dobrych intencji władzy przez rezygnację ze stosowania represji na rzecz działań profilaktycznych SB.
2. Ostrzeżenie przed konsekwencjami kontynuowania nielegalnej działalności.
3. Wykorzystanie operacyjne w formie OZI, nawiązanie dialogu operacyjnego.

III. Czas i miejsce rozmowy

1. W budynku WUSW w Rzeszowie, dowiezienie samochodem służbowym z miejsca pracy.
2. Rozmowę przeprowadzą prac[ownicy] Wydz[iału] V WUSW w Rzeszowie: ppor. J[anusz] **Tyrakowski** i szer. T[omasz] **Karnilowicz**.

IV. Taktyka rozmowy

1. Zapewnić odpowiednią swobodę rozmowy. Wykazać ze strony SB pewność, dobrą wolę i takt, wykorzystać atuty polityczne i operacyjne dla osiągnięcia celu rozmowy.
2. Rozmowę rozpocząć od zaktualizowania wiedzy o sytuacji rodzinnej i zawodowej figuranta, jego aktualnych kłopotów i planów życiowych.
3. W wstępnej fazie nawiązać do ustawy z dnia 17 VII [19]86 r.², eksponując fakty świadczące o normalizacji i stabilizacji sytuacji społeczno-politycznej

^b W tekście nie podano kryptonimu, pozostawiając miejsce wykropkowane.

² Ustawa z 17 VII 1986 r. o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw (DzU nr 26, poz. 126), umożliwiająca wyjście na wolność części więźniów politycznych.

- w kraju oraz zdecydowanie wykazać bezsens i bezskuteczność działalności konspiracyjnej.
4. W oparciu o rozpoznanie operacyjne (bez ujawniania wiadomości stanowiących tajemnicę operacyjną) umiejętnie przedstawić rozmówcy jego działalność sprzeczną z prawem, dając zarazem do zrozumienia, że SB posiada szeroką wiedzę o działalności figuranta i jego współpracowników.
 5. Dążyć do nawiązania dialogu z figurantem, przemycić treści dezinformacyjne, a w przypadku korzystnego rozwoju rozmowy podjąć próbę operacyjnego wykorzystania.
 6. W przypadku zaprzeczenia przez rozmówcę udziału w nielegalnej działalności, składania kłamliwych zeznań, ostrzec figuranta o konsekwencjach prawnych w przypadku kontynuowania działalności. Obowiązkowo w takim przypadku sporządzić w obecności figuranta notatkę ilustrującą fakt przeprowadzenia rozmowy profilaktyczno-ostrzegawczej i dążyć do uzyskania na niej podpisu rozmówcy. Fakt odmowy podpisu odnotować w notatce.
 7. Rejestrować przebieg rozmowy na taśmie magnetofonowej w sposób oficjalny.

Uwagi:

1. W trakcie rozmowy nie ujawniać informacji operacyjnych, które mogłyby narazić na dekonspirację osobowe lub rzeczowe źródła informacji.
2. Z rozmowy sporządzić dokładne sprawozdanie w postaci operacyjnej notatki służbowej z uwzględnieniem m.in.:
 - osiągniętych rezultatów politycznych, operacyjnych i procesowych,
 - oceny przebiegu rozmowy i zachowania figuranta,
 - wniosków i proponowanych przedsięwzięć.
3. Notatkę w trybie pilnym przekazać naczelnikowi Wydz[iału] V wm.

Opracował
ppor. J[anusz] Tyrakowski[°]

[°] Poniżej nieczytelny podpis odręczny. Obok pieczętka prostokątna o treści: Zastępca naczelnika Wydziału V WUSW w Rzeszowie kpt. inż. Andrzej Czerwiński, na niej nieczytelny podpis odręczny.

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – n[aczelni]k Wydz[iału] V
Egz. nr 2 – spr[awa] „Ośmiornica”

Źródło: AIPN Rz, 00102/1284, k. 134, oryginał, mps.

1986 wrzesień 4, Rzeszów – Plan rozmowy profilaktyczno-ostrzegawczej z Wojciechem Bałą, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie ppor. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 4 IX 1986 [r.]

^aSzef

Wojewódzkiego Urzędu

Spraw Wewnętrznych

w Rzeszowie

plk mgr Józef Kierat^a

Plan

rozmowy profilaktyczno-ostrzegawczej
z **Bałą** Wojciech[em]

I. Sytuacja operacyjna

Bała Wojciech,

s. Zbigniewa i Zofii [z domu] Szczygieł, ur. 1 XII 1962 r. Rzeszów, wykształcenie średnie ogólnokształcące, zatrudniony Fabryka Wyrobów ze Srebra „Resovia” w Rzeszowie – monter wyrobów jubilerskich, zam. Rzeszów, ul. Solaża [...];

żona:

Borkowska-Bała Bożena,

c. Mariana i Marii [z domu] Walborczyk, ur. 29 VIII 1956 r. Gwoźnica Dolna, zatrudniona M[iejskie] P[rzedsiębiorstwo] E[nergetyki] C[ieplnej] Rzeszów, st[arszy] insp[ektor] ds. zasiłków rodzinnych;

dzieci:

Bała Paweł

ur. 20 XII 1982 r. Rzeszów;

^a Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

matka:

Bała Zofia¹ zam. Rzeszów, ul. Broniewskiego [...].

Wymieniony w okresie działalności „S[olidarności]” był etatowym pracownikiem MKR Rzeszów – sekretarz[em] przewodniczącego Zarządu Regionu.

Był internowany w dniach 13 XII 1981 r. do 24 XII 1981 r. Po zwolnieniu z internowania angażuje się w nielegalną działalność w ramach struktur konspiracyjnych b[yłej] „S[olidarności]”.

W chwili obecnej, wspólnie z A[ndrzejem] **Kucharskim** jest jednym z głównych organizatorów nielegalnej działalności w ramach struktury konspiracyjnej Oddział SW Rzeszów. Prowadzone rozmowy ostrzegawcze i stosowane dotychczas działania profilaktyczne wobec niego nie przyniosły żadnego efektu. Cechuje go aroganckie zachowanie wobec SB i zdecydowanie wroga postawa do socjalizmu. Jest organizatorem produkcji i kolportażu nielegalnych wydawnictw struktury jak wyżej.

W ramach akcji krypt[onim] [„...”]^b planuje się przeprowadzić rozmowę profilaktyczno-ostrzegawczą z figurantem jako osobą aktywnie zaangażowaną w działalność nielegalnej struktury występującej pod nazwą Oddział SW w Rzeszowie.

II. Cel rozmowy

1. Ostrzeżenie przed konsekwencjami kontynuowania nielegalnej działalności.
2. Pogłębienie dezintegracji i antagonizmów w środowisku przeciwnika politycznego, w którym figurant aktywnie działa.

III. Czas i miejsce rozmowy

1. W budynku WUSW w Rzeszowie, dowiezienie samochodem służbowym z miejsca zamieszkania.
2. Rozmowę przeprowadzą prac[ownicy] Wydz[iału] V w.m.: ppor. J[anusz] **Tyrakowski** i szer. T[omasz] **Karniłowicz**.

IV. Taktyka rozmowy

1. Zapewnić odpowiednią swobodę rozmowy. Wykazać ze strony SB dobrą wolę i takt, wykorzystać atuty polityczne i operacyjne dla osiągnięcia celu rozmowy.

^b W tekście nie podano kryptonimu, pozostawiając miejsce wykropkowane.

¹ Zofia Bała, ur. 26 I 1928 r. w Rzeszowie.

2. Rozmowę rozpocząć od zaktualizowania wiedzy o sytuacji rodzinnej i zawodowej figuranta, jego aktualnych kłopotów i planów życiowych.
3. We wstępnej fazie nawiązać do ustawy z dnia 17 VII 1986 [r.], eksponując fakty świadczące o normalizacji i stabilizacji sytuacji społeczno-politycznej w kraju oraz zdecydowanie wykazać bezsens i bezskuteczność działalności konspiracyjnej.
4. Dążyć do nawiązania dialogu z figurantem, przemyścić treści dezinformacyjne, a w przypadku korzystnego rozwoju rozmowy podjąć próby operacyjnego wykorzystania.
5. W przypadku zaprzeczenia przez rozmówcę udziału w nielegalnej działalności, składania kłamliwych wyjaśnień lub odmowy rozmów z SB, ostrzec figuranta o konsekwencjach prawnych w przypadku kontynuowania działalności. Obowiązkowo sporządzić w obecności figuranta notatkę ilustrującą fakt przeprowadzenia rozmowy profilaktyczno-ostrzegawczej i dążyć do uzyskania na niej podpisu rozmówcy. Fakt odmowy podpisu odnotować w notatce.
6. ^cRejestrować przebieg rozmowy na taśmie magnetofonowej w sposób oficjalny^c.

Uwagi:

1. W trakcie rozmowy nie ujawniać informacji operacyjnych, które mogłyby narazić na dekonspirację osobowe lub rzeczowe źródła informacji.
2. Z rozmowy sporządzić dokładne sprawozdanie w postaci operacyjnej notatki służbowej, z uwzględnieniem m.in.:
 - osiągniętych rezultatów politycznych, operacyjnych i procesowych,
 - oceny przebiegu rozmowy i zachowania figuranta,
 - wniosków i proponowanych przedsięwzięć.
3. Notatkę w trybie pilnym przekazać naczelnikowi Wydz[iału] V wm.

Opracował:
ppor. J[anusz] Tyrakowski^d

^{c-c} *W oryginale fragment przekreślony.*

^d *Obok pieczętka prostokątna o treści: Zastępca naczelnika Wydziału V WUSW w Rzeszowie kpt. inż. Andrzej Czerwiński, na niej nieczytelny podpis odręczny.*

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – n[aczelni]k Wydz[iału] V
Egz. nr 2 – spr[awa] „Ośmiornica”

Źródło: AIPN Rz, 00102/1382, t. 1, k. 119, oryginał, mps.

1986 wrzesień 23, Rzeszów – Pismo zastępcy naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie kpt. Andrzeja Czerwińskiego do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW, informujące o przejęciu podziemnych wydawnictw; tajne

^aWojewódzki Urząd
Spraw Wewnętrznych
w Rzeszowie^a
11 L.dz. ^b0810431/86^b

Rzeszów, dnia 23 IX 1986 [r.]

**Naczelnik Wydziału II
Biura Studiów SB
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
w Warszawie**

W nawiązaniu do pisma nr SK-II-01729/86 z dnia 10 VII 1986 [r.], w załączeniu przesyłam, do służbowego wykorzystania, po 1 egzemplarzu nielegalnych wydawnictw przejętych operacyjnie przez osobowe źródła informacji od przedstawicieli SW w Rzeszowie:

1. „Spojrzenie na gospodarkę”,
2. „Pierwsze godziny, dni, miesiące po wpadce”,
3. „Solidarność Walcząca”, Lublin, nr 3/44,
4. „Akt oskarżenia”,
5. „Oświadczenie SW Lublin”,
6. „W[olni] i S[olidarni]”, nr 23/85,
7. Biuletyn Informacyjny SW, Dolny Śląsk, nr 104/86,
8. „Czas Kultury” SW Poznań, nr 1/86/2,
9. Biuletyn Dolnośląski, nr 3/71 z 1986 r.,
10. Biuletyn Dolnośląski, nr 8/66, 10/68 z 1985 r.,
11. „S[olidarność] W[alcząca]” – Oddział Poznań, 8/35, 9/36, 12/39 z 1985 r.,

^a Pieczęć prostokątna z godłem państwowym u góry.

^{b-a} Numer wpisany odręcznie w miejscu wykropkowanym.

12. „S[olidarność] W[alcząca]” – Oddział Trójmiasto, nr 11, 12, 14, 15 z 1986 r.,
13. „Solidarność Rolników”, nr 3 z 1985 r.,
14. „Solidarność Rolników”, nr 4 z 1986 r.,
15. „Solidarność Walcząca”, nr 12/42, 13/43, 14/44, 15/45, 16/46, 17/47, 18/48, 19/49, 20/50, 21/51, 22/52, 23/53, 29/59, 30/60, 31/61, 32/62, 33/63 z 1983 r.,
16. „Solidarność Walcząca”, nr 4/71, 5/72, 6/73, 7/74, 8/75, 9/76, 10/77, 11/78, 12/79, 14/81, 15/82, 20/87, 21/88, 22/89, 25/92 z 1984 r.,
17. „Solidarność Walcząca”, nr 2/95, 4/97, 7/100, 8/101, 9/102, 10/103, 11/104, 12/105, 13/106, 14/107, 24/117, 25/[118] z 1985 r.,
18. „Solidarność Walcząca”, nr 2/121, 4/123, 5/124, 8/127, 9/128, 10/129, 11/130 z 1986 r.,
19. „Solidarność Walcząca”, nr specjalny kwiecień–maj 1986 r.

“Zastępca naczelnika
Wydziału V
WUSW w Rzeszowie
kpt. inż. Andrzej Czerwiński”

Załączników]: 72
Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 62, oryginał, mps.

^{c-c} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

1986 listopad 28, Rzeszów – Pismo zastępcy szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie plk. Jana Czajki, do I sekretarza KW PZPR w Rzeszowie Franciszka Karpa¹ w sprawie wyrażenia zgody na operacyjne wykorzystanie członka PZPR Jana Miśtaka²; tajne specjalnego znaczenia

„Akceptuję”^a

Rzeszów, dnia 28 XI 1986 [r.]

Tow. Franciszek **Karp**
I sekretarz
Komitetu Wojewódzkiego
Polskiej Zjednoczonej
Partii Robotniczej
w Rzeszowie

Wniosek

o operacyjne wykorzystanie członka PZPR

tow[arzysza] ^bMiśtak[a] Jana, s. Józefa, ur. 1 I 1950 r., zam. Trzciana, woj[e-wództwo] Rzeszów, zatrudniony Komunalne Przedsiębiorstwo Robót Drogowych w Rzeszowie – kierowca^b

W aktywnym operacyjnym rozpracowaniu SB pozostaje nielegalna struktura konspiracyjna b[yłej] „S[olidarności]” występująca pod nazwą Oddział Solidarności Walczącej w Rzeszowie.

W[yżej] wymieniony utrzymuje towarzyskie kontakty z czołowymi działaczami tej struktury i ma możliwość aktywnego włączenia się w jej rozpracowanie, w tym rozpoznania faktycznego składu osobowego grupy i uzyskania

^a Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

^{b-b} Fragment wpisany odręcznie w miejscu wykropkowanym.

¹ Franciszek Karp, ur. 8 IV 1933 r. w Lipinkach, działacz komunistyczny, w latach 1981–1989 I sekretarz KW PZPR w Rzeszowie.

² Jan Miśtak – TW ps. „Tysiąc”.

materiałów obciążających osoby zaangażowane w nielegalną działalność, a tym samym doprowadzenie do likwidacji zagrożenia.

Uprzejmie proszę o akceptację wniosku.

°Zastępca szefa
Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych
ds. Służby Bezpieczeństwa
w Rzeszowie
płk Jan Czajka°

Wyk[onano] w 1 egz[emplarzu].

Źródło: AIPN Rz, 00102/1309, k. 35, oryginał, mps.

°-° *Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.*

1986 grudzień 29, Rzeszów – Informacja o stanie rozpracowania rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej, opracowana przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

^aS[ekcja] III
do SOR „Ośmiornica”^a

Rzeszów, dnia 29 XII 1986 [r.]

Informacja

dot[ycząca] tzw. Oddziału SW w Rzeszowie

Wydział V WUSW w Rzeszowie, w ramach spraw operacyjnego rozpracowania krypt[onim] „Ośmiornica”, nr rej[estracyjny] 17426, i „Pięść”¹, nr rej[estracyjny] 18177, rozpracowuje nielegalną strukturę konspiracyjną Oddział SW w Rzeszowie. Wg aktualnych danych operacyjnych kierownictwo struktury stanowi: tzw. Rada Polityczna SW, którą tworzą Antoni **Kopaczewski**, Andrzej **Kucharski**, Wojciech **Bała** oraz tzw. Rada Wykonawcza SW, w skład której dodatkowo wchodzi Józef **Kyc**, Marian² **Biel** i Andrzej **Medyński**. Zasięgiem działania grupy jest woj[ewództwo] rzeszowskie, przy czym oddziałowoje ona głównie na społeczeństwo miasta Rzeszowa. Oddział SW posiada na terenie Rzeszowa 10 kilkuosobowych grupiek konspiracyjnych, których członkowie podpisali deklaracje o przynależności do tej struktury. Struktura nie posiada swoich komórek organizacyjnych w większych zakładach pracy Rzeszowa. Oddział ściśle współdziała i udziela poparcia grupie spośród byłych działaczy NSZZ RI „S[olidarność]”.

Wg wycień operacyjnych, ilość członków i sympatyków grupy wynosi około 50 osób (w tym 13 TW). Grupa ma charakter prosolidarnościowy, antykomunistyczny i antypaństwowy. Główne formy jej działania to: inspiratorska, wydawnicza, kolportażowa, zbiórka środków finansowych na

^{a-a} *Odręczny dopisek kpt. Andrzeja Czerwińskiego, poniżej nieczytelny podpis odręczny.*

¹ Kryptonim sprawy operacyjnego rozpracowania kilkunastoosobowej grupy konspiracyjnej działaczy „Solidarności” kierowanej przez Antoniego Kopaczewskiego.

² Właśc. Emanuel.

działalność wydawniczą, zebrania i dyskusje. Struktura do połowy 1986 r. utrzymywała kontakt z centralą, tj. Organizacją SW we Wrocławiu i jej kierownictwem, skąd regularnie otrzymywała nielegalne wydawnictwa. Działa systematycznie, jest zakonspirowana, używa pseudonimów i hasel, dysponuje łącznikami, korzysta z lokali konspiracyjnych. Kierownictwo struktury jest zdecydowanie przeciwne jawnym formom działania byleż „S[olidarności]” i zamierza kontynuować działalność konspiracyjną. Aktyw struktury prowadzi działania organizacyjno-wykonawcze na rzecz uruchomienia własnej poligrafii (na bazie sitoramek) i planuje od początku 1987 r. wznowić systematyczne wydawanie swojego organu prasowego – pisma Oddziału SW w Rzeszowie „Galicja”.

Struktura dysponuje również urządzeniami pozwalającymi na prowadzenie nasłuchu radiostacji MO i SB, stwierdzono także zabiegi ze strony aktywu podjęcia emisji programu Radia „S[olidarność]” (które ma być dostarczone z SW we Wrocławiu).

W chwili obecnej jesteśmy na etapie pełnego rozpracowania struktury, z elementami jej sterowania. Pozwala to na uzyskiwanie wyprzedzających informacji o zamiarach przeciwnika oraz prowadzenie skutecznego przeciwdziałania operacyjnego, a także efektywnej dezintegracji środowiska opozycyjnego na terenie woj[ewództwa] rzeszowskiego. Realizowana jest rojująca nadzieję na powodzenie kombinacja zmierzająca do operacyjnego przejścia nowo tworzonej poligrafii struktury.

Oddział SW Rzeszów rozpracowuje 13 TW działających aktywnie w strukturze, w tym pięć osobowych źródeł informacji typu manewrowego (TW ps. „Elżbieta”³, „Apollo”, „Saron”, „Artur” i „Tysiąc”⁴). Wszystkie wymienione osobowe źródła informacji są odpowiednio przeszkolone, związane z SB i bieżąco kontrolowane przez osobowe i techniczne środki pracy operacyjnej. Jedynie w odniesieniu do TW ps. „111”⁵ i TW ps. „Franek”⁶ stwierdzono nieszczerłość wobec SB, w związku z czym prowadzone są działania mające na celu wyeliminowanie tych nieprawidłowości.

W wyniku zrealizowanych przedsięwzięć operacyjnych wobec struktury, w roku 1986 wprowadzono do niej 4 TW.

³ TW ps. „Elżbieta” – Wojciech Bała; nowy pseudonim od lipca 1986 r.

⁴ TW ps. „Tysiąc” – Jan Miśtak.

⁵ TW ps. „111” – Adam Ruszała.

⁶ TW ps. „Franek” – Józef Kyc.

Planuje się w roku 1987 kontynuować umocnienie się operacyjne w rozpracowywanej grupie, poprzez pozyskania i wprowadzenie operacyjne 2–3 kolejnych TW. W ramach prowadzonych kombinacji operacyjnych działania skoncentrowane są na wypracowaniu materiałów operacyjnych i taktyki pozyskania szefa struktury Andrzeja **Kucharskiego** oraz rozszerzenia prowadzonego dialogu operacyjnego z formalnym szefem oddziału, Antonim **Kopaczewskim**.

Planowane jest operacyjne wzmocnienie pozycji TW „Saroń”, „Apollo”, „Elżbieta”, uplasowanych w aktywie struktury poprzez skojarzenie operacyjne z innymi źródłami.

Osobowe źródła informacji uplasowane w kierownictwie struktury zadaniowane są w kierunku odtworzenia kontaktów z SW we Wrocławiu. Z inspiracji SB w dniu 3 I 1987 [r.] członkowie rady – A[ndrzej] **Kucharski** i W[o]jciech] **Bala** mają wyjechać do członka kierownictwa struktury SW we Wrocławiu, Antoniego **Lenkiewicza**, celem odbudowy kanału łączności z centralą SW. W przypadku pozytywnego przebiegu tej wizyty, istnieje realna możliwość operacyjna utrzymania systematycznego kontaktu przez osobowe źródła informacji z członkami SW we Wrocławiu. Docelowe działania SB zmierzają do zastąpienia A[ndrzeja] **Kucharskiego** w kontaktach z kierownictwem SW we Wrocławiu przez TW ps. „Elżbieta”.

W rozpracowaniu SW Oddział Rzeszów systematycznie wykorzystywane są źródła techniki operacyjnej (2 obiekty PP, kilka obiektów PT). W roku 1987 planowana jest organizacja 1–2 obiektów PP. W zależności od bieżących potrzeb wykorzystywana jest obserwacja zewnętrzna. Brak jest większych efektów z wykorzystania środków techniki operacyjnej, która służy głównie do potwierdzania i uzupełniania informacji operacyjnych oraz kontroli osobowych źródeł informacji. Efekty wykorzystania obserwacji zewnętrznej są znikome, m.in. ze względu na wyczulenie figurantów na tę formę pracy SB.

Obecnie realizowane są kombinacje operacyjne mające na celu podstawienie w strukturze SW kontrolowanego lokalu u TW ps. „Leszek”⁷ i punktu rozdziału literatury u TW [ps.] „111” oraz zorganizowanie punktu poligraficznego u TW [ps.] „Artur”.

Współdziałanie z innymi wydziałami operacyjnymi tut[ejszego] WUSW i innymi jednostkami operacyjnymi zaangażowanymi w rozpracowanie SW

⁷ TW ps. „Leszek” – Kazimierz Dejneka.

nie przynosi konkretnych efektów operacyjnych, za wyjątkiem jednego przypadku wprowadzenia, w wyniku zrealizowanej przez nas kombinacji operacyjnej, osobowego źródła informacji będącego na stanie ^bWydziału III^b WUSW w. do niskiego szczebla organizacyjnego struktury. W roku 1986 Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie przekazał grupie operacyjnej przy Wydz[iałe] III WUSW we Wrocławiu kilka, jak się wydaje wartościowych, informacji operacyjnych, dotyczących organizacji SW we Wrocławiu. Nie posiadamy informacji o efektach wykorzystania tych danych. Należy jednak stwierdzić, że mało ostrożne wykorzystanie informacji w stosunku do M[arka] **Koniecznego** i L[eszka] **Rybaka** (działacze SW z terenu Dolnego Śląska), spowodowało czasowe zawieszenie łączności między SW we Wrocławiu a Oddziałem SW w Rzeszowie.

Biorąc pod uwagę obecny etap rozpracowania struktury, działania operacyjne wobec Oddziału SW w Rzeszowie koncentrowane będą na:

- odtworzeniu starych kontaktów z SW we Wrocławiu, wypracowaniu łączności konspiracyjnej i punktów przerzutowych literatury,
- operacyjnym przejęciu poligrafii struktury (dążymy do ewentualnego uzyskania z Organizacji SW we Wrocławiu wysoko wydajnego powielacza),
- podjęciu działań w celu ewentualnego nawiązania łączności konspiracyjnej z Oddziałem SW w Krakowie i Lublinie,
- wypracowaniu sytuacji operacyjnej umożliwiającej wprowadzenie osobowego źródła informacji do Rady Wykonawczej Organizacji SW we Wrocławiu,
- dalszym wykorzystaniu struktury do rozpracowania innych nielegalnych ugrupowań opozycyjnych działających na naszym terenie oraz prowadzenie dezintegracji środowiska antysocjalistycznego.

Dobre rozpracowanie Oddziału SW w Rzeszowie nie powoduje konieczności prowadzenia w obecnej sytuacji operacyjno-politycznej działań likwidujących. Prowadzona jest na bieżąco środkami operacyjnymi skuteczna blokada szerszego oddziaływania struktury na społeczeństwo regionu.

^cNaczelnik Wydziału V
WUSW w Rzeszowie
mjr mgr Józef Gaj^c

^{b-b} Podkreślono odręcznie.

^{c-c} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – Biuro Studiów SB MSW
Egz. nr 2 – SOR „Ośmiornica”
Egz. nr 3 – z[astęp]ca n[aczelni]ka Wydz[iału] V w.m.
Opr[acował] J[anusz] T[yrakowski]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 63–64, oryginał, mps.

Nr 49

1987 luty 10, Rzeszów – Schemat organizacyjny rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 10 II [19]87 [r.]

**Schemat organizacyjny
Oddziału Solidarności Walczącej
w Rzeszowie**

Rada Polityczna SW

Antoni **Kopaczewski**
Andrzej **Kucharski**
Wojciech **Bała**

Rada Wykonawcza SW

A[ntoni] Kopaczewski	ps. „Jodłowski”
A[ndrzej] Kucharski	ps. „Konrad”
W[ojcich] Bała	ps. „Zbyszek”
A[ndrzej] Medyński	ps. [a]
Józef Kyc	ps. „Dąb”
Marian ¹ Biel	ps. „Góral”
J[anusz] Szkutnik	ps. [b]

Sekcja Zabezpieczenia
J[ózef] **Kyc**

Sekcja Propagandy
W[ojcich] **Bała**

^a W oryginale nie wpisano pseudonimu.

^b Odręcznie przekreślone nazwisko: Szkutnik, obok znak zapytania. Nie wpisano pseudonimu.

¹ Właśc. Emanuel.

Sekcja Poligrafii

M[arian] **Biel**; St[anisław] **Sączawa**²

Sekcja Zaopatrzenia

A[ndrzej] **Medyński**

Sekcja Księgowości

E[leonora] **Kucharska**

Zespół Redakcyjny

J[anusz] **Szkutnik**^c, B[arbara] **Tondos**³,
A[Andrzej] **Medyński**, A[ndrzej] **Kucharski**,
A[ntoni] **Bartyński**, A[ntoni] **Kopaczewski**

Grupy

401 J[ózef] **Kyc**; 402 W[ojciech] **Bała**; 403 A[ndrzej] **Kucharski**;
404 A[ndrzej] **Medyński**; 407 A[dam] **Ruszała**⁴; 408 J[an] **Miśtak**;
409 J[ózef] **Smyk**; 410 St[anisław] **Sączawa**

Sekcja Zabezpieczenia

J[ózef] **Kyc**, zatr[udniony] MZBM Rz[esz]ów; zam. Rz[esz]ów, ul. Tur-
kienicza [...].

grupa 401

- **Jędrzejczyk** Teresa
- **Borowiec** Janusz
- **Łyko** Andrzej
- **Karpińczyk** Albina⁵
- **Hadala** Edmund⁶
- **Budziwój**⁷

Punkty kontaktowe:

- **Jędrzejczyk** Teresa, Rz[esz]ów, ul. Kochanowskiego [...].

^c *Odręcznie przekreślone nazwisko*: Szkutnik.

² Stanisław Sączawa – TW ps. „Artur”.

³ Barbara Tondos, ur. 23 XI 1936 r. w Zakopanem, historyk sztuki, prowadziła bibliotekę wydawnictw niezależnych, działaczka SW, współzałożycielka rzeszowskiej struktury Ruchu „Wolność i Pokój”.

⁴ Adam Ruszała – TW ps. „111”.

⁵ Albina Karpińczyk, ur. 15 I 1927 r. w Stykowie, pracownik umysłowy WSK „PZL-Rzeszów” (matka Jerzego Karpińczyka).

⁶ Edmund Hadala, ur. 29 X 1920 r. w Rzeszowie, działacz SW.

⁷ Bliższych danych nie ustalono.

- **Szczepan** Anna⁸, Rz[esz]ów, ul. Bohaterów [...].
- **Hadala** Edmund, Rz[esz]ów, ul. Szopena [...].
- **Budziwój**

Sekcja Propagandy

W[o]jciech **Bała**, zatr[udniony] WSK „PZL-Mielec”; WO „Polsrebro”, zam. Rz[esz]ów, ul. Solarza [...].

grupa 402

- Stanisław **Świeca**⁹ (41), zam. [^d]
- Tadeusz **Bytnar**¹⁰ (251), zam.
- Bogusław¹¹
- Słocina „Maryny”¹²

Punkty kontaktowe:

- Alicja **Elgass**¹³, ul. Powst[anców] Śląskich¹⁴ [...].
- Stanisław **Świeca**, ul. Obr[óńców] Stalingradu

Sekcja Zaopatrzenia

A[ndrzej] **Medyński**

grupa 404

- **Szczepański** Aleksander¹⁵
- **Bosek** Urszula¹⁶
- **Szczepanik** Stefan¹⁷

^d *Tu i dalej – w oryginale nie uzupełniono.*

⁸ Anna Szczepan, ur. 2 VI 1944 r. w Siedliskach, ekonomistka, pracownik Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

⁹ Stanisław Świeca – TW ps. „Bałtyk”.

¹⁰ Tadeusz Bytnar – TW ps. „Monter”.

¹¹ Bogusław – bliższych danych nie ustalono.

¹² Punkt usytuowany u zakonnicy ze Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP w parafii Słocina.

¹³ Alicja Elgass, ur. 23 XII 1936 r. w Wólce Małkowej, działaczka SW, w jej domu zorganizowany był punkt rozdziału literatury.

¹⁴ Tu i dalej – adresy, w których podano tylko ulice, dotyczą Rzeszowa.

¹⁵ Aleksander Szczepański – bliższych danych nie ustalono.

¹⁶ Urszula Bosek, ur. 22 IV 1960 r. w Tyczynie, pracownik umysłowy Rzeszowskiego Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego.

¹⁷ Stefan Szczepanik, ur. 25 II 1930 r. w Chwałowicach, pracownik naukowy Politechniki Rzeszowskiej.

– Alicja **Trybuła** z d[omu] Król¹⁸

Punkty kontaktowe:

– Andrzej **Medyński**, ul. I AWP [...].

– Archiwum Państwowe¹⁹

Sekcja Księgowości

E[leonora] **Kucharska**, ul. Dąbrowskiego [...].

Punkt kontaktowy:

– Eleonora **Kucharska**, ul. Dąbrowskiego [...].

Sekcja Poligrafii

M[arian] **Biel**, zam.

St[anisław] **Sączawa**, zam.

Wykonywanie tekstów:

– Stefania **Szarnecka**²⁰, zam. [ul.] Turkienicza [...].

– Henryka **Świeca**²¹, zam. [ul.] Obr[óńców] Stalingradu

– Marta **Salach**²², zam. [ul.] Broniewskiego [...].

Wykonywanie fotografii:

– Józef **Smyk**, zam. [ul.] Solarza [...], zatr[udniony] [°]

– Szymon **Dudczak**²³, zam. [ul.] Wnukowskiego²⁴ [...], zatr[udniony]

Obróbka fototechniczna i przygotowanie sitoramek:

– Stanisław **Myśliwiec**, zam. [ul.] Sportowa [...], zatr[udniony]

Druk:

– Stanisław **Sączawa**, zam.

– Jan **Miśtak**, zam. Trzciana [...].

^e *Tu i dalej – w oryginale nie uzupełniono.*

^f *W oryginale na marginesie obok nazwiska znak zapytania.*

¹⁸ Alicja Trybuła, ur. 18 XI 1961 r. w Strzyżowie, działaczka SW, zajmowała się dostarczaniem materiałów do druku.

¹⁹ W tym zakładzie pracy znajdował się magazyn papieru i punkt rozdziału podziemnej literatury, prowadzony przez Marię Baran, Janusza Borowca i Andrzeja Łykę.

²⁰ Stefania Szarnecka, ur. 18 III 1939 r. w Delatynie, pracownik „Inwesprojektu”.

²¹ Henryka Świeca, ur. 19 IX 1961 r. w Laszkach, zatrudniona w charakterze pomocy nauczycielskiej w przedszkolu (żona Stanisława Świecy).

²² Marta Salach-Kołek – TW ps. „Kinga”.

²³ Szymon Dudczak, ur. 8 VI 1945 r. w Jezupolu, zm. 15 VII 2003 r.

²⁴ Obecnie ul. płk. Kazimierza Iranka-Osmeckiego.

Punkty kontaktowe:

- Małgorzata **Jaracz**²⁵, zam.
- Stanisław **Sączawa**, zam.

Luźne grupy

grupa 403 A[ndrzej] Kucharski

- **Oliwa** Maria²⁶; **Bodak** Renata²⁷;
- **Urbanik** Andrzej²⁸; **Sikorski** Jacek;
- **Śliwa** Sławomir; **Kyc** Leszek;
- **Kubiński** Jerzy²⁹; **Tuczapski** Andrzej³⁰;
- **Trela** Tadeusz;

Punkty kontaktowe

- A[ndrzej] Kucharski, ul. Sportowa [...].
- „Inwestprojekt”

St[anisław] Sączawa

grupa 407, 408, 409, 410

grupa 407 Adam **Ruszała**, zam. ul. Hoffmanowej [...], zatr[udniony]

- Bogusław **Domarski**³¹, ul. Piaskowa [...], zatr[udniony]
- Jerzy **Kornak**³², ul. Lwowska [...], zatr[udniony]
- Augustyn **Domarski**³³, ul. 3-go Maja [...].

Punkty kontaktowe:

- A[dam] **Ruszała**, ul. Hoffmanowej [...].
- A[ugustyn] **Domarski**, ul. 3-go Maja [...].

²⁵ Małgorzata Jaracz, ur. 15 VI 1949 r. w Krośnie.

²⁶ Maria Oliwa, ur. 16 VII 1954 r. w Zaborowie, pracownik „Inwestprojektu”.

²⁷ Renata Bodak, ur. 12 I 1944 r. w Stanisławowie, pracownik „Inwestprojektu”.

²⁸ Andrzej Urbanik, ur. 11 X 1952 r. w Rzeszowie, pracownik „Inwestprojektu”.

²⁹ Jerzy Kubiński, ur. 23 I 1948 r. w Chrzanowie, projektant w Wojewódzkiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Rzeszowie.

³⁰ Andrzej Tuczapski, ur. 16 XI 1943 r. w Brodach, pracownik „Inwestprojektu”.

³¹ Bogusław Domarski, ur. 7 III 1960 r. w Rzeszowie.

³² Jerzy Kornak, ur. 24 III 1960 r. w Rzeszowie.

³³ Augustyn Domarski, ur. 28 IV 1951 r. w Rzeszowie.

grupa 408 Jan **Miśtak**, Trzciana [...], zatr[udniony]

– Tadeusz **Brzęk**³⁴, zam. ul. Gwardzistów³⁵ [...].

– Stanisława **Bielasińska**³⁶, Trzciana [...].

Punkty kontaktowe:

– Tadeusz **Brzęk**, ul. Gwardzistów [...].

grupa 409 Józef **Smyk**, ul. Solarza [...].

– Janusz **Nowicki**³⁷, ul. Wnukowskiego [...].

– Piotr **Myśliwiec**³⁸, ul. Obr[óńców] Stalingradu [...].

– Leopold **Bieda**³⁹, Zarzecze [...].

Punkty kontaktowe:

– Józef **Smyk**; miejsce pracy

grupa 410 St[anisław] **Sączawa**, ul.

– Henryk **Hap**⁴⁰, ul. Dąbrowskiego [...].

– Jerzy **Kiszka**⁴¹, ul. Żwirki i Wigury [...].

– Mieczysław **Żelazo**⁴², ul.

Punkt kontakt[owy]:

– Małgorzata **Jaracz**, ul. Jagiellońska [...].

³⁴ Tadeusz Brzęk, ur. 13 lipca 1948 r. w Białce.

³⁵ Obecnie ul. Staroniwska.

³⁶ Stanisława Bielasińska – bliższych danych nie ustalono.

³⁷ Janusz Nowicki – bliższych danych nie ustalono.

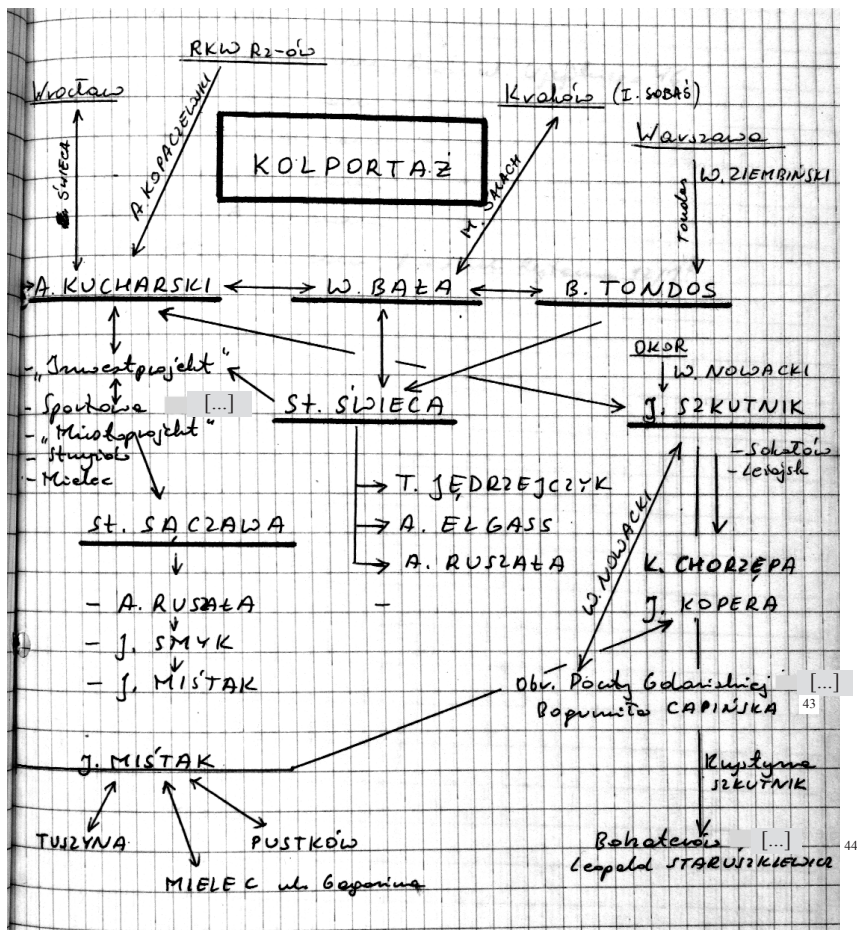
³⁸ Piotr Myśliwiec, ur. 10 lutego 1928 r. w Pstrągowej, w latach 1951–1955 operator radiowy Wydziału Łączności WUBP w Rzeszowie, zwolniony ze służby „za głoszenie poglądów idealistyczno-klerykalnych”, działacz SW, pracownik Spółdzielni Pracy Przemysłu Skórzanego „Asko”.

³⁹ Leopold Bieda – bliższych danych nie ustalono.

⁴⁰ Henryk Hap, ur. 6 XII 1964 r. w Kołaczycach.

⁴¹ Jerzy Kiszka, ur. 11 III 1952 r. w Błażowej, zm. 25 IV 2004 r.

⁴² Mieczysław Żelazo – bliższych danych nie ustalono.

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 116–122, oryginał, rkps.

⁴³ Bogumiła Capińska – brak bliższych danych.

⁴⁴ Leopold Staruszkiewicz, ur. 8 III 1914 r. w Jarosławiu, zm. 19 XII 1993 r.

1987 marzec 26, Rzeszów – Plan infiltracji struktur kierowniczych Solidarności Walczącej we Wrocławiu, opracowany przez kpt. Andrzeja Czerwińskiego i mjr. Włodzimierza Ostrowskiego; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 26 III 1987 [r.]

^aZastępca szefa

Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych
ds. Służby Bezpieczeństwa
w Rzeszowie
płk Jan Czajka^a

^bZ[astęp]ca dyrektora

Biura Studiów Służby Bezpieczeństwa MSW
płk Stanisław Stępień^b

Plan

kombinacji operacyjnej zmierzającej do nawiązania bezpośrednich kontaktów przez osobowe źródła informacji uplasowane w kierownictwie Oddziału SW Rzeszów z członkami Rady Wykonawczej SW we Wrocławiu

I. Sytuacja operacyjna

Z potwierdzonych danych operacyjnych wynika, że rzeszowski Oddział SW do połowy 1986 r. utrzymywał systematyczne kontakty konspiracyjne z SW we Wrocławiu, głównie otrzymując wsparcie materialne, poligraficzne i bieżącą literaturę antypaństwową.

Z kierownictwem Organizacji SW w latach 1983–1985 kontaktowali się na terenie Wrocławia Antoni **Kopaczewski** – b[yły] przewodniczący MKR Rzeszów, szef Oddziału SW Rzeszów i jego zastępca Andrzej **Kucharski**.

^{a-a} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^{b-b} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny i data: 30 III [19]87 [r.] wpisana odręcznie.

W czerwcu ub[iegłego] r[oku], w ramach kombinacji operacyjnych z udziałem TW ps. „Lesio” podjęte zostały działania zmierzające do nawiązania bezpośredniego kontaktu z K[orusem] **Morawieckim** we Wrocławiu. W wyniku dekonspiracji działań wrocławskiego Wydziału „B”, kombinacji tej nie zrealizowano, a kontakt między kierownictwem SW we Wrocławiu a SW Rzeszów został zerwany^c.

W bieżącym roku A[ndrzej] **Kucharski**, inspirowany przez tajnych współpracowników, członków kierownictwa rzeszowskiego Oddziału SW, podejmował, poprzez łączników, próby ponownego nawiązania kontaktów z Wrocławiem. Inicjatywa ta nie została podjęta (brak ustaleń co do przyczyn takiego postępowania). Dane operacyjne wskazują, że w tej sytuacji A[ndrzej] **Kucharski** traci nadzieję na odbudowanie kontaktów z SW we Wrocławiu, ^dco wykorzystano do zadaniowania TW ps. „Elżbieta” w celu przejścia inicjatywy^d.

W miesiącu marcu br., w trakcie posiedzenia Rady Wykonawczej SW [Rzeszów], figurant [Kucharski] zlecił TW „Elżbieta” podjęcie w jego imieniu energicznych działań na rzecz odbudowania lokalnej poligrafii i odnowienia kontaktu z SW we Wrocławiu. ^dKierownictwo struktury na tym posiedzeniu uzgodniło konieczność propagandowego zamianifestowania swojej obecności w czasie wizyty w czerwcu br. papieża Jana Pawła II poprzez kolportaż ulotek, bez precyzowania sposobu i taktyki działań^d. We współdziałaniu z grupą b[iałych] działaczy NSZZ RI „S[olidarność]” struktura utworzyła w Kościele rzymskokatolickim w Słocinie k[olo] Rzeszowa punkt duszpasterstwa stanowego pod nazwą „Krag”, głównie z przeznaczeniem dla osób wywodzących się ze środowiska chłopskiego.

Aktualny stan rozpracowania w SOR „Ośmiornica”, prowadzonej przez Wydział V WUSW w Rzeszowie ^dpozwała na realizowanie pełnej kontroli operacyjnej Oddziału SW w Rzeszowie i sterowanie poczynaniami kierownictwa tej grupy w kierunku odbudowania kontaktu z kierownictwem SW we Wrocławiu^d.

II. Cel kombinacji

Celem kombinacji operacyjnej jest ^dwprowadzenie osobowego źródła informacji uplasowanego w kierownictwie SW Rzeszów do Rady Wykonawczej

^c Na marginesie akapitu notatka odrębna: za sprawą WUSW Wrocław.

^{d-d} Fragment podkreślony odrębnie.

SW we Wrocławiu^d, a następnie, poprzez tego TW, pogłębienie wiedzy operacyjnej o tej organizacji i wypracowanie sytuacji umożliwiającej bezpośrednie dotarcie do K[ornela] **Morawieckiego**.

III. Taktyka działań

Biorąc pod uwagę sytuację operacyjno-polityczną i możliwości operacyjne Wydziału V WUSW w Rzeszowie należy „zaktywizować” działalność rzeszowskiego Oddziału SW w taki sposób, „by stał się dla wrocławskiego kierownictwa atrakcyjnym i liczącym się partnerem^d. Osiągnięta w ten sposób pozycja rzeszowskiego Oddziału SW może pozwolić na nawiązanie bezpośrednich kontaktów z Radą Wykonawczą SW we Wrocławiu i stworzyć możliwości bezpośredniego dotarcia do K[ornela] **Morawieckiego**.

IV. Przedsięwzięcia

1. Zorganizować operacyjnie bazę poligraficzną Oddziału SW w Rzeszowie, poprzez:
 - ^f– udzielenie pomocy w opanowaniu techniki fotochemicznej obróbki ramek sitodrukowych i objęcie kontrolą operacyjną produkcji biuletynu pt. „Galicja” przez TW ps. „Artur” i TW ps. „Tysiąc”;
 - ^g– wyposażenie TW ps. „Apollo” (pod odpowiednią legendą) w elektryczny powielacz białkowy z przeznaczeniem dla struktury;Powyższe przedsięwzięcia umożliwią wykazanie przed kierownictwem SW we Wrocławiu prężności poligraficznej rzeszowskiego oddziału.
 - zrealizują w terminie do ^h15 IV [19]87^h r. odpowiednio Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie i Biuro Studiów SB MSW;
2. Poprzez TW ps. „Elżbieta” spowodować podjęcie przez SW Rzeszów produkcji ulotek z okazji wizyty Jana Pawła II i doprowadzić do nawiązania kontaktów konspiracyjnych ze strukturami b[yłej] „S[olidarności]” w Lublinie, ⁱKrakowie oraz Tarnowieⁱ, w celu kolportażu ulotek w tych miastach w trakcie pobytu papieża, w celu:

^e Punkt odznaczony odręcznie na marginesie.

^f Miejsce połączone strzałką odręcznie z dopiskiem na marginesie: w realiz[acji] (...) St+ „Artur”.

^g Miejsce połączone strzałką odręcznie z dopiskiem na marginesie: realizuje „Apollo”.

^{h-h} Fragment podkreślony odręcznie.

ⁱ Miejsce połączone strzałką odręcznie z dopiskiem na marginesie: realiz[acja] znaczna. Lublin poprzez A[ntoniego] Kop[aczewskiego].

^{j-j} Fragment podkreślony odręcznie.

- wykazania swojej preżności organizacyjnej wobec SW we Wrocławiu;
 - nawiązania kontaktów konspiracyjnych z SW w Lublinie, dla uwiarygodnienia SW Rzeszów przed kierownictwem SW Wrocław.
- Distyrbucja wymienionych ulotek będzie poddana kontroli operacyjnej z możliwością ich operacyjnego przejmowania,
- zrealizuje Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie we współdziałaniu z WUSW w Lublinie, Tarnowie i Krakowie i koordynacji Biura Studiów SB MSW w terminie do 30 IV [19]87 [r.].
- ⁴³3. Poprzez TW ps. „Elżbieta” i inne osobowe źródła informacji zainspirować A[ndrzeja] **Kucharskiego** do 'zgłoszenia w kierownictwie Organizacji SW zapotrzebowania na prelegentów z Wrocławia' w celu rozwinięcia działalności punktu duszpasterstwa w miejscowości Słocina k[óło] Rzeszowa. Inicjatywa ta skierowana zostanie do A[ntoniego] **Lenkiewicza** (pośrednika kontaktów pomiędzy Rzeszowem a Wrocławiem) w celu wykazania aktywności Oddziału Rzeszowskiego,
- zrealizuje Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie w terminie do końca marca br.
- ⁴⁴4. W celu pobudzenia A[ndrzeja] **Kucharskiego** do nawiązania kontaktu z kierownictwem SW we Wrocławiu i pogłębienia współpracy między tymi strukturami, „skojarzyć operacyjnie” TW ps. „Saroń”, wchodzącego w skład Rady Wykonawczej SW w Rzeszowie, z osobowym źródłem informacji mającym możliwości „przerzutu” wydawnictw SW na teren ZSRR,
- zrealizuje Biuro Studiów SB MSW do dnia ^m15 IV [19]87^m [r.].
- ⁴⁵5. Po wykonaniu przedsięwzięć jak wyżej, zadaniować TW ps. „Elżbieta” i inne osobowe źródła informacji uplasowane w Radzie Wykonawczej SW Rzeszów do nawiązania konspiracyjnego kontaktu z kierownictwem SW we Wrocławiu, uwzględniając następujące warianty:

^k Numer ujęty w kółko, obok odręczna notatka na marginesie: wykonano (poprzez zainspirowanie) przez „Elżbietę” fig[uranta] J[anusza] Szkutnika – ma pojechać 11 kwietnia A[ntoni] Lenkiewicz + PP podjęto.

^{l-l} Fragment podkreślony odręcznie.

^l Numer ujęty w kółko, obok odręczna notatka na marginesie: przez jakie źródła? – czy zdążymy do 15 IV [19]87 [r.] znaleźć takie źródło, czy też je pozyskać. Źródło winno być z okolic Rzeszowszczyzny, a przerzut przez Medykę. Uzgodnić na roboczo z Zarządem Zwiadu WOP. Poniżej dwa nieczytelne podpisy odręczne.

^{m-m} Fragment podkreślony odręcznie.

ⁿ Numer ujęty w kółko.

- ⁿ operacyjnie zainspirować A[ndrzej] **Kucharskiego** do odbycia spotkań z kierownictwem SW we Wrocławiu (lub uzyskania upoważnienia dla TW „Elżbieta” do tych działań) w celu wykazania efektów działań SW Rzeszów i organizacyjnych możliwości;
- nawiązać kontakt jw. przez A[ntoniego] **Kopaczewskiego** z udziałem TW „Elżbieta”;
 - zrealizuje Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie w terminie do 15 V [19]87 r.
- “6. W wyniku realizacji zestawu działań operacyjnych i nekających A[ndrzej] **Kucharskiego** spowodować delegowanie przez Radę Wykonawczą SW Rzeszów TW „Elżbieta” do stałych kontaktów z SW Wrocław,
 - zrealizuje Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie w terminie do 31 V [19]87 [r.].
- “7. W związku z przedsięwzięciami jw. °, „ograniczyć” zasięg planowanych^o działań w ramach akcji krypt[onim] „Brzoza-III” wobec Oddziału SW w Rzeszowie, dopasowując jednocześnie taktykę rozmów operacyjnych z A[ntonim] **Kopaczewskim** i A[ndrzejem] **Kucharskim** do zmienionej sytuacji operacyjnej,
 - zrealizuje Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie w terminie do 31 III [19]87 r.

V. Uwagi:

- “1. Planowana kombinacja operacyjna zrealizowana zostanie w oparciu o siły i środki Wydziału V WUSW w Rzeszowie.
W przypadku uzyskania zakładanych efektów operacyjnych konieczne będzie wsparcie finansowe wydziałowego funduszu „O”².
- “2. Zakłada się, że na etapie odbudowywania kanału łączności SW Rzeszów z SW we Wrocławiu o efektach działań nie będzie informowany Inspektorat II WUSW we Wrocławiu.

^{o-o} *Fragment podkreślony odręcznie; cudzysłów dopisamy odręcznie.*

^p *Przy tym punkcie na marginesie odręczny dopisek: Plus – współdziałanie Zarz[ądu] Zwiadu WOP, poniżej nieczytelny podpis odręczny.*

² Fundusz „O” – operacyjny – z tego funduszu funkcjonariusze SB wypłacali OZI pieniądze na realizację zleconych zadań oraz organizowali dla nich poczęstunek i kupowali prezenty.

^r *Numer ujęty w kółko, obok odręczny dopisek: Słusznie.*

⁸³. Sprzęt poligraficzny użyty do realizacji kombinacji operacyjnej zabezpieczenia Biuro Studiów SB MSW.

Naczelnik Wydziału V
WUSW w Rzeszowie
mjr mgr Józef Gaj^t

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – Biuro Studiów SB MSW
Egz. nr 2 – SOR „Ośmiornica”

Opracowali:
1. mjr Wł[odzimierz] **Ostrowski**^u
2. kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**^u

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 314–318, oryginał, mps.

⁸ Numer ujęty w kółko, obok odręczny dopisek: Zrealizowano, poniżej nieczytelny podpis odręczny.

^{t-t} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^u Obok nieczytelny podpis odręczny.

1987 sierpień 11, Krosno – Propozycja wykorzystania tajnych współpracowników SB z terenu województwa krośnieńskiego jako kurierów przewożących literaturę bezdebitową na teren USRR, opracowana przez funkcjonariuszy SB WUSW w Krośnie; tajne specjalnego znaczenia

Krosno, 11 VIII 1987 [r.]

Propozycja koncepcji

budowy kanałów łączności i wykorzystania
tajnych współpracowników SB [z terenu] woj[ewództwa] krośnieńskiego

I. Ocena sytuacji operacyjnej

Z aktualnego rozpoznania operacyjnego wynika, iż na terenie woj[ewództwa] krośnieńskiego nie istnieją ogniwa Solidarności Walczącej. Nie stwierdzono też dotychczas prób tworzenia grup SW i oddziaływania na środowiska prosolidarnościowe w naszym województwie.

Dokonana ocena i wstępne selekcje pozostałych na kontakcie SB tajnych współpracowników wykazały, że źródła te nie posiadały i nie posiadają bezpośredniego dotarcia do struktur SW, jak również innych ugrupowań postsolidarnościowych, odpowiadających kryteriom przedstawionych w założeniach.

II. Ocena wytypowanych źródeł

1. TW ps. „Sonia”¹, nr rej[estracyjny] KS-4531, pozostający na stanie Wydziału III SB WUSW. Wykorzystywany jest do operacyjnej ochrony ukraińskiej mniejszości narodowej przed wpływami i oddziaływaniem rodzimych nacjonalistów oraz ośrodków zagranicznych o tym zabarwieniu. Aktywnie zaangażowany w działalność Koła UTSK² w Ustrzykach Dolnych.

Jest źródłem wiarygodnym i lojalnym wobec SB. Przekazywane [przez niego] informacje posiadają znaczną wartość operacyjną, za co TW był

¹ TW ps. „Sonia” – bliższych danych nie ustalono.

² Ukraińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne – ogólnokrajowa organizacja mniejszości ukraińskiej w Polsce powołana w 1956 r. W 1990 r. przekształciła się w niezależny Związek Ukraińców w Polsce.

wielokrotnie wynagradzany. Posiada naturalne powiązania rodzinne z osobami zamieszkałymi na terenie USRR.

W br. zamierza wyjechać do rodziny zamieszkałej w ZSRR.

2. TW ps. „Pietrek”³, nr rej[estracyjny] KS-4098, na kontakcie Wydziału III SB. Wykorzystywany do operacyjnej ochrony mniejszości narodowej pochodzenia łemkowskiego i ukraińskiego.

Aktywny działacz i rzecznik ochrony kultury łemkowskiej. Posiada naturalne powiązania rodzinne i towarzyskie z osobami zamieszkałymi na terenie Ukraińskiej Republiki Socjalistycznej. Przekazywane [przez niego] dotychczas informacje są wiarygodne i wartościowe w aspekcie operacyjnym. Związany od wielu lat ze Służbą Bezpieczeństwa.

3. TW ps. „Władyka”⁴, nr rej[estracyjny] KS-7155, na kontakcie SB RUSW Sanok, pion IV. Jest narodowości ukraińskiej, duchowny obrządku grekokatolickiego. Absolwent KUL w Lublinie. Posiada liczną rodzinę na terenie ZSRR (Tarnopol) oraz w Kanadzie i USA, do której wyjeżdża i był przez nią odwiedzany. Utrzymuje kontakty z osobami o poglądach nacjonalistycznych, zaangażowanych do przerzutu literatury bezdebitowej na teren ZSRR i Czechosłowacji.

Przestrzega zasad konspiracji. Przekazywane [przez niego] informacje posiadają średnią wartość operacyjną. Z uwagi na krótki okres współpracy (2 lata), jeszcze nie jest w pełni związany z naszą służbą. Podejmowane są działania zmierzające do bardziej ścisłego związania [go] z SB.

4. TW ps. „Nadzia”⁵, nr rej[estracyjny] KS-3872, na kontakcie SB w Sanoku, pion III.

Wywodzi się z ukraińskiej mniejszości narodowej i utrzymuje kontakty z osobami o poglądach nacjonalistycznych. Posiada powiązania rodzinne z ZSRR (woj. lwowskie). Kilkakrotnie wyjeżdżał[a] do USA i Włoch. Przekazywane [przez nią] informacje są wiarygodne i wartościowe.

III. Koncepcja wykorzystania TW

Po wypracowaniu przez Służbę Bezpieczeństwa WUSW Rzeszów pod nadzorem Biura Studiów SB MSW koncepcji budowy kanałów przerzutowych, TW ps. „Sonia” i „Nadzia” spełniają kryteria do wykorzystania ich

³ TW ps. „Pietrek” – bliższych danych nie ustalono.

⁴ TW ps. „Władyka” – Jan Pipka, ur. 29 V 1960 r. w Szczecinku, duchowny grekokatolicki.

⁵ TW ps. „Nadzia” – Maria Kirylejza, ur. 27 III 1925 r. w Mokrem.

jako kurierów przewożących literaturę bezdebitową na teren USRR. Wymienioną literaturę wydrukowaną w Rzeszowie przekazywaliby tajnym współpracownikom obsługujący ich funkcjonariusze SB.

Natomiast TW ps. „Pietrek” i TW ps. „Władysław”, z uwagi na pozycję i prestiż w środowiskach ukraińskiej i łemkowskiej mniejszości narodowej, kwalifikują się do realizacji zadań związanych z zaprezentowaniem się ukraińskim ugrupowaniom opozycyjnym na terenie Związku Radzieckiego. Warunkiem ich efektywnego wykorzystania jest jednak odpowiednie przeszkolenie związane z realizacją bardziej złożonych zadań ofensywnych.

Konkretne zadania wykonawcze mogą być przekazane po wypracowaniu koncepcji operacyjnych przez WUSW Rzeszów w uzgodnieniu z KGB⁶.

Nadmieniam, że w przedstawionej koncepcji nie uwzględniono budowy kanału łączności w oparciu o przejście graniczne, gdyż takie na razie nie funkcjonuje.

Przewidywana jest organizacja przejścia granicznego w Krościenku k[olo] Ustrzyk Dolnych i dopiero po jego uruchomieniu można będzie przystąpić do realizacji zadań, o których mowa wyżej.

Niezależnie od powyższego, Służba Bezpieczeństwa woj[ewództwa] krośnieńskiego będzie prowadzić dalsze rozpoznanie możliwości podjęcia realizacji zadań w oparciu o wyżej wymienioną koncepcję przez innych tajnych współpracowników oraz pozyskiwać nowych TW w miarę rozwoju sytuacji operacyjnej^a.

Wyk[onano] 2 egz[emplarze]

Egz. nr 1 – Dyr[ektor] Biura Studiów SB MSW

Egz. nr 2 – aa

Opr[acowali] MS/KM

Źródło: AIPN Rz, 01/146, k. 9–11, oryginał, mps.

^a Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

⁶ KGB – Komitet Bezpieczeństwa Państwowego ZSRR.

1987 listopad 27, Warszawa – Pismo zastępcy dyrektora Biura Studiów SB MSW płk. Stanisława Stępnia do zastępcy szefa WUSW ds. SB w Krośnie płk. Juliana Szyndlera¹ w sprawie realizacji kombinacji operacyjnej kryptonim „Kamfora”; tajne specjalnego znaczenia

^aMinisterstwo Spraw Wewnętrznych^a

Warszawa, 27 XI 1987 [r.]

820 L.dz. ^bSK-II-002152/87^b

^cKB-220/87

Z[astęp]ca n[aczeln]ka

– do wykorzystania

2 XII [19]87 [r.]^c

**Zastępca szefa Wojewódzkiego Urzędu Spraw
Wewnętrznych ds. Służby Bezpieczeństwa
w Krośnie
Tow[arzystw]o płk J[ulian] Szyndler**

Informuję uprzejmie, że z depeszy KGB ZSRR wynika, iż TW „Sonia” (na kontakcie Wydz[iału] III WUSW Krosno) nie zrealizowała zadania, zleconego do realizacji w ramach kombinacji operacyjnej krypt[onim] „Kamfora”, podczas pobytu w ZSRR.

^{a-a} Pieczęć prostokątna z godłem państwowym u góry, u dołu miejsce wykropkowane na wpisanie numeru dziennika.

^{b-b} Wpisano odręcznie.

^{c-c} Dopisano odręcznie. Poniżej nieczytelne podpisy odręczne.

¹ Julian Szyndler, ur. 26 IX 1939 r. w Siedleczce, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 XII 1961 r. oficer operacyjny KP MO w Jarosławiu, 1 IV 1967 r. oficer Referatu ds. Bezpieczeństwa KP MO, 16 IX 1973 r. I zastępca komendanta powiatowego MO ds. Bezpieczeństwa w Przeworsku, 1 IV 1975 r. I zastępca komendanta miejskiego ds. SB KM MO w Sanoku, 1 VI 1975 r. naczelnik Wydziału III SB KW MO w Krośnie, 1 VII 1979 r. naczelnik Wydziału III „A” SB, 1 XII 1981 r. naczelnik Wydziału V SB, 1 II 1987 r. zastępca szefa WUSW ds. SB w Krośnie; zwolniony ze służby 5 II 1990 r. (AIPN Rz, 0085/158, Akta osobowe Juliana Szyndlera).

„Sonia” przebywała we wsi Jeremiejewka (Ukraińska SRR) w okresie 26 IX – 4 X 1987 r. W ogóle nie podejmowała żadnych kontaktów poza rodzinnymi, mimo że docierały do niej źródła KGB ze środowiska, gdzie przebywała. Kategorycznie odmówiła jednemu ze źródeł przewiezienia drobnego upominku dla krewnego w Polsce. Zdania tego nie zmieniła też w czasie, gdy była grzecznościowo przewieziona przez to źródło własnym samochodem do Lwowa podczas powrotu do kraju.

Informację niniejszą przekazuję pod kątem analizy lojalności TW „Sonia” wobec SB.

Mając na względzie złożoność kombinacji operacyjnej krypt[onim] „Kamfora” i potrzebę ścisłej konspiracji działań – w naszej ocenie należy wyeliminować to źródło z dalszego angażowania w tej sprawie.

^dZ[astęp]ca dyrektora Biura Studiów
Służby Bezpieczeństwa MSW
płk Stanisław Stępień^d

Oprac[ował] JB

Wykonano w 3 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – adresat

Egz. nr 2 – z[astęp]ca szefa WUSW ds. SB
w Rzeszowie
tow[arzysz] płk J[an] Czajka

Egz. nr 3 – aa

^eZapoznałem się:

1. ppor. K[rzysztof] Cząstkiewicz², 26 IX [19]88 [r.] – prowadzący TW „Sonia” od 30 VI [19]88 r.^e

Źródło: AIPN Rz, 01/146, k. 24, oryginał, mps.

^{d-d} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^{e-e} Notatka odręczna na odwrocie dokumentu i nieczytelny podpis odręczny.

² Krzysztof Cząstkiewicz, ur. 28 V 1958 r. w Tomaszowie Lubelskim, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 1 IX 1985 r. w Wydziale III WUSW w Krośnie; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 197/1, Akta osobowe Krzysztofa Cząstkiewicza).

Nr 53

1988 kwiecień 15, Rzeszów – Notatka służbowa ze spotkania starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuszek z TW ps. „Bałtyk” w sprawie planów rewizji w jego mieszkaniu; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów 15 IV 1988 [r.]

Notatka służbowa

dot[ycząca] spotkania z TW ps. „Bałtyk”,
nr rej[estracyjny] 22196, odbytego w dn[iu] 15 IV [19]88 [r.]

W czasie spotkania ustalono z TW:

- w najbliższych dniach SB będzie realizowała dużą akcję i jest potrzeba, by w jego mieszkaniu dokonać przeszukania w celu zakwestionowania materiałów, jakie otrzymał z Wrocławia i od Myśliwców. Za realizację tego zadania otrzyma TW rekompensatę w kwocie 20 tys. zł.

TW bez większych oporów wyraził zgodę, zastrzegając się, że nie może o tym, iż coś takiego u niego było oraz że otrzyma [karę] kolegium [ds. wykroczeń], dowiedzieć się zakład pracy. Jednocześnie SB zobowiązuje się do pokrycia [kosztów] kolegium, które TW ewentualnie otrzyma. Na powyższe TW wyraził zgodę. Poinstruowano TW, jak się ma zachowywać w czasie przeszukiwania oraz później w budynku WUSW Rz[eszów].

Uwaga

W spotkaniu uczestniczył kpt. A[ndrzej] Czerwiński, z[astęp]ca nacz[elnika] Wydz[iału] V wm.

Spotkanie zostało wywołane przez pracownika operacyjnego, odbyło się w L[okalu] K[ontaktowym] z zachowaniem konspiracji. Zorganizowałem dla TW poczęstunek.

chor. B[ogusław] Brzuszek^a

Źródło: AIPN Rz, 00102/1313, k. 98, kopia, rkps.

^a Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

1988 kwiecień 23, Rzeszów – Pismo naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie pplk. Józefa Gaja do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie plk. Czesława Szewczyka¹ w sprawie rewizji przeprowadzonych w mieszkaniach członków rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej; tajne specjalnego znaczenia

^aWojewódzki Urząd
Spraw Wewnętrznych
w Rzeszowie^a
11 L.dz. ^bOA00833/88^b

Rzeszów, dnia 23 IV 1988 [r.]

Szyfrogram^c

Plk Czesław Szewczyk
Naczelnik Wydziału II
Biura Studiów SB MSW
w Warszawie

Zgodnie z zaleceniami i koncepcją realizowaną pod nadzorem Biura Studiów SB MSW, w dniu 22 IV [19]88 [r.] przeprowadzono działania operacyjno-śledcze, m.in. polegające na dokonaniu przeszukań w miejscu zamieszkania członków Oddziału SW Rzeszów:

^a *Pieczeń prostokątna z godłem państwowym u góry, u dołu miejsce wykropkowane na wpisanie numeru dziennika.*

^{b-b} *Wpisano odręcznie.*

^c *Poniżej stempel wypełniony odręcznie o treści: Szyfrogram wysłany nr 1071; Przyjęto 23 IV 1988, [godz.] 11.00, podpis odręczny Tylma (?); Zaszifrowano 23 IV 1988, [godz.] 11.55, podpis odręczny jw.*

¹ Czesław Szewczyk, ur. 25 II 1933 r. w Trojanowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, I VIII 1952 r. młodszy referent Wydziału II Departamentu II MBP, I IV 1956 r. oficer operacyjny Wydziału II Departamentu IV, od 1 I 1961 r. starszy oficer operacyjny, potem inspektor Wydziału VI Departamentu III, I VI 1972 r. starszy inspektor Wydziału V Departamentu III, I X 1978 r. zastępca naczelnika Wydziału II Departamentu III, I VII 1982 r. naczelnik Wydziału II Biura Studiów SB MSW, 1989 r. ekspert Departamentu Studiów i Analiz MSW; zwolniony ze służby 15 III 1990 r. (AIPN, 0242/2721, Akta osobowe Czesława Szewczyka).

- Piotr **Myśliwiec** s. Józefa, zatr[udniony]: Spółdzielnia Pracy Przemysłu Skórzanego „Asko” w Rzeszowie, zam. Rzeszów, ul. Obr[oińców] Stalina [...] (figurant SOR „Pięść”, łącznik M[arka] **Koniecznego**),
- Stanisław **Myśliwiec** s. Piotra, zatr[udniony]: Spółdzielnia Projektowania i Usług Inwestycyjnych „Inwestprojekt”, zam. Rzeszów, ul. Solarza [...] (figurant SOR „Pięść”, łącznik M[arka] **Koniecznego**),
- Stanisław **Świeca** s. Władysława, zatr[udniony]: Rzeszowska Spółdzielnia Mieszkaniowa, zam. Rzeszów ul. Zbyszewskiego [...] (figurant SOR „Ośmiornica”, łącznik, właściciel punktu rozdziału nielegalnych wydawnictw).

W wyniku przeprowadzonych przeszukań zakwestionowano ogółem 1800 szt[uk] nielegalnych wydawnictw oraz 800 znaczków tzw. poczty „S[olidarność]”. Część wydawnictw oraz 10 szt[uk] plakatów z podobizną Kornela **Morawieckiego** z hasłem żądającym jego uwolnienia była przeznaczona do kolportażu „ulicznego” przed 1 Maja.

Większość zakwestionowanych wydawnictw została dostarczona przez Marka **Koniecznego** i A[ntoniego] **Lenkiewicza**, zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami kierownictwa^d SW Rzeszów z w[yżej] w[ymienionymi].

Powyższe działania miały na celu wypracowanie sytuacji operacyjnej umożliwiającej eliminację A[ntoniego] **Lenkiewicza** i M[arka] **Koniecznego** jako łączników SW Wrocław i obciążenie odpowiedzialnością za powyższe A[ndrzej] **Kucharskiego**, a tym samym ograniczenie jego kierowniczej roli w strukturze.

Równoległe z powyższymi działaniami, OZI podjęły realizację zadań mających na celu wykorzystanie zaistniałej sytuacji operacyjnej do realizacji założeń kombinacji operacyjnej krypt[onim] „Kamfora”.

Wstępne rozpoznanie operacyjne wskazuje, że sytuacja w strukturze rozwija się w zamierzonym przez SB kierunku.

Poprzez OZI przejmowane są operacyjnie ulotki wydane przez RKW „S[olidarność]” Rzeszów i SW Rzeszów, agitujące do udziału w uroczystościach w dniu 3 maja, które przygotowane zostały do kolportażu przed 1 maja.

Ponadto informuję, że w dniu 22 IV [19]88 [r.] do A[ndrzej] **Kucharskiego** przybył Tolek z Krakowa, który dostarczył kolejną partię znaczków tzw. poczty „S[olidarność]”, sygnowanych przez SW Rzeszów, a w dniu 23 IV

^d *W oryginale: kierownictwu.*

[19]88 [r.] spodziewany jest przyjazd A[ntoniego] **Lenkiewicza** (imieniny członka kierownictwa SW Rzeszów – Wojciecha **Bały**).

Szczegółowe wyciągi z informacji OZI dot[yczące] powyższych spraw przesłane zostaną oddzielnym pismem.

°Naczelnik Wydziału V
WUSW w Rzeszowie
ppłk mgr Józef Gaj°

Wyk[onano] w 1 egz[emplarzu]
adresat – szyfr[owany]
Opr[acował] J[anusz] T[yrakowski]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 331, oryginał, mps.

°° Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

Nr 55

1988 kwiecień 26, Rzeszów – Notatka służbowa ze spotkania starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuska z TW ps. „Bałtyk” po akcji likwidacji punktu kolportażowego w jego mieszkaniu; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, 26 IV 1988 [r.]

Notatka służbowa

dot[ycząca] spotkania z TW ps. „Bałtyk”,
nr rej[estracyjny] 22196

W dniu dzisiejszym wypłaciłem TW ps. „Bałtyk” kwotę 20 000 zł za realizowanie zadania polegającego na wykonaniu czynności umożliwiających likwidację punktu rozdziału nielegalnej literatury, funkcjonującego w ramach struktury konspiracyjnej SW Rzeszów.

TW pieniądze przyjął z zadowoleniem i zapytał, czy za kolegium, które na pewno dostanie, też mu zostanie, tak jak się umawialiśmy, zwrócone pieniądze.

Potwierdziłem to i powiedziałem, że nie będzie to jednorazowa kwota, ale w ratach.

Spotkanie zostało wywołane przez TW, odbyło się w L[okalu] K[ontaktowym] „Mewa” z zachowaniem konspiracji.

TW w czasie spotkania zachowywał się bez uwag.

Następny termin spotkania na telefon.

Czynności

Notatkę włączyć do t[eczki] per[sonalnej] TW.

chor. B[ogusław] Brzuszek^a

Źródło: AIPN Rz, 00102/1313, t. 2, k. 99, kopia, rkps.

^a Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

1988 kwiecień 27, Rzeszów – Plan „likwidacji nielegalnego punktu poligraficznego” w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Rzeszowie, opracowany przez kierownika Sekcji III Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego i starszego inspektora Wydziału V chor. Bogusława Brzuszcza; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 27 IV 1988 [r.]

Plan

działań operacyjno-śledczych zmierzających do likwidacji
nielegalnego punktu poligraficznego

I. Sytuacja operacyjna

Posiadane informacje operacyjne wskazują, że w zakładowym punkcie poligraficznym mieszczącym się w budynku Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie, osoby tam zatrudnione wspólnie z Bernardem **Naszarzewskim** podjęły nielegalną produkcję broszury autorstwa A[ntoniego] **Lenkiewicza** o objętości kilkudziesięciu stron, o szacunkowym nakładzie 1000 egz[emplarzy].

II. Cel działań

1. Zatrzymanie sprawców w trakcie produkcji nielegalnego wydawnictwa i likwidacja konspiracyjnego punktu poligraficznego.

III. Przedsięwzięcia operacyjne

1. We współdziałaniu z Wydziałem „B” w.m. dokonać tajnego zatrzymania (przed dojściem do miejsca pracy) kierownika punktu poligraficznego WBP w Rzeszowie **Skomry**¹ Artura w celu przeprowadzenia rozmowy operacyjnej w budynku WUSW w Rzeszowie.

Wykona: we współdziałaniu z Wydziałem „B” por. A[leksander] **Bogusz**,
ppor. K[rzysztof] **Puszkarewicz**.

¹ Artur Skomra – TW ps. „Zefir”.

Samochód Wydz[iału] V prowadzony przez chor. B[ogusława] **Bereszyński**[ego].

2. Przeprowadzić z ww. rozmowę operacyjną (wg oddzielnego planu), w przypadku pozytywnego jej przebiegu i potwierdzenia faktu produkcji nielegalnych wydawnictw, dokonać przeszukania punktu poligraficznego (czas wejścia uzależnić od obecności w punkcie B[ernarda] **Naszarzewskiego**) i uzgodnień z ww.

Wykona: kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**, ppor. K[rzysztof] **Puszkarewicz** i grupa operacyjno-śledcza.

3. W przypadku negatywnego przebiegu „rozmowy” z ww., po stwierdzeniu obecności B[ernarda] **Naszarzewskiego** w punkcie poligraficznym, dokonać przeszukania. Równocześnie, w celu zalegnowania działań SB dokonać kontroli punktów małej poligrafii w wytypowanych zakładach pracy.

Wykona: po uzgodnieniach z naczelnikami Wydziału III, V i VI grupa operacyjna tych wydziałów.

4. Poprzez Wydział IV wm. rozpoznać w trybie pilnym, czy B[ernard] **Naszarzewski** wynajmuje pokój w pomieszczeniach [klasztoru] oo. bernardynów w Rzeszowie.

Wykona: naczelnik Wydziału IV wm.

5. Po likwidacji punktu poligraficznego dokonać przeszukań u osób zatrudnionych w punkcie poligraficznym WBP w Rzeszowie oraz [u] B[ernarda] **Naszarzewskiego**.

Wykona: grupa operacyjno-śledcza.

6. We współdziałaniu z Wydziałem III wm. dokonać wyprowadzenia ze sprawy K[ontakt] S[łużbowego] „K”².

Wykona: naczelnik Wydziału III wm.

7. W trakcie rozmowy operacyjnej z A[rtur]em] **Skomrą** dążyć do złożenia przez niego procesowych zeznań obciążających osoby trudniące się wraz z nim wykonawstwem nielegalnych wydawnictw. W konsultacji z Wydziałem Śledczym rozważyć możliwość wszczęcia postępowania przygotowawczego w sprawie wykorzystania maszyn i urządzeń zakładowych do działalności pozasłużbowej.

^{a-a} *W oryginale wyraz dopisany odręcznie.*

² „K” – najprawdopodobniej pseudonim osoby wykorzystywanej jako kontakt służbowy – bliższych danych nie ustalono.

IV. Czas i sposób dokonania przeszukań

1. Przeszukania planuje się przeprowadzić w dniu 28 IV 1988 r. (czas uzależniony od realizacji przedsięwzięć jw.).
2. Przeszukań dokonają grupy złożone z funkcjonariuszy SB w Rzeszowie.

V. Siły i środki

1. Grupa dokonująca tajnego zatrzymania:
 - por. A[leksander] **Bogusz** – pracownik Wydziału V
 - ppor. K[rzysztof] **Puszkarewicz** – pracownik Wydziału V samochód Wydziału III – prowadzi chor. B[ogusław] **Bereszyński**.

Przeszukań dokonają grupy operacyjno-śledcze na podstawie nakazów przeszukań wystawionych przez naczelnika Wydziału Śledczego w.m.

1. W przeszukaniu punktu poligraficznego WBP w Rzeszowie wezmą udział:
 - [...]^b pracownik Wydziału Śledczego
 - por. J[anusz] **Tyrakowski** pracownik Wydziału V
 - por. A[leksander] **Bogusz** pracownik Wydziału V
 - ppor. K[rzysztof] **Puszkarewicz** pracownik Wydziału V
 - ppor. J[ózef] **Król**² pracownik Wydziału V
 - chor. B[ogusław] **Bereszyński** pracownik Wydziału V
 - chor. B[ogusław] **Brzuszek** pracownik Wydziału V
 - st. szer. T[omasz] **Karnilowicz** pracownik Wydziału V samochód Wydziału: [...]^b

Przeszukania dokonać w obecności kierownika działu nadzorującego pracę punktu poligraficznego. Uzgodnień w tej sprawie dokona kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**.

^b Tu i dalej w oryginale pozostawiono miejsce wykropkowane.

³ Józef Król, ur. 2 I 1955 r. w Rogoźnicy, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 14 VII 1978 r. milicjant – kursant w ZOMO w Krakowie, 28 IV 1980 r. milicjant ZOMO Rzeszów, 1 X 1982 r. młodszy inspektor Wydziału V SB KW MO/WUSW w Rzeszowie, 1 XII 1985 r. inspektor Wydziału V SB, 1 VIII 1989 r. starszy inspektor Wydziału V, 1 XI 1989 r. starszy inspektor Wydziału Studiów i Analiz SB; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00225/412, Akta osobowe Józefa Króla).

VI. Uwagi:

1. Po dokonaniu przeszukania figuranci zostaną przewiezieni do budynku WUSW w Rzeszowie w celu podjęcia przez Wydział Śledczy czynności procesowych.
2. Z grupą pracowników dokonujących przeszukań zostanie przeprowadzona odprawa przez naczelnika Wydziału Śledczego wm. o godz[inie] uzależnionej od rozwoju sytuacji operacyjnej.
3. Za realizację planu odpowiadają:
 - naczelnik Wydziału Śledczego wm. ppłk W[acław] **Dziarnowski**
 - zastępca naczelnika Wydz[iału] V wm. kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**.

Odbito w 2 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 Wydział Śledczy

Egz. nr 2 SOR „Morena”

Opr[acowali] J[anusz] T[yrakowski]

B[ogusław] B[rzuszek]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 106–107, oryginał, mps.

1988 czerwiec 29, Rzeszów – Pismo naczelnika Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie pplk. Józefa Gaja do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie plk. Czesława Szewczyka w sprawie informacji TW ps. „Elżbieta” na temat spotkania z przedstawicielami kierownictwa SW we Wrocławiu; tajne specjalnego znaczenia

Wojewódzki Urząd
Spraw Wewnętrznych
w Rzeszowie^a
11 L.dz. 07002079/88^b

Rzeszów, dnia 29 VI 1988 [r.]

plk Czesław Szewczyk
Naczelnik Wydziału II
Biura Studiów SB MSW
w Warszawie

W oparciu o informacje od TW ps. „Elżbieta” wstępnie informuję, że:

1. W dniu 24 bm. we Wrocławiu przebywali przedstawiciele kierownictwa Oddziału SW Rzeszów, tj. Andrzej **Kucharski** i TW ps. „Elżbieta”, którzy kolejno przeprowadzili rozmowy z Hanną **Karniej-Łukowską**, Zbigniewem **Oziewiczem**, A[ntonim] **Lenkiewiczem** i przebywającym u niego małżeństwem **Moczulskich**, a następnie o godz. 18.00 w ogródku domu jednorodzinnego z osobnikiem o imieniu Wojciech [Myślecki] (wiek około 40 lat, rzadka broda, używa okularów leczniczych w trakcie jazdy samochodem, porusza się samochodem marki Fiat 126p koloru wiśniowego) oraz Piotr (lat około 35, wysoki, noszący okulary i brodę – według okazanego zdjęcia prawdopodobnie Piotr Medoń)¹.

^{a-a} Pieczęć prostokątna z godłem państwowym u góry, u dołu miejsce wykropkowane na wpisanie numeru dziennika. Poniżej nieczytelny podpis odręczny plk. Józefa Kierata.

^{b-b} Wpisano odręcznie.

¹ Piotr Medoń, ur. w 1951 r., fizyk, działacz NSZZ „Solidarność”, działacz SW, w kwietniu 1984 r. aresztowany, 24 VII 1984 r. zwolniony na mocy amnestii, w 1986 r. aresztowany i zwolniony na mocy amnestii, nadzorował struktury SW w Jeleniej Górze.

2. W trakcie pobytu w mieszkaniu Zb[igniewa] **Oziewicza** prowadził on rozmowy telefoniczne z Gdańskiem oraz z kurierem obsługującym kanał Wrocław–Gdańsk, który potem odbierał od niego przesyłkę. Jest to osobnik, który – wg słów **Oziewicza** – od dłuższego czasu obsługuje ten kanał, w wieku 45–50 lat, włosy krótkie (ostrzyżone na jeża), pochodzący z terenów wschodnich – z charakterystycznym lwowskim akcentem, prawdopodobnie na stałe zamieszkały we Wrocławiu, może mieć na imię Tadeusz.

3. Leszek **Moczulski**² miał udzielić wywiadu Piotrowi **Bielawskiemu**³, którego A[ndrzej] **Kucharski** zna z okresu internowania w Załężu k[olo] Rzeszowa.

4. Według spostrzeżeń TW, osobnik o imieniu Wojciech ma zawód związany z elektrycznością, wchodzi prawdopodobnie do Rady Wykonawczej SW i odpowiada za finanse struktury. W trakcie pobytu przedstawiciele z Rzeszowa przychodziło do niego szereg osób w celach konspiracyjnych, a jednemu z nich – członkowi młodzieżowej grupy wręczył 100 tys. zł. Jest osobnikiem rzeczowym i zdecydowanym w działaniu. Własnoręcznie napisał adres, hasło i szkic punktu dla kuriera z SW Rzeszów (fotokopia w załączeniu).

5. Piotr (prawdopodobnie **Medoń**), wg oceny TW w strukturze pełni rolę organizatora transportu, znał go A[ndrzej] **Kucharski** twierdząc, że w przeszłości organizował on jego przerzut na spotkanie z K[ornelem] **Morawieckim**.

Na prośbę tego osobnika **Kucharski** przekazał adresy: własny, W[ojcicha] **Bały**, A[ndrzeja] **Medyńskiego** i St[anisława] **Świecy** z Rzeszowa, w celu zorganizowania dla dzieci tych członków SW pomocy charytatywnej z Wiednia.

6. W trakcie rozmów Zb[igniew] **Oziewicz** ujawnił oficjalnie, iż jest członkiem Rady Politycznej SW Wrocław, a jego mieszkanie wykorzystywane

² Leszek Moczulski, ur. 7 VI 1930 r. w Warszawie, dziennikarz, historyk, 1977 r. rzecznik ROPCiO, 1 IX 1979 r. założyciel i przewodniczący KPN. Aresztowany we wrześniu 1980 r., w październiku 1982 r. skazany na 7 lat więzienia, zwolniony w sierpniu 1984 r. na mocy amnestii. Ponownie aresztowany w marcu 1985 r., skazany na 4 lata więzienia, zwolniony we wrześniu 1986 r. na mocy amnestii.

³ Piotr Bielawski, ur. 8 IX 1951 r. we Wrocławiu, dziennikarz, działacz NSZZ „Solidarność”, w stanie wojennym internowany, w lipcu 1982 r. zbiegł, ukrywał się do 1987 r., działacz SW, członek redakcji biuletynu „Serwis Informacyjny SW” Wrocław.

jest do obsługi oddziałów i grup SW w Gdańsku, Rzeszowie, Kutnie, Lublinie, Poznaniu i Połańcu (woj. tarnobrzeskie). Postawił zapytanie wobec przedstawicieli z Rzeszowa w sprawie obsługi konspiracyjnej kilkunast osobowej grupy z Połańca oraz z Lublina. **Oziewicz** inspirował oddział rzeszowski do podjęcia druku „Zasad ideowych SW”, a także rozpytywał wraz z Hanną **Karniej-Lukowską** o możliwości przetłumaczenia tego tekstu na język ukraiński. Dodatkowo był zainteresowany materiałami na temat tzw. grobów w Turzy k[oło] Sokołowa [Małopolskiego] i obiecywał finansowanie tego przedsięwzięcia.

7. Hanna **Karniej-Lukowska**, przy poparciu **Oziewicza**, inspirowała przedstawicieli Rzeszowa do pilnego przesłania na amerykański adres K[ornela] **Morawieckiego** paczki zawierającej list oraz pewną ilość wydawnictw książkowych, biuletynów i znaczków Oddziału SW Rzeszów.

8. W trakcie rozmów z osobnikiem o imieniu Wojciech przekazano adresy i telefony do członków całej Rady SW Rzeszów, a także do matki A[ndrzej] **Kucharskiego**, ustalając przy tym, że najmniej znane SB, a tym samym umożliwiające kontakt [listowny] K[ornela] **Morawieckiego** z SW Rzeszów są adresy TW „Saroń” [i] TW „Apollo”^c.

9. W kolejności: **Hanna Karniej**, Zb[igniew] **Oziewicz**, który organizował spotkania z Wojtkiem, a następnie Wojtek, poparli inicjatywę SW Rzeszów tworzenia kanałów przerzutu prasy SW na teren ZSRR, a w przyszłości stworzenia Oddziału SW na Ukrainie. Wojtek przekazał przedstawicielom z Rzeszowa trzy Biblie w języku rosyjskim, obiecując kolejne 20 szt[uk], a także przekazanie w ratach kwoty ok. 0,5 mln zł, w tym ok. 300 tys. zł jako zwrotnej pożyczki w postaci książek i znaczków. W trakcie rozmów na ten temat poinformowano, że z „Zachodu dotarła cała ciężarówka z wydawnictwami ukraińskimi”, a o miejscu złożenia tych materiałów ma wiedzieć **Oziewicz**. Dodatkowo obiecano A[ndrzejowi] **Kucharskiemu** zrefundowanie w wysokości ok. 1 mln zł strat, jakie poniósł on w związku z kradzieżą jego prywatnego samochodu^d.

^d10. W trakcie rozmów eksponowano, że zgodnie z wytycznymi K[ornela] **Morawieckiego** obecny aktyw SW ma nie dopuścić do „rozbitcia” oddziałów terenowych, które w przyszłości będą dotowane. Zaprezentowano również nową taktykę działania SW, która ma polegać na funkcjonowaniu

^c Akapit zaznaczony pionową linią na lewym marginesie.

^d Numer zakreślony kółkiem, akapit zaznaczony pionową linią na marginesie.

w aktualnych strukturach organizacyjnych i personalnych organizacji SW, przy czym jej działalność byłaby prowadzona metodą półlegalną, przy równoczesnym budowaniu „superkonspiracyjnych” struktur SW, tak we Wrocławiu, jak i w terenie. Nowo tworzone ugrupowania działałyby z inspiracji i pod nadzorem dotychczasowego kierownictwa, ale byłyby niezależne materialnie i technicznie, dysponując własną poligrafią sitodrukową i siecią kolportażową. Taka zakonspirowana struktura ma powstać również na terenie Rzeszowa.

11. W sprawie jw. SW Rzeszów ma delegować na punkt przekazany przez Wojtkę w dniu 2 lipca (ewentualnie 9 lipca) kuriera wywodzącego się spośród młodych członków SW, nierepresjonowanego dotychczas przez SB, który zostałby łącznikiem między tajną organizacją SW Wrocław^e a nowo tworzonym kierownictwem tajnej struktury w Rzeszowie^e. Kurier ten zostałby przeszkolony we Wrocławiu i przeciętnie 2 razy w miesiącu przewoziłby listy, prasę, pieniądze, a także diapozytywy kolejnych numerów biuletynów SW, celem podjęcia na terenie Rzeszowa w oparciu o siatki produkcyjne tych wydawnictw dla lokalnych potrzeb^f. Po zorganizowaniu tajnej struktury w Rzeszowie kurier lub inny przedstawiciel nowej rady wszedłby w skład tajnej Rady SW we Wrocławiu.

12. Niezależnie od powyższego, A[ndrzejowi] **Kucharskiemu**, a w jego zastępstwie TW ps. „Elżbieta” zaproponowano udział w okresowych spotkaniach przedstawicieli oddziałów SW. Dodatkowo uzgodniono, że obaj ww. mogą bez szczególnych uzgodnień kontaktować się telefonicznie lub osobiście ze znanymi aktywistami SW we Wrocławiu. Utrzymany zostaje dotychczasowy przerzut prasy dla SW Rzeszów, dokonywany z mieszkania Zb[igniewa] **Oziewicza**^g.

13. W trakcie rozmów poinformowano przedstawicieli z Rzeszowa, że w Krakowie powstała grupa SW, na bazie działaczy tzw. „Porozumienia Prasowego Solidarność Zwycięży”, wyznaczono jako jednego z przywódców osobnika o imieniu Józek.

14. H[anna] **Karniej** poinformowała na zapytanie przedstawicieli z Rzeszowa, że SW we Wrocławiu dysponuje tylko dwoma zagranicznymi bardzo efektywnymi nadajnikami radia „S[olidarność]” oraz kilkoma własnej

^{e-e} Fragment podkreślony odręcznie.

^{f-f} Fragment zaznaczony pionową linią na prawym marginesie.

^g Akapit zaznaczony pionową linią na lewym marginesie.

produkcji, które jednak nie spełniają swojej roli. Zaproponowała, że w przypadku zorganizowania przez SW Rzeszów odpowiedniego lokalu, audycja radia „S[olidarność]” może być nadana w Rzeszowie przez specjalistów z Wrocławia.

15. Wszyscy rozmówcy przedstawiciele SW Rzeszów unikali prowadzenia dyskusji na tematy konspiracyjne w pomieszczeniach zamkniętych, jednoznacznie wskazując na możliwość istnienia podsłuchu.

Zb[gniew] **Oziewicz** przekazał A[ndrzejowi] **Kucharskiemu** rentgenowskie zdjęcie rzekomego urządzenia podsłuchowego zainstalowanego w gniazdku sieciowym w miejscu jego zamieszkania. Dodatkowo omówił sposób wykrywania podsłuchów poprzez pomiar miliprądów w bezpiecznikach sieciowych przy wyłączeniu wszystkich odbiorników elektrycznych.

16. Osobnik o imieniu Wojtek ujawnił, iż prowadzi on wykłady na terenie kraju i sugerował możliwość przeprowadzenia prelekcji w Rzeszowie, a następnie przeprowadzenia rozmów na tematy interesujące obie struktury^g.

[ppłk Józef Gaj]^h

Załączniki: 2/2

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – adresat

Egz. nr 2 – SOR „Ośmiornica”

Egz. nr 3 – t[eczka] pracy TW

Opr[acował] J[anusz] T[yrakowski]

[...]’.

Źródło: AIPN Rz, 044/1106 t. 4, k. 335–336, oryginał, mps.

^h Nieczytelny podpis odręczny.

ⁱ Pominięto fragment tekstu. Poniżej nieczytelny podpis odręczny kpt. Andrzeja Czerwińskiego i dopisek odręczny: x Romaszewski (...) wyd.

1988 lipiec 13, Rzeszów – Plan przedsięwzięć operacyjnych pod kryptonimem „Kamfora”, opracowany przez starszego inspektora Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie kpt. Zbigniewa Kocyka¹ i starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuszkę; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 13 VII 1988 [r.]

^aSzef Wojewódzkiego Urzędu
Spraw Wewnętrznych w Rzeszowie
plk mgr Józef Kierat^a

^bZastępca dyrektora Biura Studiów
Służby Bezpieczeństwa MSW
plk Stanisław Stępień^b

Plan

przedsięwzięć operacyjnych kombinacji operacyjnej
krypt[onim] „Kamfora”

I. Sytuacja operacyjna

Zgodnie z założeniami koncepcji kombinacji operacyjnej krypt[onim] „Kamfora”, Oddział SW Rzeszów nawiązał bezpośredni kontakt z przedsta-

^{a-a} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^{b-b} Pieczętka prostokątna, na niej odręcznie wpisana data 18 VII [1988 r.] i nieczytelny podpis odręczny.

¹ Zbigniew Kocyk, ur. 26 X 1945 r. w Piasecznie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 16 V 1968 r. funkcjonariusz Batalionu Ruchu Drogowego Komendy Stołecznej MO w Warszawie, 1 II 1969 r. Szkoła Ruchu Drogowego MO w Piasecznie, 1 VII 1974 r. inspektor operacyjny w Referacie ds. Bezpieczeństwa Wydziału II KP MO w Piasecznie, 1 V 1975 r. inspektor Wydziału II KS MO w Warszawie, 16 VII 1979 r. starszy inspektor Wydziału II KS MO, 1 X 1980 r. kierownik sekcji Wydziału II KS MO, 1 VII 1983 r. zastępca komendanta miejskiego/szefa RUSW w Piasecznie, 1 I 1987 r. starszy inspektor Wydziału II Biura Studiów SB MSW, 17 VI 1989 r. starszy specjalista Wydziału IV Departamentu Studiów i Analiz SB MSW; zwolniony ze służby w 1990 r. Zmarł 8 VI 1996 r. (AIPN, 0604/1734, Akta osobowe Zbigniewa Kocyka).

wicielami Rady Politycznej SW we Wrocławiu, m.in. Hanną **Łukowską-Karniej**, Zbigniewem **Oziewiczem** oraz nieustalonymi osobami posługującymi się imionami Wojtek, Piotr (prawdopodobnie [są to] **Myślecki** i **Medoń**).

W trakcie prowadzonych rozmów przedstawiciele SW we Wrocławiu przedstawili następujące koncepcje działań Organizacji SW:

- dotychczasowe struktury organizacyjne i personalne (Rada Polityczna i Komitet Wykonawczy) prowadzą działalność półlegalną – z uwagi na rozpoznanie przez SB,
- równocześnie tworzone będą „superkonspiracyjne” struktury SW składające się z osób dotychczas nierepresjonowanych przez SB. Struktury te będą działały z inspiracji i pod nadzorem dotychczasowego kierownictwa, ale będą niezależne materialnie i technicznie, dysponując własną poligrafią i siecią kolportażową^c,
- jednocześnie kierownictwo SW we Wrocławiu ma zobowiązać się do systematycznego dotowania oddziałów terenowych w różnej formie,
- poparto inicjatywę Oddziału SW Rzeszów w tworzeniu kanałów przerzutu nielegalnych wydawnictw na teren ZSRR, z perspektywą stworzenia Oddziału SW na Ukrainie, deklarując pomoc finansową oraz dostawy literatury (zapowiedziano systematyczne przykazywanie wydawnictw w języku rosyjskim i ukraińskim).

Biorąc powyższe pod uwagę, oddział rzeszowski SW został zobowiązany przez kierownictwo SW Wrocław do:

- wytypowania z ramienia kierownictwa tajnej struktury przedstawiciela, który będzie reprezentował oddział rzeszowski w tajnej Radzie SW we Wrocławiu^c,
- zapewnienia stałej łączności pomiędzy oddziałem^d rzeszowskim SW i tajnym kierownictwem SW we Wrocławiu poprzez kuriera,
- utworzenia tajnej struktury z osób nieznanymi SB, działającej niezależnie od istniejącego Oddziału SW w Rzeszowie,
- rozbudowy poligrafii sitodrukowej na bazie nowo utworzonej tajnej struktury (dla produkcji wydawnictw własnych i ewentualnego świadczenia usług poligraficznych dla SW Wrocław),
- wzajemnego świadczenia usług poligraficznych, w tym celu SW we Wrocławiu wyraża zgodę na przeszkolenie poligrafa rzeszowskiego,

^c Akapit zaznaczony pionową linią na lewym marginesie.

^d W oryginale: oddziałami.

- przygotowania lokali do emisji radia SW na terenie Rzeszowa,
- stałego przekazywania do Wrocławia lokalnych wydawnictw i wiadomości z regionu rzeszowskiego (istnieje konieczność produkcji i kontrolowanego kolportażu biuletynu pt. „Galicja” oraz okolicznościowych ulotek itp.).

Przedstawiciele oddziału rzeszowskiego SW otrzymali adresy lokali kontaktowych na terenie Wrocławia, nowo utworzonej tajnej struktury. Z pierwszych kontaktów kuriera wynika, że przekazane adresy są punktem wyjściowym do odbywania spotkań na innych lokalach.

Przedstawiciele tajnej struktury SW we Wrocławiu zapowiedzieli przyjazdy do Rzeszowa mające charakter instruktażowy, wygłaszanie prelekcji itp.

II. Wnioski

Z nawiązanego kontaktu oddziału rzeszowskiego z kierownictwem SW we Wrocławiu wynika, że:

- kierownictwo SW zamierza przereorganizować struktury i wprowadzić daleko idącą konspirację, z jednoczesnym aktywizowaniem działań,
- [zamierza] ukierunkować działania na oddziały terenowe, ich rozbudowę i umocnienie ich bazy poligraficznej,
- dysponuje funduszami, które mają być sukcesywnie przekazywane w teren,
- Hanna **Łukowska-Karniej**, Zbigniew **Oziewicz**, Wojtek (**Myślecki**), Piotr (**Medoń**) są osobami zaangażowanymi w działalność konspiracyjną i kompetentnymi działaczami SW po wyjeździe za granicę K[ornela] **Morawieckiego** i A[ndrzej] **Kołodziej**^{f2},
- istnieje realna możliwość zacieśnienia współpracy pomiędzy ośrodkami SW we Wrocławiu i Rzeszowie, a poprzez to uplasowania OZI w kierownictwie SW,
- rzeszowskie OZI będą miały możliwość bieżącej kontroli zamierzeń

^e Tak w tekście.

^f Akapit zaznaczony pionową linią na lewym marginesie.

² Andrzej Kołodziej, ur. 18 XI 1959 r. w Zagórzku k. Sanoka, od 1978 r. działacz Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża, w sierpniu 1980 r. przewodniczący komitetu strajkowego w Stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni, 19 X 1981 r. aresztowany na terenie Czechosłowacji, skazany na 1 rok i 9 miesięcy więzienia, 19 VII 1983 r. przekazany polskiej SB – zwolniony. Działacz SW, od 1984 r. przewodniczący oddziału SW Trójmiasto, po aresztowaniu Kornela Morawieckiego (w listopadzie 1987 r.). przewodniczący Komitetu Wykonawczego SW, 21 I 1988 r. aresztowany, 30 IV 1988 r. zmuszony do wyjazdu na emigrację.

- kierownictwa SW, rozpoznania osób z nim powiązanych oraz ustalania metod i form działalności SW we Wrocławiu,
- istnieje pilna potrzeba reorganizacji uplasowania istniejących OZI w strukturze rzeszowskiej, pozyskania nowych, zabezpieczających operacyjne sterowanie nowo powstałą sytuacją operacyjną,
 - należy kontynuować działania na rzecz utworzenia kanału przerzutu literatury do ZSRR poprzez Zamość z perspektywą jego rozbudowy, w celu utrzymania autorytetu SW Rzeszów wobec kierownictwa SW Wrocław.

III. Przedsięwzięcia operacyjne

Biorąc powyższe pod uwagę, planuje się następujące przedsięwzięcia operacyjne:

A. W strukturze rzeszowskiej SW:

1. Utrzymać kontakt ze Zb[igniewem] **Oziewiczem** poprzez TW ps. „Bałtyk”, niezależnie od nawiązanych nowych kontaktów,
 - wykona Wydz[iał] V WUSW Rzeszów – chor. B[ogusław] **Brzuszek** na bieżąco.
2. Poprzez TW ps. „Apollo”, „Saroń”, „Elżbieta”, uplasowanych w radzie rzeszowskiego Oddziału SW, dążyć do eliminacji A[ndrzej] **Kucharskiego** z wykonawczej roli w strukturze, wykorzystać także do tego celu animozje pomiędzy A[ndrzejem] **Kucharskim** i A[ntonim] **Kopaczewskim**,
 - wykona Wydz[iał] V WUSW Rzeszów – kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**, por. J[anusz] **Tyrakowski**, chor. B[ogusław] **Brzuszek**, sukcesywnie do końca br.
3. Poprzez OZI uplasowane w radzie rzeszowskiego Oddziału SW umacniać pozycję TW ps. „Elżbieta” i dążyć do objęcia przez niego kierownictwa w strukturze jawnej i tajnej,
 - wykona Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie – por. J[anusz] **Tyrakowski**, chor. B[ogusław] **Brzuszek**, sukcesywnie do końca br.
4. Przygotować TW ps. „Elżbieta” do utrzymania bieżących kontaktów z kierownictwem SW we Wrocławiu z perspektywą wejścia w jego skład. Powyższe wymagać będzie do końca br. zwiększenia miesięcznego wynagrodzenia TW z 15 tys. do 25 tys. zł, a w roku przyszłym, w przypadku korzystnego rozwoju sytuacji, przekwalifikować TW na etat „N”³,

³ Etat „N” – etat niejawni – wyższa forma współpracy polegająca na umieszczeniu tajnego współpracownika na etacie SB i regularnym wynagradzaniu go z funduszu operacyjnego.

- wykona Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie – kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**, por. J[anusz] **Tyrakowski** przy udziale Biura Studiów SB MSW, sukcesywnie i w zależności od rozwoju sytuacji do końca br.
5. Przygotować TW ps. „Kinga” do roli kuriera oddziału rzeszowskiego na [SW] Wrocław oraz wejścia do kierownictwa tajnej rady tej struktury. Przewiduje się, że dublerem TW ps. „Kinga” będzie TW ps. „Saroń”,
 - wykona Wydz[iał] V WUSW Rzeszów – por. J[anusz] **Tyrakowski**, chor. B[ogusław] **Brzuszek** na bieżąco.
 6. Wytypować, opracować i pozyskać 8 nowych OZI, zapewniających operacyjne sterowanie nowo utworzoną tajną strukturą SW w Rzeszowie. Wymienione OZI powinny być w sposób operacyjny wprowadzone do struktury i skojarzone z odpowiednimi TW organizującymi nową tajną strukturę,
 - wykonają pracownicy Sekcji III Wydz[iału] V WUSW w Rzeszowie, sukcesywnie i w zależności od rozwoju sytuacji operacyjnej.
 7. Przygotować i operacyjnie zabezpieczyć ewentualną emisję radia SW, w przypadku konieczności uwiarygodnienia SW Rzeszów lub pilnej potrzeby rozpracowania komórki organizującej emisję tego radia,
 - za operacyjne zabezpieczenie tego przedsięwzięcia odpowiada WUSW Rzeszów, zaś [za] operacyjno-techniczne Biuro Studiów SB MSW w Warszawie.
 8. Utworzyć dwa kontrolowane operacyjnie punkty poligraficzne:
 - jeden punkt obsługiwany przez TW ps. „Artur” i grupę osób z nim związanych, w oparciu o sitoramkę przekazaną przez Biuro Studiów SB MSW,
 - drugi punkt poligraficzny (sitodruk) wykonujący usługi dla SW Wrocław, obsługiwany przez TW ps. „Paweł”⁴,
 - wykona Wydz[iał] V WUSW Rzeszów – por. A[leksander] **Bogusz**, sukcesywnie do końca br.
 9. Utrzymać funkcjonowanie punktu poligraficznego, obsługiwanego przez pozorowaną grupę kierowaną przez TW ps. „Elżbieta”, na bazie powielacza białkowego przekazanego przez B[iuro] St[udiu] SB MSW,
 - wykonają pracownicy Sekcji III Wydz[iału] V WUSW w Rzeszowie, sukcesywnie i w zależności od rozwoju sytuacji operacyjnej.

⁴ TW ps. „Paweł” – bliższych danych nie ustalono.

B. W stosunku do struktury wrocławskiej SW:

1. Bieżąca analiza i ocena informacji dot[yczących] metod i form działalności, uzyskiwanych od OZI mających bezpośrednie dotarcie do przedstawicieli SW we Wrocławiu,
 - wykona[ją]: kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**, kpt. Zb[igniew] **Kocyk** na bieżąco.
2. Rozpoznawać, ustalać oraz zabezpieczać operacyjnie osoby i lokale przechodzące w kombinacji na terenie Wrocławia,
 - wykona kpt. Zb[igniew] **Kocyk** – na bieżąco.
3. Biuro Studiów SB MSW będzie koordynować działania Inspektoratu 2 WUSW we Wrocławiu, w celu uniknięcia dekonspiracji przedsięwzięć realizowanych przez Wydz[iał] V WUSW Rzeszów,
 - wykona kpt. Zb[igniew] **Kocyk** – na bieżąco.

C. W ramach kanałów przerzutowych:

1. Odnowić i utrzymać bieżące kontakty TW ps. „Saroń” z osobowymi źródłami informacji będącymi na kontakcie WUSW w Zamościu. Dla zapewnienia konspiracji działań niezbędne jest wyposażenie TW ps. „Saroń” w łączników i środki finansowe umożliwiające utrzymanie stałej łączności z Zamościem oraz opłatę osób zaangażowanych w tę działalność do czasu uzyskania dotacji finansowych z SW Wrocław,
 - wykonają: Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie i Wydz[iał] II WUSW w Zamościu – na bieżąco.
2. Zapewnić właściwe funkcjonowanie kanału przerzutu literatury do ZSRR – zabezpieczyć przepływ literatury, uzyskać potwierdzenia odbioru itp.,
 - wykonają: WUSW Rzeszów, WUSW Zamość, Wydz[iał] II B[iura] St[udiów] SB MSW – na bieżąco.
3. Podjąć działania w kierunku ewentualnego rozszerzenia kanału w nowo utworzonym przejściu granicznym w Bełczu, przy udziale TW ps. „Samsonowicz”⁵,
 - wykona[ją]: WUSW Zamość, Wydz[iał] II B[iura] St[udiów] SB MSW, termin – do końca br.
4. Zapewnić odbiór literatury po stronie radzieckiej,
 - wykona Wydz[iał] II B[iura] St[udiów] SB MSW, termin – do końca września br.

⁵ TW ps. „Samsonowicz” – bliższych danych nie ustalono.

D. W sprawach organizacyjnych:

1. Udzielać bieżącej pomocy Wydz[iałowi] V WUSW w Rzeszowie w zabezpieczeniu techniczno-organizacyjnym realizowanych przedsięwzięć operacyjnych,
 - wykona Wydz[iał] II B[iura] St[udiów] SB MSW – na bieżąco.
2. Zapewnić pomoc w dofinansowaniu funduszu operacyjnego WUSW Rzeszów, w zależności od wzrostu wydatków związanych z realizacją planu,
 - wykona B[iuro] St[udiów] SB MSW sukcesywnie i w zależności od potrzeb.
3. W szczególnych sytuacjach operacyjnych istnieje możliwość odbycia spotkań kontrolnych z OZI Wydz[iału] V WUSW w Rzeszowie, zaangażowanych w realizację planu przez pracowników Biura Studiów SB MSW.
4. Właściwa realizacja tego planu wymagać będzie kadrowego wzmocnienia Sekcji III Wydz[iału] V WUSW w Rzeszowie o dwóch doświadczonych pracowników operacyjnych oraz wykorzystania do działań wartościowych OZI z innych komórek organizacyjnych WUSW w Rzeszowie.

IV. Siły i środki

Realizacja planu wymaga organizacji ośmiu nowych, wartościowych OZI kategorii TW oraz czterech lokali kontaktowych zabezpieczonych techniką operacyjną.

V. Uwagi

1. Powyższy plan będzie na bieżąco aktualizowany, w zależności od rozwoju sytuacji operacyjnej; dotyczy to w szczególności planowanego końcem lipca br. spotkania przedstawicieli SW Rzeszowa i Wrocławia na terenie Wrocławia, a także rozmów przedstawicieli SW Rzeszów z osobami organizującymi kanały przerzutu literatury do ZSRR z terenu Zamościa.
2. Realizacja planu będzie na bieżąco nadzorowana i koordynowana przez Biuro Studiów SB MSW w Warszawie.

§Zastępca naczelnika
Wydziału V WUSW
w Rzeszowie
kpt. inż. Andrzej Czerwiński§

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – B[iuro] St[udiów] SB MSW
Egz. nr 2 – SOR „Ośmiornica”
Egz. nr 3 – z[astęp]ca n[aczeln]ka Wydz[iału] V

Opracowali: kpt. Zb[igniew] **Kocyk**
chor. B[ogusław] **Brzuszek**

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 343–345, oryginał, mps.

⁸⁸ *Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.*

1988 wrzesień 27, Rzeszów – Plan rozbitcia zebrania Lokalnego Parlamentu Ugrupowań Niezależnych Ziemi Rzeszowskiej, opracowany przez starszego inspektora Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie chor. Bogusława Brzuszka; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 27 IX 1988 [r.]^a

^bZastępca szefa

Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych

ds. Służby Bezpieczeństwa

w Rzeszowie

ppłk Witold Górski^{b1}

Plan

działań operacyjno-śledczych mających na celu
rozwiązanie nielegalnego zebrania

I. Sytuacja operacyjna

Od TW ps. „Elżbieta” uzyskano informację, że w mieszkaniu przy ul. Rejtana [...] w Rzeszowie, którego właścicielką jest **Kawa** Kazimiera, c[órka] Mieczysława, lat 35, rencistka, odbędzie się w dniu 27 IX [19]88 r. o godz. 17.00 zebranie przedstawicieli nielegalnej organizacji używającej nazwy Lokalny Parlament Ugrupowań Niezależnych Ziemi Rzeszowskiej. Organizacją

^a Poniżej notatka odręczna kpt. Andrzeja Czerwińskiego: proszę oprac[ować] do SOR „Ośm[iornica]” not[atkę] z działań oper[acyjno]-śl[edczych] i nieczytelny podpis odręczny.

^{b-b} Pieczętka prostokątna, na niej odręcznie wpisana data: 27 IX [19]88 r. i nieczytelny podpis odręczny.

¹ Witold Górski, ur. 24 V 1941 r. w Kobyłce, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1 I 1964 r. oficer operacyjny Wydziału III Komendy Stołecznej MO w Warszawie, 1 IV 1967 r. inspektor Wydziału III KS MO, 1 IV 1971 r. starszy inspektor Wydziału III KS MO, 27 IX 1972 r. kierownik grupy Wydziału III KS MO, 15 VI 1978 r. kierownik sekcji, 1 XI 1978 r. zastępca naczelnika Wydziału III KS MO, 16 IV 1985 r. naczelnik Wydziału III SUSW w Warszawie, 16 IX 1988 r. zastępca szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/395, Akta osobowe Witolda Górskiego).

tą kierują: Andrzej **Kucharski**, s. Edwarda, lat 42, zatr[udniony] SPiUI „Inwestprojekt” Rzeszów jako projektant, zam. Rzeszów, ul. Sportowa [...] i Andrzej **Mazurkiewicz**², s. Jerzego, lat 25, student KUL, zam. Jarosław, ul. 3 Maja [...].

Z rozpoznania operacyjnego oraz treści kolportowanych w dniu 12 IX [19]88 r. na terenie Rzeszowa ulotek wynika, że organizacja ta została powołana do życia w dniu 16 VIII [19]88 r. w Rzeszowie, a celem jej jest „wolne i niepodległe państwo polskie”, do realizacji którego dążyć będzie poprzez:

- wznowienie działalności „S[olidarności]” i wprowadzenie pluralizmu związkowego,
- wprowadzenie pluralizmu politycznego,
- doprowadzenie do wolnych wyborów.

Sygnatariuszami tej organizacji są: KPN – Samodzielny Okręg Rzeszowsko-Przemyski, SW Rzeszów, Regionalny Komitet Oporu Rolników oraz NSZZ „S[olidarność]” Ziemi Jarosławskiej.

Jak wynika z ustaleń operacyjnych, w czasie trwania nielegalnego zebrania właścicielka mieszkania może być nieobecna. W zebraniu może wziąć udział ok. 8 osób.

W związku z powyższym planuje się podjęcie działań prawnych zmierzających do rozwiązania zebrania.

II. Cel działań

1. Rozwiązanie nielegalnego zebrania.
2. Przerwanie działalności wym[ienionych] organizacji i kontaktów KPN z Oddziałem SW Rzeszów, zgodnie z koncepcją realizowaną w ramach kombinacji operacyjnej krypt[onim] „Kamfora”, realizowaną pod nadzorem Biura Studiów SB MSW w Warszawie.

III. Taktyka działań

1. Utworzenie grupy operacyjno-śledczej w składzie:
 - por. H[enryk] **Oleksiuk** – prac[ownik] Wydz[iału] Śledczego wm.
 - por. A[leksander] **Bogusz** – prac[ownik] Wydziału V wm.

² Andrzej Tadeusz Mazurkiewicz, ur. 11 V 1963 r. w Jarosławiu, student KUL, od 1981 r. członek KPN, od 1986 r. szef Samodzielnego Okręgu Rzeszowsko-Przemyskiego KPN, od 1988 r. członek Rady Politycznej KPN, współtwórca miesięcznika „Pobudka”.

- ppor. K[rzysztof] **Puszkarewicz** – prac[ownik] Wydz[iału] V wm.
- chor. B[ogusław] **Brzuszek** – prac[ownik] Wydz[iału] V wm.
- [...]° funkcjonariusz mund[urowy] MO.

2. Grupa operacyjno-śledcza zostanie ulokowana ok. godz. 17.45 w punkcie – bazie (mieszkanie sąsiadujące z mieszkaniem, w którym odbywać się będzie zebranie) lub na klatce schodowej.

3. W chwili opuszczania mieszkania przez pierwszego uczestnika zebrania, grupa operacyjno-śledcza podejmie interwencję polegającą na wejściu do mieszkania.

4. Po wejściu do mieszkania pracownik Wydz[iału] Śledczego oznajmi rozwiązanie nielegalnego zebrania.

5. Celem udokumentowania procesowego nielegalnego charakteru zebrania zostanie przeprowadzony przegląd rzeczy osobistych jego uczestników i ich wylegitymowanie.

6. W przypadku uzyskania dowodów świadczących o prowadzeniu przez nich nielegalnej działalności, zatrzymani zostaną przewiezieni do budynku WUSW, celem podjęcia dalszych działań procesowych.

W przypadku braku dowodów wyżej wymienieni uczestnicy zebrania zostaną poproszeni o opuszczenie mieszkania.

7. Właścicielka mieszkania (jeżeli będzie nieobecna w trakcie działań grupy) w dniu jutrzejszym zostanie wezwana przez Wydz[iał] Śledczy w celu przeprowadzenia rozmowy operacyjno-śledczej.

IV. Uwagi

1. Samochody zabezpieczy Wydz[iał] V i [Wydział] Śledczy wm.

2. Za realizację planu odpowiadają: n[aczelnik] Wydz[iału] Śledczego ppłk W[acław] **Dziarnowski** i z[astępca] n[aczelnika] Wydz[iału] V kpt. A[ndrzej] **Czerwiński**.

3. Wydz[iał] V, w przypadku pozytywnej realizacji przedsięwzięcia, zaistniałą sytuację wykorzysta do umocnienia pozycji OZI uplasowanych w strukturze.

4. O wynikach działań powiadomiony zostanie Wydz[iał] III WUSW w Przemysłu.

° W oryginale pozostawiono miejsce wykropkowane.

^dZastępca naczelnika
Wydziału V WUSW
w Rzeszowie
kpt. inż. Andrzej Czerwiński^d

^dNaczelnik Wydziału Śledczego
WUSW w Rzeszowie
ppłk Waław Dziarnowski^d

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – Wydz[iał] Śledczy wm.
Egz. nr 2 – aa
Opr[acował] B[ogusław] B[rzuszek]^e

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 352, oryginał, mps.

^{d-d} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^e Poniżej pieczęć okrągła o treści: Do pakietów 11, na otoku: WUSW w Rzeszowie. Obok odręcznie wpisana data: 27 IX [19]88 r. i nieczytelny podpis odręczny.

1988 wrzesień 28, Rzeszów – Pismo do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie płk. Czesława Szewczyka w sprawie rozbitcia zebrania Lokalnego Parlamentu Ugrupowań Niezależnych Ziemi Rzeszowskiej opracowane przez kierownika Sekcji Wydziału III SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Kladera; tajne specjalnego znaczenia

^aZastępca szefa
Wojewódzkiego Urzędu
Spraw Wewnętrznych
ds. Służby Bezpieczeństwa
w Rzeszowie
[ppłk Witold Górski]^a

Rzeszów, dnia 28 IX 1988 [r.]

płk Czesław Szewczyk
Naczelnik Wydziału II
Biura Studiów SB MSW
w Warszawie

W ramach SOR krypt[onim] „Ośmiornica”, nr rej[estracyjny] 17426, zgodnie z koncepcją krypt[onim] „Kamfora”, w godzinach wieczornych w dniu 27 września br., we współdziałaniu z Wydz[iałem] Śledczym, rozwiązano nielegalne zebranie tzw. Lokalnego Parlamentu Ugrupowań Niezależnych Ziemi Rzeszowskiej. Ugrupowanie takie zostało zawiązane w dn[iu] 16 sierpnia br. przez Samodzielny Okręg Rzeszowsko-Przemyski KPN, Oddział SW Rzeszów oraz Regionalny Komitet Oporu Rolników [oraz] NSZZ „Solidarność” Ziemi Jarosławskiej.

Inspiratorem tych działań był aktywista KPN, współpracujący z Leszkiem **Moczulskim**, Antonim **Lenkiewiczem** i Dariuszem **Wójcikiem**¹ z Lublina

^a Pieczętka prostokątna, na niej wpisana odręcznie data: 30 IX [19]88 r. i nieczytelny podpis odręczny.

¹ Dariusz Wójcik, ur. 9 IV 1961 r. w Chełmie, 1980–1981 działacz NZZ, od listopada 1982 r. w KPN, od 1984 r. członek Rady Politycznej KPN, aresztowany w marcu 1985 r., skazany na 2 lata więzienia, zwolniony we wrześniu 1986 r. na mocy amnestii.

– **Mazurkiewicz** Andrzej – student V roku KUL, zam[ieszkały] w Jarosławiu (woj. przemyskie).

W dniu 27 września br. na lokalu konspiracyjnym SW Rzeszów zatrzymano aktywistów tej struktury – Antoniego **Kopaczewskiego**, Andrzeja **Kucharskiego**, Wojciecha **Bałę**, Józefa **Kyca** oraz Andrzeja **Mazurkiewicza** i Jadwigę **Misiąg**² (rencistka reprezentująca środowisko rolnicze z Jarosławia), Janusza **Kopere** i Eugeniusza **Błachowicza**³ (rolników z rejonu Mielca).

Biorący udział w nielegalnym spotkaniu mieli przy sobie 44 egz[emplarze] nielegalnych broszur i książek (m.in. „Kultura” paryska, „Kurs” itp.) oraz 13 ulotek SW Rzeszów.

Żaden z uczestników spotkania w trakcie prowadzonych rozmów operacyjnych i przesłuchań nie ujawnił rzeczywistego charakteru spotkania i nie przyznał się do posiadania zakwestionowanych nielegalnych wydawnictw.

Prewencyjnie zatrzymano w areszcie Andrzeja **Kucharskiego** i Andrzeja **Mazurkiewicza**. Poinformowano Wydz[iał] III WUSW w Przemyśle, który włączył się do działań operacyjnych.

W efekcie wymienionych działań operacyjno-śledczych osiągnięto założony cel w postaci ograniczenia kontaktów Oddziału SW Rzeszów z przemyską KPN.

^bZastępca naczelnika
Wydziału V
WUSW w Rzeszowie
kpt. inż. Andrzej Czerwiński^b

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – adresat

Egz. nr 2 – Wydz[iał] III WUSW Przemyśl – do wiad[omości]

Egz. nr 3 – SOR „Ośmiornica”

Opr[acował] J[anusz] K[lader]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 353, oryginał, mps.

^{b-b} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

² Jadwiga Misiąg, ur. 10 X 1929 r. w Jarosławiu.

³ Eugeniusz Błachowicz, ur. 18 XII 1931 r. w Tuszynie, zm. 24 IV 1993 r.

1988 wrzesień 29, Rzeszów – Notatka służbowa ze spotkania w Biurze Studiów SB MSW w Warszawie w sprawie kombinacji operacyjnej kryptonim „Kamfora”, opracowana przez starszego inspektora Biura Studiów SB MSW kpt. Zbigniewa Kocyka i kierownika Sekcji III Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 29 IX 1988 [r.]

Notatka służbowa

dot[ycząca] kombinacji operacyjnej krypt[onim] „Kamfora”

W dniu 28 bm. w Biurze Studiów SB MSW w Warszawie odbyto spotkanie w sprawie nadzorowanej przez to Biuro kombinacji operacyjnej krypt[onim] „Kamfora”.

W spotkaniu udział wzięli:

1. płk St[anisław] Stępień – z[astęp]ca dyrektora Biura Studiów SB MSW
2. kpt. Zb[gniew] Kocyk – st[arszy] inspektor tego Biura
3. por. J[anusz] Tyrakowski – kier[ownik] Sekcji III Wydz[iału] V WUSW w Rzeszowie.

Spotkanie odbyto z inspiracji Biura Studiów SB MSW w Warszawie, w związku z faktem przeprowadzenia szeregu istotnych rozmów konspiracyjnych pomiędzy działaczami SW Rzeszów a SW Wrocław na terenie Wrocławia i podczas obrad Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka w Krakowie w dniach 25–27 sierpnia br.

Por. J[anusz] Tyrakowski poinformował, że Wydział V WUSW w Rzeszowie w dniu 27 bm. przeprowadził działania operacyjno-śledcze mające na celu rozwiązanie nielegalnego zebrania członków ugrupowania opozycyjnego o nazwie Lokalny Parlament Ugrupowań Niezależnych Ziemi Rzeszowskiej.

W wyniku powyższych działań zatrzymano prewencyjnie A[ndrzej] **Kucharskiego** i A[ndrzej] **Mazurkiewicza** – reprezentującego KPN – Okręg Rzeszowsko-Przemyski.

Powyższe działania miały na celu, zgodnie z realizowaną koncepcją, zlikwidowanie powiązań KPN z SW Rzeszów.

Następnie omówiono aktualną sytuację w SW Rzeszów i SW Wrocław, a także działania podejmowane przez to opozycyjne ugrupowanie na terenie kraju.

Po aresztowaniu K[ornela] **Morawieckiego** i A[ndrzeja] **Kołodzieja**¹, a następnie ich wyjeździe z kraju, nastąpił spadek aktywności SW. W chwili obecnej obaj przywódcy, przebywając za granicą, usiłują gromadzić środki finansowe i sprzęt techniczny, a także zlecają między innymi organizowanie w kraju sieci zakonspirowanych grup w zakładach pracy, mogących stanowić bazę do zdecydowanych w przyszłości akcji antyustrojowych.

Zwrócono uwagę na coraz powszechniej stosowane nowoczesne urządzenia elektroniczne, jak komputery czy radiostacje, umożliwiające prowadzenie nasłuchu rozmów SB i MO w łączności UKF.

Podkreślono, że pomimo wewnętrznego rozbitcia organizacyjnego SW we Wrocławiu, pozostaje ona nadal w pełni konspiracyjną strukturą dysponującą wieloma nieznanymi SB lokalami. Bardzo istotną rolę wykonawczą w organizacji SW spełnia Wojciech **Myślecki** i osoby wywodzące się z jego środowiska. Zamiar utworzenia nowych, w pełni zakonspirowanych struktur SW, opartych o ludzi młodych, nieznanych SB, powoduje konieczność pilnego ustalenia tych osób.

Stwierdzono, że wewnętrzne rozgrywki personalne w strukturze SW, głównie pomiędzy W[ojciechem] **Myśleckim** a H[anną] **Karniej** należy wykorzystać operacyjnie do rozpracowania osób związanych z w[yżej] w[ymienionymi].

Biorąc pod uwagę realizację kombinacji operacyjnej krypt[onim] „Kamfora” i stan rozpracowania SW we Wrocławiu, uzgodniono:

1. Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie podejmie aktywne działania operacyjne zmierzające do wysłania na planowane w dniu 8 października br. spotkanie oddziałów SW we Wrocławiu TW ps. „Elżbieta”.

Wym[ieniony] TW otrzyma zadania:

- rozpracowania lokali konspiracyjnych, na których prowadzone będą rozmowy, a także pośrednich lokali przerzutowych,
- ustalenia osób uczestniczących w tych spotkaniach i osób organizujących je,

¹ Morawieckiego aresztowano w listopadzie 1987 r., a Kołodzieja w styczniu 1988 r. Obydwaj zostali zmuszeni do wyjazdu za granicę w kwietniu 1988 r.

– „zgłoszenia gotowości SW Rzeszów do zorganizowania na terenie Rzeszowa sesji wyjazdowej radia „Solidarność”, w celu rozpoznania osób z SW Wrocław uczestniczących w tym przedsięwzięciu.

2. Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie rozważy możliwość zorganizowania na terenie Rzeszowa lub okolic spotkania oddziałów SW lub zaproszenia kierownictwa SW do Rzeszowa.

3. Wydz[iał] V WUSW w Rzeszowie będzie dążył do systematycznego rozpoznania działalności kierownictwa SW we Wrocławiu, poprzez wprowadzenie nowych osobowych źródeł informacji wykorzystywanych jako łączników i jako osoby do przeszkolenia na terenie Wrocławia, w pionach poligraficznych i technicznych (radio „Solidarność”, nasłuch)^a.

4. W przypadku realizacji przedsięwzięć operacyjnych wymagających zwiększonego budżetu funduszu „O” Wydz[iału] V WUSW w Rzeszowie, Biuro Studiów SB MSW w Warszawie udzieli odpowiedniego wsparcia finansowego.

Opracowali:

kpt. Zbigniew Kocyk

por. Janusz Tyrakowski^b

Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach]

Egz. nr 1 – [...]^c

Egz. nr 2 – [...]^c

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 354, oryginał, mps.

^{a-b} W oryginale akapity zaznaczone pionową linią na prawym marginesie z dopiskiem odręcznym: do omówienia. Obok pieczętka imienna o treści: ppłk Witold Górski, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^b Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

^c W oryginale pozostawiono miejsce wykropkowane.

1988 październik 10, Rzeszów – Informacja TW ps. „Elżbieta” na temat spotkania działaczy rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej z kierownictwem Solidarności Walczącej we Wrocławiu, opracowana przez kierownika Sekcji III Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

Źródło: TW ps. „Elżbieta”
nr rej[estracyjny] 17156

Rzeszów, dnia 10 X 1988 [r.]

Przyjął: por. J[anusz] **Tyrakowski**

Dnia: 9 X [19]88 [r.] L[okal] K[ontaktowy] „Centrum”

Informacja (ze słów TW)

1. Zgodnie z ustaleniami, jakich dokonaliśmy z H[anną] **Karniej** i W[ojciechem] **Myśleckim** podczas obrad Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka w Krakowie w dniach 25–27 sierpnia br., w dniu 7 bm., w godzinach wieczornych udaliśmy się z A[ndrzejem] **Kucharskim** na spotkanie do Wrocławia z kierownictwem SW.

Po przyjeździe ok[olo] godz. 6.30 w dn[iu] 8 bm. do Wrocławia, krążyliśmy w okolicach dworca kolejowego, celem ustalenia, czy nie jest prowadzona za nami obserwacja. W tym czasie **Kucharski** przekazał mi adres punktu, na który mamy się stawić – ul. Drukarska [...], na wypadek, gdyby zaszła konieczność indywidualnego wejścia. Po upewnieniu się, że nie jesteśmy kontrolowani przez SB, taksówką pojechaliśmy w pobliże tego adresu. Około godz. 8.00 weszliśmy na to mieszkanie, otworzyła nam właścicielka (wynikało to z późniejszych rozmów, z zawodu nauczycielka) i bez żadnych wstępnych rozmów poprosiła nas do środka, była przygotowana na nasze przyjście. Stwierdziła, że musi wyjść do pracy i przyjdzie tutaj jej koleżanka, której, po dzwonku i charakterystycznym skrobaniu w drzwi, powinniśmy otworzyć i ona nam przygotuje śniadanie. Poinformowała nas, że około godz. 9.00 przyjedzie po nas jej brat, który przerzuci nas na inny lokal. Z właścicielką tego mieszkania nie prowadziliśmy żadnych rozmów i po ok[olo] 10 minutach wyszła, zostawiając nas samych w mieszkaniu. Po

pewnym czasie (po godz. 9.00) usłyszałem dzwonek i skrobanie w drzwi. Otworzyłem je i weszła zapowiedziana koleżanka właścicielki. Przedstawiła się jako „**Madzia**” (lat ok[około] 40), stwierdzając przy tym, że tak wszyscy na nią mówią. Jak okazało się później, była ona organizatorem naszych „przerzutów”, posiadała telefoniczny kontakt z punktami nasłuchowymi. Kilka minut po niej przyszedł brat właścicielki o imieniu „**Piotrek**”. Madzia zapytała czy jesteśmy „czyści”, po naszej twierdzącej odpowiedzi stwierdziła: to bardzo dobrze. Poinformowała nas, że na ten lokal ma przyjść jeszcze jeden człowiek i w związku z tym musi o godz. 11.30 zadzwonić. Wtedy Piotrek powiedział, że „możesz to zrobić u mnie w domu”, ale ona stwierdziła, że musi dzwonić z budki telefonicznej. Podczas rozmowy na luźne tematy wtrąciła, że koło bloku zauważyła samochód z czterema młodymi ludźmi i słyszała, jak jeden z nich powiedział, że ma tego dość, bo już siedzi tutaj całą noc” i w tym kontekście pytała nas, czy nie mieliśmy „ogona”. Ok[około] godz. 9.15 razem z Piotrkim i Madzią wyszliśmy z mieszkania i wsiadliśmy do jego samochodu – **Fiat** 125p, koloru czerwonego. Jeździliśmy po Wrocławiu, ok[około] 45 minut, kontrolując, czy nie jesteśmy obserwowani przez SB.

Pojechaliśmy do jego mieszkania (stare budownictwo, kamienica), nie jestem w stanie podać adresu z uwagi na długi okres krążenia po różnych ulicach Wrocławia. W mieszkaniu tym przebywała jego żona i czarny wilczur. On stwierdził, że musi zawieźć swoje dzieci (dwóch synów) na imprezę sportową.

Z rozmowy, jaką prowadziliśmy z nim i jego żoną wynikało, że pracuje jako kierowca karetki w szpitalu dla umysłowo chorych, ponoć był pobity przez SB, jest doskonale znany SB. Po jego powrocie (około godz. 11.00) poinformował nas, że musi pojechać po następnego człowieka i wyszedł z mieszkania. Powrócił ok[około] godz. 11.45 i przywiózł ze sobą człowieka, który później okazał się przewodniczącym SW ze Szczecina. Razem z nim przyjechała **Madzia**. **Madzia** ponownie poinformowała nas o samochodzie, który widziała poprzednio, ale – jak się wyraziła – dzwoniła na nasłuch i jest wszystko w porządku, tak, że możemy jechać dalej. W tym czasie przeprowadziłem luźną rozmowę z przewodniczącym SW ze Szczecina – imię lub pseudonim **Krzysztof**, który niejako pochwalił się, że jest to już trzeci jego lokal i drugi samochód na etapie doprowadzania na właściwe spotkanie (właścicielem pierwszego lokalu był człowiek o imieniu **Rafał** – co wyszło z późniejszej rozmowy). Po wyjściu wszystkich z mieszkania ponownie

pojechaliśmy samochodem Piotrka, jeżdżąc po Wrocławiu ok[olo] godziny. W efekcie tej jazdy wjechaliśmy w wewnętrzne ulice osiedla mieszkaniowego (wieżowce), gdzie Madzia stwierdziła, że trochę teraz tu pokażemy i zaraz po tym powiedziała, że się tutaj zatrzymujemy. Ponieważ siedziałem przy drzwiach, zapytałem, gdzie mam się udać, na co Madzia powiedziała – nr 19. Był to wieżowiec, po lewej stronie klatka, przy czym na bloku był nr 19–21. Madzia weszła pierwsza, a ponieważ przy windzie byli lokatorzy, udaliśmy się na III piętro i stąd windą na X [piętro], a potem piętro niżej – nr mieszkania 33. Lokal ten, jak ustaliłem później, mieścił się przy ul. **Dokerska** [...]. Otworzyła nam dziewczyna w wieku ok[olo] 18–19 lat (córka właścicielki). W mieszkaniu tym przebywała H[anna] **Karniej**, po chwili przyszedł syn właścicielki, ok[olo] 14 lat i po kilku minutach właścicielka (wiek ok[olo] 40–50 lat, otyła, w okularach). Hanka zapytała nas (tzn. Rzeszów i Szczecin), czy dostaliśmy listy od niej. Krzysztof powiedział, że tak, a **Kucharski** – nie. Hanka poinformowała, że w liście tym były dwa numery SW, oświadczenie Kornela [Morawieckiego] i informacje, że termin spotkania jest aktualny. Stwierdziła, że czekamy jeszcze na Poznań. Madzia wyszła – miała poinformować właścicielkę poprzedniego lokalu, aby czekała, bo być może się spóźnią.

Na tym mieszkaniu dyskutowaliśmy na różne luźne tematy, przy czym nie wiedzieliśmy, czy jest to lokal pośredni, czy ostateczny, czy ktoś jeszcze ma dojść itd. W pewnym momencie, po ok[olo] godzinie czasu (godz. 14.00), drzwi do pokoju otworzyły się i wszedł Kornel **Morawiecki**. Wyglądało na to, że mógł w mieszkaniu przebywać wcześniej lub że wszedł do mieszkania, a my [tego] nie słyszeliśmy. **Morawiecki** bardzo serdecznie przywitał się z A[ndrzejem] **Kucharskim** i Krzysztofem – Krzysiek wcześniej mi powiedział, że dwa razy widział się z Kornelem. Ja również przywitałem się z nim, wymieniając swoje imię, a Andrzej i Hanka ^aobjaśnili Kornela^a, że jestem z SW Rzeszów. Kornel **Morawiecki** po przywitaniu bardzo długo opowiadał o swoim pobycie w USA, pokazywał na mapie, jakie odwiedził miejscowości itp. Próbował w USA organizować grupy spośród Polonii amerykańskiej – sympatyków SW, które wspomagałyby indywidualnie oddziały SW, byłyby to niejako dodatkowa pomoc finansowa.

^{a-a} *Tak w tekście.*

Wiele osób odradzało mu powrót do kraju, m.in. bardzo zaangażowaną osobą, która odradzała mu przyjazd tuż przed powrotem do kraju był [Jan] **Nowak**¹ – b[ły] szef Sekcji Polskiej w RWE.

Podziękował za listy otrzymane od A[nrzej] **Kucharskiego**, na adres **Myca** i poprzez **Oziewicza**; dostał wszystkie, jakie Andrzej przesłał do niego, podziękował również za paczkę wysłaną do USA. Tłumaczył się, że z uwagi na brak czasu nie był w stanie jej spieniężyć. Część pieniędzy przywiózł ze sobą, ale na resztę musi poczekać – powinny one służyć sukcesywnie. Poinformował, że za wykłady, odczyty i prelekcje powinien otrzymać ok. 20 tys. dolarów. Załatwił również bardzo wiele sprzętu technicznego typu: offsety, drukarki, nasłuchcy, radiostacje, radia – sprzęt ten powinien w najbliższym czasie dotrzeć do kraju.

Radził się nas w sprawie listu otwartego do L[echa] **Wałęsy**², w którym chciałby wyrazić poparcie dla działalności **Wałęsy** i równocześnie stwierdzić, że SW popiera związek [zawodowy] „S[olidarność]”, ale ma inne cele – dąży do obalenia ustroju socjalistycznego w PRL. Poinformował o stronie finansowej SW przed jego aresztowaniem. Organizacja SW osiągała zagraniczne dochody rządu 12–15 tys. dolarów rocznie, w chwili obecnej powinny one być o wiele większe. Zaproponował, aby poszczególne oddziały dostawały miesięcznie, na bieżącą działalność 100 dolarów, przy czym, jak zrozumiałem, chodziło o Szczecin, Rzeszów i Poznań (pomimo że nie było przedstawiciela tego Oddziału). Jeśli chodzi o dalszą pomoc finansową, to w zależności od wpływów, ma nadzieję, że będzie ona zwiększona.

¹ Jan Nowak-Jeziorański, właśc. Zdzisław Jeziorański, nazwisko konspiracyjne Jan Nowak, ur. 3 X 1914 r. w Warszawie, publicysta, działacz emigracyjny, polityk, 1941–1943 kurier, kolporter w Podwydziale „N” Biura Informacji i Propagandy KG ZWZ-AK, 1943–1945 kurier i emisariusz Naczelnego Wodza i Komendanta Głównego AK, 1948–1975 redaktor Polskiej Sekcji Radia BBC, dyrektor Sekcji Polskiej Radia Wolna Europa, zm. 20 I 2005 r.

² Lech Wałęsa, ur. 29 IX 1943 r. w Popowie, elektryk, działacz związkowy, polityk, uczestnik strajku w Stoczni Gdańskiej w grudniu 1970 r., w 1978 r. współzałożyciel Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża, w sierpniu 1980 r. współorganizator strajku w Stoczni Gdańskiej, sygnatariusz porozumienia gdańskiego, od 17 IX 1980 r. przewodniczący Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ „Solidarność”, 1981 r. przewodniczący Zarządu Regionu Gdańskiego i Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, od 13 XII 1981 r. do 14 XI 1982 r. internowany, w 1983 r. otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla, od 1987 r. przewodniczący Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność”, 1989–1990 przewodniczący Komitetu Obywatelskiego, 1990–1995 prezydent RP.

^bOdnosnie [do] **Chmielowskiej**³ stwierdził, że robiła ona bardzo dobrą robotę podczas jego nieobecności, w chwili obecnej chce ona utrzymywać kontakty z poszczególnymi Oddziałami, wyraził się, że nic nie stałoby się, gdyby wpadła^b. Oświadczył, że w chwili obecnej jest na etapie konsolidacji i integracji poszczególnych członków kierownictwa SW i oddziałów i w najbliższym czasie będzie chciał organizacyjnie uporządkować strukturę.

O ewentualnych spotkaniach we Wrocławiu będziemy informowali poprzez ustalone kontakty.

Następnie przeszliśmy do omówienia efektów, planów i zamiarów działań przez SW Szczecin i Rzeszów. Krzysztof na to spotkanie był wyraźnie przygotowany, a wręcz ustawiony przez Hanę – jest to jej człowiek (ona posiada rodzinę w Szczecinie). Był zatrzymany^c w 1983 r. ze względu na sprawy rodzinne, twierdzi, że jest nieznanym SB jako działacz SW^c, posiada bardzo dobre układy z MKO „Solidarność” Szczecin, który jest ponoć opanowany przez SW. Prasę zawozi im z Wrocławia osobnik o imieniu **Rafał**, poprzez którego również przesyłane są listy i inne informacje. Krzysiek zamierzał po spotkaniu [iść] spać^d do niego. Miał przygotowany zestaw prasy, jaką wydała SW Szczecin, m.in. biuletyn „Gryf” – wydawany techniką sitodrukową oraz kilka referatów (które odczytał) dot[yczących] programu i zasad ideowych SW.

Poinformował, że posiada możliwość sprowadzenia ze Szwecji fotokopiarki wartości 2000 dolarów. Kornel stwierdził, że nie ma przeszkód i może ten kanał uruchomić. Krzysztof przekazał Hance bliższe informacje na ten temat, podając adres kobiety, która zajęłaby się przerzutem tego sprzętu. Ma to być kobieta, która na stałe zamieszkuje w Szwecji i z okazji różnych świąt przyjeżdża do Polski. Kornel sprytnie przekonał Krzysztofa, że lepiej będzie, gdy załatwi on dostawę fotokopiarki do tej kobiety, a ona dokona przerzutu jej do Polski dla potrzeb Szczecina. Będzie to tańszy sposób, a więc pośrednio odmówił Krzysztofowi 2000 dolarów. Sprawę ma pilotować Hanka.

^{b-b} *Nazwisko podkreślone odręcznie. Całe zdanie zaznaczone pionową linią na marginesie.*

^{c-c} *Zdanie zaznaczone pionową linią na lewym marginesie.*

^d *W oryginale poprawiono odręcznie – było: wpaść.*

³ Janina Chmielowska, ur. 29 VI 1954 r. w Sosnowcu, 1980–1981 członek Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego i Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego, od 1984 r. przewodnicząca Oddziału SW w Katowicach, w 1988 r. współtwórczyni Wydziału Wschodniego SW, w latach 1988–1989 stała na czele Komitetu Wykonawczego SW.

Następnie Andrzej i ja przedstawiliśmy efekty naszych działań, informując Kornela o posiadanych „wejściu” na dwa offsety i dalszych możliwościach poligraficznych. Kornel, podsumowując naszą działalność stwierdził, że nawet gdybyśmy przesadzali, to i tak doskonale wie o tym, że SW w Rzeszowie ma doskonałe wyniki. Poruszył temat ukrytego w okolicach Strzyżowa k[olo] Rzeszowa majątku finansowego wycofującej się we wrześniu 1939 r. jakiejś dywizji W[ojska] P[olskiego] (A[ndrzej] **Kucharski** od kilku lat zabiega we Wrocławiu o wykrywacz metali, w celu podjęcia próby odszukania rzekomo zakopanej dokumentacji tej dywizji).

Morawiecki wypowiedział się, że sprawdzał tę informację i jest ona wiarygodna – obiecał pomóc.

Kornel zwrócił się z pytaniem odnośnie przerzutów prasy do ZSRR – relacjonowałem mu ten temat, wykazując przy tym nasze możliwości oraz poinformowałem go, że mieliśmy obiecanne znaczki, ulotki w języku ukraińskim i dodatkowe pieniądze na ten cel. Stwierdził, że jeśli chodzi o pieniądze, to nie jest to problem, a na materiały musimy poczekać. Obiecał, że sprawy tej osobiście przypilnuje, a „Ukraina powinna się ruszać”. Wyraził się, że bardzo leży mu na sercu temat Ukrainy i osobiście zależy mu na realizacji tego tematu przez nasz oddział. Jeżeli jesteśmy w stanie pilotować ten temat, to koniecznie należy go zrealizować. Zwrócił się do nas z pytaniem o „stan majątkowy” struktury, tzn. wyposażenie w sprzęt poligraficzny i techniczny. W efekcie obiecał nam:

- dostarczenie nowych urządzeń nasłuchowych produkcji zachodniej,
- zorganizowanie wyjazdowej sesji radia „S[olidarność]” i przeszkolenie naszego człowieka, a następnie dostarczenie urządzeń radia „S[olidarność]” (potrzebne jest przygotowanie dwóch lokali do emisji),
- dostarczyć sprzęt poligraficzny, drukarki, offsety (zamierza w podobny sprzęt poligraficzny wyposażyc wszystkie oddziały).

W związku z zadaniami, jakie otrzymałem od SB, poruszyłem sprawę tworzenia nowych struktur SW, poszczególnych członków i ich funkcji w organizacji. W wyniku tej części rozmowy uzyskałem od Kornela w trakcie dyskusji następujące wyjaśnienia:

– w strukturze SW po aresztowaniu Kornela i jego wyjeździe z kraju „do głosu” doszło młode pokolenie na czele z W[ojciechem] **Myśleckim**, które odsunęło starych działaczy – H[annę] **Karniej**, Zb[igniewa] **Oziewicz[a]**, A[ntoniego] **Lenkiewicz[a]**. Kornel popiera W[ojciecha] **Myśleckiego**, przy

czym zadał nam pytanie, czy znamy **Bogdana** – osobnik ten jest pod wpływem Kornela i prawdopodobnie na nim oprze on budowę nowych struktur SW;

– A[ntoni] **Lenkiewicz** cieszy się dużym autorytetem u Kornela i sam Kornel bardzo przychylnie wyraża się o jego osobie. Kornel i Hanka zwrócili się do nas z prośbą o wydanie książki dla A[ntoniego] **Lenkiewicza** – nie omawiano szczegółów;

– H[annie] **Karniej** Kornel ufa bezgranicznie, odniosłem wrażenie, że całe to spotkanie organizowała, aby pokazać efekty swojej działalności;

– K[ornel] **Morawiecki** nie zna Darka **Kędry**⁴;

– mamy realizować wszelkie ustalenia z W[ojciechem] **Myśleckim** (powiadomiłem go o planowym wyjeździe kuriera, co zaakceptował).

K[ornel] **Morawiecki** podczas rozmowy na tematy finansowe wyjął z podręcznej torby koperty dla SW Szczecin i Rzeszów (w torbie było ich więcej) z zawartością 250 dolarów na bieżącą działalność SW. “Stwierdził, że będzie ukrywał się około pół roku i zrobi wszystko, aby SB go w tym czasie nie złapała. Odniosłem wrażenie, że chodzi o zagraniczne zobowiązania K[ornela] **Morawieckiego**”. H[anna] **Karniej** ma ujawnić się po 15 bm. – jej ukrywanie [się] było związane z organizacją m.in. naszego spotkania. Pierwszy mieszkanie opuścił ok[oło] godz. 21.00 Kornel wraz z Hanką. Myśmy opuścili je w towarzystwie syna właścicielki, który zaprowadził nas na najbliższy postój taksówek.

Uwagi uzupełniające i wnioski:

1. Kornel **Morawiecki**, na podstawie moich spostrzeżeń, powrócił do kraju, tak jak sugerowałem w poprzednich informacjach, podczas obrad Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka. Hanka stwierdziła, że w pół godziny po jej powrocie do Wrocławia z Krakowa otrzymała wiadomość, że Kornel jest w kraju. Po całym dniu samokontroli dotarła do niego i od tego momentu ukrywa się. A[ndrzej] **Kucharski** pytał Kornela o szczegóły jego powrotu do kraju, ale Kornel nie udzielił żadnej odpowiedzi.

2. Spotkanie organizowała Hanka, odniosłem wrażenie, że chciała wykazać się efektami swojej działalności. Przewodniczący SW Szczecin był

^{e-e} Zdanie zaznaczone pionową linią na marginesie.

⁴ Dariusz Kędra, ur. 11 IX 1963 r. we Wrocławiu, działacz Młodzieżowego Ruchu Oporu „Solidarność” przekształconego w Młodzieżowy Ruch Oporu SW, działacz SW, organizator druku, 1983–1989 członek redakcji „Wolnej Polski”.

wyraźnie ustawiony i przygotowany na to spotkanie. Nie wiem, dlaczego nie dotarł przedstawiciel Poznania. Hanki przez długi okres czasu nie było na spotkaniu, jeździła z jakąś kobietą, której popsuł się samochód. Kornel i Hanka wyrażali się o nim jako „Długi”⁵. Z pewnością był to osobnik z Poznania obecny na konferencji w Krakowie. Mogłoby z tego wynikać, że najbardziej liczącymi się oddziałami SW są Szczecin, Poznań i Rzeszów.

3. Podczas spotkania Kornel kilkakrotnie pytał Hanke, ile ma jeszcze czasu, wyglądało, że równolegle odbywało się inne spotkanie, na które Kornel miał się stawić.

4. K[ornela] **Morawieckiego** rozpoznałem na podstawie zdjęć, z jakimi zapoznałem się na spotkaniach z SB i fotografii, jakie pokazywał mi Zb[igniew] **Oziewicz**. Zachowanie A[ndrzeja] **Kucharskiego** i Krzysztofa ze Szczecina, ich sposób przywitania jednoznacznie wskazywały na osobę Kornela. Ponadto zachowanie Hanki, ich wzajemna rozmowa, wypowiedzi Kornela nie budziły żadnych moich zastrzeżeń co do autentyczności jego osoby. Zwrócił moją uwagę jedynie jakby nienaturalny kolor włosów Kornela.

5. Podczas spotkania z K[ornelem] **Morawieckim** w pokoju, na parapacie okiennym znajdowało się włączone urządzenie nasłuchowe typu „skaner”, przy wyjściu z mieszkania Hanka przestawiła je na pracę na baterie i zabrała ze sobą.

6. Odniosłem wrażenie, że **Morawiecki** jest osobą o niepodważalnym autorytecie, a wokół niego toczy się walka między młodymi działaczami a „starą gwardią”, jest to jednak walka o wpływy u **Morawieckiego**. Z wywodów Kornela wynikało, że chce on pogodzić obie strony, dlatego akceptował wcześniejsze zalecenia **Myśleckiego** i jego ludzi.

7. Uzgodniono, że [Oddział] SW Rzeszów (A[ndrzej] **Kucharski**) będzie przekazywał odpowiednio zalegendarowane listy, informacje dla kierownictwa SW na adres właścicielki lokalu przy ul. Drukarskiej [...]. Tworzą się wyraźnie cztery kanały łączności z Wrocławiem:

- na Zb[igniewa] **Oziewicza**,
- na adres ul. Drukarska [...],
- poprzez D[ariusza] **Kędrę** do W[ojciecha] **Myśleckiego**,
- bezpośrednie kontakty kierownictwa SW Rzeszów z H[anną] **Karniej**.

⁵ Tzn. o przedstawicielu Poznania.

8. ^fW sprawę organizowania spotkania dobrze była zorientowana^f właścicielka mieszkania przy ul. Dokerskiej, która wieczorem podała nam gorącą kolację (gołąbki).

9. Kornel poinformował nas, że możemy w zaufanym gronie przekazać informację o spotkaniu z nim, ale nie informować, że spotkanie to miało miejsce na terenie Wrocławia.

10. Fotografia osobniczki używającej imienia Madzia znajduje się prawdopodobnie w zestawie zdjęć kierownictwa SW Wrocław okazywanych mi przez SB.

Uwagi operacyjne:

1. Spotkanie, za wiedzą TW, udokumentowano na taśmie magnetofonowej.
2. Spotkanie odbyło bezpośrednio po powrocie TW z Wrocławia, używając podstawowy materiał operacyjny o przebiegu rozmów we Wrocławiu. Dane te zostaną uzupełnione w trakcie kolejnych spotkań z TW.

Za zgodność:
kier[ownik] Sekcji III Wydz[iału] V
WUSW w Rzeszowie
por. J[anusz] Tyrakowski^g

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – B[iuro] St[udiów] SB MSW
Egz. nr 2 – SOR „Ośmiornica”
Egz. nr 3 – t[eczka] pracy TW

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 214–216, oryginał, mps.

^{f-f} *Tak w tekście.*

^g *Poniżej nieczytelny podpis odręczny.*

1988 listopad 30, Rzeszów – Pismo do naczelnika Wydziału II Biura Studiów SB MSW w Warszawie płk. Czesława Szewczyka w sprawie działań operacyjnych wobec działaczy rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej opracowane przez kierownika Sekcji III Wydziału V SB WUSW w Rzeszowie por. Janusza Tyrakowskiego; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 30 XI 1988 [r.]

**Płk Czesław Szewczyk
Naczelnik Wydziału II
Biura Studiów SB MSW
w Warszawie**

W odpowiedzi na pismo L.dz. SK-II-001866/88 z dnia 15 XI [19]88 [r.] informuję, że zgodnie z zaleceniami i koncepcją realizowaną pod nadzorem B[iura] S[tudiów] SB MSW, w roku bieżącym Wydział V WUSW w Rzeszowie prowadził działania operacyjne wobec Oddziału SW w Rzeszowie, głównie w kierunkach:

- ugruntowanie stanu pełnej kontroli operacyjnej tego oddziału;
- umocnienie pozycji OZI uplasowanych w aktywie struktury, w tym szczególnie TW „Elżbieta”, w celu osiągnięcia efektów w postaci pełnej kontroli działalności wykonawczej struktury;
- wykorzystanie sytuacji jw. do zacieśnienia kontaktów między [Oddziałem] SW Rzeszów a [SW] Wrocław w celu rozpracowania kierownictwa struktury wrocławskiej, w przyszłości wprowadzenia do jego gremium OZI;
- rozpracowanie poprzez SW Rzeszów innych grup opozycyjnych działających na terenie woj[ewództwa] rzeszowskiego i ościennych (np. KPN Okręg Rzeszowsko-Przemyski, załączek SW Krosno, RKW Rzeszów i ugrupowanie b[yłego] NSZZ RI „S[olidarność]”).

Opanowany operacyjnie Oddział SW Rzeszów nie stanowił w b[ieżącym] r[oku] zagrożenia dla porządku i bezpieczeństwa publicznego w województwie, a realizowana przez niego działalność była w pełni kontrolowana przez SB.

W sposób istotny rozszerzono i ugruntowano kontakty tej struktury z aktywistami SW Wrocław.

W pierwszej dekadzie br. działania Oddziału SW w Rzeszowie były skoncentrowane na kolportażu broszury pt. „Droga krzyżowa narodu polskiego” oraz bieżącej literatury antypaństwowej spoza woj[ewództwa] rzeszowskiego. Fakt wydania powyższej broszury umożliwił forsowanie przez OZI konieczności nawiązania w miesiącu kwietniu współpracy z kierownictwem SW we Wrocławiu, a także ponowienia działań związanych z utworzeniem kanałów przerzutu literatury za granicę.

Równolegle prowadzono działania mające na celu niedopuszczenie do pośrednictwa M[arka] **Koniecznego** i A[ntoniego] **Lenkiewicza** w kontaktach między SW Rzeszów a [SW] Wrocław, ograniczenie i likwidację powiązań A[ndrzeja] **Kucharskiego** z KPN i tworzonymi grupami SW w Bieszczadach i Krośnie, a także dalszą kompromitację osoby A[ndrzeja] **Kucharskiego** i dezintegrację środowiska opozycyjnego.

Realizując powyższe działania, m.in.:

- w dniu 22 kwietnia br. przeprowadzono z wynikiem pozytywnym trzy przeszukania u osób, którym M[arek] **Konieczny** przekazał nielegalne wydawnictwa;

- w dniu 12 maja br. zatrzymano w Rzeszowie A[ntoniego] **Lenkiewicza**, nie dopuszczając do wygłoszenia przez niego odczytów w kościołach w Rzeszowie i Stalowej Woli;

- w dniu 23 maja br. nie dopuszczono do kolportażu na terenie Rzeszowa, Mielca i okolic nielegalnych wydawnictw przez działaczy NSZZ RI „Solidarność” i dokonano z wynikiem pozytywnym przeszukań w miejscu pracy i zamieszkania A[ndrzeja] **Kucharskiego**;

- w dniu 28 kwietnia br. zlikwidowano wykorzystywany przez A[ndrzeja] **Kucharskiego** punkt poligraficzny znajdujący się w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Rzeszowie;

- nie dopuszczono do zakłócenia porządku publicznego w dniu 1 i 3 maja i zerwania kontaktów konspiracyjnych A[ntoniego] **Kopaczewskiego** z kierownictwem RKW Rzeszów.

W wyniku realizacji m.in. powyższych przedsięwzięć doprowadzono w dniu 24 czerwca br. do wyjazdu A[ndrzeja] **Kucharskiego** i TW „Elżbieta” do Wrocławia i nawiązania bezpośrednich kontaktów z kierownictwem SW we Wrocławiu, m.in. Hanną **Karniej-Łukowską**, Zbigniewem **Oziewiczem** i Wojciechem **Myśleckim**.

Przeprowadzone tam rozmowy umożliwiły dalszą realizację kombinacji operacyjnej „Kamfora”, a także włączenie do bezpośredniego rozpracowania organizacji SW we Wrocławiu TW ps. „Saroń”, który jako kurier nawiązał kontakty z Dariuszem **Kędrą**, odpowiedzialnym za organizowanie nowych tajnych struktur SW.

Wykorzystując nawiązane kontakty, wielokrotnie w b[iejącym] r[oku], pod kontrolą SB, prowadzono wymianę korespondencji listow[n]ej i prasy konspiracyjnej między SW Rzeszów a [SW] Wrocław.

W dniach 25–28 sierpnia br., podczas obrad Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka w Krakowie, A[ndrzej] **Kucharski** i TW „Elżbieta” nawiązali szereg istotnych kontaktów konspiracyjnych oraz uzgodnili kolejne spotkanie z kierownictwem SW we Wrocławiu.

W dniu 9 września br. A[ndrzej] **Kucharski** i TW „Elżbieta” na terenie Wrocławia, w obecności H[anny] **Karniej-Lukowskiej** i osobnika podającego się za szefa SW Szczecin, odbyli spotkanie z K[ornelem] **Morawieckim**. W miesiącu październiku br. wydano serię znaczków, sygnowanych przez SW Rzeszów, co pozwoliło na dalsze umocnienie TW „Elżbieta” w strukturze i uwiarygodnienie go w kierownictwie SW Wrocław.

W listopadzie br. działacze SW Rzeszów skoncentrowali się na przygotowaniach niezależnych obchodów 70. rocznicy odzyskania niepodległości i zgodnie z wytycznymi z Wrocławia, zakłócenia porządku publicznego w tym dniu.

Przeprowadzono działania dezintegrujące środowisko opozycyjne i doprowadzono do skłócenia A[ntoniego] **Kopaczewskiego** i A[ndrzej] **Kucharskiego**. W chwili obecnej działania SB skoncentrowane są na dalszej kompromitacji A[ndrzej] **Kucharskiego** i [próbach] spowodowania odsunięcia go z działalności w Radzie Wykonawczej SW Rzeszów, a także przygotowania kolejnego wyjazdu TW „Elżbieta” do Wrocławia na spotkanie z kierownictwem SW.

W b[iejącym] r[oku] w wyniku zrealizowanych planowych przedsięwzięć operacyjnych uzyskano następujące wyniki w prowadzonym rozpracowaniu:

– nawiązano ściśle kontakty konspiracyjne z aktywnym kierowniczym SW we Wrocławiu, w tym z K[ornelem] **Morawieckim**, co powinno umożliwić OZI uplasowanym w SW Rzeszów dalsze rozpracowanie operacyjne SW we Wrocławiu i jej powiązań z zagranicą, a także rozpracowanie innych oddziałów SW;

- zlikwidowano punkt rozdziału nielegalnej literatury i punkt poligraficzny SW Rzeszów wykorzystywany przez A[ndrzeja] **Kucharskiego**;
- ograniczono, a w niektórych przypadkach zlikwidowano, niepożądane powiązania A[ndrzeja] **Kucharskiego** z grupami SW z terenu woj[ewództwa] krośnieńskiego, przedstawicielami KPN, a także M[arkiem] **Koniecznym** i A[ntonim] **Lenkiewiczem**;
- osłabiono pozycję A[ndrzeja] **Kucharskiego** w strukturze SW, z możliwością wykluczenia go z członkostwa w Radzie Wykonawczej;
- skłócono formalnego szefa SW A[ntoniego] **Kopaczewskiego** i A[ndrzeja] **Kucharskiego**, co rokuje nadzieję na objęcie przywództwa w Oddziale SW Rzeszów przez TW „Elżbieta”;
- stworzono dogodne warunki do utworzenia kontrolowanych operacyjnie kanałów przerzutu nielegalnej literatury za granicę;
- skierowano 7 wniosków do kolegium ds. wykroczeń o ukaranie członków SW Rzeszów i dokonano dwóch prewencyjnych zatrzymań;
- pozyskano do współpracy 4 OZI i poprzez zrealizowanie kombinacji operacyjnej wprowadzono ich do rozpracowywanej struktury;
- zrealizowano jeden obiekt PP w lokalu wykorzystywanym przez SW Rzeszów i planowanym do ewentualnego odbycia spotkań konspiracyjnych z przedstawicielami organizacji SW we Wrocławiu.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe rozpoznanie SB, należy przyjąć, że organizacja SW pozostanie nadal w pełni konspiracyjną strukturą i podejmie działalność na rzecz utworzenia nowych tajnych komórek SW, a także będzie dążyć do utworzenia kanałów przerzutowych za granicę, [zaś] w pracy konspiracyjnej będzie w szerszym zakresie wykorzystywać środki techniczne.

W związku z powyższym, w pracy operacyjnej na rok 1989 należy uwzględnić możliwości:

- rozbudowy przez struktury poligraficznej bazy sitodrukowej;
- próby uruchomienia tzw. radia „S[olidarność]”;
- budowy konspiracyjnych kanałów SW na zakładach pracy,
- włączenia się we wszystkie akcje propagandowe organizowane przez oddział SW we Wrocławiu.

Prognozy te wskazują na konieczność utrzymania stanu pełnej kontroli operacyjnej struktury i wykorzystania tej sytuacji do zminimalizowania jej oddziaływania na społeczeństwo oraz zaktywizowania rozpracowania wrocławskiej organizacji SW, a także innych grup konspiracyjnych z nią współdziałających.

Wykonano w 2 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – adresat
Egz. nr 2 – aa
Opr[acował] J[anusz] T[yrakowski]

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 361–363, oryginał, mps.

1989 lipiec 6, Rzeszów – Analiza stanu rozpracowania przez SB rzeszowskiego Oddziału Solidarności Walczącej; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, dnia 6 VII 1989 [r.]

Analiza

sprawy operacyjnego rozpracowania
krypt[onim] „Ośmiornica”, nr rej[estracyjny] 17426

Aktualny stan rozpracowania sprawy wskazuje na to, że:

1. Figurant sprawy A[ndrzej] **Kucharski** został, w wyniku działań przeprowadzonych przez SB, [a] usunięty z funkcji szefa Oddziału SW w Rzeszowie;

2. Jego miejsce zajął dotychczasowy formalny przywódca Oddziału SW w Rzeszowie, figurant SOR „Pięść”, nr rej[estracyjny] 18177^b, A[ntoni] **Kopaczewski**;

3. Kierownictwo struktury, oprócz A[ntoniego] **Kopaczewskiego**, tworzą:
W[ojcich] **Bała** – odpowiedzialny za redakcję i poligrafię,
A[ndrzej] **Medyński** – odpowiedzialny za zaopatrzenie,
J[ózef] **Kyc** – odpowiedzialny za finanse i organizację lokali konspiracyjnych,

E[manuel] **Biel** – odpowiedzialny za kolportaż lokalny;

4. Kierownictwo struktury, szczególnie W[ojcich] **Bała** oraz A[ntoni] **Kopaczewski**, utrzymują ściśle kontakty, tak osobiste, jak i przez łączników, z kierownictwem [c] SW we Wrocławiu, w tym z K[ornelem] **Morawieckim**, z którym A[ntoni] **Kopaczewski** spotykał się osobiście;

5. Struktura otrzymuje z Wrocławia wsparcie finansowe oraz wytyczne co do kierunku dalszej działalności;

6. Na bieżąco utrzymywane są kontakty z sympatykami SW z terenu woj[ewództw]: krośnieńskiego, tarnobrzeskiego i zamojskiego;

^a *W oryginalne dwa słowa przekreślone: odsunięty od.*

^b *W oryginalne omyłkowo: 17188.*

^c *W oryginalne jedno słowo skreślone, niemożliwe do odczytania.*

7. Pod nadzorem B[iura] S[tudiów] SB MSW w Warszawie realizowane są kombinacje operacyjne związane z organizacją kanałów przerzutu nielegalnej literatury na teren ZSRR;

8. Struktura nieregularnie wydaje w niewielkim nakładzie biuletyn informacyjny pt. „Galicja” oraz wykonuje usługi poligraficzne na rzecz SW we Wrocławiu (książki, znaczki);

9. Regularnie, raz w miesiącu poprzez łącznika, struktura otrzymuje z Wrocławia nielegalne wydawnictwa, przekazując na tamten teren swoje;

10. Nawiązała współpracę z WiP-em¹, na rzecz którego wykonuje usługi poligraficzne oraz wspomaga w organizowaniu mitingów [d] o wydźwięku antypaństwowym;

11. Operacyjne dotarcie do osób zaangażowanych w działalność struktury posiada 10 TW, z których siedmiu [dociera] bezpośrednio do członków kierownictwa, co umożliwia wprowadzić elementy sterowania struktury w pożądanym przez SB kierunku;

12. Struktura posiada urządzenia pozwalające na prowadzenie nasłuchu radiostacji MO i SB, czynione są także zabiegi w kierunku podjęcia emisji radia „Solidarność”;

13. Po odsunięciu figuranta sprawy A[ndrzeja] **Kucharskiego** z działalności w Oddziale SW Rzeszów, SB posiada słabe rozpoznanie aktualnych jego inicjatyw i planów;

14. A[ndrzej] **Kucharski** planuje utworzenie nowej niezależnej struktury konspiracyjnej, jednakże jego działania w tym kierunku napotykają na mur obojętności, jedną z przyczyn tego jest aktualna sytuacja społeczno-polityczna w kraju.

Sprawa oper[acyjnego] rozpracowania krypt[onim] „Ośmiornica” prowadzona jest pod bezpośrednim nadzorem B[iura] S[tudiów] SB MSW w Warszawie i wyłączona z systemu ESEZO² zgodnie z decyzją szefa SB MSW z dn[ia] 3 I [19]86 r.

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 1, k. 135–136, oryginał, rkps.

^d W oryginale jedno słowo skreślone, niemożliwe do odczytania.

^e Tak w tekście.

¹ Ruch „Wolność i Pokój” – ugrupowanie pacyfistyczno-ekologiczne założone 14 IV 1985 r. w celu walki o wolność religijną, prawa człowieka i niepodległość Polski.

² ESEZO – Elektroniczny System Ewidencji Zadań Operacyjnych.

Nr 65

1989 grudzień 20, Rzeszów – Raport w sprawie nagrody rzeczowej dla TW ps. „Saroń”, wręczonej mu przez kierownika Sekcji Wydziału Studiów i Analiz SB WUSW w Rzeszowie por. Macieja Urbanika; tajne specjalnego znaczenia

[ppłk Janusz Grabek]^a

Rzeszów, dn[ia] 20 XII [19]89 [r.]

Z[astęp]ca **szefa** ds. SB
WUSW
w Rzeszowie

Raport

W dniu 18 XII [19]89 r. wręczyłem TW ps. „**Saroń**”, nr rej[estracyjny] 22687, nagrodę rzeczową w postaci paczki delikatesowej [o] wartości 25 000 zł (dwadzieścia pięć tysięcy zł) z okazji imienin TW oraz za dotychczasową współpracę. Ze względów grzecznościowych nie pobierałem pokwitowania od TW.

Kier[ownik] Sekcji WSiA WUSW Rz[esz]ów
por. Maciej **Urbanik**^b

°Wpisano do ewidencji
strona 1^d [°] 7^d
Dnia ^d20 XII 1989 r.^d podpis [°]^c

Źródło: AIPN Rz, 00102/1367, t. 1, k. 100, kopia, rkps.

^a Nieczytelny podpis odręczny.

^b Powyżej nieczytelny podpis odręczny.

^{c-c} Prostokątny stempel wpisu do ewidencji z wolnymi polami do odręcznego wypełnienia.

^{d-d} Wpisano odręcznie.

^e Słowo nieczytelne.

^f Nieczytelny podpis odręczny.

1990 styczeń 2, Rzeszów – Pismo zastępcy szefa WUSW ds. SB w Rzeszowie płk. Witolda Górskiego do szefa SB MSW w Warszawie płk. Jerzego Karpacza¹ w sprawie wynagrodzenia dla TW ps. „Elżbieta” w roku 1990; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, 2 I 1990 [r.]

^aSzef

Służby Bezpieczeństwa MSW
płk doc. dr Jerzy Karpacz^a

**Szef
Służby Bezpieczeństwa
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
w Warszawie
płk doc. dr J[erzy] Karpacz**

Raport

Zwracam się z uprzejmą prośbą o wyrażenie zgody na kontynuowanie wynagrodzenia ^bw roku 1990^b [dla] TW ps. „**Elżbieta**”, nr rej[estracyjny] 17156, będącego na stanie Wydziału Studiów i Analiz WUSW w Rzeszowie, miesięcznie kwotą pieniężną w wysokości ^b300 000 zł^b (słownie: trzysta tysięcy).

^{a-a} Pieczętka prostokątna, na niej odręcznie wpisana data: 2 I [1990 r.] i nieczytelny podpis odręczny.

^{b-b} Fragment podkreślony odręcznie.

¹ Jerzy Karpacz, ur. 20 VIII 1946 r. w Kielcach, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 1 V 1968 r. inspektor w Wydziale Śledczym KW MO w Kielcach, 1 V 1974 r. inspektor, starszy inspektor w Wydziale Biura Śledczego MSW, 1 III 1980 r. zastępca naczelnika, 1 II 1983 r. naczelnik Wydziału II Biura Śledczego MSW, 1 XI 1983 r. zastępca dyrektora Biura Śledczego, 1 I 1984 r. dyrektor Biura Organizacyjno-Prawnego MSW, 1 VIII 1985 r. dyrektor Biura Śledczego, 1 VII 1988 r. zastępca szefa WUSW w Wałbrzychu, 1 XI 1989 r. szef Służby Bezpieczeństwa MSW; zwolniony ze służby w 1990 r. (AIPN, 0242/2904, t. 1, Akta osobowe Jerzego Karpacza).

Wymieniony TW jest członkiem nielegalnej Rady Politycznej i szefem Rady Wykonawczej Oddziału Solidarność Walcząca w Rzeszowie, pozostającego od kilku lat w ścisłej więzi organizacyjnej z Organizacją SW we Wrocławiu.

Źródło w ramach SOR krypt[onim] „Ośmiornica”, nr rej[estracyjny] 17426, realizuje, pod nadzorem Departamentu Studiów i Analiz MSW, ofensywne zadania, zmierzające do rozpracowania kierownictwa SW we Wrocławiu, w tym w ramach kombinacji operacyjnej krypt[onim] „Kamfora” kanałów przerzutu literatury SW na teren ZSRR.

TW jest jednostką manewrową, dyspozycyjną, sprawdzoną i lojalną wobec SB, wykazuje właściwe zaangażowanie w realizacji zadań zleconych przez SB.

W związku z trudną sytuacją rodzinną TW ps. „Elżbieta” i korzystnymi perspektywami dalszej współpracy (wyjaśnienie w załączeniu)², zasadne jest miesięczne wynagradzanie tego TW proponowaną kwotą pieniężną.

Proszę o pozytywne rozpatrzenie raportu.

°Zastępca szefa
Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych
ds. Służby Bezpieczeństwa
w Rzeszowie
płk Witold Górski°

Wyk[onano] w 1 egz[emplarzu] – teczka pers[onalna] TW
Opr[acował] A[ndrzej] Cz[erwiński]

⁴Po zapoznaniu się z uzasadnieniem WUSW w Rzeszowie i Wydz[iału] IV Dep[artamentu] Studiów i Analiz [MSW], proponuję akceptować drugostronny wniosek na czas ofensywnego i aktywnego wykorzystywania TW „Elżbieta”^d.

^{c-c} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny. Pod spodem odręczny dopisek: odwrócić.

^{d-d} Fragment napisany odręcznie.

² Zob. dokument nr 67.

°Dyrektor Departamentu
Studiów i Analiz MSW
gen. bryg. T[adeusz] Szczygieł^{e3}

Źródło: AIPN Rz, 00102/1382, t. 1, k. 160, oryginał, mps.

^{e-e} *Pieczętka prostokątna, na niej odręcznie wpisana data: 8 I [19]90 [r.] i nieczytelny podpis odręczny.*

³ Tadeusz Szczygieł, ur. 12 III 1931 r. w Koszarach, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 10 IX 1951 r. Szkoła Oficerska Centrum Wyszczolenia MBP, 5 IX 1953 r. referent, starszy referent, kierownik Sekcji Wydziału Kadr KW MO w Gdańsku, 1 III 1962 r. kierownik Samodzielnej Sekcji Kadr i Szkolenia KW MO, 1 VII 1965 r. kierownik Samodzielnej Sekcji Paszportów, 1 VII 1970 r. naczelnik Wydziału „T” KW MO, 1 IV 1972 r. naczelnik Wydziału III, 1 V 1973 r. zastępca komendanta wojewódzkiego MO w Gdańsku, 1 VI 1975 r. zastępca komendanta wojewódzkiego MO w Radomiu, 15 II 1980 r. zastępca dyrektora Departamentu III MSW, 27 X 1980 r. zastępca komendanta stołecznego MO/szefa SUSW w Warszawie, 15 VI 1985 r. dyrektor Departamentu IV MSW, 24 VIII 1989 r. dyrektor Departamentu Studiów i Analiz MSW; zwolniony ze służby 3 IV 1990 r. (AIPN, 0604/1832, Akta osobowe Tadeusza Szczygła).

1990 styczeń 2, Rzeszów – Pismo naczelnika Wydziału Studiów i Analiz SB WUSW w Rzeszowie pplk. Janusza Grabka¹ uzasadniające potrzebę kontynuowania wynagrodzenia dla TW ps. „Elżbieta” w roku 1990 – załącznik do raportu pplk. Witolda Górskiego; tajne specjalnego znaczenia

Rzeszów, 2 I 1990 [r.]

Uzasadnienie

dot[yczące] wniosku o kontynuowanie wynagrodzenia [dla] TW ps.„**Elżbieta**”, nr rej[estracyjny] 17156, w roku 1990

TW ps. „**Elżbieta**”, nr rej[estracyjny] 17156, pozyskany został do współpracy z SB w 1981 r. w trakcie pobytu w ośrodku internowania. Przed tym okresem był m.in. etatowym pracownikiem MKR NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie i sekretarzem przewodniczącego [Prezydium Zarządu] Regionu.

Od roku 1985 aktywista Oddziału SW w Rzeszowie, któremu przewodniczył jawny przedstawiciel SW na kraj Antoni **Kopaczewski**.

TW „**Elżbieta**”, w wyniku zrealizowanych kombinacji operacyjnych, zdobył pełne zaufanie **Kopaczewskiego** i aktualnie jest członkiem Rady Politycznej i szefem Rady Wykonawczej Oddziału tej nielegalnej struktury w Rzeszowie.

Od roku 1988 cieszy się zaufaniem aktywu Organizacji SW we Wrocławiu, w tym jej przewodniczącego K[ornela] **Morawieckiego**, W[ojciecha] **Mysłleckiego**, H[anny] **Karniej** i J[aniny] **Chmielowskiej**, z którymi systematycznie odbywa konspiracyjne spotkania organizacyjne.

W wyniku aktywnej realizacji zleconych zadań TW ps. „**Elżbieta**”, wraz ze skojarzonymi z nim innymi osobowymi źródłami informacji, istotnie

¹ Janusz Grabek ur. 27 X 1945 r. w Rzeszowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 16 V 1968 r. oficer techniki operacyjnej Wydziału „T” SB KW MO w Rzeszowie, 16 XI 1970 r. oficer techniki operacyjnej Sekcji I „A” Wydziału „T”, 16 II 1973 r. starszy inspektor Wydziału IV SB, 1 III 1985 r. naczelnik Wydziału IV, 31 XII 1989 r. naczelnik Wydziału Studiów i Analiz SB WUSW; zwolniony ze służby 31 VII 1990 r. (AIPN Rz, 00215/396, Akta osobowe Janusza Grabka).

przyczynił się do rozpracowania struktury organizacyjnej SW we Wrocławiu, a także zabezpiecza wyprzedzające i bieżące informacje o planach i taktyce działania tego nielegalnego ugrupowania.

TW odgrywa czołową rolę w prowadzonych pod nadzorem Wydziału IV Dep[artamentu] Studiów i Analiz MSW kombinacjach operacyjnych krypt[onim] „**Kamfora**”, celem których jest rozpracowanie i kontrola operacyjna kanałów przerzutu literatury SW na teren ZSRR i przerzutu sprzętu technicznego z Zachodu do Polski.

Ponadto TW „**Elżbieta**” zabezpiecza wyprzedzające informacje o działalności SW Rzeszów oraz jej pododdziałów w Tarnobrzegu i Krośnie oraz realizuje działania dezintegracyjne środowiska nielegalnych grup działających w woj[ewództwie] rzeszowskim, jak WiP, KPN itp.

Jest jednostką wykonującą z zaangażowaniem ofensywne zadania zleczone przez SB. Dyspozycyjny i lojalny, poddany stałej kontroli operacyjnej, która nie wykazała dekonspiracji.

Ma 28 lat, jest rencistą III grupy (miesięczna renta ok. 50 tys. zł), żonaty, 2 nieletnich dzieci, a żona, przebywająca na bezpłatnym urlopie wychowawczym, ma w styczniu br. urodzić trzecie dziecko. Jako b[yla] etatowa pracownica W[ojewódzkiego] K[omitetu] Z[ałożycielskiego] NSZZ RI „S[olidarność]” w Rzeszowie, wspomaga ona męża w działalności konspiracyjnej.

Powyższe wskazuje na b[ardzo] trudną sytuację materialną TW i jego rodziny, stąd jest on systematycznie od kilku lat wynagradzany przez SB.

Aktywność wykorzystania TW przez SB (ok. 150 spotkań rocznie) powoduje, że musi on pozostawać w ciągłej dyspozycyjności, co uniemożliwia mu podjęcie pracy zarobkowej.

Wniosek o kontynuowanie stałego wynagradzania TW [ps.] „Elżbieta” w roku 1990 kwotą 300 000 zł miesięcznie jest więc zasadny, tym bardziej, że jest on źródłem dobrze wyszkolonym i związanym z SB, wnoszącym własną inicjatywę, rokuje to nadzieję na efektywną realizację właściwych kierunków w SOR „Ośmiornica”, nr rej[estracyjny] 17426 i dalsze umocnienie pozycji TW w strukturach organizacji SW.

^appłk mgr Janusz Grabek^a

^{a-a} Pieczętka imienna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

Wyk[onano] w 1 egz[emplarzu] – t[eczka] pers[onalna] TW
Opr[acował] A[ndrzej] Cz[erwiński]

Źródło: AIPN Rz, 00102/1382, t. 1, k. 161, oryginał, mps.

1990 styczeń 8, Warszawa – Notatka służbowa w sprawie kontynuowania wypłat dla TW ps. „Elżbieta”, sporządzona przez naczelnika Wydziału IV Departamentu Studiów i Analiz MSW ppłk. Andrzeja Kuczę; tajne specjalnego znaczenia

Warszawa, 8 I 1990 [r.]

Notatka służbowa

TW ps. „**Elżbieta**”, będący na kontakcie Wydziału Studiów i Analiz WUSW w Rzeszowie, od kilku lat bierze udział w aktywnym rozpracowaniu struktur i działalności Solidarności Walczącej.

Wypracowane dotychczas koncepcje operacyjnego kontrolowania oddziału rzeszowskiego SW oraz dotarcie do kierownictwa SW we Wrocławiu, zostały zrealizowane dzięki aktywnemu zaangażowaniu TW i [przy] jego bezpośrednim udziale w realizacji przedsięwzięć.

Efekty pracy TW wyrażają się w rozpoznaniu roli osób działających w konspiracji, uzyskiwaniu informacji wyprzedzających o zamiarach kierownictwa SW oraz w możliwościach podejmowania działań profilaktycznych.

Właściwa realizacja zadań przez TW pozwoliła zaoszczędzić SB znacznych kosztów ponoszonych przez stosowanie innych środków pracy operacyjnej.

Aktualna pozycja TW w konspiracyjnych strukturach oraz jego dyspozycyjność umożliwia naszej służbie perspektywiczne wyznaczanie roli do realizacji kombinacji i gier prowadzonych w stosunku do SW (kombinacja operacyjna krypt[onim] „Kamfora”).

Odbyte spotkania kontrolne z TW w pełni potwierdzają jego zaangażowanie i możliwości realizacji zadań stawianych przez SB, a dowodem tego są dotychczasowe wyniki.

¹ Andrzej Kucza, ur. 8 XI 1947 r. w Poznaniu, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, 16 X 1969 r. wywiadowca Wydziału „B” KW MO w Poznaniu, 16 X 1971 r. inspektor Wydziału III KW MO w Poznaniu, 1 II 1981 r. inspektor, starszy inspektor w Wydziale III Departamentu III „A”/Departamentu V MSW, 1 X 1982 r. zastępca naczelnika, naczelnik Wydziału III Biura Śledczego MSW, 1989 r. naczelnik Wydziału IV Departamentu Studiów i Analiz MSW; zwolniony ze służby 5 IV 1990 r. (AIPN, 0604/1310, Akta osobowe Andrzeja Kuczy).

Zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem z dnia 11 X [19]89 r. przez podsekretarza stanu gen. dywizji H[enryka] Dankowskiego², TW do 1 I 1990 r. otrzym[yw]ał wynagrodzenie miesięczne w wysokości 200 tys. zł.

Z uwagi na planowane działania ofensywne i profilaktyczne w stosunku do SW z udziałem TW, wniosek o podwyższenie wynagrodzeń do 300 tys. [zł] i kontynuację wypłaty jest zasadny i zasługujący na poparcie.

Naczelnik Wydziału IV
Dep[artamentu] Studiów i Analiz MSW
płk A[ndrzej] Kucza^a

Opracował:
mjr Zb[igniew] **Kocyk**

^bZ[astęp]ca dyrektora
Departamentu Studiów i Analiz MSW
płk A[dam] Malik^{b 3}

Źródło: AIPN Rz, 001021/1382, t. 1, k. 162–163, oryginał, mps.

^a Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

^{b-b} Pieczętka prostokątna, na niej odręcznie wpisana data: 8 I [19]90 [r.] i nieczytelny podpis odręczny.

² Henryk Dankowski, ur. 5 I 1929 r. w Blizanowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, w latach 1950–1958 służył w LWP, 1958–1982 w Wojskowej Służbie Wewnętrznej, 25 V 1982 r. dyrektor Departamentu III MSW, 10 VI 1985 r. zastępca szefa Służby Bezpieczeństwa, od 20 XII 1986 r. szef Służby Bezpieczeństwa i podsekretarz stanu, 31 X 1989 r. pierwszy zastępca ministra spraw wewnętrznych; zwolniony ze służby 8 I 1990 r. (AIPN, 0604/1922, Akta osobowe Henryka Dankowskiego).

³ Adam Malik, ur. 21 IV 1928 r. w Krakowie, funkcjonariusz aparatu bezpieczeństwa, od 20 VII 1948 r. młodszy referent Referatu V PUBP w Limanowej, 1 VIII 1950 r. starszy referent, kierownik sekcji Wydziału V WUBP w Krakowie, 15 VII 1952 r. starszy referent, 1 VI 1953 r. kierownik sekcji, 1 VI 1954 r. zastępca naczelnika Wydziału II Departamentu V MBP, 15 VI 1954 r. zastępca naczelnika Wydziału I Departamentu III, 1 IV 1955 r. zastępca naczelnika Wydziału II Departamentu III KdsBP/MSW, 1 I 1960 r. naczelnik Wydziału II Departamentu III, 15 II 1965 r. zastępca dyrektora Departamentu III, 11 IX 1970 r. starszy inspektor w Grupie nr 2 w Departamencie III MSW (w latach 1970–1974 oddelegowany służbowo do ZSRR), 1 II 1975 r. starszy inspektor w Grupie Rezerwowej przy Departamencie Kadr MSW, 1 VI 1982 r. zastępca dyrektora, 10 VII 1985 r. dyrektor Biura Studiów SB MSW/zastępca dyrektora Departamentu Studiów i Analiz; zwolniony ze służby 5 IV 1990 r. Zmarł 14 X 1993 r. (AIPN, 0604/1277, Akta osobowe Adama Malika).

1990 luty 27, Warszawa – Pismo zastępcy dyrektora Departamentu Studiów i Analiz MSW płk. Adama Malika do zastępców szefów WUSW ds. SB w sprawie zawieszenia działań operacyjnych wobec Solidarności Walczącej; tajne

^aMinisterstwo Spraw Wewnętrznych
320 L.dz. ^bSK-IV-064/90^{ba}

Warszawa, ^b27 II^b 1990 [r.]

[^c]

Z[astęp]ca szefa
Wojewódzkiego (Stolecznego) Urzędu
Spraw Wewnętrznych
ds. Służby Bezpieczeństwa
w ^bRzeszowie^b

W ramach sprawy kontrolnej krypt[onim] „Ośmiornica”, założonej w 1986 r. na konspiracyjną organizację p[od] n[azwą] Solidarność Walcząca, dokonano wnikliwej analizy jej działalności.

Z uzyskiwanych ostatnio materiałów operacyjnych, programowych SW oraz wypowiedzi czołowych działaczy tej struktury wynika, iż w sytuacji szybkich przemian społeczno-politycznych w kraju organizacja ta odstępuje od radykalnych metod walki o osiągnięcie zakładanego celu (odstąpienie od stosowania terroru fizycznego i psychicznego itp.).

W zmodyfikowanych założeniach programowych i taktyce działania kładzie się nacisk na jawną walkę polityczną, m.in. poprzez organizowanie różnego rodzaju form protestu, jak: demonstracje, wiece, szkolenia polityczne w określonych środowiskach, pozyskiwanie zwolenników, zwłaszcza w dużych zakładach pracy, itd.

^a Pieczęć prostokątna z godłem państwowym u góry, u dołu miejsce wykropkowane na wpisanie numeru dziennika.

^{b-b} Fragment wpisany odręcznie.

^c Nad tekstem dokumentu dwie dekretacje: pplk Grabek i nieczytelny podpis odręczny pplk. Witolda Górskiego oraz: Mjr Czerwiński – proszę wykonać i nieczytelny podpis odręczny pplk. Janusza Grabka.

Zmiana taktyki działania SW, nie nosząca cech przemocy, wyklucza dalszą kontrolę operacyjną tej organizacji i tym samym wykracza poza zakres zainteresowań pionu studiów i analiz resortu spraw wewnętrznych.

W świetle powyższego należy ^d**zawiesić** prowadzenie spraw na SW i jej działaczy, a materiały przekazać do archiwum (B-10).

°Z[astęp]ca dyrektora
Departamentu Studiów i Analiz MSW
płk A[dam] Malik°

Wykonano w 21 egz[emplarzach] – wg rozdzielnika^f

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 373, oryginał, mps.

^{d-d} Słowo podkreślone odręcznie.

^{e-e} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^f Obok na lewym marginesie prostokątny stempel o treści: Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych w Rzeszowie. Wpłynęło dn[ia] 3 III [19]90 [r.]. Numer pisma 07 Nr Ug-039/90. Daty i numery wpisano odręcznie w miejscach wy kropkowanych.

1990 marzec 6, Rzeszów – Wniosek o zaniechanie prowadzenia sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Ośmiornica”, podpisany przez mjr. Andrzeja Czerwińskiego i ppor. Tomasza Karniłowicza; tajne specjalnego znaczenia

„Zatwierdzam”

Rzeszów, dnia 6 III 1990 r.

^aZastępca szefa

Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych

ds. Służby Bezpieczeństwa

w Rzeszowie

płk Witold Górski^a

Dnia ^b16 III 1990 r.^b

Wniosek

o zaniechanie sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Ośmiornica”, nr rej[estracyjny] 17426^c, dot[yczącej] **Kucharski[ego]** Andrzej[a], s. Edwarda

Sposób zakończenia: Na podstawie decyzji z[astęp]cy dyr[ektora] Dep[artamentu] Studiów i Analiz MSW w Warszawie – płk. A[dama] **Malika** – pismo z dn[ia] 27 II 1990 r., L.dz. SK-IV-064/90, postanowiono zawieść prowadzenie SOR „Ośmiornica”, nr rej[estracyjny] 17426^c, materiały zakwalifikować do kategorii B-10 i złożyć w Wydz[iale] „C” tut[ejszego] WUSW.

W związku z powyższym postanowiono: wszystkie osoby zarejestrowane w sprawie pozostawić w ewidencji operacyjnej Wydz[iału] „C”, nie zastrzegając wydania paszportu, sprawa nie może być wykorzystywana do celów szkoleniowych, a udostępnienie jej do wglądu może nastąpić wyłącznie za zgodą naczelnika Wydz[iału] Studiów i Analiz wm.

^{a-a} Pieczętka prostokątna, na niej nieczytelny podpis odręczny.

^{b-b} Fragment wpisany odręcznie.

^c Poprawiono odręcznie – było: 17626.

Materiały posiadają charakter historyczny.

ppor. Tomasz Karniłowicz^c

^dmjr inż. Andrzej Czerwiński^d

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 374, formularz, mps.

^c Poniżej nieczytelny podpis odręczny.

^{d-d} Pieczętka imienna, nad nią nieczytelny podpis odręczny.

1990 marzec 7, Rzeszów – Wykaz osób zarejestrowanych w SOR kryptonim „Ośmiornica” – załącznik opracowany przez starszego inspektora Wydziału Studiów i Analiz SB WUSW w Rzeszowie ppor. Tomasza Karniłowicza; tajne

Rzeszów, 7 III 1990 [r.]

Załącznik

do wniosku o zaniechanie prowadzenia
SOR „Ośmiornica”, nr rej[estracyjny] 17426

1. **Bigus** Jadwiga¹ – 20628 – kolporter wydawnictw bezdebitowych SW Rzeszów.
2. **Sikorski** Jacek – 19440 – uczestniczył w sporządzaniu i kolportażu nielegalnych wydawnictw SW.
3. **Rak** Tadeusz² – 19609 – udostępniał swoje mieszkanie na punkt poligraficzny SW Rzeszów.
4. **Litwin** Zofia³ – 20079 – łącznik SW, odpowiedzialna za dostarczanie środków poligraficznych do produkcji nielegalnych wydawnictw.
5. **Kocur** Józefa⁴ – 20628 (20646)^a – kolporter nielegalnych wydawnictw SW.
6. **Gniewek** Józef – 20663 – kolporter i łącznik Oddz[iału] SW Rzeszów.
7. **Zieliński** Piotr⁵ – 20822 (26759)^a – kolporter rzeszowskiego Oddz[iału] SW.

^a Lista weryfikowana – tu i dalej przy numerach rejestracyjnych postawiono odręcznie znak „V” oraz dopisano w nawiasie drugi (poprawny?) numer.

¹ Jadwiga Bigus, ur. 3 III 1959 r. w Strzyżowie, pracownik „Inwestprojektu”.

² Tadeusz Rak, ur. 10 V 1920 r. w Gliniku Charzewskim, emeryt, w jego domu SB zlikwidowała punkt poligraficzny, zm. 30 III 2003 r.

³ Zofia Litwin, ur. 12 II 1940 r. w Katemicach, zatrudniona w „Miastoprojekcie”.

⁴ Józefa Kocur, ur. 4 I 1955 r. w Miękiszu Starym, pracownik „Inwestprojektu”.

⁵ Piotr Zieliński, ur. 10 V 1961 r. w Tarnobrzegu, student Politechniki Rzeszowskiej, aresztowany 24 V 1984 r., zwolniony 24 VII 1984 r. na mocy amnestii.

8. **Solecki** Stanisław – 20877 – uczestniczył w kolportażu literatury bezdebitowej.
9. **Chlebek** Stanisław⁶ – 20965 – kolporter wydawnictw bezdebitowych SW.
10. **Kucharski** Andrzej – 18858 – w latach 1982–[19]88 aktywny działacz (16858)^a rzeszowskiego Oddz[iału] SW, odpowiedzialny za poligrafię, kolportaż i zapasy materiałów poligraficznych oraz za kontakty z innymi strukturami byłej „S[olidarności]” z terenu kraju. W latach 1985–[19]88 faktyczny organizator i inspirator działalności ww. struktury.
11. **Kucharska** Barbara⁷ – 21085 – wspomagała męża w nielegalnej działalności, m.in. kolportowała nielegalne wydawnictwa SW.
12. **Jaskółka** Edward – 21788 – kolporter nielegalnych wydawnictw SW.
13. **Karpińczyk** Jerzy – 21325 – łącznik między rzeszowskim i krakowskim oddziałem SW, kolporter wydawnictw bezdebitowych.
14. **Kajak** Jerzy⁸ – 21819 – udostępniał swoje mieszkanie dla rzeszowskiego Oddz[iału] SW na punkt przerzutu i rozdziału nielegalnej literatury.
15. **Kyc** Leszek – 21820 – kolporter nielegalnych wydawnictw SW.
16. **Filipczyk** Andrzej – 21620 – udostępniał swoje mieszkanie na punkt przerzutu i rozdziału literatury bezdebitowej, kolporter SW.
17. **Pączka** Alicja – 21821 – kolporter nielegalnej literatury SW.

⁶ Stanisław Chlebek, ur. 15 VII 1954 r. w Rzeszowie, ekonomista, zatrudniony w Studenckiej Spółdzielni Pracy „Rzech” w Rzeszowie.

⁷ Barbara Kucharska, ur. 22 III 1946 r. w Rzeszowie, zatrudniona w Urzędzie Miejskim w Rzeszowie (żona Andrzeja Kucharskiego).

⁸ Jerzy Kajak, ur. 9 I 1957 r. w Rzeszowie, geodeta, zatrudniony w OPGK „Geokart” w Rzeszowie, aresztowany 18 II 1985 r., 17 V 1985 r. skazany na 10 miesięcy więzienia.

18. **Rudzińska** Elżbieta⁹ – 21864 – kolporter wydawnictw bezdebitowych, organizator materiałów poligraficznych na potrzeby SW Rzeszów.
19. **Kubiński** Jerzy – 22287 – kolporter wydawnictw bezdebitowych SW.
20. **Szarnecka** Stefania – 22288 – uczestniczyła w działalności poligraficznej rzeszowskiego Oddz[iału] SW, spełniała funkcję maszynistki.
21. **Tuczapski** Andrzej – 22495 – organizator materiałów poligraficznych na potrzeby SW Rzeszów.
22. **Trela** Tadeusz – 22494 – organizator materiałów poligraficznych na potrzeby SW Rzeszów.
23. **Myśliwiec** Stanisław – 22682 – uczestniczył w nielegalnej działalności poligraficznej SW Rzeszów.
24. **Kucharska** Eleonora – 23613 – kolporter nielegalnych wydawnictw SW.
25. **Jędrzejczyk** Teresa – 23614 – w jej mieszkaniu funkcjonował punkt przerzutu i rozdziału nielegalnej literatury SW Rzeszów.
26. **Śliwa** Sławomir – 23330 – wspomagał rzeszowski Oddz[iał] SW w kolportażu nielegalnych wydawnictw.
27. **Urbanik** Andrzej – 23331 – kolporter nielegalnych wydawnictw SW.
28. **Bodak** Renata – 23329 – kolporter nielegalnych wydawnictw SW.
29. **Smyk** Józef – 17133 – wspomagał rzeszowski Oddz[iał] SW w jego działalności poligraficznej (obróbka fotochemiczna materiałów), kolporter nielegalnych wydawnictw SW.
30. **Elgass** Alicja – 24475 – w miejscu jej zamieszkania zorganizowano punkt rozdziału nielegalnej literatury rzeszowskiego Oddz[iału] SW.

⁹ Elżbieta Rudzińska, ur. 23 III 1942 r. w Rzeszowie, zatrudniona w „Inwestprojekcie”.

31. **Łyko** Andrzej – 22648 – łącznik SW Rzeszów.
32. **Pasierb** Jan¹⁰ – 22651 – łącznik SW Rzeszów.
33. **Bosek** Urszula – 22700 – kolporter nielegalnej literatury SW.
34. **Szczepanik** Stefan – 22701 – kolporter nielegalnej literatury SW.
35. **Ulma** Helena¹¹ – 19130 – w jej mieszkaniu funkcjonował punkt kontaktowy SW Rzeszów.
36. **Chmiel** Apolonia¹² – 19608 – udzielała pomocy SW Rzeszów w zorganizowaniu punktu nielegalnej poligrafii.
37. **Wójcik** Marian – 17426 – kolporter wydawnictw bezdebitowych.
38. **Szczepan** Anna – 22651 – udostępniała swoje mieszkanie SW Rzeszów na punkt kontaktowy oraz punkt nielegalnej poligrafii.

Opracował:
ppor. T[omasz] Karniłowicz

Źródło: AIPN Rz, 044/1106, t. 4, k. 375–376, oryginał, mps.

¹⁰ Jan Pasierb, ur. 4 VI 1950 r. w Rzeszowie, technik, zatrudniony w Akademii Rolniczej w Krakowie Wydział Zamiejscowy w Rzeszowie.

¹¹ Helena Ulma, ur. 21 V 1928 r. w Markowej, zatrudniona w „Inwestprojekcie”.

¹² Apolonia Chmiel, ur. 10 III 1933 r. w Medyni Głogowskiej, rolnik, w jej domu SB zlikwidowała punkt poligraficzny.

WYKAZ SKRÓTÓW

AI „SW”	– Agencja Informacyjna „Solidarności Walczącej”
AIPN	– Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
AIPN Rz	– Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie
AIPN Wr	– Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej Oddział we Wrocławiu
AK	– Armia Krajowa
AZS	– Akademicki Związek Sportowy
BBC	– British Broadcasting Corporation – Radio Brytyjskie
BPBK	– Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego
CSRS	– Czechosłowacka Republika Socjalistyczna
CW MBP	– Centrum Wyszkożenia Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego
DODP	– Dyrekcja Okręgowa Dróg Publicznych
ESEZO	– Elektroniczny System Ewidencji Zadań Operacyjnych
IPN	– Instytut Pamięci Narodowej
KdsBP	– Komitet do spraw Bezpieczeństwa Publicznego
KG ZWZ-AK	– Komenda Główna Związku Walki Zbrojnej – Armii Krajowej
KGB	– Komitet Gosudarstwiennoj Biezopasnosti – Komitet Bezpieczeństwa Państwowego (ZSRR)
KKW	– Krajowa Komisja Wykonawcza
KM MO	– Komenda Miejska Milicji Obywatelskiej
KMiP MO	– Komenda Miejska i Powiatowa Milicji Obywatelskiej
KO	– kontakt operacyjny
KOR	– Komitet Obrony Robotników
KPN	– Konfederacja Polski Niepodległej
KS	– kontakt służbowy
KS MO	– Komenda Stołeczna Milicji Obywatelskiej
KSS	– Klub Samoobrony Społecznej
KSS KOR	– Komitet Samoobrony Społecznej KOR
KUL	– Katolicki Uniwersytet Lubelski
KW MO	– Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej

KW PZPR	– Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej
KZ	– Komisja Zakładowa
LK	– lokal kontaktowy
MBP	– Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego
MKO „S”	– Międzyzakładowy Komitet Organizacyjny „Solidarność”
MKR	– Międzyzakładowy Komitet Robotniczy
MO	– Milicja Obywatelska
MPEC	– Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
MSW	– Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
MUBP	– Miejski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
NKWD	– Narodnyj Komissariat Wnutriennych Dieł – Ludowy Komissariat Spraw Wewnętrznych (ZSRR)
NMP	– Najświętsza Maryja Panna
NOT	– Naczelna Organizacja Techniczna
NSZZ	– Niezależny Samorządny Związek Zawodowy
NSZZ RI	– Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych
NTS	– Narodno-Trudowej Sojuz – Związek Narodowo-Robotniczy (ZSRR)
NZS	– Niezależne Zrzeszenie Studentów
OKOR	– Ogólnopolski Komitet Oporu Rolników
OZI	– osobowe źródło informacji
PBRHiU	– Przedsiębiorstwo Budowlano-Remontowe Handlu i Usług
PCW	– polichlorek winylu (PCV), tu – płytki podłogowe z tego tworzywa
PDF	– podgląd dokumentowany filmowo lub fotograficznie
PG	– (Wydział do Walki z) Przystępczością Gospodarczą
POM	– Państwowy Ośrodek Maszynowy
PP	– podsłuch pokojowy
PRL	– Polska Rzeczpospolita Ludowa
PSS „Społem”	– Powszechna Spółdzielnia Spożywców „Społem”
PT	– podsłuch telefoniczny
PZPR	– Polska Zjednoczona Partia Robotnicza
RFN	– Republika Federalna Niemiec
RKOR	– Rzeszowski Komitet Oporu Rolników
RKS	– Regionalny Komitet Strajkowy
RKW	– Regionalna Komisja Wykonawcza
ROPCiO	– Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela
RP	– Rzeczpospolita Polska
RPRD	– Rzeszowskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowych

RSM	– Radio Solidarność Małopolska
RUSW	– Rejonowy Urząd Spraw Wewnętrznych
RWE	– Radio Wolna Europa
SB	– Służba Bezpieczeństwa
„S”	– „Solidarność”
SDH	– Spółdzielczy Dom Handlowy
SKR	– Spółdzielnia Kółek Rolniczych
SOR	– sprawa operacyjnego rozpracowania
SUSW	– Stołeczny Urząd Spraw Wewnętrznych
SW	– Solidarność Walcząca
TKK	– Tymczasowa Komisja Koordynacyjna
TMT WSK	– Wydział badań mechanicznych i chemicznych materiałów w WSK „PZL-Rzeszów”
TW	– tajny współpracownik
UMCS	– Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
UTSK	– Ukraińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne
WBP	– Wojewódzka Biblioteka Publiczna
WiP	– Ruch „Wolność i Pokój”
„WiS”	– „Wolni i Solidarni”
WKZ	– Wojewódzki Komitet Założycielski
WOP	– Wojska Ochrony Pogranicza
WRD	– Wydział Ruchu Drogowego
WSiA	– Wydział Studiów i Analiz
WSK	– Wojewódzkie Stanowisko Kierowania
WSK PZL	– Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego Państwowe Zakłady Lotnicze
WSW	– Wojskowa Służba Wewnętrzna
WUBP	– Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
WUSW	– Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych
WZSR „SCh”	– Wojewódzki Związek Spółdzielni Rolniczych „Samopomoc Chłopska”
ZPiUI	– Zakład Projektowania i Usług Inwestycyjnych
ZSRR	– Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich
ZZSD	– Zakłady Zmechanizowanego Sprzętu Domowego

INDEKS OSÓB

- „111” TW zob. Ruszała Adam
„88” TW zob. Bała Wojciech
- Adamiec Lucjan, SB 228
„Apollo” TW zob. Biel Emanuel
„Arkus” TW zob. Garczewski Jarosław
„Artur” TW zob. Sączawa Stanisław
- „B” TW zob. Ryczek Bogusław
Bała Borkowska Bożena
zob. Borkowska-Bała Bożena
Bała Paweł 234
Bała Wojciech 14, 18, 20, 21, 22, 23,
24, 27, 28, 31, 32, 37, 38, 48, 49,
51, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60,
61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 71, 72,
93, 110, 111, 112, 119, 120, 122,
123, 126, 134, 137, 148, 160, 161,
162, 163, 165, 166, 168, 169, 170,
186, 197, 199, 200, 201, 204, 206,
217, 218, 219, 220, 223, 224, 225,
227, 234, 242, 243, 244, 247, 248,
249, 253, 255, 256, 257, 258, 268,
275, 276, 278, 283, 284, 288, 293,
295, 297, 306, 307, 308, 309, 311,
314, 315, 316, 317, 318, 320, 362
Bała Zofia 235
„Bałtyk” TW zob. Świeca Stanisław
Baran Maria 30, 201, 250
Barć Bogdan 99
Bartczak Jan 178
Bartyński Antoni 52, 163, 169, 248
Baszkiewicz Jacek, SB 136
Bator Witold, SB 137
Bemben Kazimierz 56, 115
Bereszyński Bogusław, SB 46, 97, 100,
101, 106, 140, 271, 272
Bereś Włodzimierz, SB 60, 193
Biały Tadeusz, SB 56, 127, 128, 366
Bieda Leopold 252
Biel Emanuel 14, 17, 18, 20, 21, 24, 31,
50, 53, 56, 57, 59, 61, 64, 72, 106,
107, 120, 123, 134, 136, 142, 148,
161, 163, 165, 166, 168, 169, 187,
189, 197, 199, 200, 212, 218, 224,
225, 242, 243, 244, 247, 248, 250,
256, 277, 283, 311, 361
Bielasińska Stanisława 252
Bielawski Piotr 276
Bielecki Marek, SB 56, 127, 128, 364
Bieńkowski Władysław 143
Bigus Jadwiga 326
Binduga Janusz 21, 24, 25, 106, 107
Błachowicz Eugeniusz 71, 293
Błachut Krzysztof 174, 175
Bodak Renata 251, 328
Bogdan (Wrocław) 303
Bogdan 171
Bogusław (brat zakonny) 67
Bogusław 249
Bogusz Aleksander, SB 43, 56, 59, 106,
110, 112, 113, 122, 123, 124, 125,

- 126, 127, 270, 272, 284, 289, 364
 „Bonawentura” TW zob. Sorówka
 Czesław
 Borkowska-Bała Bożena 234
 Borowiec Bolesław 161
 Borowiec Janusz 30, 166, 190, 196, 197,
 198, 201, 203, 248, 250
 Bosek Urszula 29, 249, 329
 Brzęk Tadeusz 252
 Brzuszek Bogusław, SB 34, 38, 50, 56,
 69, 105, 106, 107, 122, 123, 124,
 125, 126, 127, 138, 159, 182, 183,
 184, 189, 219, 224, 226, 265, 269,
 270, 272, 274, 280, 283, 284, 287,
 288, 290, 291, 364
 Buczak Czesław 135, 139, 143
 Buczek Andrzej, SB 136
 Buk Ryszard 25, 54
 Bukala Władysław 25, 53
 Bytnar Tadeusz 18, 19, 25, 37, 38, 53,
 54, 59, 225, 249
- Capińska Bogumiła 253
 „Cezar” TW zob. Sorówka Czesław
 Chlebek Stanisław 327
 Chmiel Apolonia 42, 329
 Chmielowska Janina 301, 317
 Chorzępa Kazimierz 134, 139, 144, 217,
 253
 Chruszczyk Władysław 18, 26, 40
 Ciastoń Władysław, SB 50, 55, 151
 Cieszanowski Zygmunt, SB 40
 Cieśliński Edward, SB 136, 137
 Cisło Janusz 135, 139, 142
 Czajka Jan, SB 21, 31, 118, 134, 188,
 204, 217, 227, 240, 241, 254, 264
 Cząstkiewicz Krzysztof, SB 264
 Czerwiński Andrzej, SB 20, 35, 36, 41,
 56, 60, 69, 71, 72, 81, 82, 84, 85,
 90, 105, 107, 108, 109, 110, 113,
 116, 118, 122, 123, 124, 126, 127,
 128, 148, 173, 175, 176, 177, 178,
 179, 190, 192, 193, 195, 203, 219,
 229, 232, 236, 238, 239, 242, 254,
 259, 265, 271, 272, 274, 279, 283,
 284, 285, 287, 288, 290, 291, 293,
 315, 319, 322, 324, 325, 356, 359,
 363
 Czyżewski Antoni, SB 18
- Dankowski Henryk, SB 23, 321
 „Dąb” zob. Kyc Józef
 Dec Edward 43, 86, 87
 Dejneka Kazimierz 26, 225, 244
 „Długi” 304
 Domarski Augustyn 251
 Domarski Bogusław 251
 „Drozd” TW 85
 Dudczak Szymon 250
 Dyczkowski Adam, bp 174
 „Dyspozytor” TW zob. Binduga Janusz
 Dziarnowski Waclaw, SB 102, 104, 140,
 274, 290, 291
 „Dziki” TW 53
- Elder Mieczysław 68, 69, 164, 169, 200
 Elgass Alicja 63, 249, 253, 328
 „Elżbieta” TW zob. Bała Wojciech
- Filipczyk Andrzej 23, 32, 50, 51, 165,
 199, 200, 201, 202, 327, 346
 Filipczyk Bogumiła 32, 165
 Flisak Maria (siostra zakonna) 201
 Florkowska Anna 187
 „Franek” TW zob. Kyc Józef
 Frankowski Franciszek 187
 Frasyniuk Władysław 199
 „Fryderyk” TW 156, 157
- Gaj Józef, SB 194, 195, 202, 204, 219,
 226, 245, 259, 266, 268, 275, 279,
 363

- Garczewski Jarosław 27, 103, 126
 Gądek Kazimierz 187
 Gierlicki Marek, SB 56, 138, 365
 Gil Ryszard, SB 38, 40, 42, 112, 127
 Gniewek Józef 14, 27, 39, 45, 46, 47,
 100, 103, 326, 347
 „Gołąb” TW zob. Wacnik Edward
 Gonciarczyk Leszek 170
 „Góral” zob. Biel Emanuel
 Górski Witold, SB 36, 71, 73, 288, 292,
 296, 314, 315, 317, 322, 324
 Grabek Janusz, SB 159, 313, 317, 318,
 322
 Grzyb Zdzisław 35, 39, 40
 Gulbinowicz Henryk, bp 201
- Hadała Edmund 59, 248, 249
 Hałoń Lucjan, SB 138
 Hap Henryk 252
- „Ignorant” zob. Medyński Andrzej
 „Irena” TW 119
 Irzyk Janusz 27, 53, 122, 123
 Iwaneczko Dariusz 74
 „Izyda” KO 123
- Jakub (brat zakonny) 67
 Jakubowski Jerzy 67
 Jan Paweł II, papież 63, 64, 255, 256
 Janisławska-Mazurkiewicz Elżbieta
 123
 „Janusz” TW 34
 „Janusz” TW zob. Szaluś Bogusław
 Jaracz Małgorzata 251, 252
 Jarosz Zbigniew, SB 137, 228
 Jaruzelski Wojciech 73
 Jaskółka Edward 124, 327
 „Jaśmin” TW zob. Rączy Stefan
 Jaworski Mirosław 42, 43, 84, 86, 87,
 88, 89, 349
 Jerszów Janusz, SB 60, 193
- Jeziorański Nowak Jan zob. Nowak-
 -Jeziorański Jan
 Jeziorański Zdzisław zob. Nowak-
 -Jeziorański
 Jędrzejczyk Teresa 160, 248, 253, 328
 „Joanna” TW zob. Wąsacz Krystyna
 Jodłowska Anna 179, 187
 „Jodłowski” zob. Kopaczewski Antoni
 Józek 278
 „Józek” TW 56, 115
- „K” KS 271
 Kajak Jerzy 23, 50, 51, 327
 Kapuściński Zdzisław, SB 46, 139, 365
 Kamiej Łukowska Hanna zob. Łukowska-
 -Kamiej Hanna
 Karniłowicz Tomasz, SB 228, 231, 235,
 272, 324, 325, 326, 329, 365
 Karp Franiszek 31, 240
 Karpacz Jerzy, SB 314
 Karpińczyk Albina 248
 Karpińczyk Jerzy 49, 170, 179, 187,
 248, 327
 Kawa Kazimiera 288
 Kawalec Andrzej 103
 Kędra Dariusz 303, 304, 308
 Kierat Józef, SB 40, 230, 234, 275, 280
 „Kinga” TW zob. Kołek Marta
 Kirylejza Maria 66, 261
 Kiszka Jerzy 252
 Klader Janusz, SB 20, 35, 42, 81, 84,
 85, 86, 89, 101, 109, 118, 123, 128,
 140, 146, 150, 159, 173, 197, 227,
 228, 229, 292, 293, 359, 363
 Kloc Jerzy, SB 136
 Kocój Piotr, SB 139
 Kocur Józefa 326
 Kocyk Zbigniew, SB 280, 285, 287,
 294, 296, 321
 Kołek Marta 18, 23, 27, 28, 57, 58, 64,
 122, 225, 250, 253, 284

- Kołodziej Andrzej 282, 295
- Konieczny Marek 14, 50, 51, 52, 57, 121, 126, 144, 165, 176, 177, 178, 187, 208, 212, 225, 245, 267, 307, 309
- „Konrad” zob. Kucharski Andrzej
- Kopaczewski Antoni 13, 14, 26, 29, 41, 43, 46, 47, 52, 61, 62, 63, 71, 72, 74, 90, 102, 110, 114, 119, 121, 123, 124, 126, 130, 161, 164, 168, 169, 175, 176, 178, 180, 182, 183, 185, 187, 195, 199, 200, 201, 202, 207, 224, 225, 242, 244, 247, 248, 253, 254, 256, 258, 283, 293, 308, 309, 311, 317, 346
- Kopaczewski Czesław 178
- Kopaczewski Robert 207
- Kopaczewski Włodzimierz 178
- Kopera Janusz 62, 70, 71, 134, 139, 145, 217, 218, 253, 293
- Kornak Jerzy 251
- Kosior Józef, MO 29, 129, 131
- Kosiorowski Kazimierz 58
- Kotowicz 161
- Kowalkowski Janusz 273
- Kozioł Leszek 227, 228, 229
- Krawczyk Cezary 103
- Król Józef, SB 52, 272, 365
- Kruk Sławomir 23, 27, 58, 351
- Krzysztof (Szczecin) 298, 299, 301, 304
- Krzysztof (Wrocław) 19
- „Krzysztof 2” TW 156
- Kubiński Jerzy 251, 328
- Kucharska Barbara 33, 327
- Kucharska Eleonora 41, 84, 88, 125, 134, 137, 248, 250, 328
- Kucharski Andrzej 13, 14, 20, 21, 23, 24, 27, 29, 32, 33, 34, 35, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 68, 70, 71, 72, 74, 79, 82, 83, 84, 85, 89, 90, 91, 92, 94, 97, 98, 99, 105, 106, 114, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 130, 131, 134, 136, 141, 146, 147, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 170, 175, 176, 178, 179, 180, 185, 187, 188, 194, 195, 196, 199, 200, 201, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 217, 218, 220, 221, 222, 224, 235, 242, 244, 247, 248, 251, 253, 254, 255, 257, 258, 267, 275, 276, 277, 278, 279, 283, 289, 293, 294, 297, 299, 300, 302, 303, 304, 307, 308, 309, 311, 312, 324, 327, 345
- Kucza Andrzej, SB 24, 320, 321
- Kujawski Jacek 103
- Kuliczkowski Zdzisław, SB 173
- Kuliga Henryk 67
- Kuś Edward 55
- Kut Jan 99
- Kyc Józef 14, 18, 21, 22, 28, 30, 44, 50, 52, 61, 71, 72, 123, 148, 149, 150, 161, 162, 164, 166, 168, 169, 171, 186, 190, 197, 199, 200, 224, 225, 227, 228, 229, 230, 242, 243, 247, 248, 293, 311
- Kyc Krystyna 230
- Kyc Leszek 251, 327
- Kyc Robert 230
- Lenkiewicz Antoni 65, 66, 67, 68, 175, 244, 257, 267, 268, 270, 275, 292, 302, 303, 307, 309
- „Lesio” TW zob. Bała Wojciech
- „Leszek” TW zob. Dejnaka Kazimierz
- Lewiński Henryk, SB 137
- Lipiński Janusz 99
- Lisowicz Tadeusz 22, 28, 29, 44, 57, 91, 116, 123

- Litwin Zofia 43, 326
- Lorenc Krzysztof 29, 42, 43, 49, 85, 86, 88
- Łękość 187
- Łozowski Ryszard 178
- Łukowska-Karniej Hanna 174, 275, 277, 278, 280, 282, 295, 297, 299, 301, 302, 303, 304, 307, 308, 317
- Łyko Andrzej 30, 132, 196, 197, 201, 248, 250, 329, 348
- Madej Zbigniew, SB 173, 174, 175, 176
- Madzia 298, 299, 305
- Malik Adam, SB 73, 321, 322, 323, 324
- Marczak Władysław, SB 138, 228
- Matusiewicz Alicja 175
- Mazurek Tadeusz, SB 129, 130
- Mazurkiewicz Andrzej Tadeusz 71, 289, 293, 294
- Mazurkiewicz Janisławska Elżbieta zob. Janisławska-Mazurkiewicz Elżbieta
- Medoń Piotr 275, 276, 281, 282
- Medyńska Elżbieta 131
- Medyński Andrzej 14, 29, 30, 51, 56, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 72, 125, 129, 130, 131, 133, 161, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 169, 186, 187, 190, 191, 196, 197, 198, 199, 200, 217, 218, 219, 224, 225, 242, 243, 244, 247, 248, 249, 250, 257, 276, 277, 283, 284, 285, 308, 311, 313, 360, 362
- Męczywór Kazimierz, SB 107
- „Michał Jodłowski” zob. Kopaczewski Antoni
- Miksza Romuald 65
- „Miro” TW zob. Ruciński Mirosław
- Misiąg Jadwiga 71, 293
- Miśtak Jan 19, 20, 21, 30, 31, 56, 61, 64, 240, 243, 248, 250, 252, 253, 256
- Moczulscy, małżeństwo 275
- Moczulski Leszek 276, 292
- „Monter” TW zob. Bytnar Tadeusz
- Morawiecka Jadwiga 175
- Morawiecki Kornel 13, 21, 55, 56, 70, 151, 152, 155, 156, 157, 158, 166, 174, 175, 178, 179, 180, 186, 199, 200, 203, 205, 206, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 221, 222, 225, 255, 256, 267, 276, 277, 282, 295, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 308, 311, 317
- Myc Andrzej 174, 175, 300
- Myślecki Wojciech 174, 275, 276, 277, 278, 279, 281, 282, 295, 297, 302, 303, 304, 307, 317
- Myśliwiec Halina 178
- Myśliwiec Piotr 70, 252, 267
- Myśliwiec Stanisław 59, 70, 169, 178, 250, 267, 328, 348
- Myśliwiec Wiesław 23, 27, 58, 59, 177, 351
- Myśliwiec, rodzina 69, 177, 181, 265
- „Nadzia” TW zob. Kirylejza Maria
- Nasarzewski Bernard 36, 68, 69, 165, 270, 271, 273
- „Niagara” TW zob. Nycz Krystyna
- Niedźwiedz Krzysztof 187
- Nieradko Anna, SB 138
- „Noga” KO 100
- Nowacki Wieńczysław 171, 175, 179, 225, 253
- Nowak Jan zob. Nowak-Jeziorański Jan
- Nowak-Jeziorański Jan 300
- Nowicki Janusz 252
- Nycz Krystyna 31
- Oczoś Kazimierz 51
- „Okoń” TW zob. Lisowicz Tadeusz
- Oleksiuk Henryk, SB 141, 145, 289

- Oliwa Maria 251
 Oryński Andrzej 175
 Orzechowski Stanisław, ks. 174
 Ostafil Stanisław 22, 24, 31, 53
 Ostrowski Jan 134, 143
 Ostrowski Włodzimierz, SB 172, 254, 259
 Oziewicz Zbigniew 174, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 282, 283, 300, 302, 304, 307
- Pasierb Jan 329
 „Paweł” TW 284
 Pączka Alicja 124, 327
 Petrasz Piotr, SB 140
 Pietraszek Ewa 28, 32, 122
 „Pietrek” TW 66, 261, 262
 Piłsudski Józef 65, 68, 144, 206
 Piotrek 298, 299
 Pipka Jan, ks. 66, 261, 262
 Płonka Wiesław 22, 32, 118
 Poniedziałek Elżbieta 177
 Popiełuszko Jerzy, ks. 31, 144, 165, 170
 Przywara Leszek 98
 Puzkarewicz Krzysztof, SB 140, 228, 270, 271, 272, 290
- Rabczak Franciszek 32, 56, 57, 116, 123
 „Radek” TW zob. Bukala Władysław
 Rafał 299, 301
 Rak Tadeusz 42, 43, 326, 349, 350
 Rączy Stefan 26, 85
 Reichert Edward 103
 Rejment Jan, SB 136, 366
 „Robert” TW zob. Pietraszek Ewa
 Romaszewski Zbigniew 279
 „Romek” TW zob. Lorenc Krzysztof
 Rosół Zygmunt 37, 53
 Ruciński Mirosław 33
 Rudzińska Elżbieta 328
 Ruszała Adam 20, 22, 33, 48, 61, 243, 244, 248, 251, 253
- Ruszel Władysław, SB 56, 366
 Rybak Jarosław 177
 Rybak Leszek 14, 21, 27, 43, 44, 45, 46, 47, 50, 51, 52, 90, 103, 108, 121, 126, 165, 176, 177, 179, 180, 186, 187, 205, 206, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 221, 222, 225, 245
 Ryczek Bogusław 24, 34, 44, 106, 118
- Sabaj Ryszard, SB 137
 Salach Marta zob. Kołek Marta
 „Samsonowicz” TW 285
 „Saroń” TW zob. Medyński Andrzej
 Sawicki Czesław 49
 Sączawa Stanisław 20, 21, 28, 33, 34, 35, 36, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 52, 53, 56, 61, 81, 82, 83, 84, 85, 90, 91, 92, 114, 115, 116, 117, 120, 123, 148, 225, 243, 244, 248, 250, 251, 252, 253, 256, 284, 352, 356, 361
 Sieczko Zbigniew 26
 Sikorski Jacek 32, 42, 43, 83, 85, 251, 326
 Skomra Artur 36, 68, 69, 270, 271, 273
 Skrzyński Jerzy 175
 Skrzypicka Danuta 176
 Smyk Józef 57, 116, 248, 250, 252, 253, 328
 Sobaj Ryszard zob. Sabaj Ryszard
 Sobaś Ireneusz 28, 253
 Sokół-Aulich Lucyna 175
 Solecki Stanisław 45, 46, 103, 327
 „Sonia” TW 66, 260, 261, 263, 264
 Sorówka Czesław 36, 40
 Sroka Roman 23, 51
 „Stanisławski” TW zob. Ostafil Stanisław
 Staniurska Beata 177

- Staruszkiewicz Leopold 253
- Stępień Stanisław, SB 67, 159, 194, 254, 263, 264, 280, 294
- Stręk Michał 26
- „Strug” TW zob. Rabczak Franciszek
- „Student” TW zob. Sączawa Stanisław
- Sudoł Adam, ks. 67
- „Sylwek” TW zob. Irzyk Janusz
- Szaluś Bogusław 37, 53, 54, 110, 111, 112, 122, 295, 225
- Szałamow Warłam 142
- Szarnecka Stefania 250, 328
- Szcząchor Stanisław 125, 199
- Szczepan Anna 249, 329
- Szczepanik Stefan 29, 249, 329
- Szczepański Aleksander 29, 249
- Szczepański Jarosław A. 202
- Szczepkowski Marian 156
- Szczygieł Ryszard, SB 56, 132, 137
- Szczygieł Tadeusz, SB 316
- Szewczyk Czesław, SB 266, 275, 292, 306
- Szkutnik Jadwiga 54
- Szkutnik Janusz 13, 14, 22, 23, 41, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 55, 62, 74, 110, 111, 112, 114, 119, 121, 123, 124, 126, 131, 146, 164, 165, 170, 179, 206, 209, 218, 247, 248, 253, 257, 346
- Szkutnik Krystyna 42, 49, 165, 170, 171, 253
- Szpytma Tadeusz, SB 139
- Szyndler Julian, SB 263
- Śledzianowska Marta 124
- Śledziona Stanisław, SB 56, 59, 82, 85, 110, 113, 128, 140, 363
- Śliwa Sławomir 63, 164, 251, 328
- Środa Wiesław, SB 115, 116, 139, 228
- Świeca Henryka 250
- Świeca Stanisław 19, 28, 37, 38, 56, 58, 59, 60, 63, 64, 69, 70, 169, 170, 171, 187, 200, 211, 212, 213, 214, 225, 227, 249, 253, 265, 267, 269, 276, 283
- Tadeusz 276
- „Tadeusz” TW zob. Terczyński Edward
- Terczyński Edward 38, 39, 40, 80
- Terpiłowska Barbara 175
- Tokarczuk Ignacy, bp 201, 202
- Tolek 267
- Tondos Barbara 63, 64, 248, 253
- Trala Stanisław 54
- Trela Tadeusz 125, 251, 328
- Trybuła Alicja 250
- Tuczapski Andrzej 251, 328
- „Twarogowski” („Twardogłowski”) TW zob. Szczepkowski Marian
- Tylma 266
- Tyrakowski Janusz, SB 21, 46, 60, 79, 80, 94, 96, 98, 99, 114, 116, 117, 118, 123, 136, 146, 147, 148, 150, 159, 161, 167, 168, 171, 172, 173, 181, 185, 188, 190, 196, 197, 199, 202, 217, 219, 220, 223, 228, 229, 230, 231, 232, 234, 235, 236, 242, 246, 247, 268, 270, 272, 274, 279, 283, 284, 294, 296, 297, 305, 306, 310, 364
- „Tysiąc” TW zob. Miśtak Jan
- Ulma Helena 329
- Urbanik Andrzej 251, 328
- Urbanik H. zob. Urbanik Maciej
- Urbanik Maciej, SB 137, 227, 229, 313, 366
- „Wacek” TW zob. Lorenc Krzysztof
- Wacnik Edward 21, 38, 39, 45, 46, 100
- Wałęsa Lech 46, 300

Warzocha Edward, SB 138
Wąsacz Krystyna 39, 53
„Widok” TW zob. Chruszczyk
 Władysław
Wiedeński 187
Wierzejewski Leszek zob. Wierzejski
 Leszek
Wierzejski Leszek 66, 175
Witek Marek, SB 112, 122
„Władyka” TW zob. Pipka Jan
Wojnarowicz Antoni 175
Wojnarowicz Wanda 175
Wojtusik Józefa 69, 273
Wójcik Dariusz 292
Wójcik Jan 88
Wójcik Krystyna, zob. Szkutnik
 Krystyna
Wójcik Marek 88, 164, 170, 199, 200
Wójcik Marian 39, 80, 329

Wójcik Stefan 52, 135, 139
Wróbel Stanisław 54
Wysokiński Stanisław, SB 34

Zamęt Maria (siostra zakonna) 201
Zaremba Paweł 144
Zbyszek (Wrocław) 20
„Zbyszek”, zob. Bała Wojciech
Zdebski Kazimierz, SB 172
„Zebra” TW 227
„Zefir” TW zob. Skomra Artur
Zieliński Piotr 46, 47, 326, 347
Ziembiński Wojciech 64, 225, 253
„Ziemowit” TW zob. Płonka Wiesław
Zinowiew Aleksander 143

„Żaba” zob. Ryczek Bogusław
Żelazo Mieczysław 252

